

ZALA

Szerkesztőség:

Fischel Fülöp könyvkereskedése

Ida intézőndő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Férmentelen levelek csak ismert kezéből fogadhatók el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Kiadóhivatal:

Városház-épület Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 3 frt — kr
Félévre 2 „ 50 „
Negyedévre 1 „ 25 „

Hirdetések jutányosan számítottak.

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár hivatalos közlönye.

Nyitlatter petitsora 10 kr.

Előfizések, valamint a hirdetések vonatkozású Fischel Fülöp könyvkereskedésbe intézendők.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

A képviselőház.

Ha valaki parlamentünkben a mult hét vitáját, — a kitűnő szónokok beszédeit meghallgatta, — s ez a valaki oly egyén volt, ki parlamentünk tanácskozásiát egy hóval ezelőtt is néhányszor hallotta; — bizony nem ismer a magyar parlamentre, — s kénytelen lesz el nem hinni, hogy a jelenlegi képviselők az egy hóval ezelőtiekkel ugyanazonosak. Mig eddig megszoktuk hallani az ellenzék mindegyik pártjától, hogy a kormányt agyba-löbbe verte. — most oly jól esik hallanunk a szép dicséret szónoklatokat a kormányelnök személyére és a kormány programjára vonatkozólag; s mivel az ellenzéknek most nincs módjában az új kormányt gáncsolhatni, — veri egyik ellenzéki párti a másikat, — sőt az egy pártbeliek is egymást. Apponyi gróf igazán szép, remek beszédben méltatta a jelenlegi kormány szabadlevél, liberalis, programját, — csak mivel, hogy ő nincs a bárszony székben, — s mivel ezen programot keresztül vinni már ő óhajtozza, — legalább eként számított — a keresztülvitel tekintetében nincs bizalma a jelenlegi kormányhoz sem. Megértette a nemes gróf beszédét a függetlenségi párt elnöke Eötvös Károly, s nem is hagyta szó nélkül; — hanem egy gyönyörű beszédben bizlatta Apponyi grótot és a kormányt a fúzióra, kijelentve azonban, hogy ő a maga részéről a kormányt adott programjának keresztül vitelében, mindenkör a legkésze-

gesebben és teljes tehetségéhez mérten támogatni fogja; — mert a jelenlegi kormány által terve vett és kilátásba helyezett nagy reformok a nemzet szabadlevél irányainak megfelelnek s csak ezeknek megvalósítása után építhet tovább a nemzet a teljes függetlenség irányában. — Eötvös komoly politikushoz méltóan belátja, hogy egy nemzet életében nagy reformok csak fokozatosan léptethetők életbe, hogy azok megvalósítása tulságos rázkódtatást ne okozzon, — mig Apponyi az összes reformokat rögtön akarja. Eötvös azeddiggi kabinet hibáit nem róvja előre az új kabinet rovására is, — Apponyi nem bizik az új kabinetben sem, — azért, mert nem bizott a régiben.

S mivel Eötvös nem hajlandó ok nélkül a reform tervek keresztül vitelét megakadályozni, — s az új kormányt üldözni, — hanem inkább a helyes irányban még támogatni is, — ezért felmondotta a nemzeti pártnak a fegyverbarátságát, a mely felmondást azonban Apponyi gróf nem fogadott el; — sőt Polonyi Géza is a szerződés meghosszabítása és a nemzeti párt barátsága mellett nyilatkozott. Ilyen furcsa viszonyok vannak most a mi képviselőházunkban — s a kormány addig mig az ellenzék viaskodik, — szépen végzi magasztos feladatát. Ha a bejelentett reformokat a kormány mind keresztül viszi, — megérjük még, hogy az összes ellenzéki pártok, közös megállapodás és együttes elhatározásból, — a kormánynak — ti-zeteletök és nagyrabecstülések jeléül,

»fáklya« estélyi rendeznek. — Bizunk Wekerlétben.

A 67-diki kiegyezés.

A végtelen csapások után, melyeket a 67-diki előtti alkotmányunk élyezete mellett szenvedtünk, végre megkönyörült a magyarok Istene sokat zaklatott és hanyatott népén, rendelt neki bölcs vezérő terfiakat, kik 1867-ben mérsékletök bölcsességével, az igazságnak és méltányosságnak szeretetével s hazafiágnak önzetlenségével, mint Mózes az izraelitákkal, kiverték nemzetünket a súlyos napok valsegából és új életre ébresztették, hogy élve ismet legyen reménye és joga mindenhez, s hogy önmunkásság, kitartó szorgalom, nemzeti érzület és szívósság által előre haladjon!

De halad is előre a nemzet minden téren, — mert alig hiszem, hogy létezzék még jozan elméjű ember, ki a nemzetnek 67 óta tett óriási haladását nem látná, vagy látni kénytelen nem volna, mert aki vissza tud emlékezni az 50-es és 60-as évekbeli Magyarországra és ahhoz hasonlítja a ma, vagy a mai fővárost hasonlítja a 20-25 év előttihez, közlekedésünk állapotát az akkoriboz, mai közművelődésünk helyzetét és intézményeit a 25 év előttihez művészetünk, irodalmunk erejét és befolyását, végre a ki méltányolni tudja, hogy a 6 millió magyar 25 év alatt 10 millióra szaporodott, az kénytelen térdre omolva aldanai a gondviselést a 67-iki kiegyezés megalkotásáért.

De vajon miben rejlik hát a 67-iki kiegyezés varázs ereje, melylyel átél életünket, mint jótékony tavasi eső a hervadt növényeket felültette, Tessedj vérünket pezsgésnek indította, nemzeti erőinket és munkás baladásunkat rövid 25 év alatt, fekről-fokra, gyors tempóban majdnem a hihetlenségig hatványozta?

E bűvös erő a 67-iki szerződés minden egyes pontjainak világosan érthető, semmi körülmények között félre nem magyarazható megalko-

A „ZALA“ tárcája.

Kigyó-nyelvek.

— A „ZALA“ eredeti tárcája. — Öltögeti: Valak I.

Ha valaki nekem két mázsa munkakedvet s tíz kilométer időt adna, akkor az újságok jól járnának, de nem ám a publikum! A publikum az bizonyosan megbánná!

A nagy közönség legnagyobb öröme, az én kedves feleségem gondoskodik arról, hogy ne legyen szabad időm másnak... csak neki. Azért aztán átél tapasztalatok hiányában kihal az emberből a munkakedv s nem zenghet a laot.

Most azonban van stoff, mert kaptam egy szabad kimenő jegyet, mely így hangzik:

Igazolvány.

„Ezen igazolvány előmutatója, mint egy idős óta mintás életű férj, jogosítva vagyok, további intézkedésig este tízenegy óráig kimaradni.

Kelt Kajábin, 1892.

Aláírás:

As árkódi hívtetője.

N. B. A jegyzőnk lehuzása s a mellény zsebbe való elhelyezése ezen igazolvány elvesszései vonja maga után.

Urám a hölgyeim! Ilyen megzorított Marsch-routa mellett tessék pont tarozniak való anyagot gyűjteni, különösen olyant, melynek árnya átél a tapasztalatokon nyugvó realis ismeretlem legyen.

Azt hiszem, annak lehetetlenségét mindenki belátja s azért kénytelen vagyok a szabadabb életű jó barátok „mende-mondájára“ támaszkodva, egyet-mást elmesélni anélkül, hogy azok valódságaért keszkedhetném.

Azt mondják a bonfitarsak, hogy én és a töltőtökösztá... igen szeretjük egymást... illetőleg nagyon hasonlítunk egymáshoz, mert a mig arezomon az ezetesekaposztázerü mosolygás játszadozik, addig ennek mögötte a humor jóízű-töltetleke puffog, amit az éhes sereg kénytelen provokáló magaviseletével az előtérbe csalni.

Ez a provokálás természetesen zamatos mondasok s elozteli elbeszélésekből áll, melyre még egy márványkeblű hölgy sem maradhatna nyugodtan... hanem kacagzna, amint mi is kacagunk... s rögtön belénk szeretne.

Együtt ál a kompánia Rigli barátom, aki melleleg legyen mondva újdonsült architektus, viszi a szót.

„Hallottatok e, hogy itt volt a somogyi plébános, aki most nagyváros képviselő ur a magyar országgyűlésen? Ez ám a furcsa ember, éppen olyan szabadlevél, mintha csak republikánus volna... pedig hát pap. Ott járt legelsőbbén is az egyesület olvasótervében s felírta feketetáblánkra!”

„Itt volt H. János országgyűlési képviselő, aki szeretne homiársáival találkozni.”

Mindannyian mely ábitatall hallgattuk Rigli barátunkat a vartuk a nagy eziznak aeregő-

melyeket a légbe röpitend. De arca nyugodt hanghordozása komoly s mély maradt. Ami annyit jelent, hogy most csak féljg trefálkozik.

„Itt volt... folytatás azután... élvé láttam magam is. Lattam máttatoujsszerűleg meghajlott alakját s leborotvált arcát. Szemei szinte beszéltek, sőt többet mondtak mint ajkai, pedig ezekről ugyan csak szépen folyt a mi édes hazai nyelvünk: a magyar nyelv.”

„Uraim hallatlan eset ez egyesületünk történetében, mert azon ezer képviselő közül, akik itt megfordultának, ő a második, aki bennünket megtisztelt vala. Egy nagy bibeje van a dolognak, hogy őt sem saját hajlama hozta ide, hanem a bregenzi magyar törpök mutogatója küldte.”

„Történt pedig a dolog akként, hogy a kutató szelembő somogyi plebános honvágytól úzóttén járt-kelt Bregenz városában (nem esőda, hisz már 48 óraja eljött hazáról) Egyszer csak megközelelti egy szinten ezeltalanul hölgyő egyén s imigy szél hozza: „Hát! ha tisztelendő uram nem volna magyar, akkor én nagyon csodálkozna!”

A somogyi plebános árca kiderült s örömmel nyitja kezét a beszélő felé s majd hogy keblére szorítja a kezét, rögtön személt a barátak. Melleleg-melleleg térek s társasán diskuráltak. Ezen diskurzus alatt azután küldt, miként a somogyi úszakerült a magyar törpök világ-szerzte mutogatójával.

Arca megint komoly, borussa váltott; pedig kísérője iggy magásra volt a magyar ember élelmességével s szádrnyen mutogatta a külföldi elszedet aranyait.

tásban rejlik, mert a pontokban világosan és részletesen ki vannak jelölve, mindazon önkormányzati jogok, melyek a szövélkező társak mindenikét külön-külön úgy illetik meg, hogy azoknak intézésebe a másik fél semmi ürügy alatt bele ne avatkozhatnék. E pontokban szigorúan kijelöltek és pontosan körülírtak azon közös érdekű ügyek is, melyeket a szerződő felek, érdekeik sérelme nélkül, egyenlő joggal ugyan, de csakis közös megállapodás és közös megalkuvás útján intézhetnek el.

Ilyenek mindenekelőtt az annyiszor ócsárolt és mindig dühöngő közös ügyek, névszerint: a közös költőgy, hadügy és pénzügy, mint a pragmatica sanctión alapuló siet nem bontható közös ügyek, melyekhez számítható még némileg a csak bizonyos időtartamra kötelező közös várműgy.

Miadezen közös ügyek tetteleg már ezelőtt is léteztek a Habsburgház trónra lépte óta mindig, de mivel őseink ezeket közösökül soha el nem ismerték, azért fölött folyton csak a német miniszterek és kamarák intézkedtek, természetesen, mindig a magyarok végeien hátrányára és kárára.

A pragmatica sanctió, mely új alkotmányunknak is alapköve, határozottan kimondja és azt a nemzet is elfogadta, hogy azon országok és tartományok, melyek a megállapított örökös rend szerint egy közös uralkodó alatt állanak felosztatlanul együtt birtoklandók.

Ennek alapján a szerződés is elismeri, hogy a közös biztonság együttes erővel leendő védelme és fenntartása is közös és viszonyos kötelezettség, de ennek elismerése mellett a 67-iki szerződés ugyanerre még ezt a hathatós megfogalmazást teszi: »Magyarország mindenkor kész ugyan feljelisteni mindazt, amit a pragmatica sanctió szerint a közös biztonság együttes erővel védelme és fenntartása mulhatatlanul megkíván; de más részről semmi oly kötelezettségeket, melyek a czélon túlterjednek, s annak elérésére nem elkerülhetlenül szükségesek, magára nem vállalhat.«

(Folytatjuk.)

Megyegyülés.

Zala vármegye törvényhatósági bizottságának 1892. évi december hó 12-én tartandó rendes közgyűlésen leendő tárgysorozata. Tárgyak megnevezése. 1. A lemondás következtében megüresedett novai fősolgabírói állomáshoz az ennek következtében esetleg üresedésbe jövő más tisztviselői állomáshoz választás útján való beöltése. — 2. Az 1876. VI. t. cz. 4. §. értelmében a közigazgatási bizottság választott tagjai sorából kilépő öt tag: névszerint Bogyai Máté, Hátszky Kálmán, Skublics Gyula, Skublics Jenő és dr. Vízlendvay hegyre ut tagok választása. — 3. Az 1874. évi XXXIII. t. cz. 17. és 20. §§-ai alapján a vármegyei központi választmányának 1893—1895. évekre leendő új-

boli megalakítása. — 4. Az 1820. évi XLII. t. cz. 44. és az 1892. évi XXVI. t. cz. 1. §-a alapján az állandó választmányának 1893—1895. évekre leendő újbéli megalakítása. 5. Az 1870. évi XLVII. t. cz. 38. és az 1892. évi XXVI. t. cz. 1. §-a alapján az állandó bíráló választmányának 1893—1895. évekre leendő újbéli választása. — 6. Az 1886. évi XXI. t. cz. 25-ik §-a alapján az igazoló választmányának 1893. évre történendő újbéli megalakítása. 7. Az 1876. évi XIV. t. cz. 163. §-a alapján a vármegyei közegészségügyi bizottság újbéli megalakítása 1893—1895. évekre. — 8. A nagymélt. m. kir. miniszterelnök ur f. é. 2538. sz. a. kelt leiratával a ministerium megalakítását tudatja. — 9. Nagyméltóságú Hieronymi Károly belügyminiszter ur f. évi 4818. sz. a. kelt leiratával belügyminiszterként történt kinevezésétől s hivatalos működésének megkezdését indítja a törvényhatósággal. — 10. A Balatonvidék kulturájának fejlesztése érdekében kiküldött bizottság előterjesztése. — 11. A peronospora viticola elleni védekezés ügyében kiküldött bizottság előterjesztése. — 12. A tüzendészetről szóló vármegyei szabályrendelet némely szakaszainak módosítása tárgyában kiküldött bizottság jelentése. — 13. A nagymélt. vallás- és közokt. ministerium 18089. számú leirata a perliak Kecskés Imre-féle alapítványra vonatkozó alapító levél kiállítása tárgyában. — 14. A vármegye árvászekének előterjesztése a Jalsovecz Mária árvatartási adós elleni ügyben a felmerült per- és végrehajtási költségeknek a gyampénztári tart. alaphól leendő kifizetése iránt. — 15. A vármegye árvászekének előterjesztése Tekevis Károly az árvászek ellen indított perben felmerült 40 (tíz) kr. ügyési kiadás megtérítése iránt. — 16. A nagymélt. m. kir. belügyminiszteriumnak 63673. v. 10. számú leirata, a feyvertartás tárgyában. 327 251. jk. sz. a. újabb megállapított, illetve módosított szabályrendelet tárgyában. — 17. Nagy és Kis Ruda községeknek az orosztoyi körjegyzőségől kiválása és külön körjegyzőségé alakítása iránt előterjesztett kérelme. folytatn. megtartott tárgyalásra vonatkozó iratok bemutattnak. — 18. Orehövizca Podbrest és Vuharia községeknek a körvisi fizetés és fuvarátalan megállapítása tárgyában hozott határozatai jóváhagyás végett bemutattnak. — 19. Fucsko Vida dráva sz. iváni lakos fellebezése a csáktornyai külfarai körgyám választás ellen. — 20. A zala-egerszegi járás fősolgabírája Czegledy Gyulának a f. é. október hó 19-én megtartott baki és Simonffy Jánosnak az október 17-én megtartott bessenyoí körjegyző választás ellen benyújtott felebbezést felterjeszti. — 21. A szentgróthi járás fősolgabírája a szentgróthi bérkoszosok részére megállapított vélelődíjszabást jóváhagyás végett bemutatja. — 22. A Lendva nagyközségnek a lakbérleti határidők megállapítása tárgyában

hozott határozata jóváhagyás végett bemutattnak. — 23. A vármegye alispánjának előterjesztése a zala-egerszegi kir. ügyészség használatában levő, azonban feleslegesen valandó vármegyei épület eladásá iránt. — 24. Gelsen fiokgyógyeztető felállításának engedélyezése iránt benyújtott folyamodvány. — 25. Keszthelyen második gyógyszerár felállításának engedélyezése iránt benyújtott folyamodvány. — 26. Galambok község képviselő testületének községi ingatlan szerzése tárgyában hozott határozata. — 27. Dráva-Vásárhely község előjáróságának a városi helypénz-díjszabályzat néhány tételére felemelése iránti folyamodványa. — 28. Lenti község képviselő testülete által, a közelgő használatának korlátozása tárgyában hozott határozat. — 29. Egeraraca köz-és képviselő testületének községi ingatlan szerzésére vonatkozó határozata. — 30. Mura Csány község képviselő testületének törlés engedély kiállításá iránt hozott határozata. — 31. A hetési közbirtokosságnak mint vásár tartására jogosultnak az iránti folyamodványa, hogy a városi helypénz-díjszabályzat első tételére felemeltessek. — 32. Hárkányi Károly zala sz. gróti nagybirtokosnak, mint vásártartására jogosultnak folyamodványa a vásári helypénz díjszabályzat néhány tételére felemelése iránt. — 33. Szentbékács község képviselő testületének községi ingatlan eladását tárgyzó határozata. — 34. Karos község előjáróságának folyamodványa a községi képviselő testület által községi ingatlan szerzése iránt hozott határozat jóváhagyása czéljából. — 35. Nagy-Kanizsa város tanácsa a villamvilágítás behozatala tárgyában hozott képviselő testületi határozatot és szerződést törvényhatósági jóváhagyás végett bemutatja. — 36. A vármegye alispánja a malomrendtartásról alkotandó szabályrendelet tervezetét bemutatja. — 37. A kir. építészeti hivatalnak 2300. sz. a. kelt előterjesztése a bak-paka-dobrii törvényhatósági közútból kiágazó, a csömödi vasuti állomáshoz vezető szárnyúnak a törv. köze leendő felvétele tárgyában. — 38. Egeraraca község folyamodványa a pacsadióskáli törvényhatósági utvonallának folytatásképen az Egeraracsnak át Bárándig vonuló utszakasznak a törv. hatósági utak sorába való felvétele iránt. — 39. Küldöbtségi jegyzőkönyv a légrádi Dráva hid építése ügyében. — 40. A megye számvétség által megvizsgált községi költségtervek és bírói számadások törvényhatósági jóváhagyás végett bemutattnak. — 41. A »Szechenyi-szobor« bizottság elnökének köszönő irata a vármegye által küldött adományról. — 42. A »Baross-szobor« bizottság felhívása, melyben Baross Gábor emlékszóbrának felállítása költségeire anyádi támogatást kér. — Öv. Horváth Mihályné szentgróthi lakosnak 8 frt közmunkabírság törles iránti folyamodványa folytán elrendelt vizsgálatról szóló iratok bemutattnak.

Azt is kivette rövidesen emberéből, hogy 6 Svajcz kies határain megfordulván, magyarokra akad. Ezek a magyarok mi volnánk, itt ezen a szent helyen, bires Zürich városában, számra néve mintegy 70 ezren.

A somogyi piébanos erre ismét fellélegzett s felvette magába, hogy eljön ő ide s feltalál magyarjaival, 70 ezer magyarral, meghódítja egész Helvetiát s ajándéka adja vagy a királynak, vagy Apponyi pártvezérek.

Jutalmul azután fellobbanván keblében a szívtya búszkeség, imigy látta el a magyar törpék mutogatóját. »Hallja barátom, ha az igaz volna, hogy Zürichben 70 ezer magyar lakik, akkor maga engem örök halálra kötelezett ugyan, de az én szememben mégis csak kivétel való ember marad. Hát törpékek akar maga a magyaroknak diósóséget szerezni? Szégyelje magát! Oriásokat hozzon a külföldre, hadd bámulja Helvétország, itálián, német s a fránya francia nemzet is a mi nagyságunkat. Adja föl azt a törpe »geschüttel« a meggyónván búneit, szégyelje magát!«

Ezzel megfordult sarkain s ott hagyta a magyar törpék világszerető mutogatóját. Ez csodálkozva nézte a mérget lehelő somogyi piébanost s mind a hirtelen imigy szólt: »Főtisztelendő úr! Ha hembegy Zürichbe, tiszteltetem a magyar ten-áratat s ne feledje el, hogy ott a legpöbbször az ilyen 2 kros-fajta!« Erre egy szívtart nyomott a markába, melynek mindkét végére volt egy-egy ujj, hogy »Stumpfen.«

A szívtart szájában, s hódítási vagyvonal keblében, érkezett ide a somogyi piébanos s ta-

lált Zürichben összesen 7 magyart. A szán kicainy, de megörült ő enn-k is. Nem csoda! — Hisz három napja már, hogy eljött hazulról.

Helvetiát nem hódítottuk ugyan meg, de azért mégis nagy dolgokat műveltünk, amit most nem írhatok le, mert Rigli barátom meséjét nem lehet tovább halgatnom.

Tetszik tudni, a feleségemtől kapott igazolvány csak tizenegy óráig szól. Mennem kell haza... majd a többit is megírom... Jó éjszakát! Jó éjszakát!

Bethlehem-járás.

Nem felesleges munkát vélek végezni akkor, midőn e szán mindenütt kibált — de megyénkben élő népszokásunkat veszem tollam hegyére s azt azokkal, kik követői, barátai, egész terjedelmében megismertetem.

Ezt annál is inkább szükségesnek találok, miután e szép magaslatos adventi népszokás, nálunk is ma már annyira hiányos, hogy alig van olyan betlehem-járó csapat, mely egész terjedelmével gyönyörködtetné a hallgatót.

Engem éppen e hiányosság indított arra, hogy a hol csak alkalman nyílt meghallgatni egy-egy betlehem-járó csapatot, mindig a legnagyobb ügyemmel, érdeklődéssel hallgattam végig s ezek közül rendszeren a legteheletesebbnek látszó gyermekeket megkersem, hogy írja le nekem valamennyilyük mondókáit... Így sikerült néhány évi gyűjtőgés után, összeállítanom a betlehem-járás egész szövegét, s melyre különösen a tanító kártyáim figyelniel

őhajtom felhívni, miután, — különösen a falun — ahol az ismétlődőskölások szoktak a betlehem-járással foglalkozni, kizárólag ók vannak hivatva arra, hogy megismertessék a netán hiányzó mondókákat, énekeket tanulóikkal; mert mint mindenben: úgy ebben is rossz hatással van a hallgatókra — különösen a falu véneire, akik tudják az egészet — a felüleletesség.

A betlehem-járó csapat öt személyből áll. És pedig: angyal, katona, két pásztor és a coridom. Angyalnak rendszeren »zolidabb« arczu gyermeket választanak, ki a betlehemi templomot viszi; melyben a kis Jézus fekszik a jászolban s körülötte apró barmok vannak.

Katonának kissé sudár termelű gyermeket, ki csaköt visel s kardot hord magával.

A két pásztor s a coridom rendszeren nagyobb gyermekek szoktak lenni. A két pásztor szűrt vesz magára s egy-egy nagy lánczos botot a kezébe. A coridom hasonlólag van öltözve és fegyverkezve. A két pásztor fekete, a coridom pedig ősz szakált ragaszt magára.

Az így felszerelt s felöltözött betlehem-járók advent első vasárnapjától karácsony napját megelőző estig szoktak járni. Rendszeren minden házhoz-beköszönt a katona: Szabad-e érdemes házhoz a betlehemet bevinni? A hol igen-nel felelek, oda az angyal beviszi a kis betlehemi templomot — rendszeren látszólag helyre teszi — meggyújtja a gyertyákat benne — s kezd énekelni:

nak. — 44. Ozv. Tahy Rozália zala-egerszegi lakos nyomatulajdonosnak évi járuléka telemlése iránt beadott folyamodványa. — 45. Ugoesa vármegye közönsége a betegápolási pótdó általanosítása és országhossza tétele tárgyában a képviselő házhoz intézett leiratát közli. — 46. Bihar vármegye közönsége a közös fordulóban fekvő földek és a közlegelők gazdasági használatának törvényhozási uton levő szabályozása iránt az országgyűlés képviselőházhoz intézett leiratát küldi. — 47. Sárosvármegye közönségének átirata, mely mellett közli, a ragadós tüdőlob alatti betegség kiirtását célzó törvényjavaslat ellen, miniszter elnök ur ó nagyméltóságához intézett leiratát. — 48. Dr. Mangin Karoly kir. tanácsos a megyei orvos Berger Mária szent-antalfai lakosnak háziorvosi oklevélét kihirdetés végett bemutatja. — Ugyanaz dr. Stolczner Henrik nagykanizsai lakos orvosnak tudori oklevélét kihirdetés végett bemutatja.

Uj találmányok és műszaki leírások.

Nedvesség elleni védekezés. A közegészség ápolására alakult német társaság havi ülésében a lakáshigiéna egyik kérdésével is foglalkozott Orth tanár megfigyeléseket közöl, melyeket ő oly házakban tett, melyeknek szomszédtekinél új építmények emeltek. Ez esetekben mindannyiszor kitűnt, akár a házban, akár szabadon állanak is azok, hogy miután a szomszédos új építmény készen volt, az új építményhez legközelebb fekvő falak át voltak nedvesítve. Az új építmény megszáradásánál a szabadabb levő víznek egy része a régebbi szomszédház falába hatol az illető lakók karára. E károkot Orth tanár rendőri szabályrendelettel véli megszüntethetni. Ha a régi és új épület határos falait kátrány bevonattal, vagy tetőcsirizzel elválasztjuk, ezáltal a nedvesség áthatolása megakadályozható volna.

Jégvágás villamosság segítségével. Canada északi partjain, ahol nagyban foglalkoznak a jég beszerzésével, a jövő téli évszakban új eljárást fognak alkalmazni a jég vágásra; e célra aczélsodronyokat akarnak használni, melyek a dinamok árama által izzásba hozhatók.

Vizhatlan cementmunkák. A »Centralblatt für die oesterr. Papierindustrie« javasolja, hogy a falazott víztartók belső díszítésére szolgáló cementet sejtiszóvet rostokkal vegyítsük, miáltal a díszítésben hajszálrepedések keletkezése meggátolható. Ezen eljárás, hatásában is a már ismert módra emlékeztet, hogy az idők folyamán víztárolásukat veszített cementmedencék sűrítése végett, azokba fűrészport teszünk; ez utóbbiból levált egyes sejtiszók a hajszálrepedésekre jutván, azokat betömik, minthogy azok a víztől megdagadnak.

Vasúthékek megölmozdása. A táblák megölmozdása

előtt fürdőben megátatandók, mely óncor és ammoniumchloridon kívül még oc-savavat és nátrium-sófit is tartalmaz. Az utóbbi anyagok 10 kg. oxalsavat és 5 kg. nátrium-sófitot 100 kg. vízre számítva) Alitólóg odahatnak, hogy az ólom szorosabban tapadjon a vashoz. Ezen eljárásra Horgan György Vilám kapott szabadalmat.

Analinfesték-foltok eltávolítása a testbőrrel. Az analinfestéktől piszkos kezek megtisztására, miután legkíméletesebb módszert ajánlja az »Unna« c. szakfolyóirat, hogy azokat egymásután 5 percentes só-svíz hidrogensuperoxiddal és aztán alkohollal megmoszuk.

Olcsó platinozás. Vastárgyakat egy vékony platin réteggel meg lehet óvni, ha előbb horsavas ólom, rézoxid és terpentinspirusból álló keverékkel beföldjük és 110—120° C. hőfoknak kitesszük. A bevonat felolvad és a tárgyon egyenletesen terjeszkedik szét. Erre egy horsavas ólom, rézoxid és levendula olajból álló második burkolatot viszünk rá, a tárgyat platinacloznak aetherben való oldatával átcseszézzük és 95° C. nem magasabb hőfoknál elgőzölögtejtük. A platin bevonat igen erősen tart és fényes külsőt mutat. Ha a lecsapódást az első zomanczfedőn állítjuk elő, az bágyadt színt kap.

Villámütés mint folyam-kapcsoló. Egy heves villámütés, mely egy estén a színi kiállítás alatt a bécsi rotundába ütött, nagy izgalmat idézett elő. A villám leütése után közvetlenül a színház előtti nagy tér csodálatos élenk világításban uszott. Az összes ivilámpák égtek és az eszközölt vizsgálathoz kitűnt, hogy a villám egy vezetőbe ütött és egy kikapcsolót érintve, anélkül hogy valami kárt okozott volna, azt elzárta, úgy hogy az accumulator folyam a színház előtt levő ivilámpákat meggyújtotta.

A zongora hangszekrény, mely Storck Adám gross-umstandi lakos találmánya — csak hangzó paléza és a felső szekrénygerenda között van meg erősítve, különben szabadon van alkalmazva. Ezáltal az új berendezés hátrányos feszülési viszonyai eltávolíthatók, úgy hogy a szabadon lengő szekrény egész zúgóerőt képes kifejezni, ami egy a hang szépségét, mint tartóságot előmozdítja.

egyleti elnök nyitotta meg, — ki a Polgári egyelet nevében egy lendületes szep beszédben bucsuzott a távozótól el. Majd dr. Szűcs Miklós emelt poharat, s a kir. törvényszék bírai nevében vett bucsut Gr. Hugonaytól, gyönyörű beszédben őt a demokrata elvek harcrosának tüntette fel. Könyvek peregték az ünnepeit szeméből, s meghatottságtól aig tudott szóhoz jutni, — mikor a sok, s igaz szívből jött jókívánságokat megköszönte, — s a jelenlevők jóindulatát és barátságát maga részére továbbra is kikérte. — Szép beszédet mondottak még: Dr. Kemény Fulóp jegyző, — a jegyzői kar nevében, — Hajdu Sándor a tüknyi hivatalnokok részéről; Varga Lajos és Simon Gábor az ügyvéd kar nevében. Egy második felköszöntőben dr. Szűcs Miklós az ügyvédi kart elhívta, — ennek viszonzásául pedig Simon Gábor a bírói kart köszöntötte fel. Végül dr. Makara Iván szep szavakkal elítelte a távozó családját. A társaság vig kedély hangulatban a reggeli órákig együtt maradtok.

Cégváltás. A »Kohn és Kreiner« — féle előnyösen ismert üzletet, a cégnek egyik eddigi belfajja Kohn Lajos vette át, — s ezután Kohn L. Lajos cég alatt fogja tovább vezetni. Nevezett ifju kereskedő már számos év óta működik városunkban, s mindenkor igyekezett a közönség kívánalmainak megfelelni, — s ép ezért mint kezdő, törekvő kereskedőt, továbbra is melegen ajánljuk városunk és a vidék közönségének szives figyelmébe.

Wahrmann Mór országgyűlési képviselő, ki 1869 óta tagja a törvényhozó testületnek, meghalt. Temetése I. hó 29-én nagy részvétellel ment végbe. A helybeli hitközség is Ngs. Guttmann Vilmos kir. tanácsos vezetése alatt küldöttségileg képviseltette magát a temetésen.

A világ óra, mely városunkban látható, valóban nagyon érdemes a megtekintésre, mert oly technikai pontossággal összeállított művet nem igen van alkalmá a közönségnek láthatni. Mint halljuk a egyszerű remekmű még ma is látható, azért nagyon ajánljuk mindenkinek, a ki csak teheti, — hogy megtekintését el ne mullessza.

Eljegyzés. Dr. Csemesz Kálmán letenei köz- és váltó ügyvéd eljegyezte Wesel Róza kisasszonyt.

Uj katonai köpenyek. A közös hadügyminiszterium a gyalogságnál használatos szürke posztóból készült s szákvaszonnal bélelt köpenyek helyett alkalmasabbn színű s jobb belésű köpenyeket akar használatba hozni. Egyes csapattesteknél már ki is osztottak ötféle új miniat, a melyek különösen a szírnaryalatokban különböznek egymástól. A belés az új köpenyeknél posztóból van s legombolható lesz, úgy hogy télen is nyáron is megfeleljen a kívánalmaknak.

Magyarország horterméce. Most jelent meg a múlt évi szüretéről az országos sta

H I R E K.

A Bécsi biztositó társaság kerületi főügynök-ége mai naptól Fischel Fülöp könyvárúsnál N. Kanizsán van.

Bucsustély. Gr. Hugonay Kálmán törv. bírónak városunkból eltávózása alkalmából nevezettnek tisztelői múlt hó 26-án a »Polgári egyelet« kistermében bankettel egybekötött bucsustélyt rendeztek, a — melyen a távozó barátai és tisztelői közül mintegy 50-en vettek részt. Nem hiányoztak az ékesnél ékesebb toásztok sem, melyeknek sorát Dr. Benczik Ferencz polg

Angyal.

Mennyből az angyal.
Lejött hozzátok,
Pásztorok, pásztorok!
Hogy Bellehembe
Sietve menjünk
Lássátok, lássátok!
Az Isten fia,
Ki ma született jászolban —
Jászolban fekszik,
Barnok közt nyugszik,
Szent fia, szent fia...
Ó leszen néktek
Üdözítőlk valóban.

Ezután belép a — Katona.

Szerencsés jó estét! ...
Allj félre te banya!
Ne nézz úgy, mint a vasvilla!
Jöjjön be a gazda!
Mert jönnek a pásztorok,
Kik néktek új hirt mondanak.
Babosnak öntözött vérével,
Keményen jegyvezett népével,
Nem jöttünk az urak szeméit nézni
Hanem jöttünk angyaltól küldetve
Bellehemet bírni —
Jól meg is bírizzük.

Ejő pásztor. — Szállánás —

Szu-szu szállánás jó estét!
Neked házi gazda!
Elvesztettem pajtásomat —
Azt jöttem be, — keresni;
De mielőtt feltaláltam,

Felhajtom üres kulacsukat
S megkóstolom dicsőséges
Somlái borukat.

Mig az elő pásztor hajtogatja a kulacsot,
bejön a második pásztor.

— Tüppörtös —

Tü-tü tüppörtös jóestét!
Szerelmes pajtásom!
Látom te csak hajtogatod
Üres kulacsodat
S nem tartasz jó barátodnak?

Szállánás.

Ne tarts engem átnok pajtásodnak!
Hanem inkább tarts jó barátodnak!
Hegyeken, völgyeken
Sokat kerestelek;
De sehoh sem találtalak!

Nem tudnál-e arról a jó
Guba Caicsa öreg apánkról
Valami hirt mondani?

Tüppörtös.

De bizony tudok!... Pilleri
Pelleri penésztes szakályát
Künn sírva hajtogatja
Az üres kulacsait.

Most a két pásztor, katona és az angyal
karban éneklék:

Jó napot Mária!
Istennek szent anyját!
Mert üdvösséget szálltél —
Jézus anyjává lettél!

Aldott vagy, boldog vagy!

Mi is dicséretet
Mondjunk hát néki...
Mit adjunk mi néki?
Ajándékot ő néki...
Hogy kedvél találhassuk,
Szüntelen imádhassuk —
Egy bárányt, egy sajtot.
Ilyen szegény pásztoroktól elég lesz,
Taldn még az aranydól is többet tesz.
Ej, pajtás, pajtás!
Már kilencz, tíz-felt jár az óra —
Jó volna egy éjszakai nyugadalom.

A pásztorok leteküsznek,

Angyal éneklj:

Glória, glóriának szent szűz!
Deó — szólj ide pásztorok!
E bellehem főr ide
Jezumate, szalvátóre,
Glóriáde gántáre.

Katona — sétálva éneklj:

Hallod-e Gyurkó és te Ferkó!
Midőn az angyal glóriát kiált
Ez finektek azt jelenti,
Hogy ma született Jézus Krisztus —
Az egész világ Megváltója.
Kélfértek fel pásztorok, pásztorok!
Ime! nagy csodát láttok...
Az angyalok énekelnek,
Glóriádot zengedeznek...
Bellehembe siessünk, siessünk

(Folytatjuk.)

Alc-alelu

tisztikai hivatal által összeállított börttermelési statisztika. Még soha oly rossz sűzete nem volt Magyarországnak mint az 1891-ben. A múlt év-tizedben, de még a nyolcvanas évek közepén is 5-7 millió hektoliter tiszta borunk termelt a tavaly összevissza 1.256.031 hektoliter; — a fehér borból közönséges borra jutott 752.522 hektoliter, csemegére 8.811 hektoliter; a vörös borból és pedig közönségesre 178.531 hektoliter csemegére 5.508 hektoliter, sillerre 310.651 hektoliter, aszura csak 15 hektoliter. — Szőlő eladott 25.005 métermáza, 338.090 frt. értékben; a borok értéke pedig 24.563.612 frt. volt. A borárak a következőleg alakultak: a must országos átlag ára volt 16,02 frt. hektoliterenkint, ujbóré 20. 21 frt. az óbóré 27,13 forint a csemegeboré 46. 70 frt. az aszúé 201,66 frt.

— **A nagy-kauzál** iparos ifjak vialom rendező bizottsága, e hó 26-án karácsony, másnapján, a „Polgári Egylet” nagyerében színeloadással egybekötött zártkörű tánczoszórakát rendez mely alkalommal színré kerül a „Sárga csikó.”

— **Tolvaj vándorló.** Polancz János vándorló komédiás, f. hó 1-én d. u. 4 óra tájban Kopp Hermann kiskereskedésébe bement koldulni, s mivel a boltban ép senki sem látott, a kéznél levő pénzes fiókot kihúzta, s belőle mintegy 10 forint levő ezüspénzt zsebre vágott. Azonban mire távozni óhajtott Koppné az üzletbe lépett, s a vándorlónak egy krt akart adni, — ekkor észrevette, hogy az ezüspénz elpárolgot. Rogton lármát csapott, mire a tolvaj uraság futásnak eredett, s egy padlásra menekült. Azonban az utána futó emberek észrevették rejtekeit, s a padláról szépen leemelték, — s bekísérték a rendőrséghez, hol ellene a panasz megtételeit a az eljárás folytatták. A tolvajnal csak 5 frt 17 krt találtak, — a többit valószínűleg a padlásán már elszorta.

— **Festetics Taszilo** György névű 9 éves fia, ki tavaly a keszthelyi közs. elemi iskolában a 4 osztályról tett nyilvános vizsgálatot, — november 29-én az ottani főgymnasium első osztályából vizsgázott. Az ifjú gról — mint nekünk írják, derekasan megfelelvén, általános jeles osztályzatot nyert. Édes atyja, ki jelen volt a vizsgálaton, örömeiben homlokon csókolta.

— **Szalmázat.** Balogh Arpad szintársulata, mely Keszthelyen működik, — mint nekünk írják — igen szép munkolásban részesül; tagjai közül többen kiváló tehetsége tanúsítanak, s az előadások a legújabb darabokat produkálják.

— **A Balaton,** mint nekünk Keszthelyről írják, befagyott, viz élet folyik a sima tükörön, ott időznek a város szép leányai és menyecskéi.

— **Ritka nagy termés.** Az imént befejezett répatakarulás alkalmával, dacára hogy sok volt a panasz a nyárigen kedvezőtlen aszályos időjárása miatt, mely a répatéjődést megakasztotta, mégis sokféle olyan rengeteg répatermések mutatattak fel, s melyek már csoda számba is mehetnek. Így az oberdorfi fajból Pámer osli postamesternek 688 métermáza, Nagy István szentmiklósi tisztartónál 697 métermáza, termel katasztrális holdankint, olajbogyó slaku répa Klein Ignác ongai bérgazdaságában 726 métermáza Stégh Henriknél Ó Kéren 862 métermáza 52 kító takarult katasztrális holdankint Mamuth répa pedig többek közt báró Wesselényi szibói uradalmában 790 métermáza. Betegh Gergelynel pedig Soósmezőn 1248 métermáza termelt katasztrális holdon! A mostoha nyár után mindenesetre phänomenális hozamok, az okok, pedig ott rejlenek, hogy a kedvezőtlen időjárást ellensúlyozta egyrészt a jó kezelés, de főleg az igen jeles répamag, mely az elmondott esetekben is Mauthner Odón búhapesti magkereskedőtől került. A talajok hol e rengeteg termések takarultak, többnyire homokos agyag szerkezetűek, Soósmezőn hol egy holdon majdnem 1300 métermáza termelt, a talaj agyagos volt, kevés számosi iszappal.

— **A hatadás mostohái** voltak mindedig a vidéki nagyobb városok lakói. A gőz és a villám a mi időnk áldásos fényvere, de a vele járó áldásból a vidék vajmi keveset élvezett. Noha az érdeklődésen kívül ezer és ezer politikai és gazdasági érdek fűződik minden nagyobb eseményhez, ekkor még nem történt gondoskodás, hogy ez események híre, teljesen megérkezzen a falvakban és a lehető legzavartabb idő alatt elérkezzen az ország minden részébe. A vidék majdnem teljes egy nappal később értesül minden nagyobb eseményről, mint a főváros, majdnem teljes egy nappal elmarad a világtól.

Ezt az egy napot, ezt az elveszett időt szerz vissza a vidéknek a Pesti Napló, mely deczember közepétől új alakban, új szervezettel jelenik meg olykép, hogy estilapját már a déli gyorsvontatok szétvihetik mindenfelé az országba. Egy fél nappal közelebb hozza a „Pesti Napló” a vidéket a világhoz, de ezenfelül azon lesz, hogy olyan ujságot adjon a közönség kezébe, mely nemcsak a megérkezés idejére, hanem a tartalom gazdagságára és megbízhatóságára is fölmúlja a többi lapokat. Egészén ujonnan rendezte be a nyomdáját, két hatalmas rotációs gépet adtíván fel, melyek nyomják, hajtogatják, felvágják és egyuttal összeenyvezik az egyes lapokat, úgy hogy a Pesti Napló minden egyes — 16—24 oldalra terjedő száma — egy egy füzet lesz, teljelesen kimerítő tükre az elmúlt napnak. Kitűnően szervezett szerkesztőség gondoskodik a lap szemleli tartalmáról, nagy és kiváló szakemberekből álló kiadóhivatal intézi a gyors és ügyes expediciót. A szerkesztőség élén a főszerkesztő és kiadóulajdonos új. Abrányi Koruei országgyűléai képviselő áll, s a felelős szerkesztő Barna Izidor és helyettes szerkesztő Kálnoki Izidor mellett olyan kiváló erőkből összeállított redakció működik, mely már egymagában teljes garancia a lap jeles volta mellett. Örömmel üdvözöljük tehát az ujonnan szervezett Pesti Naplót, s mikor a vidéki közönségnek is a legmelegebben ajánljuk e lapot, felhívjuk olvasóink figyelmét hirdetési rovatuinkra, ahol az előzetes feltételek olvashatók.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK

Bűnügyi tárgyalások

1892. decz. 5-én.

Sikkasztás vétségével vádolt Horváth Kasznár László és társai elleni bűnügyben végt.

Idősen ingó dolog szándékos megrongálása és magánlak sértés vétségével vádolt Hage János elleni bűnügyben végtárgyalás.

Marlius Ferencz st. elleni bűnügyben második bir. it. hird.

Liszkák Györgyne-elleni bűnügyben második bir. it. hird.

Kis Viki elleni bűnügyben második bir. it. hird.

Deczember 6-án.

Személyes szabadság megsértése és súlyos testi sértés büntetével vádolt Andri Cserték György elleni bűnügyben végtárgyalás.

Csalás vétségével vádolt Práger Gyula elleni bűnügyben végtárgyalás.

Sikkasztás büntetével vádolt Práger Gyula elleni bűnügyben végt.

Hatóság elleni erőszak büntetével vádolt Novák Lénard elleni bűnügyben végt.

Gudin Mihál (szébi) elleni bűnügyben második bir. it. hird.

Horváth György elleni bűnügyben második bir. it. hird.

Deczember 7-én.

Négyrendbeli sikkasztás és lopás vétségével vádolt Horváth János elleni bűnügyben végtárgyalás.

Deczember 9-én.

Csalás vétségével vádolt Löwinger Samu elleni bűnügyben végtárgyalás.

Lopás büntetével vádolt Rajkai Lajos st. elleni bűnügyben végtárgyalás.

Súlyos testi sértés büntetével vádolt Filiszár Ferencz elleni bűnügyben végtárgyalás.

Oszvald János elleni bűnügyben második bir. it. hirdetés.

Cseh Lőrincz elleni bűnügyben második bir. it. hirdetés.

Kuosek Iván st. elleni bűnügyben harmad bir. it. hird.

Felső bíróságtól leérkeztek.

Gyermekölés büntette miatt vádolt Sófarió Mária a társai elleni bűnügy a kir. Curiatól helybenhagyó ítélettel.

Gyermekölés büntetével vádolt úzv. Pálfi Józsefné szül. Tóth Martha s közegészség elleni kihágással vádolt Mohosits Ferencz és Pálfi Sarolta elleni bűnügy a kir. Curiatól helybenhagyó ítélettel.

Vérfergetés büntetével vádolt Takács István és vérfergetés vétségével vádolt Takács Juli elleni bűnügy a Curiatól helybenhagyva a törvényes ítélet.

Magánokira! hamisítás büntetével vádolt Grahovecz Kohol József, Bohor István, Német Ferencz, Nagy (Haszlin) László és lopás vétségével vádolt Imrei Furdán László elleni bűnügy a Curiatól részben helybenhagyó ítélettel.

Hivatali sikkasztás büntette miatt vádolt Sohár Kálmán elleni bűnügy a kir. táblától felmentő ítélettel.

Gyermekölés büntette miatt vádolt Tompa Juli elleni bűnügy a Curiatól helybenhagyó ítélettel.

Súlyos testi sértés büntette miatt jogerővel elítelt Schmidt János és Müller József ujrásfelvételi ügye a Curiatól helybenhagyó vézzéssel.

Súlyos testi sértés büntette miatt vádolt Kéfl Péter st. elleni bűnügy a kir. táblától helybenhagyó ítélettel.

Lopás büntetével vádolt Tóth József és orgazi da-ság büntetével vádolt Guta József elleni bűnügyben a kir. táblától helybenhagyó ítélettel; Súlyos testi sértés büntette miatt vádolt Csug Imre elleni bűnügy a kir. táblától helybenhagyó ítélettel.

Lopás büntette miatt Hegedüs István elleni bűnügy a kir. táblától helybenhagyó ítélettel.

Lopás büntetével vádolt Bui Zuzora Ferencz elleni bűnügy a Curiatól helybenhagyó ítélettel.

Haát okozott súlyos testi sértés büntette terhelte it. Pető György st. elleni bűnügy a Curiatól helybenhagyó ítélettel.

De Tavel Erzsébet szül. báró Du Bourget Johanna telperesnek — Tolnai grf. Festetics Taszilo és Tolnai grf. Festetics Jenő alperesek ellen — néhai id. gr. Festetics György hagyományának illetve 568711 frt 77 kr. s jár birói letébe helyezése és erre nézve felperes jogosultságának elismerése iránti pere a királyi táblától helybenhagyó ítélettel.

Néhai Farkas Mátyásné szül. Agoston Terézia st. hagyatéki ügye a kir. táblától megváltoztatott végzéssel.

Fülöp Antalné Nagy Anna telperesnek — úzv. Nagy Istváné szül. Pimér Mari ellen végrendelet érvénytelenítése s jár. iránti pere a királyi táblától helybenhagyó ítélettel.

Kiskoru Lamberger Matyás telperesnek — Novák Anna, úzv. Lamberger Ferenczné st. elleni örökségiránti pere a kir. táblától feloldó végz.

Járásbírószághoz leérkezett ítéletek.

Rotschild Samunak — Reiner & Co. elleni 63 frtos sommás pere a kir. ítélőtáblától helybenhagyva az I. bíróság ítélete.

Szollár Lászlónak — Haba József elleni 57 frtos sommás pere a kir. ítélőtáblától helybenhagyva az I. ítélete.

Wei-z Davidné telperesnek — Aitmann Bernát elleni igénypere a kir. ítélőtáblától részben feloldva az I. bíróság ítélete.

Kiskoru Sandor Imre és társainak Günsberger Jakab elleni igénypere a kir. ítélőtáblától helybenhagyva az első bíróság ítélete.

Sós Jánosnak — Szabó Peter és neje elleni végrehajtási ügye a kir. ítélőtáblától elutasítva a felelőzést.

Kremsier Mór és társának — Esinger Henrik elleni végrehajtási ügye a kir. Curiatól helybenhagyva a második bíróság ítélete.

úzv. Billage Janosné és társainak — Bolege György és neje elleni 237 frt ismét sommás pere a kir. ítélőtáblától megváltoztatva az első bíróság ítélete.

Horvath Karolynak — Ob'ath Kanut és társai elleni 70 frt és jár. iránti sommás pere a kir. Curiatól helybenhagyva a második bíróság végz.

Csász, kir. szab. osztr. Phoöix biztosító társaság — telperesnek Stern Vilmos elleni 79 frt 77 kr. s jár. iránti sommás pere a kir. ítélőtáblától részben megváltoztatva az első bíróság ítélete.

Csász, kir. szab. osztr. Phoöix biztosító társaságnak — id. Martinek István elleni 347 forint 89 kr. s jár. iránti sommás pere a kir. ítélőtáblától helybenhagyva az első bíróság ítélete.

Neumann V. telperesnek — Dobrin Benő elleni 81 frt 56 kr. és jár. iránti sommás pere a kir. táblától helybenhagyva az első bíróság ítélete.

Gottmann Györgynek — Arputh Adamné elleni végrehajtási ügye a kir. ítélőtáblától helybenhagyva az első bíróság végzése.

Herman Imrénak — Arany Katalin elleni 113 frt 26 kr. iránti sommás pere a kir. ítélőtáblától megváltoztatva az első bíróság ítélete.

HIRDETÉSEK.

5373. ik. 892.

Árverési hirdetés.

A nagy-kanizsai kir. törvényszék — ikvi osztálya részéről közhírré tételük hogy a m. kir. kincstár végrehajtásának Poszaveiz Mária végrehajtást szenvedő légrádi lakás elleni s már kiírt 32 f. 50 kr. betudásával 54 f. 62 kr. tőke, 50 f. 62 kr. után 1890. évi jan. hó 1-től járó 6% kamatai 6 f. 10 kr. végrehajtás-kérelmi 8 f. 15 kr. jelenlegi s még felmerülő költségek iránti végrehajtási ügyében a lent nevezett kir. tvszék területéhez tartozó a légrádi 37. számú tkvben I. 1-7, 9, 10 sor szám alatt Poszaveiz Paulina tulajdonánál jelvett 1024 frta becsült ingatlan

1892. évi december hó 23-ik napján d. e. 10 órákor

Légrád község házánál Dr. Tuboly Gyula felperesi ügyvéd vagy helyettese közbejöttével megtartandó nyilvános árverésen eladni fog.

Kikiáltási ár a fennebb kitett becsár. Árverezni kívánok tartoznak a bec-ár 10% -át készpénzben vagy óvadékképes papírban a kiküldött kezéhez lenenni.

Nagy-Kanizsán, a kir. tvszék mint telekkönyvi hatóságnál 1892. évi augusztus hó 22. napján.

GR. HUGONNAY

kir. törvényszéki bíró.

238 I-1

Horgony-Pain-Expeller.

Ezen rég jónak bizonyult bedörzsölés, oszsz, közhvény, hátfájdalmak, és meghűlések ellen a világ minden részén el van terjedve és kitértő hatása által 232

a legjobb
házi- és birnevet elnyerte. A valódi Horgony-Pain-Expeller majdnem minden gyógyszer-tárban kapható 40 kros, 70 kros, és 1 frt 20 kros üvegekben és így a legolcsóbb házi-szser.

A Pallas Nagy Lexikona

AZ ÖSSZES ISMERETEK ENKLOPÉDIÁJA

megjelenik mintegy 13000 kéthasábos oldalalzóval, több mint 2000 szövegillusztrációval, 240 hamisított képmelléklettel, 64 színnyomatú (chromo) képpel és 170 tásképpel, összesen 16 kötetben, kötetenként 45-50 iv terjedelemben, vagy 240 három-négy íves hetenként megjelenő füzetben. Ára kötetenként díszes félbörkötésben 6 frt = 12 korona; füzetenként 30 kr. = 60 fillér.

A NAGY LEXIKON versenyez a legjobb francia, angol, német, olasz, amerikai lexikonokkal a világ eseményeinek szellemi és anyagi adatainak feldolgozásában; a magyar föld, magyar nép, magyar állam, magyar történelem, magyar közgazdaság, magyar ipar és kereskedelem, magyar tudomány, művészet, irodalom és egyház ismertetésében pedig páratlanul áll irodalmunkban, úgy hogy nemcsak a gyakorlati emberek, de a szakkörökre néve is nélkülözhetlen forrásmunka.

A NAGY LEXIKONRA megrendeléseket elfogad, valamint részletes előrajzot és mutatónyűvet kézzel küld:

Fischer Fülöp könyvkereskedő Nagy-Kanizsán.

Ahova a megrendelések intézendők. — Vidéki megrendelőknek postán bérmentve küldjük meg. Kötetenként is kapható részletefizetésre.

5157 ik. 1892.

Arverési hirdetés.

A nagy-kanizsai kir. törvényszék telekkönyvi osztálya részéről közhírré tételük, hogy Anda Ferencz és Anda Rozália merenyei lakos végrehajtóknak özv. Anda Jánosné és Anda János ugy és mint kk. ifj. Anda János term: és törv. gyámja végrehajtást szenvedő merenyei lakosok elleni 200 frt 64 kr. tőke, ennek 1892 évi márczius hó 16-tól járó 6% kamatai 15 frt. 20 kr. végrehajtási kérelmi 9 frt. kr. jelenlegi s még felmerülő költségek iránti végrehajtási ügyében a lent nevezett kir. tvszék területéhez tartozó a merenyei 56 tkvben I 1-12 sor sz. alatt felvett ingatlanoknak Anda Jánost illető 297 frtra becsült egy harmad része, az ugyanazon tkvben + 846 h. r. sz. alatt foglalt váltáság köteles ingatlanok ugyanazt illető 152 frtra becsült egy harmad része; a merenyei 231 számú tkvben + 864 hrsz. a foglalt ingatlanok ugyanazt illető 56 frtra becsült 5/11 része ugyanazon tkvben + 866 hrsz. a foglalt ingatlanok ugyanazt illető 24 forintra becsült öt tizenketted része és a merenyei 244 sz. tkvben + 251 h. r. sz. a ingatlanok ugyanazt illető 21 forintra becsült öt tizenketted része

1892. évi december hó 19-ik napján d. e. 10 órákor

Merenye község házánál Varga Lajos felperesi ügyvéd vagy helyettese közbejöttével megtartandó nyilvános árverésen eladni fog; még pedig tekintve, hogy a merenyei 56. számú tkvben özv. Anda Józsefné, Pap Kati javára szolgálmi jog azt megelőzőleg pedig jelzálogos követeles bekebelezve ennélfogva a leni ingatlanok a szolgálmi jog fenntartásával bocsájtatnak ugyan árverés alá, de csak a megelőző jelzálogos követeles tedezésére szükségesnek mutatózó 250 ftban ezennel megállapított összeget az ingatlanoknak az árverésen beígért vételára megüiti; a mennyiben a beígért ár ezen 250 ftot meg nem ütié annyiban az árverés hatálytalanná válik és az ingatlanok a szolgálmi jog fenntartása nélkül a fentebbi határnapon újból árverés alá bocsájtatnak.

Kikiáltási ár a fennebb kitett becsár. Árverezni kívánok tartoznak a bec-ár 10% -át készpénzben vagy óvadékképes papírban a kiküldött kezéhez lenenni.

Kelt N-Kanizsán, a kir. tvszék mint telekkönyvi hatóságnál 1892. évi jul. hó 21. napján.

GR. HUGONNAY

kir. tvszéki bíró.

239

Napi munkája folytán nagyon e' volt fáradva s menet közben mélyen gondolataiba merült.

— Szegény Mari! szállt el ajkairól az érzékeny sóhaj.

— Mi az! kérdém — talán valami történt?

— Hogyan? — kérdé nyugtalan pillantást vetve reám — semmi, de oly szegény parasztlakásban élnie — bezárva s a házi teendőket egyedül végezve?!

— Elbúsít a változás?

— Elbúsít? — inkább oly szelíd, oly jókedvű. Vidámabb, mint a milyennek valaha ismertem; irántam szerelmet s gyöngédséget tanusít s vigasztal.

— Csoda gyermek! — kiálték fel — Ő mondja szegénynek — barátom; — soha sem volt oly gazdag — a jelesség megmérhetlen kincseiben mint most.

— Oh, barátom, ha ezen első találkozásunk a kunyhóban már megtörtént volna, boldognak érezném magamat. Ez a megpróbáltatásnak csak első napja; rossz lakásba kellett huzcolkodnunk — egész nap ennek rendezésével kell foglalkoznia — most tanulja először ismerni a panaszos házi munkát, — most van először oly házban; melyből minden dísz és pompa száműzve van; — talán kimerülve, csüggedten ül szepényes hajlékában, nyomora felett elmékedve.

Nem tudtam neki válaszolni s így csendben haladtunk tovább.

Az országutról letérve, keskeny ösvényhez értünk, mely a vad fak sötét árnyékában egészen a gúnyhöz vezetett. Nagyon kötetli lakás volt, fákkal környezve, melyek szomorúan hajtották le ágait a ház fölére; faát a vad-szülő széles levelei teljesen eltakarták szemünk elől; az ajtónál s a ház előtt elterülő kertben virágok voltak érendezve. A kertajtótól a házig cserjék közt fuló gyalogut vezetett el.

A mint közelebb értünk, zenei hangok ütköztek füleinkbe. — Leslieu megragadta karomat. Megálltunk és hallgatóztunk.

Mari hangja volt, ragadó egyszerűségében; férjének legkedvesebb dala zeugett le ajkairól. Leslieu keze a mint megérintett, reszketett.

Közelebb lépett, hogy jobban halljon mindent. Lépése némi zajt okozott a kavicson.

E pillanatban szép, vidám arc tekintett ki az ablakon; azután csakhamar eltűnt... halk lépéket hallottunk... Mari jelent meg előttünk.

Csinos fehér falusi öltözetben volt, hajában virágok diszlettek, arcát friss életpir borította; tekintete örömtől sugárzott... ilyen szépnék még sohasem láttam.

— Kedves György — kiálta fel — úgy örvendek, hogy vegre jössz! Már vártalak; e gyalogutra jöttem, hogy kinézzek elédbe. A ház mögött szép terebélyes fa alá asztalt állítottam s izetes búrgonyákat kerestem ki, mert tudom, hogy szereted — jó tejfeleünk is van — s itt minden oly kellemes, nyugodt. — Oh! — monda, midőn kezét bezébe téve, vidám arcába tekintett; oh, milyen boldogok leszünk!

Szegény Leslieu öröme magánkívül ragadta. Keblére szorította nejét... megcsókolta... beszélni nem tudott, de érzelmének legbűbb tolmácsai voltak lángoló szeméből eredő könnyei.

Ezután hármikor kérdeztem, azt felelé; hogy szerény búkában még sokkal boldogabb, mint a gazdag minió vendégek zajos körében.

Németből: Ulrich Nándor.

A szerkesztésért felelős:

Fischer Fülöp lapfajtáldonos
Kántz Béla vezérszerkesztő.

Nyiltér*)

Csúkos és kockás selyemszöveteket, Louisia, Foulard, Surah, Taffeta, nemkülönb. ben Merveilleus selymeket is méterenként 40 krtól 3 ft-ig egyen-öltönyűkre; vagy egész végkötés, is postaként is várommentesen szállít Hon- nember 4. (m. kir. udvari szállító) selyemgyára Zirci helyen. Mindegyik postaköltséggel keltetnek, s a postaköltségek is a című selymek ragasztandók.

*) Az a jóvalban költöttéket, nem vállal magára felelősséget.

MEJELENT

A női szépség

művészetének tankönyve, készült D. D. grófnő hátrahagyott jegyzetei nyomán, kapható kizárólagosan a „Magyar Nők Lapja” kiadóhivatalában fizetve 80 kr. Kaménykötésben 1 füzet 20 kr.ért.

Biztos utasítást ad a szépség fontartásáról, az arczón, természet szépségéről, szóval az

örök szépség tankönyve.

Mindazoknak, kik a „Magyar Nők Lapja”-ra előzetnek, 20 kr. csomagolási és szállítási díjat mellékelnek, ingyért küldetik „A női szépség” című tankönyv.

A „Magyar Nők Lapja”-nak előzetési ára a „LUGAS”-című gyermeklappal, a „Tükör előtt” című divattappal és regénymelékellettel együtt

egész évre — — — — — 6 frt —
fél-évre — — — — — 3 „ —
negyed évre — — — — — 1 „ 50

Mutatványszámokat ingyen küld a kiadó-
228 hivatal, Budapest, Kishíd-utca.

Az „ARANY SZARVAS” szálloda nagy termében

a nagy csillagászati

VILÁG-ÓRA

csak még hétfő folyó december hó 5-én esti 7 óráig látható.

Magyarázat: **délelőtt** 10. és 11 órákor.
délután 3, 4, 5, 6 és 7 órákor.

Belépti díj:

Első hely 40 kr. — Második hely 30 kr. — Harmadik hely 20 krajczár

Gyermekek, katonák őrmestertől lefelé bármely helyen csak felét fizetik.

Nagy-féle egészségügyi hatóságilag megvizsgált

KALODONT

KALODONT

KALODONT

KALODONT

KALODONT

KALODONT

KALODONT

KALODONT

Ova-
kod-
junk
hasapló
csoma-
golásu
értéktesen
Utánzo-
toktól! A
legfőbb
körökből
való elisme-
résék minden
drb. mellett
találhatók

(a fogak szépsége)
elismert nélkülözhetlen
fogtisztító szer.

Ujasta idős a igen
ezelészeti utazásnál.

A bel- és külföldön
legkedvezőbb ered-
ménynyel-használta-
tik Alkalmas csoma-
golása, olcsósága
és használatnál
tisztasága követ-
keztében az ud-
var, finemesség
s az egyszerű
polgári háznál
egyenért tal-
lható.

Kapható
minde-
nyütt.

ÁRA:

35 kr.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bér-
mentve.

Sternberg Armin és testvére.

hangszer-ipar

BUDAPEST, VII. kerepesi-ut 36.

Saját készítményü, mindennemü
hangszerek és azok keltékel és alkatrö-
svéi. Mindennemü hangszerek és zenélö-
művek javítása és hangolása szakszéri
pontosságal eszközöltetik. 168

Harmónikaröi és mechanikai hangszerek-
röi káttör-káttör árjegyzék kérendö.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Köhögés

ugy bármily hürütös betegsége a légesönek
gényének, tüdönek, továbbá légsési nehézség, szük
mellúség, astma, elnyákásodás szamar és lojlo
köhögés, csiklandozás a nyálka hátyának —
kezdödö gümö kör- legjobban és gyorsan távolít-
ratik el az évek öia bevált — valódi — orvosi
gendetre készített és az orvosok által ajánlott:
sz. györgy tea csomagja — 50 kr. és sz. györgy
hurut por — doboza — 50 kr. pontos orvosi
háználai utasítással, sikere már néhány nap után
látható.

2 csomagnál kevesebb nem küldetik szét. —
póstaí küldésnél — 20 krral több csomagolás s
szállító levéléri; a megrendelések egyenesen

Szt. György gyógyszerár Bécs V. #

Wimmergasse 33. intézendök.

201

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Alapítottott 1865.

Alapítottott 1865.

DIETRICH és GOTTSCHLIG

ex. és kir. udvari tea- és rum-kereskedés.

A Dreher A.-féle kivitelű palaczkserék főraktára.

Iroda és megrendelő hely:

BUDAPESTEN IV., régi posta-utca 10 szám.

Kivitelű és átvitelű pinczék Kőbányán.

Küldemények vasúton és postán utánvétel-mellett. Kizárólagos közvetlen bevitalunk, finom és legfinomabb
minöségü teákból. Közvetlen bevitalunk **Jamaica rum** és első rangu **franciais cognac**-ból ugyszintén a
franciais és hollandi (Ervin Lukas Bols-féle) **HKörökben**. Különösen ajánlhatjuk a már 27 éven át közkedveltség-
nek örvendő elérhetlen tea kevaréksinket, **Mandarin, Császár, Király, Moszkvai Victoria** valamint az
udvari tea-melangeit 1/2 kiló-ként 3 frettől 12 frettig

JAMAICA RUMUNK

18, 33 és 7) centiliteres és 1/10 literes üvegekben 40 krtól 6 frettig üvegekét.

BRANILIAI RUMUNK

saját védjegyükkel ellátott üvegekben 1/10 liter 4 frett 1.25 és 70 centiliteres 4 — 65 kr-ával legkisebb ren-
delmények leggyorsabban és pontosan eszközöltetnek.

Részletes árjegyzékinket levelező-lappal együtt, azonnal ingyen és bérmentve küldjük.

Ismét eladókna és kávésoknak nagybani árak különös kedvezmények mellett.

Detail tea és rum-raktáraink:

IV., Váci-utca 18. a „Korona” kávéház atellenében.

IV., Kigyo-tér, Teleki-féle palota.

VI., Andrássy ut 23. sz. az operaházzal szemben.

220

Raktár Nagy-Kanizsán: **Biach Lipót-nál.**

Minden kiállításán legmagasabb kitüntetőseket nyert

225

ESTERHÁZY COGNAC

mely tiszta borból
készül s ezért a
közönség legkedvel-
tebb itala.

Központi-iroda: Budapest, külső váci-ut 23.

mindenütt kapható.

A PESTI NAPLÓ

fölveszi régi eredeti alakját!

A PESTI Napló

december 18-ikától kezdve haponként kétszer legalább 16—24 oldalnyi terjedelemben fölívva és ragasztva jelenik meg.

A PESTI Napló

főszerkesztője és kiadó tulajdonosa:

ifj. **Abrányi Kornél** országgyűlési képviselő.

A PESTI Napló

felelős szerkesztője: **Barna Izidor.**

A PESTI Napló

politikai pártoktól teljesen független.

A PESTI Napló

szerkesztősége egészen újra, — az ország legjelesebb hírlapíróiból — alakult

A PESTI NAPLÓ

bel- és külföldi tudósításai, hírei és táviratai frisek és eredetiek lesznek s a legmegbízható forrásokból erednek.

A PESTI NAPLÓ

ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági rovatát kitünő szakírók szerkesztik.

A PESTI NAPLÓ

bel- és külföldi tőzsde rovata mindig pontos és megbízható lesz.

A PESTI NAPLÓ

nagy gondot fordít szépirodalmi rovatára, hol mindig a legkiválóbb írók neveivel találkozunk az olvasó.

A PESTI NAPLÓ

regényei és tárczái élénkek lesznek és a közönségnek kellemes olvasmányul fognak szolgálni.

A PESTI NAPLÓ karácsonyi száma feltűnést keltő közleménnyel lepi meg olvasóit.

A PESTI NAPLÓ előfizetési árai.

Egész évre	14 forint = 28 korona
Fél évre	7 " = 14 "
Negyed évre.	3.50 = 7 "
1 hónapra	1.20 = 2 " 40 fillér.

Egyes példányok minden hírlapkereskedésben kaphatók 5 krért = 10 fillérért.

A PESTI NAPLÓ előfizetési ára (napokint kétszeri postaküldéssel, reggel és a délutáni gyorsvonatokkal)

Egész évre	20 forint = 40 korona
Fél évre	10 " = 20 "
Negyed évre	5 " = 10 "
1 hónapra	1.70 = 3 " 40 fillér.

A PESTI NAPLÓ délutáni kiadása Budapestről a délután 3 óra előtt induló gyorsvonatokkal indítatik s minden vidéki városban még a megjelenés napján az újságelárúítóknál 4 krajczárért — 8 fillérért kapható lesz.

A PESTI NAPLÓ szerkesztősége

BUDAPEST, Ferencziek tere 3. sz.

A PESTI NAPLÓ kiadóhivatala

BUDAPEST, Ferencziek tere (Bazár-épület.)

A ki a **PESTI NAPLÓ**-ra előfizet, az december 18-ikától január 1-éig a lapot ingyen kapja, úgy, hogy az előfizetés csak január 1-én kezdődik.

Mutatványszámokat december 18-ikától kívánatra egy hétig ingyen küld:

235 1-5

a „Pesti Napló” kiadóhivatala.

Kiadóhivatal:

Városház-épület Fischel Fülöp könyvkereskedés.

ELŐFIZETÉSI-ÁRAK:

Egész évre . . . . . 5 frt — kr
Félévre . . . . . 2 „ 50 „
Negyedévre . . . . . 1 „ 25 „

Hirdetések jutányosan számíthatnak

Nyitlitter petitsora 10 kr.

Előfizések, valamint a hirdetésekre vonatkozó Fischel Fülöp könyvkereskedésbe intézendők.

Szerkesztőség:

Fischel Fülöp könyvkereskedés

Idő intéződé a lap szellemi részére
vonatkozó minden közlemény.

Bármentetlen levelek csak január közepéig
böl fogadtatnak el.

Késíratok nem küldetnek vissza.

ZALA

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

Az első ülészek.

A törvényhozás mindkét házában f. hó 5-én olvasták fel a királyi leiratot, a mely az 1892 február 18 ra összehívott országgyűlés első ülészekét berekeszti, — s az új ülészeket 1892. december 6-ára hívja egybe.

A sikerekben oly szegény, — de az izgalmas jelenetek, a meglepetések és kudarcokban nagyon is gazdag ülészek befejeztetett. Nem akarjuk elősorolni az egyes kudarcokat, — fátyolt vetünk az egész lefolyt időszak működésére.

Azonban egy mozzanata mégis van, mely hazánk és nemzetünkre jóteköny napsugárként terjeszti melegét, — a mely meleg hatása következtében, már-már megdermedt reménységünk, újra éledni kezd: s ez az egy mozzanat, Wekerle Sándor dr. miniszterelnöksége.

Eddig még minden beigazolta, hogy király és nemzet jól választotta meg hazánk ügyeinek kormányzóját, — mert őt minden párt, reform terveinek kivételében támogatni ígérte. Belátják a pártok, hogy Wekerle miniszterelnök háta megett egy egész nemzet áll, — egy nemzet, — mely ujjongva örül, hogy a munka és valódi tehetség elnyerte jutalmát; — ép azért nem is tartják czélszerűnek, — de nem is mernék, a nemzet választotta ellen, — a politikai harcokat megkezdeni, — mert e harcban bizonyos, hogy ők lennének a vesztesek.

Még a főrendiház, hol bizony a mágna urak nagyon is zokon vették, hogy Felséges királyunk, hazánk részére egy oly köznépből származott emberrel választott miniszterelnöknek, mint Wekerle, — bár a főurak rázták, esőrtették kezdetben rozsdás kardjaikat, — még is mikor látták a magyar nemzet általános örömet, ők is kénytelenek voltak a háborus szándékról lemondani, s belátni, hogy azt a köznépből lett miniszterelnököt sem megijeszteni, sem helyzetét megingatni nem lehet, mert annak háta megett egy egész nemzet áll, s jaj annak, ki a nemzet jó fiát, kegyeltjét bántani merészeli.

A kötelező polgári házasság elvének elfogadása miatt, hazánk papsága igyekezett Wekerlének ellenzéket alkotni, de ez sem sikerült; úgy hogy Schlauch Lőrincz nagyváradi püspök a mult héten a főrendiházi gyűlésen ki is jelentette, hogy a kath. papság Wekerlét támogatni fogja, egyedül a vallásügyeit érintő reform kérdésekben lesz kénytelen vele szemben állást foglalni.

De bízunk mi kath. főpapjaink hazaszeretében, s tudjuk előre is, hogy a vallás érdekében addig fognak küzdeni csak a kormány ellen, míg meg nem győződnek arról, hogy a tervbe vett reform a nemzet előhaladásának egyik nélkülözhetlen kelleke és szükséglete, — s hogy ennek keresztárvitele által sem a katolikus, sem más valláson csorba nem ejtetik. — Ha erről meggyőződve lesznek, akkor ők nyomban felhagynak a kormány elleni küzdelemmel,

sőt annyira bizunk hazafiságukban, hogy még akkor is hiszték, hogy támogatni fogják a kormányt, — ha ennek fejében tőlük a nemzet igaz érdeke némi áldozatot fog követelni.

Magyarország nagy átalakulás előtt áll, — s azt a kormányt, mely ez átalakulást keresztül vinni óhajtja, — minden pártnak, melynek elveit a hazaszeretet diktálja, — támogatni kötelessége. Ezt elvárjuk az egyes pártoktól, — el az egyénektől is.

A 67-diki kiegyezés.

(Folytatás.)

Külgügy.

A pragmatika sanctióból folyó közös és együttes védelemnek egyik eszköze a külügyek czélszerű vezetése.

E czélszerű vezetést közönséget és egyöntútséget igényel mind azon külügyekre nézve, melyek az ő felsége uralkodása alatt álló összes országokat együtt illetik. Ennélfogva a birodalom diplomatikai és kereskedelmi képviseltetése a külföld irányában és a nemzetközi szerződések tekintetében felmerülhető intézkedések, mindkét fél miniszteriumával egyetértésben és azok beleegyezése mellett a közös külügyminiszter teendői közé tartoznak. A nemzetközi szerződések mindenik miniszterium saját törvényhozással közli. Ezen külügyeket tehát mi is közöseknek ismerjük s készek vagyunk azoknak közösen megphatarozandó költségeihez bizonyos arány szerint hozzájárulni.

Kedves olvasó! a külügyek ily nemű vezetése miatt józan észszel épen nem aggródhatunk:

1-ször mert be kell látnunk, hogy az egy ugyanazon uralkodó alatt lévő államcomplexnek, helyesen csak egy nemű s azonos külpolitikai érdeke lehet,

A „ZALA“ tárcája.

Telephonos kisasszony.

Egy szegényes, külvárosi vendéglőben láttam meg először. Oda szoktunk járni a collegámmal étkezni, bizony nagyon vegyes társaságba. Néha napjain, ha utja épen arra vitt ő is bejött. Telephonos kisasszonynak hívtuk, mert a telephonos hivatalban volt alkalmazva, és élete körülményeiből jó ideig csak ezt az egyet tudtuk meg. Hajlékony, karcsu, hirtelenőtt, kissé meghajlott lányka volt; abban a korban, mely átmenetet képez a tünde gyermekkorból a határozottabb, kifejelettebb női korba. Könnyed gyermekes gondolkodás, de más tekintetben kifejezett határozott vonások jellemzik e kort. Ő nem volt szép. Az arca halvány, vonásai épen nem szabályosak, megnyerők, természete sem kedves. De azok a nagy rejtelmes tűző, sötét szemek pótolták mindent. Olyan sajtós, méis tűz villogott ki belőlük, égető, mint a lang, de szomorú, bánatos, mint a hulló virág képe.

Vágy egy szebb jövő után, a multak litkoi emléke, remény a boldogságban s valami ki mondhatlan bánat volt bennük kifejezve. És mikor láttam ezeket a szemeket, ném hittem, hogy nálánál szebb lény létezik ezen a keres földön. Pedig nagyon fukar volt a kincsével, csak ritkán engedte láttatni azokat a szép ábrándos szemeket, rendszeres leülve szokta tartani. Nem mertem hozzá közeledni, féltem tőle, a szeméből, a deréngő, homályos banattól mi

belőlük csillogot. Csak néztem-néztem rája; nem tudtam elvonni tekintetemet az ő halvány arcáról: bizony a levezem gyakorta kihült mitatta. Sietve szokott bejönni a szegényes terembe egyszerű fekete öltözkében, mi olyan jól állott neki; szomorú harmoniába olvadt össze a bánatos szemekkel.

En és collegám ebéd közben a szerényétkeket fűszerezendő, vitakozni szoktunk a társadalom egyes kérdéseiről, a mindennapi élet ügyes bájos dolgairol. A sociologiai kérdésekben én az ideális álláspontot védtem, barátom ellenben a realismusnak, — de nem a Zola irányban — volt híve. Egy nap fölötte megélenkült a vita. Kényes kérdés forgott szóban: a nő öntelalozása, lelki ereje, szerelme, becsülete megvédésében. Barátom azt állította, hogy a nőnek sokkal csekélyebb a lelki ereje, sokkal kisebb az ellenálló képessége, semhogy a csábításnak, vagy a természet rendelte kényszernek ellenállni tudhatna. En az ellenkezőt vitattam. Kifejtettem, hogy a nő erkölcsi ereje nem áll arányban fizikumával. A szűz nagyon bölcsen rendelte, hogy a nő, kinek elhelyezése morális alapokon nyugszik — ha gyenge fizikummal bír is — lelki erő tekintetében túlmérge a másik nemet. Példákkal illusztráltam, hogy a nők között, ha nagy tehetségeket, világra szálló, írói vagy művészi talentumokat nem is lehet találni, de szilárd erkölcsi erejüket, osodálatos, sokszor természetfölötti lelki erejüket igen. — Mindkettőnk a történelomre hivatkozt. En Coriolan anyját hoztam fel a szilárd erkölcsi erejű nő mintaképpül, ő Stuart Mariában találta meg a nő igaz

képét, ki a nagyságot csak szenvedni tudta és szenvedésében bűnbe esik. Gyakorta hangoztatta, hogy Mózes volt a legnagyobb psycholog, a mikor a gyenge Evában megalkotta a nő typusát.

A vita rendkívül élénk volt; részt vett benne a szegényes ebédi minden vendége is, de csak arczuk kifejezésével, vagy fejlejtéseikkel nyilváníták ki, hogy mely véleményhez csatlakoznak. Elismerték szellemi felsőbbségünket és nem akarták zavarni vitánkat tudatlan beszédeikkel. A telephonos kisasszony is érdekel kísérte a vitát. Többször rám nézett mélyláz tekintetével; az a tekintet, mintha nekem adott volna igazat. Mikor a vendéglőből elhárvoztunk, oda mentem hozzá s illedelmesen felajánlottam kíséretemet. Rám tekintett avval a két okos beszélő szemével, halvány arcza a januári hideg kicsiny piros rózsácskákat festett, — s aztán szólanul intett fejével. Soká mentünk együtt a nélkü, hogy szót találtam volna, gondolat jutott volna eszembe, melylyel a társolást megkezdtem volna. Vagy talán sok gondolat is forgott meg egyszerre az agyamban. Körüöttünk zajongott a főváros népe, mindenütt a sok, nyugsgó, mozgó ember, a mindennapi élet keserveibe már beletrördött alakok, ő törté még végre a hosszú csendet. Kellemes hangon, melyen ugyanaz a bánat rezgett át, így kezdte: — Az Önök vitája valóban érdekes volt. — A mi engem illet, én természetesen az ön álláspontján állok, a hogy közvetlen adatokat is nyujtsak aláspontja megválasára, elmondom röviden az élettörténetemet, ha lesz azives meghallgatni. Talán fog belőle tanulságot — sokat — meríthetni.

2-or mert a külügyeket vezető miniszterium a mi felelős minisztereink és törvönöz testületünk előleges beleegyezése nélkül reánk nézve kötelezőleg semmiben nem intézkedtek,

3-or mert a fenntartásra szükséges költségeknek se mennyiségét, sem arányát nélkülünk meg nem állapíthatja.

4-or mert az ügyek vezetésére alkalmas férfiak ugy számra, mint működésük idő tartamára nézve a paritás elve mellett is, még mindig mi vagyunk előnyben az örökös tartományok fölött. A közös külügy védelemnek második közös eszköze a hadsereg, s az arra vonatkozó intézkedés szóval: a hadügy.

Erről a szerződés így intézkedik: "A felségének a hadügy körébe tartozó alkotmányos fejedelmi jogai folytán, mindaz, a mi az egész hadseregnek, és így a magyar hadseregnek is, mint az összes hadsereg kiegészítő részének egységes vezérletére, vezénylétére és belsejére vonatkozik; a felsége által intézőndök ismertetik el."

Ez ellen kifogást tenni szintén a józan ész tiltja, mert ha a *pragmatica sanctio* értelmében mind a két szerződő fél egyenlően köteles védeni a szövetség államok érdekeit, köteles egyszersmint a közös védő hadsereg egységes vezérlését is elismerni és annak vezérlését egy mindkét fél fölött álló legfőbb hadur kezébe letenni.

De a magyar hadseregnek időnkénti kiegészítését (mondja tovább a szerződés) s az utoncok megajánlásának jogát, a megajánlás feltételeinek s a szolgálati időnek meghatározását, ugyszintén a katonaság elhelyezését, élelmezését illető intézkedéseket eddigi törvényeink alapján mind a törvényhozás, mint a kormányzat körében, az ország magának tartja fenn.

A szerződés e szakaszának két pontjára kell a főszólyt tekintnünk, melyekkel az előző időkben legtöbb és legnagyobb visszaélés történt, ilyenek:

1. Az a szolgálati idő meghatározása, melylyel elődeink annyira nem törődtek, hogy a magyar ifjak, amint azok egyszer a katonaság köteleibe léptek, teljesen áldozatul estek a katonai hatalom önkényének, kiszakítottak nemcsak családok, hanem nemzetök köréből is, hadi szolgálatban tartattak 12, 24, sőt esetleg 36 évig is, szóval egész munkaképes koruk tartamára, s ha harc- s munkaképtelenné lettek, egy öltözet ócska katonaruhával végkielégítve, szélnék bocsájtattak és lettek szülő földjük hagyományos koldusai, kik munkabíró polgártársaik alalmazásánál netgették nyomorúságos életüket mind a sirig!

Most pedig, az általános s egyedül igazságos hadkötelezettség alapján, leszolgálja kiki műveltségi fokához mérten a rá eső 1 vagy 3 évet és férfi kora teljében rendez szoktatva tér haza, ősi tűzhegyéhez, folytathatja életlepiját, alakíthat családot és eszközölheti jövő boldogságát.

Kérdően nézem reá. Ó közlekeny lett; mintha a bánat eltűnt volna azokból a rejtelmes tűző szemekből, mosolygott és elkezdé életörténetét:

"Jómódu vagyonos gazdaisztnék vagyok a leánya Szüleim falun laktak jó módban, boldogságban. Oh, még mindig vissza tudok emlékezni a szép virágos kis kertre, amely uri házunkat körülvette, a rengeteg nagy arnyas, fásparokra, mely az urasági lak mögött közvetlen közelünkben terült el. Mennyi szép óráit, a gyermekkor mennyi ábrándos játékat éltem volt kereresztül! Az uraság egy szép szakallu, jószágos, öreg ur, sokszor megismogatta arcaimat, sokszor ölebe vett és becézgetett, ha a nagy parkban találkoztam vele. Hárman voltunk testvérek, — mindmegannyi leány; — közöttük én a legidősebb; a középső szegény, — meghall, s a legfőhatalabb most itt lenn van velem a fővárosban. Egy este, — mikor a délutáni játéktól elfaradva haza jöttem, anyámat és anyámat heven özívakodásban találom. Erősen összeszóllalkoztak, hogy miért, miért nem, azt bizony nem tudom; hisz akkor még kis leányka voltam, csak azt tudom, hogy a mama szomorúan sirdogált, miadkettőnköt ölebe vett, s aztán elkezdé csomagolni minden holminkat. Maanap reggel feljöttünk a fővárosba. A jó módu családná beköszöntött a nyomor. Szegény apám kissé könnyelmű ember volt, szerette az életet, a mulatságot, s jó oldalról nézett mindet. Nem gyűjtött semmit a jó módban, s most szegényesen kellett tengődnünk a fővárosban. Istenem milyen nehezünkre esett leszoknunk az uri életből. Szegény apám mindenüvé elszaladált, elfutkosott hajdani jó barátaihoz, hogy csak valami

2 szor a katonaság elhelyezése.

A kiegyezés előtti időskben, a katonai hatalom érdekeben egyik nemzetiség fia, mint a másik nemzetiség-polgárainak fékentartói és elnyomói helyeztetek el, egészen idegen nyelvű és szokású népek — köze, hol se a katonaság nem értette meg szállás- adóját, sem a szállás adó katonáját s a félreértések tömkelegében keletkeztek a folytonos kellemelenségek, sőt tetleges bánálmázások is, s lett a közös védelmi erőből általános gyűlölet és megvetés tárgya a békes szomszéd népekből pedig elkecsereedett kölcsönös ellenség.

De öneink mindezt észre se vették s még örültek, ha a megszavazott utoncok további gondját lerazhatták vállalkról.

A kiegyezés azonban határozottan kiköti hogy a magyar hadsereg egyes tagjainak viszonyait, jogait és kötelezettségeit fölött, melyek nem a tisztán katonai szolgálata vonatkoznak, a magyar törvényhozás és illetőleg a magyar kormányzat fog intézkedni."

A nemzet fia tehát, a hadi szolgálatban is, saját nemzetök törvényei védelme alatt maradnak épenúgy, mint honn maradt testvéreik.

Pénzügy.

A közös külügy és hadügy költségeinek fedezésére szükséges pénzekről; (mert csakis ezeket szabad a közös pénzügy elvezése alatt érteni) a szerződés így szól:

A pénzügyet annyiban kívánjuk közösen tekinteni, a mennyiben közösök lesznek azon költségek, melyek a föntebbiekben közösöknek elismert tárgyakra fordítandók. Ezt azonban úgy értelmezzük, hogy az említett tárgyakra meg kívánjuk összes költségek közösen határozásának meg... de azon összegek 20 százalékanak, mely Magyarországra esik. kivételéről, behajtásáról és az illető helyre leendő beszolgáltatásról Magyarország gyűlése és felelős miniszteriuma intézkedjenek.

Magyarország minden egyéb állami költségeit, a magyar felelős miniszterium előterjesztésére, az országgyűlés, alkotmányos úton, fogja elhatározni azokat; mint általában minden adót, a magyar miniszterium, minden idegen befolyás teljes kizárásával saját felelőssége alatt veti ki, hajtja be és kezeli" azaz használja fel.

Ezek azon tárgyak, melyeknek közössége a *pragmatica sanctio*ból kifolyóknak tekintethetik, a melyeknek terheit és költségeit a megállapított 30 százalé arányában a magyar korona országai is viselik.

A közös költségek összegét és fizetendő arányát mind a két fél kiküldöttei, a 60—60 tagból álló bizottság (delegatio) által közös alku és megegyezés útján állapítja meg és örkődik annak hova fordítása felett oly módon, hogy a bizottságnak jogában áll, ha valamiben kételeye támadna, e költségek kezelését, a közös miniszteriumot, felelősségre vonni, sőt ha ez kételeyt nem

ludná kélőleg elosztani, perbe fogni, törvény elé állítani és a nemzet vagyonát ékktént biztosítani:

E közös ügyek kölcsönös megállapításának és fenntartásának legerősebb biztosítéka én a törvény következő határozataiban találom:

"A közös ügyek tetleg-életbe nem léphetnek mindaddig, míg az ország alkotmánya egész terjedelmében tetleg vissza nem állitatik. Továbbá, még a teljes alkotmányosság s felsége többi országában és tartományiban is tetleg életbe nem lép, mert mi azon országokkal csak mint alkotmányos országokkal léphetünk barmai közös viszonyokra nézve érintkezésbe.

Ha tehát Magyarország alkotmánya teljesen és tetleg helyre lesz állitva s a felsége többi országai is tetleges, valóságos alkotmánytal bírnak s a törvényszerű felelős kormány itt és ott, átvette kormányzati is, akkor; de csakis akkor lehet azon ügyeket, melyek megállapodás szerint közösöknek tekintendők, közösen intézni."

Kedves olvasó! a kiegyezésnek záro pontjában oly szilárd biztosítéka van letveé alkotmányunknak, melyet sem a veünk közösségben élő nemzetek, sem a fölöttünk uralkodó közös fejedelmi hatalom meg nem bolygathat a nélkül, hogy saját létekedékét a legkomolyabban nem veszélyeztetné.

(Folytatjuk.)

Figyelmeztetés

a postát igénybe vevő közönség érdekében.

A karácsonyi posta csomag forgalom fokozott mérvben veszi igénybe a postai alkalmazottak tevékenységét s olyan rendkívüli mérvet szokott öteni, hogy ha a fennálló postai szabályok a közönség által szorosan nem tartatnak be, a kis posta a legkiterjedtebb intézkedések és a legnagyobb erő megfeszítés dacára sem volna képes a közönség minden igényének eleget tenni, minek következtében a közönség maga szenved kárt, ha küldeményei vagy nem érkeznek meg rendeltetésök helyére, vagy ha megérkeznek nem kézbesíthetők, vagy végre ha kézbesíthetők is, a tartalom meg van sérülve, romolva stb.

A tapasztalat azt mutatja, hogy a szabályoknak a közönség részéről való pontos betartása a csomag sorsát biztosítja, emeltozva a postát igénybe vevő közönség figyelmébe a következőket annál nyomatékosabban ajánlom, mert ezeknek figyelmen kívül hagyása, az államkincstárnak kártérítési kötelezettségét megszünteti.

Minden egyes küldemény a tartalomnak megfelelően, de minden esetre jó anyaggal és tartósan csomagolandó.

Elemi szerek, játékok, gyümölcs, szövet, kalap, ruha, fehérnemű külön külön pakolandók. Ezüst és srany nemleket, továbbá pénzt a fennebb felsorolt tárgyakkal együvé csomagolni nem tanácsos, mert esetleges kártérítésnél figye-

állashoz jussom. De hiába volt minden! A jó barátok megígérték a segílyt, de az ígért csak ígért maradt. Nap nap után mult el, s a régi szép butorok, ruhák és ékszerék mind elvándoroltak. Szegény apám, minden este halványabban, dullabb arccozal, s később érkezett haza. Bánatában ivásra adta magát. Egyszer aztán hiába vártuk....."

Weisz Lajos.

Bethlehem-járás.

(Végo.)

Pásztorok felkelnek.

Bárcsak előbb felébredtünk volna!
Hogy kis Jézust megláthattuk volna,
Már megcsendült a sílembé az angyal
[mondása,
Hogy' kis Jézus született rongyos istállóba'
Gyerünk pajtás menjünk el!
Te is lehetsz társam —
Vélem váltó jó dudások,
A régi pajtások.

Katona.

Ej pajtás, pajtás!
Hol c, vagy látás?
Melyeket hallottam,
Nyilván csodálkoztam —
S ezzel a ringyes-rongyos coridommal
Semmit sem magyarázhattam.

Coridom kívülről beszél:

Pásztorok, pásztorok!

Mit cselekedtetek?
A ti öreg apátokról
Elfeledkeztek?

Pásztorok

Mi ugyan nem feledkeztünk,
Hanem nélkülöd megélünk.

Coridom az ajtót kissé kinyitja.

Halljátok, én új hírt mondok...
Pásztor barátim mi dolgot
A pajtánál történelek,
Hol angyalok énekelnek:
Kéj fel szarvas járszol mellett,
Ki betöltesz eget földet —

Ühü, ühü, ühü!

Angyal, katona és a két pásztor énekelnek:

Ürfi pásztor született —
Isten bárányává lett.
A bűn és a szeretet
Rongyos coridom beeshet.
A coridom kinyitja az ajtót és beesik:
Itt is, ott is elegendem a
Szttykes-szttykos szögölő farásban.
Szttykes-szttykos szögölő!
Kéj fel az ügyből,
S házz'ezeknek a pásztor
Barátimnak egy kulcsbart...
Nosza! édes pásztor-társaim!
Hogy egytök!

Katona:

Mi bizony megvagyunk!
Hát te-ringyes rongyos
Coridom hol voltál!

lemben nem jöhettek, vagy csak bonyolult bizonyítási eljárás, de már a nyomozásnál a tényállás kiderítését hátráltatják.

A csomagoknak általában úgy kell göngyölvé lenni, hogy egyrészt a göngyölét (burkolat) a küldemény tartalmát külső befolyás ellen megvédje, illetőleg, hogy tartalmukhoz a burkolat és a pecsétek megsértése nélkül hozzá férni ne lehessen, másrészt, hogy a tartalom más küldeményeken szállítás közben kárt ne teheszen.

A csomag tartalmának minősége, természete, a hosszabb vagy rövidebb szállítási út, a vizen vagy szárazon, vasuton vagy kocsin való szállítás majd egyszerűbb majd erősebb és tartósabb csomagolást igényel.

Ehhez képest:

Jelentősebb értéktárgyak kivált ha nedvesség, dörzsölés, nyomás vagy ülés által könnyen megsérülhetnek pl. cipők, selyem kelmek stb. és oly küldemények, melyek nagyobb távolságra és kivált tengelyen szállítatnak, értékük terjedelmük és súlyukhoz képest megfelelő módon közönséges vagy fonákjával kifelé fordított viaszos vászonzab, borbé, szükség esetén vászonnal körülburkolat dobozba teendők, és jól körülkötözendők, vagy jó szerkezetű erős faladába csomagolandók.

Ékszerök, drágaságok tokban elhelyezve, jazonlelül vászonzal körül burkolt erős fadóbozban vagy faladácskába zárva és jól körülkötözve és lepecsételve áradók tel.

Csekélyebb értékű tárgyak csomagolásához, ha azok nedvesség, dörzsölés, nyomás vagy ülés által egy könnyen nem sérülhetnek meg, elégséges, ha jó minőségű és többreült csomagoló papírba burkolatnak és egy darabból álló erős zsineggel többszörösen körkötöttek.

Csomagolás nélkül, csak bezárt utazó táskák borították, jól ábronsolt hordók, erősen beszegezett ládak, továbbá már nem vérző egy egy dr. vad de egy küldeményként több darab (nyul fészék, fogoly stb.) nem adható postára.

Bécs városába és annak kerületébe szálló hal küldemények göngyöletére — könnyű fölismerés céljából — egy negyedret vörös papiros ragasztandó s a címzett lakásnak pontos megjelölésére (kerület, utca neve, házszám, emelet, lakás száma) annál inkább kell kiváló gondot fordítani, hogy az ily, gyors romlásnak átvett küldemények lehetőleg gyorsan kézbesíthetők legyenek.

A kosarakba helyezett tisztított szárnyasokat tartalmazó küldemények címíratát úgy kell alkalmazni, hogy a leszakadás lehetősége kizárásuk s e célból legelőszérűbb, ha azok címírata fatáblácskára ragasztatik vagy iratik, s a címírtáblácska sodronnyal vagy erős zsineggel a csomaghoz tartósan hozzá köttetik.

Hogy az ily küldemények kézbesíthetése minden eshetőséggel szemben biztosítható, célszerű egy címírat másolatot a küldeménybe helyezni

azon célból, hogy a küldeményre alkalmazott címírat leszakadása esetén is, a bizottsági fölbontás alkalmával, a címírett megállapítható s a küldemény kézbesíthető legyen.

A burkolat összefoglalása végett a küldeményre, különösen a varására, illesztékre és zsinegre annyi pecsétet kell alkalmazni, a hány elégséges arra, hogy a küldeményt a pecsétek megsértése nélkül fölbontani ne lehessen.

A pecsételésre egyáltalán csak jó minőségű, erős tartós pecsétviaszt szabad használni. Vigyázzanak csak a közönséges és csekély értékű küldemények lezárására használnak. A ki rossz minőségű pecsétviaszt használ, mely könnyen leválik, ennek következményeit maga viseli. Különösen elengedhetlen föltétel az, hogy valamennyi pecsételhez, egy a küldeményen, mint a szállítólevél, egy és ugyanazon pecsétviasz és vésett pecsétnyomó használtassék.

Minden csomaghoz szállítólevél szükséges, melynek a csomagra irt összes czimadatokat kell tartalmaznia.

A címzés a szállító levél adataival egybehangzóan tisztán olvashatóan és tüzetesen (vezelek és keresztnev, társadalmi állás, lakhely, község vagy puszta, utolsó posta vármégye) magára a csomagra göngyöletére írassék.

Ha a göngyöletre irt egyáltalán nem lehet, ez esetben azon papírlapot, melyre a cím írva van nemcsak széleivel, hanem egész lapjával kell a csomagra és pedig mindig az azt összekötő zsineg alá ragasztani.

Aranyat, ezüstöt, pénzt, ékszer, és drágaságokat tartalmazó küldeményeknél a címzet mindig magára a göngyöletre (vászonra vagy faladára) kell írni. Gyorsan romló tárgyaknál szükséges, hogy e záradék: „Gyorsan romló, törekeny tárgyaknál, törekeny” vagy a szokásos palacska alak szövegét följelöljék.

Földolg, hogy a cím oly szabatosan tisztán és olvashatólag legyen magán a csomagon — lehetőleg jó nagy betűkkel — kiírva, hogy a címzett azonossága és tartozkodási helye névze minden kétséget kizárjon; s a helyes irányítás céljából az első pillantásra a rendeltetési hely kivehető legyen.

A Budapest és Bécs fő- és székvárosokba szálló élelmi szerekét tartalmazó küldemények fogyasztási adó alá esnek. — A bor és húsfelet tartalmazók pedig bárhol szálljanak, utólagosan fogyasztási adóval terheltetnek, szükséges tehát, hogy a szállító levélben és csomagon a fogyasztási adó alá eső küldemény minősége és mennyisége kilogram, darab vagy liter szerint megjelölve legyen (Például 1 pulyka, 2 kgr. szalonna, 3 kacska, 2 kgr. őzhus stb.) mert különben a küldemény a rendeltetési helyen megadóztatás céljából fölbontatik, mi a kézbesítést letele késlelteti.

Végre még fölemlítem, hogy a torlódás lehető csökkentése céljából, de még azért is, hogy a

küldeményeket még az nap biztosan tovább küldeni lehessen, igen kívánatos, hogy a küldemények föladása a délelőtti időben történjék, e célból intézkedtem, hogy kerületem nagyobb hivatalainál folyó hó 20-24-ig bezárólag a küldemények a déli órákban is felvéssenek.

Pécs 1892. december hó 6-án

Opriss Péter.

HIREK.

Az Első nagykanizsai magyar asztaltársaság vizsgálomrendező bizottsága f. hó 4-én Pintér Sándor „Petőfőhöz” címzett vendéglője nagytermében a szegény és árvagyermek felnevelésére és segélyezési alapja javára jótékonycélú zártkörű táncvigalmat rendezett. Bár a jelenlevők száma, — s így természetesen a tiszta jövedelem sem volt oly nagy, mint múlt évben, de annál nagyobb volt a jökevény s a leszálló mulatság, mely egész világos virradtig tartotta együtt a kedélyes és vigáraságot. Jelen voltak a következők: Asszonyok; Breyer Lipótné, Deszyek Jánosné, Hókker Györgyné, Kovácsné, Lásitné, Metz Lajosné, Metz Józsefné, Pizár Józsefné, Radványi Henrikné, Rothmann-Beláné stb. Leányok; Deszyek Mariska, Fischer Betti (Légrád), Kovács Etel, Kovács Jolán (Bagladi), Kollari Teréz, Lásit Magda, Ludvig Jozefin, Molnár Gizella, Nagy Mariska, Sperer Mariska (Bukkosd), Vezete Lujza stb. A vigalmat ennek és szavaival előzte meg, melyről hogy körülményesen nem szólnunk, csak a szereplőknek véltünk jó szolgálatot teljesíteni.

Felolvasás. A nagykanizsai kereskedő ifjak egyesületének felkérésére f. hó 3-án tartotta dr. Farnék László ügyvéd, a Casino dísztermében felolvasását. Nagyszámú közönség jött össze a felolvasásra, és rendkívül élvezetben is részesült a hallgatóság, mert a felolvasó vonzó és megkapó nyelven adta elő, hogy milyen állapotok uralkodnak Ázsiában a házassági tekintetben, minő formulák, szokások vannak alkalmazásban Georgiában. A felolvasót lelkesen megjeleneztek és számosan üdvözölték, de bizonyára habérkoszort kapott volna, ha azt mondta volna meg, miként lehet Kanizsán a leányokat férjhez adni. — A felolvasás után tánc következett s reggeli 4 óráig tartotta együtt a vidám társaságot. — Az első nyegest 34 pár táncolta.

Jótékonycélú mükedvelői előadás. F. hó 18-án az „Arany Szarvas” szálloda nagytermében helybeli mükedvelők előadják Lukácsy kedvelt népszimvét: „A Vereshajut.” Már magában azon körülmény, hogy az ifjuság időről időre kedvteléből szindarabokat betanul és ezeket elég ügyesen előadja, e ismerést érdemel; meginkább kell azonban elismerést szavaznunk az ifjuság azon ténykedéséért, hogy ő beéri az erkölcsi sikerelés a jövedelme tegésben valamely jótékony

Talán az angyaltól
Intést hallottál —
S most elénk Betlehemet
Akarasz járni...
De tudsz-e imádkozni?
Coridom:
Tudok bizony jó sós
Pecskéket porcozogatni...
Jó kulacs borokat
Felhajtogatni...
Ha nem hiszitek —
Tegyétek meg velem a próbát?!
Fújjátok meg az óláh dudát?!
Majd eljárom kedvem szerint
A göncsi nótát —
S össze rissza rázom ezt a
Rinyes rongyos csuhát.
Katom:
Coridom, coridom! tedd félre
Tréfiás, halvá nyelvédet!
Minket itteni szándékunkban
Ne botránkoztass!
Coridom:
Ne botránkoztass?
En bizony nem télek...
Kár nélkül megélek.

Kérdezzük, úgy van-e?
Hogy az elmúlt éjszakán
Fiacskút szállt a szénán.
János, Palkó, Bencez Istók!
Juhászok, bujtárok!
Zárjátok be az ajtókat
Szaporán bujtárok!
Mézes mákos, turós lepényt
Siessetek sütni —
Hogyha vélenk Betlehembe
Elakartok jönni.
Eljött már az óra,
Ami váltásunkra...
Meggzületett Messias,
Messias, kimondatik óriás,
Oldaidban egy bomlás —
S kézen-vagyon miként más.
Pásztorok jövelünk,
Betlehembe menjünk...
Ott született Isten fia.
Küljölget szűz Mária
Szívesen, kedvesen.
Coridom örülhetsz-rülhetsz,
Hogy velünk jöhetsz...
Hogy kedvedet töltheted-töltheted
S kis Jézust szentöltheted.
Güljön a bús ara
Mintendeknek lakosa,
Hogy ne bánja valóját,
Huzasát vagy márcsét —
E kis járásunkért,
Sávesz utazásunkért,
Jennyországra jer pályád!
Ott n'leszen jó tartás.

Sír, bor, mint tenger,
Ott ihatik az ember...
Egyik angyal furuglyál,
A másik meg trombitál —
A harmadik táncot jár
S minden ember így ugrál.
Mindnyájan ugrálnak.
Nosza! pásztorok, pásztorársaim!
Induljunk, induljunk, —
Hogy Betlehembe vagy szíveséggel
Kullogjunk: ballagjunk.
Hajd fel te Palkó!
Szép ösem Jankó — dudálat
Vesd fel vándorra,
Görbe hátodra — bundálat!
En viszek egy sajtot,
Vezetek egy juhot
Es leszen az ajándék —
Kis Jézus lesz a vendég.
Ugy, úgy, úgy, úgy, úgy, úgy!
Kis Jézuska m' aludj?
Kéj fel pásztor! ne szünyelj...
Amott egy bárdny ugrándoz
Fogd meg azt, jó lesz az...
Bécsben a sz. dévcske!
Betlehem hercegecske!
Ez let után körünk —
Légy egekben veszünk?
Ugy, úgy, úgy, úgy, úgy, úgy!
Adott kis Jézus aludj! Farkass Károly

Nosza! pásztorok, pásztorársaim! mondunk
minket a tisztaságon házi gazdáknak egy örvén
detes nótát — egy penzósion huszárságot, vagy
egy kopott Máriaért. — Mindnyájan énekelnek:
Pásztorársaim! mit hallottam
Bécs-e vadja?
Jertek velem Betlehembe

2-or mert a külügyeket vezető miniszterium a mi felelős miniszterünk és törv. testületünk előleges beleegyezése nélkül reánk nézve kötelezőleg semmiben sem intézkedhetik.

3-or mert a fentartásra szükséges költségeknek se mennyiségét, sem arányát nélkülölnök meg nem állapíthatja.

4-er mert az ügyek vezetésére alkalmas férfiak egy számára, mint működésük idő tartamára nézve a paritás elve mellett is, még mindig mi vagyunk előnyben az örökös tartományok fölött. A közös külügy védelemnek második közös eszköze a hadsereg s az arra vonatkozó intézkedés szóval: a hadügy.

Ez ellen kőfogást tenni szintén a józan ész tiltja, mert ha a *pragmatica sanctio* értelmében mind a két szerződő fél egyenlően köteles védeni a szövetezett államok érdekeit, köteles egyszersmint a közös védő hadsereg egységes voltát is elismerni és annak vezérletét egy mindkét fél fölött álló legfőbb hadur kezébe letenni.

De a magyar hadseregnek időnkénti kiegészítését (mondja tovább a szerződés) s az utoncok megújításának jogát, a megújítás feltételeinek s a szolgálati időnek meghatározását; ugyszintén a katonaság elhelyezését, élelmezését illő intézkedéseket eddigi törvényeink alapján mind a törvényhozás, mint a kormányzat körében, az ország magának tartja fenn.

A szerződés e szakaszának két pontjára kell a fősúlyt tekintnünk, melyekkel az előző időkben legtöbb és legnagyobb visszaélés történt, ilyenek:

1. Az előző szolgálati idő meghatározása, melylyel elődeink annyira nem törődtek, hogy a magyar ifjak, amint azok egyszer a katonaság köteleibe léptek, teljesen áldozatul estek a katonai hatalom önkényének, kiszakítottak nemcsak családok, hanem nemzetök köréből is, hadi szolgálathoz tartattak 12, 24, sőt esetleg 36 évig is, szóval egész munkaképes koruk tartamára, s ha haroz- s munkaképtelenné lettek, egy öltözet ócska katonaruhával végkielégítve, szélnek bocsájtattak és lettek szülőföldjük hagyományos koldusai, kik munkabíró polgártársak alamsznáján tengettek nyomorúságos életüket mind a srig!

Most pedig, az általános s egyedül irvaszóságos hadkötelezettség alapján, leszolgálja kiki műveltségi fokához mérten a rá eső 1 vagy 3 évet és férfi kora teljében rendhez szoktatva tér haza, ősi tűzhegyéhez, folytathatja életvitelét, alakíthat családot és eszközölheti jövő boldogságát.

Kérdően néztem rá: Ő közlekeny lett; mintha a bánat eltűnt volna azokból a rejtelmes tűzű szemekből, mosolygott és elkezdé életétörténetét:

Jómódu vagyonos gazdatisztnék vagyok a leány. Szüleim falun laktak jó módban, boldogságban. Oh, még mindig vissza tudok emlékezni a szép virágos kis kerre, amely uri házunkat körülvette, a rengeteg nagy arnyas, fásparkra, mely az urasági lak mögött közvetlen közelünkben terült el. Mecnyai szép órái, a gyermekkor mennyi ábrándos játékát: életem volt kereresztül! Az uraság egy szép szakáhu, jószágos, öreg ur, sokszor megamagotta arcát, sokszor ölebe veit és becézgetett, ha a nagy parkban találkoztam vele. Hármán voltunk testvérek, — mindmegannyi leány; — közük én a legidősebb; a középső szegény, — meghalt, s a legfiatalabb most itt lenn van velem a fővárosban. Egy este, — mikor a delutáni játéktól elfaradva haza jöttem, atyámat és anyámat heves zivakodásban találtam. Erősen összeszólkostak, hogy miért, miért nem, azt bizony nem tudom; hisz akkor még kis leányka voltam, csak azt tudom, hogy a mama szomorúan árdogált, mindkettőnköt ölebe vett, s aztán elkezdé csomagolni minden holminkat. Másnap reggel feljöttünk a fővárosba. A jó módu családba bekészöntött a nyomor. Szegény apám kisné konnyulni ember volt, szerette az életet, a mulatságot, a jó dídaról nézett mindet. Nem gyűjtött semmit a jó módban, a most szegényesen kellett tengődnünk a fővárosban. Istenem milyen nehezűnkre esett leszoknunk az uri életből. Szegény apám mindenüvé elszaladgált, elfutkozott hajdani jó barátaihoz, hogy csak valami

2 szor a katonaság elhelyezése.

A kiegyezés előtti időben, a katonai hatalom érdekében egyik nemzetiség fiait, mint a másik nemzetiség polgárainak lékentangtói és elnyomói helyeztettek el, egészen idegen nyelvű és szokásu népek köze, hol se a katonaság nem értette meg szállás-adjóit, sem a szállás adó katonáját s a telreértések tömkelegében keletkeztek a folytonos kellemetlenségek, sőt tetleges bántalmazások is, s lett a közös védelmi erőből általános gyűlölet és megvetés tárgya a békés szomszéd népekből pedig elkecseregett kölcsönös ellenség.

De öcsink mindezt észre se vették s még örültek, ha a megszavazott unjczok további gondját lerazhatták vállalkról.

A kiegyezés azonban határozottan kiköti hogy "a magyar hadsereg egyes tagjainak viszonyai, jogai az kötelezettségei fölött, melyek nem a tisztán katonai szolgálatra vonatkoznak, a magyar törvényhozás és illetőleg a magyar kormányzat fog intézkedni."

A nemzet fiait tehát, a hadi szolgálatban is, saját nemzetök törvényei védelme alatt maradnak épenúgy, mint honn maradt testvéreik.

Pénzügy.

A közös külügy és hadügy költségeinek fedezésére szükséges pénzekről; (mert csakis ezeket a közös pénzügy elnevezése alatt érteni) a szerződés így szól:

A pénzügyet annyiban kívánjuk közösnek tekinteni, a mennyiben közösök lesznek azon költségek, melyek a töntebbiekben közösöknek elismert tárgyakra fordítandók. Ezt azonban új értelmezzük, hogy az említett tárgyakra megkívántó összes költségek közösen határozásának meg... de azon összegek 20 százalékanak, mely Magyarországra esik, kivételéről, behajtásáról és az illető helyre leendő beszolgáltatásról Magyarország gyűlése és felelős miniszteriuma intézkedjenek.

Magyarország mind a egyéb állami költségeit, a magyar felelős miniszterium előterjesztésére, az országgyűlés, alkotmányos útton, logja elhatározni azokat; mint általában minden adót, a magyar miniszterium, minden idegen befolyás teljes kizárásával saját felelőssége alatt veti ki, hajtja be és kezeli" azaz használja fel.

Ezek azon tárgyak, melyeknek közössége a *pragmatica sanctio*ból királyonak tekinthetők, a melyeknek terheit és költségeit a megállapított 30 százaléki arányában a magyar korona országai is viselik.

A közös költségek összegét és fizetendő arányát mind a két fél kiküldötteti, a 60-60 tagból álló bizottság (delegatio) által közös alku és meggyezés útján állapítja meg és örökös annak hová fordítása felett oly módon, hogy a bizottságnak jogában áll, ha valamiben kételye támadna, e költégek kezelőit, a közös miniszteriumot, felelőségre vonni, sőt ha ez kételyeit nem

tudná kellőleg eloszlatni, perbe fogni, törvény elé állítani és a nemzet vagyonát ekként biztosítani.

E közös ügyek kölcsönös megállapításának és fentartásának legerősebb biztosítékát én a törvény következő határozataiban találok:

"A közös ügyek tetleg életbe nem léphetnek mindaddig, míg az ország alkotmánya egész terjedelmében tetleg vissza nem állítatik. Továbbá, még a teljes alkotmányosság s felsége többi országaiban és tartományaiban is tetleg életbe nem lép, mert mi azon országokkal csak mint alkotmányos országokkal léphetünk bármilyen közös viszonyokra nézve érintkezésbe.

Ha tehát Magyarország alkotmánya teljesen és tetleg helyre lesz állítva s a felsége többi országai is tetleges, valóságos alkotmányai bírnak s a törvényszerű felelős kormány itt és ott, átvette kormányzati is, akkor; de csakis akkor lehet azon ügyeket, melyek megállapodás szerint közösöknek tekintendők, közösen intézni."

Kedves olvasó! a kiegyezésnek záro pontjában oly szilárd biztósítéka van letévé alkotmányunknak, melyet sem a veünk közönségben élő nemzetek, sem a fölöttünk uralkodó közös felelősi hatalom meg nem blyázthat a nélkül, hogy saját léteérékét a legkomolyabban nem vesszélyeztetné.

(Folytatjuk.)

Figyelmeztetés

a postát igénybe vevő közönség érdekében.

A karácsonyi posta csomag forgalom okozott mérvben veszi igénybe a postai alkalmazottak tevékenységét s olyan rendkívüli mérvet szokott öteni, hogy ha a fennálló postai szabályok a közönség által szorosan nem tartatnak be, a kis posta a legkiterjedtebb intézkedések és a legnagyobb erő megfeszítés daczára sem volna képes a közönség minden igényének eleget tenni, minek következtében a közönség maga szenved kárt, ha küldeményei vagy nem érkeznek meg rendeltetésük helyére, vagy ha megerkeznek nem kézbesíthetők, vagy végre ha kézbesíthetők is, a tartalom meg van sérülve, romolva stb.

A tapasztalat azt mutatja, hogy a szabályoknak a közönség részéről való pontos betartása a csomag sorsát biztosítja, ennél fogva a postát igénybe vevő közönség figyelmébe a következőket annál nyomatékosabban ajánlom, mert ezeknek figyelmen kívül hagyása, az államkincstárnak kárterítési kötelezettségét megszünteti.

Minden egyes küldemény a tartalomnak megfelelően, de minden esetre jó anyaggal és tartósan csomagolandó.

Élelmi szerek, játékok, gyümölcs, szövet, kalap, ruha, fehérnemű külön-külön pakolandók.

Ezüst és arany neműek, továbbá pénz a fennebb felsorolt tárgyakkal egyavé csomagolni nem tanácsos, mert esetleges kárterítésnél figye-

állashoz jusson, de hiába volt minden! A jó barátok megígérték a segélyt, de az ígért csak ígért maradt. Nap nap után muli el, s a régi szép butorok, ruhák és ékszerek mind elvándoroltak. Szegény apám, minden este halványabban, dulihab arczzal, s később érkezett haza. Bánatában ivásra adta magát. Egyszer aztán hiába vártuk....."

Weisz Lajos.

Betlehem-járás.

(Vége.)

Pásztorok felkelnek.

Bár csak előbb felébredtünk volna!
Hogy kis Jézust megláthattuk volna.
Már megcsendült a jülembe az angyal
mondása.
Hogy kis Jézus született rongyos istállóba
Gyerünk pajts menjünk el?!

Té is lehets társam —
Vélem való jó dudások,
A régi pajtsok.
Katona.
Ej pajts, pajts!
Hol e, egy társ?
Melyeket hallottam,
Nyitván csodálkoztam —
S evel a ringyes-rongyos coridommal
Semmit sem magyarázhattam.
Coridom kívülről beszél:
Pásztorok, pásztorok!

Mit cselekedtetek?

A ti öreg apátokról

Elfelelkeztetek?

Pásztorok.

Mi ugyan nem feledkezünk,

Hanem nélkülél megélünk.

Coridom az ajtót kissé kinyitja.

Halljátok, én új hírt mondok...

Pásztor barátim mi dolog

A pajtsnál történének,

Hol angyalok énekelnek:

Kelj fel szarvas jással mellett,

Ki betöltesz eget földet —

Ühü, ühü, ühü!

Angyal, katona és a két pásztor énekelnek:

Úrri pásztor született —

Isten bárányává lett.

A bün és a szeretet

Rongyos coridom beeshet.

A coridom kinyitja az ajtót és beesik:

Itt is, ott is eilestem a

Sztykes-szutykos szögáló farban.

Sztykes-szutykos szögáló!

Kelj fel az ágyból,

S hozz ezélek a pásztor

Barátimnak egy kulacs bort...

Nosza! édes pásztor társaim!

Hogy vagytok!

Katona:

Mi bizony meggyünk!

Hát te ringyes rongyos

Coridom hol vattól?

lembe nem jöhének, vagy csak bouylult bizonyítási eljárás, de már a nyomozásnál a tényállás kiderítését hátráltatják.

A csomagoknak általában úgy kell göngyölvé lenni, hogy egyrészt a göngyölet (burkolat) a küldemény tartalmát külső befolyás ellen megvédje, illetőleg, hogy tartalmához a burkolat és a pecsétek megsértése nélkül hozzá férni ne lehessen, másrészt, hogy a tartalom más küldeményeken szállítás közben kárt ne teheszen.

A csomag tartalmának minősége, természet, a hosszabb vagy rövidebb szállítási út, a vizen vagy szárazon, vasúton vagy kocsin való szállítás majd egyszerűbb majd erősebb és tartósabb csomagolást igényel.

Ehhez képest: *Jelentékennyeb értéku tárgyak* kivált ha nedvesség, dözsölés, nyomás vagy ütés által könnyen megsérülhetnek pl. csipkék, selyem kelmek stb. és oly küldemények, melyek nagyobb távolságra és kivált tengelyen szállítatnak, értékük terjedelmük és súlyukhoz képest megfelelő módon közönséges vagy fonákjával kifelé fordított viaszos vászonba, bőrbe, szükség esetén vászonnal körülburkolt dobozba teendők, és jól körülkötözendők, vagy jó szerkezetű erős faladába csomagolandók.

Ékszerek, drágaságok tokban elhelyezve, fazonfelül vászonnal körül burkolt erős fadóbozban vagy faladácskába zárva és jól körülkötözve és lepecsételve adandók fel.

Csekélyebb értékű tárgyak csomagolásához, ha azok nedvesség, dözsölés, nyomás vagy ütés által egy könnyen nem sérülhetnek meg, elegendes, ha jó minőségű, és többreü csomagoló papírra burkollatnak és egy darabból álló erős zsinnegel többszörösen körülkötöttek.

Csomagolás nélküli, csak bezárt utazó táskák bőröndök, jól abroncsolt hordók, erősen beszegezett ládák, továbbá már nem vérző egyegy drb. vad de egy küldeményként több darab (nyulatácán, fogoly stb.) nem adható postára.

Bécs városába és annak kerületébe szülő hal küldemények göngyöletére — könnyű fölismerés czéljából — egy negyedret, vörös papiros ragasztandó s a címzett lakásnak pontos megjelölésére (kerület, utca neve, házszám, emelet, lakás száma) annál inkább kell kiváló gondot fordítani, hogy az ily gyors romlásnak átvett küldemények lehetőleg gyorsan kézbesíthetők legyenek.

A kosarakba helyezett tisztított szárnyasokat tartalmazó küldemények czimiratát úgy kell alkalmazni, hogy a leszakadás lehetősége kizárásuk s e czélból legcélszerűbb, ha azok czimírata fatáblácskára ragasztatik vagy iratlik, s a címtáblácska sodronnyal vagy erős zsinnegel a csomaghoz tartósan hozzá köttetik.

Hogy az ily küldemények kézbesíthetése minden eshetőségei szemben biztosítások, czélszerű egy czimirat másolatot a küldeménybe helyezni

azon czélból, hogy a küldeményre alkalmazott czimírati leszakadása esetén is, a bizottsági fölbontás alkalmával, a czimzett megállapítható s a küldemény kézbesíthető legyen.

A burkolat összefoglalása végett a küldeményre, különösen a varásra, illesztékre és zsinnegre annyi pecsétet kell alkalmazni, a hány elegendes arra, hogy a küldeményt a pecsétek megsértése nélkül fölbontani ne lehessen.

A pecsételésre egyáltalán csak jó minőségű, erős tartós pecsétviaszt szabad használni. Vignetták csak a közönséges és csekély értékű küldemények lezárására használndók. A ki roz minőségű pecsétviaszt használ, mely könnyen leválik, ennek következményeit maga viseli. Különösen elengedhetlen föltétel az, hogy valamennyi pecséthez, úgy a küldeményen, mint a szállítólevelen egy és ugyanazon pecsétviasz és vésett pecsétnyomó használtassék.

Minden csomaghoz szállítólevelél szükséges, melynek a csomagra írt összes czimadatokat kell tartalmaznia.

A címzés a szállító level adataival egybehangzóan tisztán olvashatóan és tüzetesen (vezetek és keresztnevé, társadalmi állás, lakhely, község vagy puzsita, utolsó posta vármege) magára a csomag göngyöletére irassék.

Ha a göngyöletre írni egyáltalán nem lehet, ez esetben azon papírlapon, melyre a cím írva van nemcsak széleivel, hanem egész lapjával kell a csomagra és pedig mindig az azt összekötő zsinneg alá ragasztani.

Aranyat, ezüstöt, pénzt, ékszert, és drágaságokat tartalmazó küldeményeknél a címzet mindig magára a göngyöletre (vászonra vagy faladára) kell írni. Gyorsan romló tárgyaknál szükséges, hogy e záradék: „Gyorsan romló, törékeny tárgyaknál, törékeny” vagy a szokásos palacska alak szembetűnőleg kitéssék.

Földol, hogy a cím oly szabatosan tisztán és olvashatólag legyen magán a csomagon — lehetőleg jó nagy betűkkel — kiírva, hogy a címzett azonossága és tartozkodási helyére nézve minden kétség kizárjon; s a helyes irányítás czéljából az első pillantásra a rendeltetési hely kivehető legyen.

A Budapest és Bécs fő- és székvárosokba szülő élelmi szerek tartalmazó küldemények fgyasztási adó alá esnek. — A bor és husfelét tartalmazók pedig bárhová szóljanak, utólagosan fogyasztási adóval terhelhetnek, szükséges tehát, hogy a szállító levelen és csomagon a fogyasztási adó alá eső küldemény minősége és mennyisége kilogram, darab vagy liter szerint megjelölve legyen (Peldául 1 pulyka, 2 kgr. szalonna, 3 kaesa, 2 klg ózhus stb.) mert különben a küldemény a rendeltetési helyen megadóztathatás czéljából fölbontatik, mi a kézbesítést teletle késlelteti.

Végre még fölémletem, hogy a torlódás lehető csökkentése czéljából, de még azért is, hogy a

küldeményeket még az nap biztosan tovább küldeni lehesen, igen kívánatos, hogy a küldemények föladása a délelőtti időben történjék, s e czélból intézkedtem, hogy kerületem nagyobb hivatalainál folyó hó 20-24-ig bezárólag a küldemények a déli órákban is felvéssenek.

Bécs 1892. december hó 6-án

Oprias Péter.

H I R E K.

Az Első nagy-kanizsai magyar asztaltársaság, vigalomrendező bizottsága f. hó 4-én Pinter Sándor „Petőfihöz” címzett vendéglője nagytermében a szegény és árvagyermek felruházása és segélyezési alapja javára jótékonyczélú-zártkörű táncvizsgálat rendezett. Bár a jelenlévők száma, — s így természetesen a tiszta jövedelem sem volt oly nagy, mint múlt évben, de annál nagyobb volt a jövedv s a fesz-telen mulatság, mely egész világot virradtig tartotta együtt a kedélyes és vigársaságot. Jelen-voltak a következők. Asszonyok: Breyer Lipótné, Deszyek Janosné, Hökker Györgyné, Kovácsné, Lasitzné, Metz Lajosné, Metz Józsefné, Piszár Józsefné, Radványi Henrikné, Rothmann Béláné stb. Leányok: Deszyek Mariska, Fischer Betti (Légrád), Kovács Etel, Kovács Jolao (Baglad), Kollarics Teréz, Lasitz Magda, Ludvig Jozsefné, Molnár Gizella, Nagy Mariska, Sperer Mariska (Bükköd), Vezse Lujza stb. A vigalmat ének és szavaiat előzte meg, melyről hogy körülményesen nem szólnok, csak a szereplőknek vé-lünk jó szolgálatot teljesíteni.

Felolvasás. A nagykanizsai keszeskedő ifjak egyesületének telkérésére f. hó 3-án tartotta dr. Farnék László ügyvéd, a Casinó disz-teremben felolvasását. Nagyszámu közönség jött össze a felolvasásra, és rendkívüli élvezetben is részesült a hallgatóság, mert a felolvasó vonzó és megkapó nyelven adta elő, hogy milyen állapotok uralkodnak Ázsiában a házasság tekintetében, minő formulák, szokások vannak alkalmazásban (Georgiában). A felolvasót lelkesen megjeleneztek és számosan üdvözölték, de bizonyára habérkoszorut kapott volna, ha azt mondta volna meg, miként lehet Kanizsa a leányokat férjhez adni. — A felolvasás után tánc következett s reggeli 4 óráig tartotta együtt a vidám társaságot. — Az első négyest 39 pár táncolta.

Jótékonyczélú műkedvelői előadás. F. hó 18-án az „Arany Szarvas” szálloda nagyter-mében helybeli műkedvelők előadják Lukácsy kedvelt népszimvét: „A Vereshajut.” Már ma-gában azon körülmény, hogy az ifjuság időről időre kedvteléből szindarabokat betanul és ezeket elég ügyesen előadja, e ismerést érdemel; meg-in-kább kell azonban elismerést szavaznunk az ifjusá-gon ténykedésért, hogy ő beéri az erkölcsi si-kerelés a jóvadelme tegésben valamely jótékony

Talán az anygaltól

Intést hallottál —

S most elkűn Bellehemet

Akarsz járni...

De tudsz e imádkozni?

Coridom:

Tudok bizony jó sós

Pereceket porozogatni...

Jó kulaes borokat

I elhajogatni.....

Ha nem hiszitek?

Tegyétek meg velem a próbát?!

Fújjátok meg az óláh dudát?!

Majd eljáróm kedvem szerint

A göcsői nótát —

S össze vissza rázom ezt a

Ringyes rongyos csuhát.

Katona:

Coridom, coridom! tedd félre

Tréfiás, haladás nyelvedet!

Minket isteni szándékunkban

Ne botránkoztass!

Coridom:

Ne botránkoztass?...

En bizony nem ítélek —

Kar nélkül megflek.

Nosza! edes pásztorársaim! mondjunk ennek a tisztességes házi gazdának egy örven-detes nótát — egy penészies huszasért, vagy egy kopott Máriaéért. — Mindnyájan énekelnek!

Pásztorársaim! mit hallottam

Itt-e való-e?

Jertek velem Bellehembe

Kérdezzük, ugy van-e?

Hogy az elmúlt éjszakán

Fiacskút szállt a szénán

János, Palkó, Bence Istók!

Juhászok, bujtárok!

Zárjátok be az aklokat

Szaporán bujtárok!

Mézes mákos, turós lepényt

Süssetek sütni —

Hogyha élünk Bellehembe

Elakartok jönni.

Eljött már az óra,

Ami váltásigunkra

Megszületett Messias,

Messias, kimondatik óráis,

Oldalán egy bonlás —

S készen egygon miként mts.

Pásztorok! jsecelünk,

Bellehembe menjünk...

Ott született Isten fia.

Kit ápolgat szűz Mária

Szívesen, kedvesen.

Coridom örülhetz-válhetz,

Hogy elkűn jöhetsz...

Hogy kedvedel töltheted-töltheted

S kis Jézust szemlélheted.

Óráján a házi ura

Mindenkét-tekünk

Hogy ne bírja valóját,

Huszasát vagy márdását —

E kűn járadásigunkért,

Szíves utasásunkért,

Adennyörzségbe jér pajtds!

Ott-n léssen jó tartás.

Sör, bor, mint tenger,

Ott íthatik az ember...

Egyik anygal furuglyál,

A másik meg trombitál —

A harmadik táncot jár

S minden ember így ugrál.

Mindnyájan ugrálnak.

Nosza! pásztorok, pásztorársaim!

Induljunk, induljunk, —

Hogy Bellehembe nagy sietséggel

Kullogjunk: üllagjunk!

Fúj fel te Palkó!

Szűz ócsém Jankó — dudádat

Vesd fel valódra,

Görbe hátodra — bundádat!

En viszek egy sajtot,

Vezetek egy juhot

Ez leszen az ajándék

Kis Jézus lesz a vendég.

Ugy, úgy, úgy, úgy, úgy, úgy!

Kis Jézuska ne aadj!

Kéj fel pásztor! ne szanyarodsz,

Amott egy bárány ugrándoz,

Fogd meg azt, jó lesz az.

Értelme van a kis dögcske!

Bellehembe herzegeske!

Ez det után kérünk,

Légy egekben vezérünk?

Ugy, úgy, úgy, úgy, úgy, úgy!

Aldott kis Jézus aludj!

Farkass Károly

ezára szánja. Ezen esély jövedelme a Nép-könyhának, van felajánlva, tehát egy olyan intézménynek, mely valóban megérdemli a pártfogást és hisszük, hogy ebben a nagy közönség a műkedvelőket és ezelt egyaránt részesíteni fogja. A hely-arak a következők: 1-4 sorban 1 ir, 5-8 sorban 80 kr., a többi sorban 60 kr. Jegyek előre valhatnak Belus Lajos és Prager Bela urak gyógyszerárában.

Megszilpott tolvaj. Pár héttel ezelőtt irtuk lapunkban, hogy Fonovics István az iparos ifjak szállójában Bernhard János szabó segéd börtöndjébe melyekben össze- vagyunk volt, ellopta, — s eltűnt. A rendőri lap körözése következtében a kezhelyi főtisztviselő az ipart elfogta, s átkísértette hozzánk, s most a törvényszék börtönében nyer alapos oktatást az enyém: tied és övé — értelemről.

Éjjeli tyúkások. Rendőrségünknek nem kis gondot okozott az a naponkénti sok panasz, melyet egyesek már 3 hét óta folyton, tyúk, liba, réce és egyéb szárnyas állatainknak estől-reggelig történt eltűnése miatt emeltek. — Végre f. hó 5 én sikerült a rendőrségnek Bagarus József és társai személyében a tetteseket nyakon csipni; a megejtett házkutatás alkalmával számos bizonyítékok birtokába jutott a rendőrség, — találván egyiknél-másiknál néhány liter lud, — vagy récezsírt, — és a megejtett szárnyasoknak különféle jeleit és részeit. — A tettesek átkísértettek a kir. bírósághoz.

Szerény tolvaj. Filák László újból megkísérelte a lopást. Ugyanis a Csengeri-utcában Czenger százados tisztiszolgájának szobájába betekintett, — s az ott megpillantott ruhakelét szépen elemelte. Elcsípték, mint mindig. Azzal védekezik, hogy ő nem akart lopni, hisz akkor az ott fekvő tisztiruhát lopta volna el, nem azt az értéktelen kefél. Pedig hát ő csak azért lopta el a kefét, mert ezen túl lehet adni, — a tiszt ruhán meg nem.

Vásártolvajok. A milyen silány volt a városunkban f. hó 5 én meglátott országos vásár adás-vevés és látogatottság tekintetében, — ép oly gyér volt tolvajokban is. Egyedül egy említésre méltó zsebtolvajlást követek el, — ellopták Selek Józsefné tuvaros nejének 6 frját, — de a tolvajt a rendőrség nyomban nyakon is csípte, s bekísérte, — így tehát nagyon valószínű, hogy a jövő vásárok már ez sem fog többé lopni.

Jegyzőválasztás. Lángvizén, az elhalálózás folytán megüresedett jegyzői állásra — f. hó 1-én volt a választás, — bár több jelölt is volt, — mégis egyhangulag az elhalt jegyzőt már helyettesítő Nagy Ferencz választották meg jegyzőnek. A megválasztott szorgalmas, becsületes, jó modoru és csendes természetű fiatal ember, — a mely tulajdonságait az ottani nép nagyon megszerette, — s senki másra nem is szavazott. Üdvözöljük az új jegyzőt, — s hisszük, hogy változatlan életmódja mellett, a nép szeretetét mindenkor bírti fogja.

A nagy-kanizsai Casinó vizalom rendező bizottsága f. hó 17-ére műkedvelők közreműködésével egybekötött, nagyon érdekesnek ígérkező, táncszertélyt rendez. Lesz szavaltat, tel-olvasás, zene ének sth.

A szépítő egyesület kezdeményezői nevében Dr. Bentzik Ferencz a következő meghívót küldteszt: Meghívó. Többek nevében van szerencsém a tek. címet a „Szépségti egylet” megalakítása tárgyában folyó hó 11-én délután 4 órakor a nagy-kanizsai „Polgári egyeslet” éttermében (oldasni) tartandó értekezletre ezennel meghívni. Teljes tisztelettel Dr. Bentzik Ferencz. Nagy-Kanizsán, 1892. december hó 1.

Czimbalom oktatás. Torna Gyuláné, ki már több ízben városunkban a „Korona”, „Szarvas” és egyéb vendéglőkben bemutatva cimbalomjátékát, s a közönség teljes meglegedését nyerte ki, — a cimbalom-játék elsajátításában órákat óhajtat adni az ezt megtanulni akaróknak. A tanulni szándékozóknak nagyon ajánljuk az ügyes cimbalom-játékos, Bővebbet: Magyar utca Muzikár-féle házban az illetőtől magától nyerhetni.

— A „Bazar” az 1891. év. 43. füzetében a Richter-féle Horgony-Kőépítőszekrényekről, következő irta: A Richter-féle Horgony-Kőépítőszekrények a karácsonyi ajándékok azok közé tartoznak, melyek a divatból ki nem mennek, s melyek nem szorulnak a fokozódott ajánlásra, de nagyon is megérdemlik, hogy a szép karácsonyi ünnepek közeledésével a szülőknél újra

meg újra emlékeztetükbe hivatassanak. Richter F. Ad. és társa cég Rodollstadban és Bécsben ezen kőépítőszekrények gyártója (Horgony-kőépítőszekrény a „Horgony” gyárjegyről) minden módon arra törekedik, hogy a közönség minden lehetséges kívánatát, a szekrények nagyságát és árait illetőleg, teljesítse. Körülbelül 23 alapszekrényt hozott forgalomba, melyeknek ára 35 kr. és 56 frt. közt változik; ezenkívül vannak még kiegészítő-vagyis nagyítószekrények, melyek hozzávásárlása által az első ízben vásárolt alapszekrények rendszeresen nagyobbíthatók. Ezenkorszerű építőszekrények értékét illetőleg, melylyel a kicsinyek nevelésére bírnak, a legkisebb nézeteltérések sem léteznek; örülnék, hogy az ujkor technikai haladásai lehetőségessé tettek, hogy a faépítőszekrény az olcsóbb és sokoldalúbb kőépítőszekrény által pótolható. A „Bazar” írtélethez nagyon szívesen csatlakozunk, mert a Richter-féle Horgony-Kőépítőszekrények — tényleg a legértékesebb ajándék kis és nagygyermeknek számára.

A hölgyek ajánlatainak kétségtelesenül jó nagy részök van a Brandt Richard gyógyszerész valódi avájcz labdacskáinak, melyek dobozonként 70 kr. a patikában kaphatók, mai közkezdveltségében; a mennyiben a labdacskák biztos, kellemes s egyáltalában legkevésbé sem fájdalmas hatásuknál fogva a nők köréből minden f. a f. a szert kiküszöböltek s mint a sok köszönőlevél bizonyítja, emésztési zavarokban, szívdobogás, vértorlódás, fejfájás, székrekedés sth. ellen használtatnak. Forrást: Budapestten Török József patikája, Király u. 12.

Uj siker. A nemrég lefolyt brüsszeli kiállítás alkalmából a kiállítás elnöke a következő levelet intézte a Gróf Esterházi tele cognagyárhoz, mely a kiállításon tudvaleg a díszoklevelet az aranyéremmel nyerte el: „Különös és kiváló örömmel szolgál, hogy Önökkel tudat-hatam, mikép kiállításunk zsűrije a küldött és kiállított cognacot oly kitünő minőségűnek találja, hogy ezért a legnagyobb kitüntetést: a díszoklevelet aranyéremmel ítélte oda. Midőn e kiváló és jelentékeny sikerhez, mely egyszerűen hazájuk cognagiparának sikere is, öszinte szerencsekívánataimat nyilvánítom tudatom egyszerűen, hogy a díszoklevelet és az aranyérmet egyidejűleg elküldöttük. Üdvözlétem sth.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK

Bűnügyi tárgyalások

1892. decz. 12-én.

Hatóság elleni erőszak büntette s idegen vagydon szándékos megsértésének vétségével vádolt Ritecz József elleni bűnügyben végt.

Emberölés vétségével vádolt Parti Józsefné Kolongya Anna elleni bűnügyben végt.

Sikkasztás vétségével vádolt Szernecz Ferencz elleni bűnügyben végt.

Deczember 14-én.

Szándékos emberölés büntetével vádolt Vrancaics János elleni bűnügyben végt.

Bai Zuzora Ferencz elleni bűnügyben harmad-bir. it. hird.

Deczember 16-án.

Súlyos testi sértés büntetével vádolt Tóleji Vendel st. elleni bűnügyben végt.

Sikkasztás és lopás vétségével vádolt Brüll Mórircz elleni bűnügyben végt.

Kele Ferencz elleni bűnügyben harmad bir. it. hird.

Igreecz Mihály s neje elleni bűnügyben harmad bir. it. hird.

Toplák Mihály st. elleni bűnügyben másod bir. it. hird.

Horváth János elleni bűnügyben másod-bir. it. hird.

CSARNOK

Színmű-tárgy.

Irta: Coppé Ferencz.

Az ebed után a fiatalok a dobányzó terembe vonultak vissza, hogy a szivarvált mellett kedélyesen elbeszéljenek vagy egy óráig. Péreira ur, színházigazgató, kit iökörtenyes, kökemény gal-lerja és paprikavorós nyakkendője — telt ismertetése, a kandallóhoz támaszkodott.

— Igen-igen, — mondta — bármint is többet ér az anekdota. A szindarab is csak akkor jó, ha öt perc alatt ellehet beszélni a tartalmát. Ha a szerző drámájával jön hozzám és én épp akkor reggelizem, úgy azt mondom neki: „Foglaljon uram helyet és mondja el darabjának tartalmát azon idő alatt, míg én reggelizem.” — Ha nem tudja azt megtenni, úgy nem is fogadom el a darabját.

— Nem vagyok ugyan dramatikuss — szölt a cingár Maurice, az x-i nagykövét, — de ha megengedi Péreira ur, úgy elmondok egy történetet, melyből aztán szindarabot írhatna. Csak-hogy az ön által kiszabott idő rövid.

— Nos, önnek két reggeli elfogyasztásának idejét engedélyezem.

— Azon időben történt — kezdé Maurice ur — midőn Bécsben tartózkodtam.

Egy híres orvos lakott akkor Bécsben, bizonyos Arnold ur, ki a szívajajokat gyógyította. Alig volt 40 éves. Szép ember; szabályos arcvonásai, széke bajusza és kék szemek voltak. Egy orosz tőr hívatta őt egyszer magához, mert leánya Macha, beteg volt. Természetes, Arnold ur késő örömmel vette gyógykezelés alá a leányt, hisz valóságos élvezet az, csinós 19 éves leánynak a szíven kopogtatni, mintha csak kérdezne: „Szabad a bemenet?”

— Semmiféle tréfát — szakítá őt félbe a házigazda, — ön drámát ígért nekünk.

— Igéretemet teljesítem is, csak türelmet kérek. — Habár az orosz család minden síkkelő társaságban megfordult, azért mégis gyanus szemmel néztek őket. Skebelovnak kabátján sok volt a zsinor olivzöld gomb és a bojt, a mama gyemantjait hamisaknak tartották... szóval hirdett család volt. És az orvos, heves szefelemre gerjedve Macha iránt, megkérte ennek kezét és 3 hónap múlva az esküvőt is megtartották. Skebelov pedig nejevel és másik leányával el-tavozott Bécsből. Hadd élvezze az új házaspár a mézeshelek gyönyöreit!

Macha rendkívül tetszett a társaságban, a hol megfordult. De érdekes is volt a házaspár. Az orvos szerette Machát, mint hitvesét és kliensét. S midőn Macha állapota mindinkább jobbra és jobbra fordult, már a táncszertélyeken is meg-jelent.

— Szívaja daccára?

— Igen. Férje maga ajánlotta neki, hogy néha-néha táncolhat egy kis keringőt. De én azt hiszem, ezt meggondolatlanul tettem, mert N. kapitány, táncközben kicsint erősen szorítá őt keblére. Ismét a régi monda Mars és Venésről.

— Jó — szölt Péreira — ez az első felvonás Alakjai meglevednek... süsse hát el...

— Azonnap. Egy szép napon Arnold egy csomó rozsas levelet talalt.

— Istenem mily kopott; mindig azok a levelek.

— Péreira, ön kezd kiállíthatatlan lenni. Azt hiszi, drámáját mesélem el?

Ez valóban megtörtént.

— És ezek a levelek feltékenységet ébresztettek a férjnél.

— Bizonyára.

— S ezért bosszu után ahitozik.

— Ön ismeri a történetet? Hat akkor beszélje el ön!

— Nem kedves barátom, én csak így sejttem.

— Tehát a férj megbosszulta magát...

— Valami titkos gaztettel.

— Nem szölok tovább — pattant fel Maurice.

— Ne mérgeledjék, kedves barátom. Látja ezáltal megkíméljük attól, hogy mojadatát teljesen bevegesse... Ez a valódi színmű iraly. Csak olvassa Scribelt, Sardonut, semmi más, mint élenk párbeszéd egy rakás gondolatjellel. — Nos, folytassa elbeszélését. A férj...

Rettentő bosszat tervelt, — folytató Maurice.

— Macha még nem gyógyult meg teljesen, ezt tudta Arnold. Kit két éven át oly odaadással és szeretettel gyógyított, azt most azzal akarta büntetni, hogy bizonyos szerekkel újra feleleszté régi, lassu halált hozó szívabaját.

Az elesett levelekből tudta, mily határtalanul szereti neje a kapitányt és viszont. És ez idő-től fogva kisebb-nagyobb akadályokat gördített Macha és a kapitány között, anélkül, hogy őket teljesen elválasztotta volna egymástól. Legyőzt-jüket megsemmisíté, levelezésüket megakadályozá és így a szerelmeseik örömpoharába egy kis mérget is csepegtetett, mely nejeinek egészségi állapotát megromlaltta. Szívaja ismét visszatért.

Arnold ép oly tapintatosan ölte meg nejét, mint a hogyan két éven át gyógyította. És amellet nem mutatta, hogy a féltékenység ördöge szál-
lotta meg keblét: ellenkezőleg, a könnyekig meg-
indultva érte magát neje baja miatt. S hat hó
mulva a betegség legkellemetlenebb jelei mutat-
koztak a hitvesen... Nos, Pereira, nem szakít
felbe?

— De igen. Ez a második felvonás. A bonyo-
dalom. És a kifejtés?

— A kifejtés? A következő: Egy este az
orvos belép neje szobájába és dühös reszkető
hangon mondja neki: „Asszonyom, tudok min-
dent. N. kapitány az ön kedvese. Szegény
Macha elhalaványul. „Ój meg-hát engem;” —
szólt férjéhez. — „Ne ugy, nem téged joglak
megölni, hanem a kapitányt — megöltam! —
Pár-
bajozunk... golyóm szíven találta őt.” — Macha
eszméletlenül összerogyott.

— Hanem az orvos hazudott — folytatá
Maurice — nem volt elég bátorsága ahhoz,
hogy a kapitánnyal megverekedjek. Leterdepelt
neje mellé és megfogta kezét. Erverése még nem
szűnt meg... élt Arnold gyógykezelés alá vette
nejét és Macha nemsokára magához tért. — „Es
most öltözködjél fel Macha — szólt hozzá —
jer velem a francia nagykövét tánczestélyére,
mert meghívtak bennünket.” — „Soha, azt nem
tehetem, nem teszem.” — „Te felöltözködjél és
megyünk. Párhajom ürügyeül heves szóváltást
mondottam, s ha te nem jelsz meg velem
együtt a tánczestélyen, úgy compromittálva va-
gyunk... Nos gyorsan öltözködj, akarom, paran-
csolom!” — A szerencsétlen e gedelmelkedett.

A halálereiték csipegett arczáról, míg öltözkö-
dött. Arnold megjelent nejevel a bálon. Macha
fáradtan, megörve ült le egy karosszékre, míg
férje háta mögött állott. Hirtelen lehajolt hozzá
s azt mondja neki: „Nos nyomorult, nem ölt
még meg a fájdalom, a búbanat? — „még nem”
— mormogta önkénytelenül Macha. „Még nem?
Hát akkor halj meg az örömtől! Nézz oda!”
E pillanatban jelente a szolga: „N. kapitány”.
A csinos tiszt kecses léptekkel haladt és szokasa
szerint kedvesét kereste. De most alig ismert reá.
Gépie-en leemelkedett a karszékéből a szeien-
csétlen asszony, tévetez pillantásokat vetett reá...
egy velőtrázó sikoltás... egy tompa zuhanás...
és Macha meghalt. — A jelenet, mely ezután kö-
vetkezett leirhatatlan. A vendégek szétoszoltak,
a férj fájdalmas szívvél borult nejeére...

Maurice elhallgatott. Egy pillanatig siri csend
uralkodott. Az ajtó kinyílt, a ház urnöje
szólt be:

— Nos, uraim, meddig szivaroznak még?
Az eltávozásnál Pereira megragadta Maurice
kezét.

— S mondja, mi történt az orvossal?
— Elhagyta Bécsset és Varsóban telepedett le.
— Mit gondol, nem volna alkalmas tárgy a
feldolgozásra?

— Lehetsélen kedves barátom. Minden lap azt
írná a darabról, hogy Feuillet Octave „Juliájá-
nak” utáizata.

Franciaiból: Rédei Zsigmond.

A szerkesztésért felelős:

Fischer Fülöp laptulajdonos

Kánitz Béla vezérszerkesztő.

Nyílttér. *)

Egész selyem mintázott Foulardokat mé-
terenként 85 krtól egész 4 ft 65 krig (mintegy 450
különböző aránylatban) meg-ndelt egyes öltönyökre,
vagy egész végekben is szállít háshoz szállítva, pos-
tabér- és vámentesen Heeneberg G. (ex. kir. ud-
vari szállító) selyemgyára Zürichben. Minták
postafordulóval küldetnek. Svájcha címzett levelekre
10 kros bélyeg ragasztandó. 56-6

Köszönetnyilvánítás.

Alulírt elismerésem és köszönetemet nyilvá-
nitom a „Magyar Francia” biztosító rész-
vény társaságnak azon méltányos és igazságos
eljárásért, melylyél november hó másodikán le-
égett gőzmalom tüzkárterítését eszközölte és a
káriszterget Fischer Miksa zala-egyszerű ügynök
által ki is fizettette

Gatorjöldön, 1892. november hó 25-én.

Molnár Lajos.

*) Az e rovásban a közlöttekért nem vállal magára fele-
lősgéte a szerk.

Csalhatatlan

csak is Fink Ottó
Az egyedüli szer a haj és szakál növesz-
tésére. Hajhullás ellen, korpa és fejbőr be-
tegség ellen, ideges fejfájás ellen, teljes
jótállás. A szabadalomtulajdonos küldi:

Fink Ottó, Bécs, III. FARBURGASSE
47-ik SZÁM.

Raktározó helyek kerestetnek!

— Jegyzék ingyen. —

162 12—

Hirdetmény.

Vagyonbukott Mayer Henrik nagy-kanizsai kereskedő cég csődtö-
megéhez tartozó a csődleltárban 1—108. 110—174. tételszámok alatt fel-
vett tárgyak 2630 frt 20 kr becserítékben ajánlati uton eladatnak.

Az írásbeli zárt ajánlatok legkésőbb

244

1892. évi december 22-én déli 12 óráig

263 frt óvadékkal egyetemben aulirotnál benyújtandók, hol a csődletlár
és a közelebbi feltételek is betekínthetők.

N. Kanizsán, 1892. évi december hó 7-én.

Rapoch Gyula

ügyvéd, csődválasztmányi jegyző.

A Pallas Nagy Lexikona

AZ ÖSSZES ISMERETEK ENCIKLOPÉDIÁJA

megjelenik mintegy 13000 kéthasábos oldalszöveggel,
több mint 2000 szövegillusztrációval, 240 fa-
metesztő képmelléklettel, 64 színnyomatú
(chromo-) képpel és 170 térképpel, összesen 16 kö-
tetben, kötetenként 48—50 iv terjedelemben, vagy
240 három-négy íves hetenként megjelenő füzetben.
Ára kötetenként díszes félbőrötésben 6 frt — 12 ko-
rona; füzetenként 30 kr. — 60 fillér.

A NAGY LEXIKON versenyez a legjobb francia,
angol, német, olasz, amerikai lexikonokkal a világ
eseményeinek szellemi és anyagi adatainak feldol-
gozásában; a magyar föld, magyar nép, magyar állam,
magyar történelem, magyar közgazdaság, magyar
ipar és kereskedelem, magyar tudomány, művészet,
irodalom és egyház ismertetésében pedig páratlanul
áll irodalmunkban, úgy, hogy nemcsak a gyakorlati
emberek, de a szakkörökre nézve is nélkülözhetlen
forrasmunka.

A NAGY LEXIKONRA megrendeléseket elfogad,
valamint részletes előrajzot és mutatóványfüzetet
kiszággal küld:

Fischer Fülöp könyvkereskedő
Nagy-Kanizsán.

Ah V. a megrendések intézendők. — Vidéki meg-
rendelőknek postán bérmentve küldik meg.

Kötetenként is kapható részletekért.

COGNAC

Czuba-Durozier & Co.

FRANCOIS COGNAC

Veszérgyűléség

Ruda és Blochmann Budapest.

REKLAM

A női szépség

művészetének tankönyve, készült D. D. grófnő hátrahagyott jegyzetei nyomán, kapható kizárólagosan a „Magyar Nők Lapja” kiadóhivatalában füzeve 80 kr. Keménykötésben 1 ft 20 kr-ért.

Biztos utasítást ad a szépség fenntartásáról, az arczkéz, természet szépségéről, szóval az

örök szépség tankönyve.

Mindazoknak, kik a „Magyar Nők Lapja”-ra előzetnek, 20 kr. csomagolási és szállítási díjat mellékelnek, ingyen küldetik „A női szépség” című tankönyv.

A „Magyar Nők Lapja”-nak előfizetési ára a „LUGAS” című gyermeklappal, a „Tükör előtt” című divatlappal és regénymelléklettel együtt

egész évre	6 frt
fél évre	3
negyed évre	1 50

Mutatványozásokat ingyen küld a kiadóhivatal, Budapest, Kishíd-utca. 228

ÉRTESÍTÉS!!

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség szives tudomására hozni, miszerint tisztelettel alulírott a Nagy-Kanizsán létezett

KOHN ES KREINER

kereskedő cégnek baltaga lenni megszűntem, s ezen cégből kiléptem.

Midőn az üzletem és személyem iránt tanúsított mindenkori becses jóakaratot és pártfogást e helyen megköszönni kötelességemnek tartom, — egyúttal azt a magam részére a jövőre is kikérni bátorodom; — annyival is inkább, mivel rövid néhány hó múlva saját nevem alatt Nagy-Kanizsán egy az előbbihez hasonló üzletet fogok berendezni és vezetni.

Magamat becses pártfogásába ajánlva, vagyok

kitünő tisztelettel:

KREINER GYULA.

Sarg-féle egészségügyi hatóságilag megvizsgált

KALODONT

(a fogak szépsége)

KALODONT

elismert nélkülözhetetlen

KALODONT

fogtisztító szer.

KALODONT

Illata idős és igen

KALODONT

csészerező utazásnál.

KALODONT

A bel- és külföldön

KALODONT

legkelvezőbb eredmény

KALODONT

használatát. Alkalmos csoma-

KALODONT

golása, olajosága és használhatn

KALODONT

tisztasága követ-

KALODONT

kezében az ut-

KALODONT

car, főnévszó

KALODONT

s az egyszerű

KALODONT

polgári háznál

KALODONT

egyaránt ta-

lálható.

Kapható

minde-

ütt.

ÁRA:

35 kr.

Stenberg Armin és testvére
hangszer-ipar
BUDAPEST, VII. Kerepesi-ut 36.

Saját készítményű, mindennemű hangszerek és azok kellekei és alkatrészei. Mindennemű hangszerek és zenélőművek javítása és hangolása szakszertű pontossággal eszközöltetik. 168

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Harmónikáról és mechanikai hangszerekről. Folytatón kiűn árjegyzék kérendő.

Köhögés

úgy bármily hürütös betegsége a légszövetek gének, tudónek, továbbá légzési nehézség, szűk mellűség, astma, elnyakásodás szamar és fojtó köhögés, csiklandozás a nyálka hártjának kezdődő gümö kér legjobban és gyorsan távolítatik el az évek óta bevált — valódi s. orvosi rendelésre készített és az orvosok által ajánlott: szt. györgy tea csomagja — 50 kr. és szt. györgy hurut por — dobozza — 50 kr. pontos orvosi ábsztrakti utasítással, sikere pár néhány nap után látható.

2 csomagnál kevesebb nem küldetik szét. — postai küldésnél — 20 kr-rel több csomagolás s szállító levélért; a megrendelések egyenesen

Szt. György gyógyszerár Bécs V. Wimmergasse 83. intézendők. 201

Alapítottatott 1865. Alapította 1865

DIETRICH és GOTTSCHLIG

es. és kir. udvari tea- és rum-kereskedés.

A Dreher A.-féle kivált palaezkserek főraktára.

Iroda és megrendelő hely:

BUDAPESTEN. IV., régi posta-utca 10 szám.

Kiviteli és átviteli pinczék Kőbányán.

Küldemények vasuton és postán utányótel mellett. Kizárólagos közvetlen bevitelünk, áinom és legfinomabb minőségű teakból. Közvetlen bevitelünk jamaica rum és első rangú francia cognac-ból ugyasintén a francia és hollaedi (Ervin Lukas Bols-féle) likörökben. Különösen ajánljuk a már 27 éven át közkezdveltségnek örvendő elérhetlen tea keveréseinket, Mandarin, Császárs, Király, Moszkvai Victoria valamint az udvari tea-melangeet 1/2 kiló-ként 3 frettől 12 frettig

JAMAICA RUMUNK

18, 85 és 70 centilliteres és 1 1/2 literes üvegokban 40 frettől 6 frettig üvegankét.

BRASILIAI RUMUNK

saját védjeggyünkkel ellátott üvegokban 1 1/2 liter 4 frett 1.25 és 70 centilliteres á — 68 kr-ával Legkisebb rendelmények leggyorsabban és pontosan eszközöltetnek.

Részletes árjegyzékeinket levelező-lappal együtt, azonnal ingyen és bérmentve küldjük.

Ismét eladónak és kérésóknak nagybani árak különös kedvezmények mellett.

Detail tea és rum-raktáraink:

IV., Váci-utca 18. a „korona” kávéház átellenében.

IV., Kígyó-tér, Teleki-féle palota.

VI., Andrássy-ut 23. sz. az operaházzal szemben.

Raktár Nagy-Kanizsán: Biach Li-ót-nal.

Minden kiállításon legmagasabb kitüntetésekert nyert

225

GRÖF ESTERHAZY COGNAC

mely tiszta borból készül s ezért a közönség legkedveltebb itala,

Központi-iroda: Budapesten, külső váci-ut 23.

mindenütt kapható.

A BÉCSI BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

kerületi főügynöksége

SOMOGY- és ZALAMEGYE VIDÉKÉRE

FISCHEL FÜLÖP

könyvkereskedésében van Nagy-Kanizsán.

Elfogad bevallásokat biztosításra: a) tűzkár ellen (ha villám által is okozva) épületekre, gyárakra, gépekre, gazdasági és ipar készletekre, árukra, butorneműekre marha-állományra stb.

b) szállitmányi károk ellen, vizen, szárazon és vasuton.

c) jégkárok ellen teljes kártérítéssel.

d) az ember életére, halálesetre fizetendő tőkék, kiházásítások, évjáraadékok stb.

Horgony-Pain-Expeller.

Ezen rég jónak bizonyult bedörzsölés, orvosi, köszvény, hátfájdalmak, és meghűlések ellen a világ minden részén el van terjedve és kitűnő hatása által 232

a legjobb háziásvíz hírnevét elnyerte. A valódi Horgony-Pain-Expeller majdnem minden gyógyszerárban kapható 40 kros, 70 kros, és 1 frt 23 kros üvegekben és így a legolcsóbb háziásvíz.

Máriaczei Gyomor-cseppek

nagyszerűen hatnak gyomor bajoknál, nékülözhetetlen és állóanosan ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgrongoró, bűzös lehellet, fejfájás, savanyú leibőgés, hasmenés, gyomorfégés, testleges nyálkiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs, székűlés.

Hathatos gyógyszernek bizonyult fejtájánál, a menyenyiben ez a gyomortól származott, gyomortulrholésnál étellekkel és italokkal, gilliszták, májbajok és hámorholdáknál.

Említtelt bajoknál a **Máriaczei Gyomor-cseppek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a múlt száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 50 kr.

C. Prady

Magyarországi főraktár:
Török József gyógyszerárja
Budapest, Király utca 118.
A csillagot az alábbi tozeten tozsek meztelinteni!! Csak oly csillagot tozsek elfogadni, melyeknek burkolatara szel szalag van rrasztva a keszito szalagaval (C. Prady) és ezen szalagokkal. Valodiságot bizonyítottam.
A **Máriaczei Gyomor-cseppek** vk. indiai kápijátok

Kapható Nagy-Kanizsán: Práger Béla, Helus Lajos gyógyszerárban.
Barcsón Kohút Lajos gyógyszerárban. 123

Csúz és kőszvény

csúzos fej- és fogszaggatások, ütési és ficamodási, valamint fagydagánatok ellen meglepő gyorsan és biztosan hat a

REPARATOR

nevű gyógyszer, melynek üvege 50 kr vagy egy frtért minden gyógyszerárban kapható. A Reparatorral a Rókus-korházban 136 esetben törtétt kísérlet, melyeknél 7 esetben javulás, 129 esetben teljes gyógyulás áretett el.

Vérszegénység és sápkór

továbbá gyenge gyermekek erősítésére kitűnő hatású és pompás ízű szer a **Tokaji China vasber** mely az országos egészségügyi tanács javaslatára belügymin. engedéllyel látott el. Sok rossz utánsz jétezik, miért is kérem vételnél névaláírást követelni Kis üveg 1 frt 60 kr, nagy 3 frt.

ACATIA-SZAPPAN

kedves illata, kellemes habzása és rendkívüli tartósságánál fogva lett rövid időn kedvelté: 1 drb 50.- drb egy dobozban 1 frt 40 kr.

Acatia arcz-crème

rövid pár heti alkalmazásánál pompás údo, gyermekled arczbőr nyerhető. Az arczbőr mindennem ákteleⁿ ségét hison oltávolítja. 1 üveg ára 1 frt.

A „crème de Marguerite“

az arczbőr taplálására, úden tartására szolgál. Előkelő körökben igen kedvelt. Egy kocog ára 2 frt.

...Ezek gyógyszerárban kiválóbb specialitások, melyek fővárosi és országos tozsa a legjobb hírnevnek oryendnek a postán is küldetnek.

KREIGNER GYÖRGY

gyógyszerárja a „Magyar Koronához“

BUDAPEST, KALVINTÉR.

A PESTI NAPLÓ

fölveszi régi eredeti alakját!

A PESTI Napló

december 18-ikától kezdve naponként kétszer legalább 16—24 oldalnyi terjedelemben fölvágya és ragasztva jelenik meg.

A PESTI Napló

főszerkesztője és kiadótulajdonosa:

ifj. Ábrányi Kornél országgyűlési képviselő.

A PESTI Napló

felelős szerkesztője: *Barna Izidor.*

A PESTI Napló

politikai pártoktól teljesen független.

A PESTI Napló

szerkesztősége egészen újra, — az ország legjelesebb hírlapíróiból — alakult

A PESTI NAPLÓ

bel- és külföldi tudósításai, hírei és táviratai frisek és eredetiek lesznek s a legmegbízhatóbb forrásokból erednek.

A PESTI NAPLÓ

ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági rovatát kitünő szakírók szerkesztik.

A PESTI NAPLÓ

bel- és külföldi tőzsde rovata mindig pontos és megízható lesz.

A PESTI NAPLÓ

nagy gondot fordít szépirodalmi rovatára, hol mindig a legkiválóbb írók neveivel találkozunk az olvasó.

A PESTI NAPLÓ karácsonyi száma feltűnést keltő közleménnyel lepi meg olvasóit.

A PESTI NAPLÓ előfizetési árai.

Egész évre	14 forint = 28 korona
Fél évre	7 „ = 14 „
Negyed évre	3.50 „ = 7 „
1 hónapra	1.20 „ = 2 „ 40 fillér.

Egyes példányok minden hírlapkereskedésben kaphatók 5 krért = 10 fillérért.

A PESTI NAPLÓ előfizetési ára (napokint kétszeri postaküldéssel, reggel és a délutáni gyorsvonatokkal)

Egész évre	20 forint = 40 korona
Fél évre	10 „ = 20 „
Negyed évre	5 „ = 10 „
1 hónapra	1.70 „ = 3 „ 40 fillér.

A PESTI NAPLÓ délutáni kiadása Budapestről a délután 3 óra előtt induló gyorsvonatokkal indítatik s minden vidéki városban még a megjelenés napján az újság-elárusítóknál 4 krajczárért — 8 fillérért kapható lesz.

A PESTI NAPLÓ szerkesztősége A PESTI NAPLÓ kiadóhivatala
BUDAPEST, Ferencziek tere 3. sz. **BUDAPEST, Ferencziek tere (Bazár-épület.)**

A ki a PESTI NAPLÓ-ra előfizet, az december 18-ikától január 1-éig a lapot ingyen kapja, úgy, hogy az előfizetés csak január 1-én kezdődik.

Mutatványszámokat december 18-ikától kívánatra egy héti ingyen küld.

235 1-5

a „Pesti Napló” kiadóhivatala.

ZALA

Kiadóhivatal:

Városház-épület *Fischel Fülöp* könyvkereskedése.

ELŐTÉRES ÁRAK:

Égész évre 10 k. (5 ft.)
Félévre 5 korona. (2 50)
Negyedévre 2 korona tv. (1.25)

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyilttár petitsora 10 kr.

Előzetések, valamint a hirdetések vonatkozás *Fischel Fülöp* könyvkereskedésbe intézendők.

Szerkesztőség:

Fischel Fülöp könyvkereskedése

Írás intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Bérmentelen levelek csak ismert-kereskből fogadtatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai segélyegylet-szövetkezet és a letenyei-takarékpénztár hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

Igen tisztelt olvasóinkhoz.

Az ország összes fővárosi és vidéki lapjai megfújták a reklam trombitáját, s különféle alakban és módon dicsérve, eladóleányként *első pénzért* ajánlják — önmagukat. Nem követjük lapírsainkat ez uton, — mert pusztá igéretekkel nem akarunk hangzatos „*előfizetési felhívást*” gyártani. A mit mi eddig ígértünk, azt be is váltottuk, — s be fogjuk váltani ígéreteinket ezentúl is, és mindenkor.

Lapunk vezetésénél fő elvünk volt és lesz az „*igazságosság*”. Kicsiny vagy nagy ember volt az, — kit igazságosankiemelni, vagy sújtani kellett, mi mindkettőt habozás és személy válogatás nélkül megtettük. Mert tekintélyét vesztíti az a lap, mely egyeseknek, vagy klikkeknek lép szolgálatába; s a társadalmi tere nem teljesítheti hivatását a kötelességát, — ha nincs elég önállósága és bátorsága, sújtani a rosszat, a dicserni a jót és nemeset, — bárki cselekedje is ezeket.

Igaz, hogy lapunk ezen iránya azoknak, kik hozzászoktatva voltak elődeink által ahhoz, hogy őket folyton dicsőhimnuszokban fűrésztözték, — nem a legjobban, sőt mondhatjuk rosszul esett, — tőlünk e nyílt, igazságos eljárást zokni is vették; — sőt mi több, minden módon igyekeztek lapunknak ez eljárását megtorolni, de mind ennek daczára meggyőződhetek az illetők, s meg az egész közönség, — hogy mi követett igazságos irányunktól ez által el nem térít tettünk, s meggyőződhetek főleg arról, hogy

benlluket nem kicsinyes személyeskedés, hanem a közérdek iránti legnemesebb intentió vezérelt.

Résztvett lapunk mind azon küzdelmekben, melyek a város, a közönség igaz érdekeit érintették, és nem akarunk magunknak hizelegni, midőn kimondjuk, — hogy épen ezen kérlelhetlen igazságos iránya lapunknak, — nagyban elősegítette a város érdekében álló új intézmények létesítését. — részben pedig elhallgattatta azokat, kik ezeknek önérdékéből ellenzői voltak.

Lapunk politikai iránya, mindenkor az ország érdekeit képviselő igaz „*szabad-elmű*” elvek terjesztésében és pártolásában állott. Ezen párt zászlójára irt programm keresztülvittele, hazánk, nemzetünk üdvét, boldogágát képezi, — és ép ezért, ennek létesítésében nemcsak szóval, hanem szükség esetén tettel is — közreműködni, kötelességünknek tartjuk.

Lapunk tárca és csarnok rovatában városunk és számos vidéki kitűnő írók dolgozatait nyújtottuk közönségünknek, — s minthogy lapunk munkatársainak száma annyira szaporodott, hogy a beérkezett dolgozatokból mindenkor módunkban fog állami nem egy, hanem több tárczát is egy-egy lappéldányban közölhetni, — ezt új évtől meg is fogják tenni.

Lapunk részére *Szalay Sándor*, ismert jó tárca író irt egy nagyobb terjedelmű novellát, — melynek közlését új évi számunkban kezdjük meg, — e mellett mindenkor egy rövid, — egy számban kezdődő és befejezett tárczát is nyújtunk —

élvezetes olvasmányként. — Megteszünk mindent, hogy közönségünk igényeit kielégíthessek s bár lapunk, még így is bármely vidéki lappal jószág és tartalom tekintetében megállja a versenyt; — de nem resteljük bevallani, — hogy jobbat is tudnók nyújtani, s hogy Nagy-Kanizsa város és a vidék tekintélye meg is kívánná, hogy nagyobb terjedelmű, — jobb lap legyen organuma. De a város közönségének ilyen irányba pártolása mellett jobbat nyújtani nagy anyagi kár nélkül nem lehet. Anyagi kárát pedig senki nem óhajtja. Nem óhajtunk nyerekedni, — mert benlluket csak a közérdek vezérel és nem a haszon, — de ép úgy nem szabad a közönségnek kárunkat sem kívánni.

Reméljük, hogy közönségünknek a vidéki sajtó iránt táplált fagyos nézete, csakhamar meg fog változni, s akkor nekünk is módunkban leend, — nagyobb pártolás mellett, — többet nyújthatni.

Kérünk továbbra is szives anyagi és szellemi támogatást és vagyunk tisztelettel

Fischel Fülöp *Kánitz Béla*
kiadó és felelős szerkesztő, vezérszerkesztő.

A korcsolyázásról.

A legkellemesebb s egyzersmind legtestdöbbsőbb téli mulatságaink egyike a korcsolyázás. A kinek már volt valaha a talpa alatt ez a fényes aczellemezpár, s a ki egyszer átesve a kezdet nehézségein kedve szerint szaladgálhat a tükörsima jéppályán, — az igen könnyen elfelejti azokat az elkerülhetetlen ütődéseket, vagy

A „ZALA” tárcája.

Nem is volt még . . .

(Reveczky Gyula kiadatlan költeménye 20 éves korából)

*Nem is volt még valami régen,
Három-négy ére sem lehet.
Felül sétáltam a réten,
Terülud irtam verseket.*

*Sok jámbor szerkesztő létezett
S szidá hitvány dorombomat,
S ez a doromb hiába győzött:
Én akkor voltam boldogabb.*

*Hogy vártam, hietam azt a percet,
Mikor ha majd nagyok leszünk,
Téged az oltárhoz vezettek
S a pap előtt megesküszünk.*

*Elődtünk a cipke és után már
Szobuk találtuk a jelent,
Am gány a múltat még se érje:
Az ifjandú emléke szent.*

*Meggyőződésim, bérlés astra
A mulatságok há tárt,
Magunkat visszaké té a sirba
Az első szereltem dald!*

Telephonos kisasszony.

(Folyt. és vége.)

Könyvek gyűltek melázó szemembe, s nem tudta tovább folytatni beszédét. „Értem kisasszony, — szótam én, — értem.”

Aztán a mama keresményéből kellett megelünk. Bizony keservesen szerzett kenyér volt az. Szegény jó anyám, egész éjjel dolgozott, csak hogy megszerezhesse mindennapi kenyerünket. És még akkor sem tudtuk beleszokni a szegényes életbe, nem bírtunk leszokni az uri módról. Szegény jó anyám, még sokat várt a jövőtől; esténként, ha körötte voltunk mindig arról a mindenható jó Istentől beszélt, ki nem hagyja el a szegényeket és aratlanokat, hanem felségíti őket. Nem hagyta el soha a remény, hogy az a letűnt fényes uri mód újra vissza fog térni. Csaldott szegény keservesen.

Alig, hogy egy kissé nagyobb voltam, az volt legelső vágyam, hogy levegyem szegény jó anyám yalairól azt a terhet, mit neveltetésünk okoz neki, hogy megkíméljem a sok éjjelzéstől, mely sapadtá, betegé tezte át. Eljártam a tanfolyamba, szorgalmas voltam, megnyertem felebb valomnak szeretét s csakhamar alkalmamra lettem a telephonnál. S így most az én szerény keresetemből élünk meg kedves anyammal, s kis hugoskámmal. Hígyje meg uram, olyan kimondhatatlanul jól esett, hogy szegény jó anyámat felmentem a munkától és — szegényes bár — de gondtalan életet biztosított neki. Így élünk boldogan, mintha sohi sem lettek volna azok a régi szomorú napok.

„De kit egyszer a sors üldözni kezd, nem egy könnyen engedi ki azt körmei közül. Édes anyám sehoggy sem tudott belenyugodni szegényes életuódukbá. Nem is csoda! Gazdag család gyermeke volt, egész életén át jó módban élt. Egyre siri és panaszkodott, hogy őt ezek a nélkülözések sirba viszik, s én és kis hugoskám hiába vigasztaltuk őt. Végre az a jó Isten, kit ő sirás közben annyiszor emlegetett, segélyére jött. Házíurunk egy ötvenes orog ur, a kejevágytól összeaszott, beesett arczal, meghajlott megtört testtel behizelegte magát édes anyámmal és rábeszélte, hogy adjon engem ő hozza, ő mellé „élete felvidítójánul”. Telebeszélte anyám lejét, hogy a régi jó mód ismét vissza fog térni, fényesen fog felneveltetni engem és kis hugoskámot. Anyám gyenge volt, felizagott képzelve újra látta azt a régi, gondtalan fényes uri életet, a hol nincs éjjeli munka, nincs nélkülözés — és feláldozott engem. — Bizonyára azt hitte, hogy ezzel magamnak is, hugomnak is, boldogságot szerez. Szegény anyám! Mikor — fájó szívvel bár — de határozottan ellenmondtam óhajának, s mikor minden fenyegető szó hasztalan volt, sirva fakadt és keservesen pafaszólt el től halatanszórot. Egy fátylaványt azokat a keisegbeéjto vadakat, mikkel anyám illegette, hogy halálán vagyok, nem szeretem őt, — pedig ő mennyt küsködött, taradozott értem. Sokszor megingottam mikor anyám arczáról keserves könnyeket láttam leperegni, de aztán megint vissza tért lelki erőm, a mikor láttam azt a kejevágy embert szememben, — ha megláttát, mindig valami ördögi fény lobbant fel, beesett arca eltorzult,

*) E remek költemény hiányzik Reveczky összes kötetéből. A Magyar Nők Lapja karácsonyi számba teszi a költő húsz éves korbeli arcképet is a szerkesztésnek felajánlóját is. A gyönyörű költeményt szívesen közöljük olvasóinkkal.

kisebb zuzódásokat, melyek árán ezt az általában kedvelt sportot elsajáthatathatta. — és a tavaszi virágfakadás, vagy az első melegség nem okoz neki annyi örömet, — mint az a vékony jégbárta, melyet a novemberi regg csipős fagyva von az ut melletti pocsolyára. Az a vékony jégbárta, mely hivatalos proklamálása a korcsolya saison megnyitának, — ez pedig egy valóságos program. És van is ebben valami.

A beagyott tó tükre, vidám közönséggel hán, sokkal vonzóbb látvány, mint egy mesés pompával felekesített bálterem, tündéres fényben ragyogó csilláiraival, és sühögő selyem és bársonyruhás hölgyeivel. A bálban minden nő egyformán szép, s mindenki ugyan arra az egy taktusra alkalmazza mozgulatait; a jégen korlátlan szabadság van. Ugy repülhet a fordulhat mindenki, a mint neki tetszik. — Nincs az a sok ceremónia, melynek a bálban leípten nyomon kénytelen alávetni magát az ember; sőt semmi sincs, mert itt az ismerkedés egész természetes módon megy, s a mi a bálban valakinek az egész éjjelre elvonná a kedvét, — itt egy véletlen, vagy több-zöri esés csak növeli a jó hangulatot.

Hanem a mily általánosan kedvelt sport a korcsolyázás, azt hiszem, nem esalodom, ha azt állítom, hogy épp oly kevésbé ismeretes annak eredete és története sokak előtt, akik pedig egész szenvedélyvel, sőt mondhatni ambícióval gyakorolják, — mert lehet valaki kitűnő vadász és még jobb lőve annélkül, hogy ismerne a puská történetét, — lehet valaki bravour korcsolyázó, egy valódi joungeur a jégen, annélkül, hogy a korcsolyáról egyebet tudna, mint hogy az „nirrealó“.

Tévedne tehát az, a ki azt hinné, hogy a korcsolyázás mint sport valami nagy multal dicsekedhetik. Jóllehet már évszázadokkal ezelőtt ismeretes volt egész Európában, — a legtöbb helyen, s így kiválólag az északi tartományokban csupán csak mint közlekedési eszköz szerepelt. Egyedül Skandináviában, a korcsolya tulajdonképeni és hazájában tartozott a kedveltebb szórakoztató mulatságok közé; és hogy itt még a költészetnek is kedvence tárgya volt, bizonyítják Ólaus Magnus költeményei, ki ezekben egész elragadtatással emlegeti a csont és vaskorcsolyákat.

A korcsolyázás és hazája mint már fentebb említve volt, — Skandinávia, a korcsolya ősapja pedig a Skandináviának hósarja, mely két, — a lábfejnél jóval hosszabb, s elől kissé felefelé hajló fatalpót állott, melyet aztán az idők folyamán, miután azt vették észre, hogy a la könnyű kophatósága miatt nem telet meg a kívánt célnak, csiszolt csonttal, majd később vas és aczallal cseréltek fel. Ebben az alakjában jutott és terjedt el aztán Europa különböző részeibe, és hosszú időn keresztül volt ismeretes

annélkül, hogy cultiválásra valami nagyobb gondot fordítottak volna.

A korcsolyázás mint sport egészen újabb keletű. Alig negyven esztendeje annak, hogy a párisi arisztokrácia, mikor az első decemberi fagy jégpánczéllal vonts be a boulognei tavakat, elhatározta, hogy ott egy kizárólag az ő rendelkezésükre álló korcsolya egyület alakít. A határozat csakhamar tényre vált, és ezzel a korcsolyázás hivatalosan fel lett véve a többi téli mulatságok közé. Páris példáját nyomban követte Montreal, melynek korcsolya egylete abban az időben a maga nemében ritkította a páriát. Mesterséges tó vize szolgáltatja a jégpályát, a melyen mindennap tízkörsíma jég várta a vendégeket. A szél utját elzárandó bekerítették a egész térséget, aztán pedig kényelmes helyiségekkel látták el, hogy minei jobban nyithassék és száműzzék körükből a tél ridegségét.

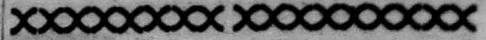
Lássankint aztán egész mániává lett a korcsolyázás. Most már a saison maga kevés volt nekik, mert nem elégitette ki teljesen szenvedélyüket. Azon kezdtek tehát gondolkozni, hogy miként volna lehetséges mesterséges uton előállítani olyan valamit, a mi pótolná s helyettesítené a jéget. És a francia szellem ezen a hiányon is segített.

Petirbled francia tudós volt az, a ki megmutatta, hogy nemcsak a jég síma tükrén hanem a terem padozatán is lehet korcsolyázni. Fölalálta a kerekes korcsolyát, melyen az aczélalpat elefantcsont karikák helyettesítették, — csak hogy az volt a hibája, hogy nem lehetett vele kanyarodni. Hanem azon a bajon segítve tett. Egy Tyers nevű elmes angol kitalálta a módját, — de ha Meyerber meg nem írja „Proféta“ című dalművét, nagyon kétséges, hogy találmánya valaha divatba jött volna. A dalműben előforduló „korcsolya jelenet“nél ugyanis előtűntek a csontok a telet, hanem a korcsolyázás produkálása már nehezebben ment. Langrange találmánya azonban segített a bajon, a mennyiben ő egy a Tyersnél is ügyesebb szerkezetű kerekes korcsolyát állított össze, és a híres „korcsolya jelenet“ zsutolt ház előtt óriási sikerrel adatot elő.

Be lévén bizonyítva a találmány gyakorlati használhatósága, ez időből kezdve a kerekes korcsolya mind nagyobb szerepet kezdett játszani az e nembeli sport kedvelőinél, sőt Amerikában azt lehet mondani teljesen kiszorította az aczélkorcsolyákat. A korcsolyázó hely itt természetesen nem jég, hanem aszfalt, vagy síma laburkot, mely az év minden szakában a közönség kényelmére és rendelkezésére áll, hogy rajta ezt a kellemes és izomedző szórakozást gyakorolhassa.

»Hjába, a mulatni és szórakozni vágyó ember még a természetet is kifog, és életet varazsol oda, a hová a természet halotti leplet borította.

Zakul Zsigmond.

Előfizetési felhívás.

A kiadóhivatal tisztelettel kéri fel a tisztelt olvasó közönséget, hogy mint eddig, ezennel is a lapot támogatni ismerőseik körében terjesztani és hogy a ZALA előfizetését mielőbb megújítani sziveskedjék, nehogy a lap szétüldése körül akadály legyen.

Felkérjük azon tisztelt olvasóinkat, a kik előfizetéseikkel hátralékban vannak, hogy a hátralékos díjakat mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

A ZALA előfizetési ára, mit sem változik, s marad, mint volt eddig, és pedig:

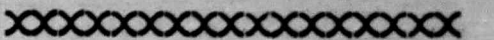
Égész évre . . . 10 korona (5 frt)

Fél évre . . . 5 korona (250 kr.)

Negyed évre 2 korona 50 fillér (125.)

A jegyző és tanító urak a lapot 6 koronáért (3 frittért) kapják, ha egész évre előre fizetnek.

A kiadóhivatal

H I R E K.

— Igen tisztelt olvasóink és munkatársainak kellemes karácsonyi ünnepeket kívánunk.

— **Meggyűlés.** A Zala-Egerszegén t. hó 12-én megtartott meggyűlésről egyelőre csak annyit tudatunk, hogy a városunkat érdeklő villamvillágítási szerződés egyhangulag minden változtatás nélkül elfogadva lett.

— **Kéretem.** A főpostának előcsarnoka, hol a lépcsőkön a levélsekényhez mennek, — kivilágítva nincsen, — s úgy 4—5 óra fele midőn setetedik, a közönség a levélsekényhez már csak tapogatózva jut; — sőt mi nagyobb baj, az idegenek nem tudván a járast, a téli sikos időben a lépcsőkön könnyen elbukhatnak. Ismerve a postafőnök urnak a közönség igényeit iránt tanúsított mindenkorai készséges előékenységet, — felkérjük, hogy a posta bejárat ajtajára, — vagy az első folyosóba elől, — egy lámpást helyezni sziveskedjék, — nehogy e egykedvűség elmulasztásából, bárkinek is baja, vagy kellematlansága legyen.

karait, ha közelgém, ölelére tárja, szája kialtó robogásba fordul. En utalom ezt az emberi szívem mélyéből, és bár föl, hogy anyamat meg kell szomorítanom, de azért nem fogok hozzá menni soha, soha. Lássá, ez is egy példa az On állításainak igazságára.

Most már nemcsak bántam, hanem csodáltam és tiszteltem őt. Szemeiben megvillant az a rejtelmes tűz, arcának bánatos kifejezését határozottság, szilárdság váltotta föl. Lakásához értünk, nem kísértém őt fel negyedik emeleti kis szobácskájába, csak engedelmel kértem arra, hogy naponként a hivatalba, s onnan hazakierhessem. Megadta az engedélyt, és mikor kezét szorított velem, már eltűnt a szilárdság arcáról, megint az a szokott bánat ült rajta. Most már tudom az okát, miért. Midőn elhúszotunk, rám nézett nagy sötét szemeivel, s aztán gyengén fájdalmasan azolt: „De azért mégis szenevedek!“

Elváltunk. En azontul is eljártam abba a külvárosi vendéglőbe és vitatkoztam tovább is kollégámmal. Elmeséltem a telefonos kisasszony történetét, természetesen a személyek megnevezése nélkül, és hivatkoztam erre az igaz történetre, mint a mely szintén álláspontom igazsága mellett tanusodik. Barátom azonban nem tégtott: azt állította, hogy a történetnek még nincs vége, lesz meg annak folytatása is.

A vitatkozás nem sokára abban maradt. Barátom elutazott, s nem is gondoltam többé az egész vitára. Mit érdekel engem a meddő vita, mikor a történet élő hősét láthattam. Minden reggel és délután találkoztam a telefonos

kisasszonnyal és lassankint — egész észrevétlenül — tiszta és mély barátság fejlődött ki közöttünk.

A főváros kellő közepén, a mindennapi élet reális jelenetei között valóságos idyll életet élünk. Mint két szerető testvérnek, nem volt tiükünk egymás előtt, feláldoztunk egymásnak mindent, a mi szívünkön fekkdt. Szegény kis lányka egyre keservebben panaszkodott, hogy nem bír ellenállni a kísértésnek, úgy fel hazamenni, hol anya és kis huga mintha olyan szemrehányó tekintettel vetnének rá. Látod, te okozod nekünk ezt a nagy-nyomort! Csak egy szavahba kerülne és boldogok lennénk mindnyájan. De te halálan vagy, rossz gyermek vagy, rossz nővér-vagy. Sirva panaszkolta el sokszor, hogy egyre fogy az ereje, érzi, hogy nem sokáig bírja ki már. En egyre vigasztaltam, bátorítottam őt, melyen a szívére beazéltem, s elmondtam neki nagy, lelekerős nők példáját, kik legyőzték a kísértést és diadalmasokdva kerültek ki a nehéz küzdelemből, mert gyáva eb a végzet; csak azt tudja letépni, ki önként megadja magát, de ki bátran hősiel szembeáll vele, azelőtt lutva meg-hátrál. Ugy látszott, hogy társaságomban elhagyta a bánat. Mikor ugy haladtunk, kéz a kézben, közel egymáshoz, hogy a lehetelünk beszélgettek, sokszor vig volt és boldogan mondtam. És mégis barátom, minden bajom dacára is, néha olyan boldogtan érzem magam. Valami erő, nemcsak erő dagasztja a keblemet. En is boldog voltam, meg voltam győződve arról, hogy állhatatos marad, erős kitaró. Titokban egy tekintélyes rokonom utján ki is eszközöltem, —

hogy itt a fővárosban jobb fizetéssel magasabb rangba lozjak helyezni. Meglepetés gyanánt tartottam tenn ezt a kinevezés számára.

Az örvendetes hírrel, — mikor fülemhez jutott — siettem lakása elé a rendes időben, hogy őt a hivatalba elkísérem. Boldog voltam. A természet is, mintha velem örült volna. Kezdeti mar tavaszodni az idő; a nap is kisütött, igaz, hogy melege még csak nagyon gyenge volt. Mintha a nyüzsgő zajgó emberek arcza is ott láttam volna azt a derűt, verőfényt; a mi az én szívemet melegítete. Olyan sok szép tervet gondoltam ki kezeletemben, husz torinttal több fizetes, mennyi segítség ez szegénykének. Vehetnek a második emeleten is lakást meg pedig két szobát; az édes anyját kiengesztelheti egy szép ruhával, a kis huzának is hozhat néha ajándékokat, a nélkül, hogy azt saját szájából kellene megtakarítani, a mint azt eddig tette. Oda értem lakása elé. Még nem volt ott. Pedig már 9 óra volt, s máskor olyan pontosan jött. Talán elaludt szegényke, vagy talán beteg, gondoltam magamban s mintha valami olyan fájdalmasan megmozdult volna bennem e gondolatra. Vagy talán nem győzött várni és már a hivatalba ment. Oda siettem: meg nem volt ott. Ággódás vett rajtam erőt, valami telmes homályos-kétyű szállta meg keblemet. Gyorsan ketozott leptekek siettem vissza lakása elé. A ház mesterek kis lánykáját láltam ott.

— A fiatal ur a telefonos kisasszonyt keresi, ugyebár? — kérdezte.

— Azt, azt — válaszoltam szinte durván, — mi van vele?

— Széplő egyesület. Dr. Bentzik Ferenc meghívása folytán e hó 11-én mintegy 130-an jelentek meg a „Polgári-Egyet” ütemében tartott értekezleten. Az értekezlet elnöke dr. Bentzik Ferenc, jegyzőjévé pedig Székely Tivadar választották. Dr. Bentzik mint az értekezlet egybehívója röviden körvonalazta az egyesület célját, mely abban állna, hogy sétaterek, tásorok és ezekben kényelmes padok létesítenének, szóval, hogy legyen a város közönségének sétatere és friss, egészséges levegője. Az egyesület nem akarja sem a városi hatóság, sem a meglévő egyesületek hatáskörét csorbítani, hanem oda kíván hatni, hogy a város megerősítése nélkül a társadalom saját erejéből létesítse azt, mire a város közönségének szüksége van és mi a város csinosítását és a meglévő egyesületeknek a talajt előmozdítja. Hogy ezen egyesület házaspótló leendő városunkban, leginkább bizonyítja a nagy érdeklődés, melyet az értekezlet iránt a társadalom minden rétege tanúsított. Többször hozzászólása után az elnök határozatképpen kimondja, hogy az értekezlet az egyesület megalakítását kívánja és a maximális évi tagsági díjat 2 forintban öhajja megállapítani. Az alapszabályok kidolgozására és tagok gyűjtésére egy 15 tagú előkészítő bizottság választatván, mely a szükséges munkákat, még e hó folyamán elvégzi és a tagokul jelentkezőket az alakuló közgyűlésre meghívni fogja. Az értekezleten résztvevők mindegyike azonnal alá is írta a tagsági kötelezettséget, tehát az egyesület megalakulása biztosítva van.

— Az elektromos fény a templomokban. Magyarországnak tudunkalra nincs még elektromos fényvel világított temploma, a gázvilágítás is kevés helyen, így pl. a ferencvárosi templomban rendezték be. Bécsben a Szent-István templomba azonban bevezették az elektromos világítást s azt mondják, hogy a modern fény igen szépen helyettesíti a régi viaszgyertyákat. Anyanyira tetszett az elektromos fény a Szent-István templomban, hogy lassankint Bécs összes templomaihoz be akarják vezetni ezt a világítást. Városunknak most módjában fog állni a villamos világítást az egyes templomokba vezetni, s hisszük is, hogy nem fognak késmi ezen hasznos újítást fogadtatni.

— Régi ezüst pénzek birtokosaira néze igen fontos a mit elmondunk: 1892. évi december 31. az utolsó nap, melyen a pénzügyminiszterium 1892. augusztus 8-án kiadott rendelete folytán

— Hija a kisasszony ma kora reggel a mamájával, hugával, meg a háziúrral elutazott. Olyan szép ruha volt rajta, aligha nem fürdőbe utaztak. Hanem a fiatal ur számára hagyott itt egy kis levélkét.

Mikor a „háziúr” szót hallottam, szédültem kezdett a fejem, forgott velem a világ, tovább nem hallgattam beszédére, úgy éreztem, mintha szívem körül valami nyíllalás támadt volna, elkaptam a levélkét és siettem el gyorsan, rohanna. Kábult voltam, szédültem nem is tudom, hogy kerültem haza. Otthon aztán magamhoz tértem, kissé rezkettem a kezem, mikor a levélkét felbontottam, hanem aztán erőt vettem magamon. Olvastam a kuszájt apró betűket. „Kedves barátom! Az ön kollégájának volt igaz. Nem álltam ki tovább anyám és hugom nyomorát, szemrehányását, elmentem 5 vele. Feledjen el, utáljon meg, gyöngye voltam én is.”

A levelet elolvastam, összetéptem darabokra és kibajítottam az udvarra. Hullottak a darabok mindenfelé. Reszkettem a kezem, mikor ezt tettem, a szívem táján is éreztem valami sivárságot, egy könnyesepp, keserű, nagyon keserű lólyt le az arezomra, felsőhajítottam: „Szegény kis marlyrom” — s aztán vége volt mindennek.

Másnap reggel találkoztam kollégámmal, ki egy pár nappal azelőtt megérkezett. Üdvözöltük egymást, elkérdeztek mindent képesül, mint két jó barát, ha hosszú távollét után ismét összejönnek. Mielőtt tovább folytattuk volna utunkat, nevére kérdezte, hogy még mindig azon állásponton állók-e, mint egykor abban a bizonyos vitában. „Ah, dehogya.” — válaszoltam én — „természetes, hogy a te nézeted volt a helyes, igazad volt. Milyen a legnagyobb pszichológus — az igaz női típus.”

S aztán nevettem én is . . . !

Weisz Lajos,

(Vigo.)

az ezüstpénzek az állampénztár által beváltottnak; ezen határidő elmulasztása csak az ezüst súlyérték területét meg, mi körülbelül 30% százalékos veszteséget jelent. Figyelmeztetjük tehát azokat kiknek ilyen régi ezüstpénzeik vannak birtokukban a beváltási határidőt 1892. decz. 31-ét ne mulasszák el, mert jelentékeny lesz az értékváltozás.

— Meghívó. A nagy-kanizsai keresztény jótékony öngyűjtő 1893. évi január 5-én saját segélyalapja javára a „Polgári-Egyet” helyiségében táncszal egybekötött teatériumot rendez. Kezdeté este 8 órakor. Családjegy 2 frt. — Személyjegy 1 frt. Felül fizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapig nyugtáztatnak. Egy szelvény ára 20 kr.

— Vasutik mulatsága. Bizonyára szívesen veszik mindazok, kik a vasutik múlt évi mulatságán részt vettek, azon hírt, hogy nagy Weisz David főfelügyelő, Kleblatt Nándor fő- és Palancz Ferenc felügyelő urak védnöksége alatt a déli vasút nagy-kanizsai vonatkiserő és vonatmozgósítási szakszervezete 1893. január 7-én az Arany Szarvas dísztermében a vasuti szolgálatban megérdemelt nyugdíj keptelenek tiszteletére zártkörű táncmulatságot rendez. A meghívók a napokban fognak szétküldetni. Kik e hét végeig tévedésből meghívót nem kaptak és ilyenre igényt tartanak, szíveskedjenek evégett Neu és Klein céghez fordulni.

— Meghívó. A nagy-kanizsai táncszedő ifjuság az 1893. január 1-én az Arany Szarvas szálloda dísztermében Sárközi János jeles zenekara közreműködése mellett cotilonnal egybekötött jótékony célú zártkörű táncszórakozást rendez. — Belépti-díj személyenkint 50 kr., családjegy 3 személyre 1 frt 20 kr. Felül fizetések köszönettel nyugtáztatnak. Kezdeté 8 órakor. Cotilonról a rendezőség gondoskodik. E meghívó másra át nem ruházható és kívánatra előmutatandó.

— Tolvaj. Tóth József lahóti lakos, ismeretes vásár tolvaj, — bevásárlás ürügye alatt f. hó 14-én bement Armath Nathan üzletébe s ott egy üveg pálinkát ellopott; de a segéd észrevette a lopást, elvette tőle a pálinkát, s az üzletből kidobta. Az ott levő rendőr nyakon csípte a bekísérte. A kutatás alkalmával 4 piros kasmér kendőt találtak nála, azonban egy kanizsai kereskedő sem ismeri ön magának, s így valószínű, hogy egy nagyobb vidéki lopás részei. Attették a törvényszékhez.

— Gonosz kéregetők. Klein Kálmán és Jeremiás Benjámin a munkási rabbi képző intézet tanulóinak adták ki magukat, s egy a munkási rabbi hamisított nevével és pecsétjével ellátott könyvecskére a talmud iskola javára könyörömadományokat esaltak ki, a hiszékeny közönségtől. Városunkat is szerencsétlenné, azonban f. hó 16-án a rendőrség kezei közé kerültek ki felismerte bennük a csalókat, letartóztatta, s átkísérte a törvényszékhez.

— Gyermekünk érdekében. Az embernek megcsinálja a szive, látva azokat az aprócskére kis jószágokat a regg korai óráiban fázza, — hénuk alatt egy csomag könyvvel sietni az iskola felé. A megszébb lakó elindul 7 órakor (vagy még előbb), a közelebb lakó fél órával később. De mindegyik a fagyos reggeli órában, a tél ködös, egészségtelen levegőjében. Nem a felnőtt tanulókról van szó. Nem! hanem a népiskolák 6—10 éves gyenge cseméitől. Hisz ezek a cseméik a mi gyermekünk, a mi dédelgetett kincsünk, a mi feltett drágaságunk, akiknek odadjuk a jelet, hogy jöved adjunk nekik. És különös! Neha féljük az alig besurrant szélét is, — és télen, a dermesztő, fagyos, fagyozgató időben, a regg ködös, egészségtelen levegőjében utnak bocsátjuk őket. Pedig hát anélkül, hogy a legcsékélyebb akadályba is ütköznek — könnyű volna ezen segíteni: a délelőtti tanítás kezdetét 8 óra helyett 9 órára tűzni, a mikor már tisztább — s nem oly dermesztő a levegő — s amire talán a nap éltető sugarai is eloszlatják a londoni ködöt. S ez esetben 11 óráig tartatnak az előadás. Üdvös, nagyon üdvös volna, ha ezt a jóakarat sugalmazta felszólalást — gyermekünk érdekében — a mervadó körök magukéva tevén, a reggeli tanítást 8 óra helyett 9 órára tűznék ki.

— A difteritisz gyógyítása. Gyenge borzelenen (70—75 százalék) egy fél decziliterre 20 gr. kámför oldandó. Ebbe egy oly hosszú vászondarab áztatandó, hogy a kis beteg nyakára tevé egész a gyomorgödörig leérjen, ennek tetejébe egy jól kicsavart hideg víz és erre azután

ruha (vászon) teendő. Már 10 perc után b. állja javulás. A bőr ugyan vörös lesz, de ez mit sem tesz. Ezen szer az orvosi gyógykezelés mellett használandó. Kell továbbá hogy a beteg isszadjon és pedig nem tea által, a mi a lázat növeli, hanem ruhába csavart forró füvek által, mely a beteg körül rakandó a takaró alá. Ha a belső gyógykezelés is idején történik, az eredmény elmaradhatatlan.

— Esküvő. Kunfy Olga kisasszonyt f. hó 25-én d. e. 11 órakor vezeti oltárhoz a helybeli izr. templomban Ornstein Jakab kereskedő Péca-ról. — Tartós boldogságot kívánunk a köteendő frigyhez.

— Tűz. Ujlak község határában fekvő ugynevezett Ruzsoma hegyben tűz ütött ki; elégett egy zsuppal fedett pince tetőzete, összes kár 80 frt; — biztosítva a Magyar-Francia biztosító társaságnál volt. A tűz keletkezésének oka ismeretlen.

— Gazdátlan ökör. Nagy Récsé község határában egy drb 4 éves, daruszörű bubos szarvu ökör gazdátlanul találtatott és tartás végett Nagy Récsé községben elhelyeztetett. — Tulajdonos nem jelentkezőse esetén az árverés hatóságilag 1893. évi január 7-én fog megtartani.

— Keszthely város közművelő testülete. f. hó 6-án tartott rendkívüli közgyűlést, melynek főbb tárgyát képezte a keszthelyi balatoni fürdő bizottságnak a szigetfürdő és a balatoni part melletti szállodára vonatkozó tervek és költségvetések elfogadása. A gyűlésen nagyszámú képviselők jelentek meg és hosszabb vita után elhatároztatott, hogy szigetfürdőt és a balatoni part közelében egy 1500 forintos szállodat építtetnek. Ugyan a gyűlés elhatározta, hogy a városban az általános csatornázás fogantatásának.

— Halálozás. Vutskits József keszthelyi gymnasiusi tanárt mely gyász érte azáltal, hogy szeretett anyja szül. Biedel Lujza elhalalozott. A megboldogult nő temetése impozáns módon ment végbe.

— Színügy. Balog Arpad szintársulata f. hó 6-án befejezte előadásait Keszthelyen. Önnét a társulat Marcaliba tette át szállását.

— Lótolvajok. Zsibrik György balaton-magyaródi lakos karára egy drb. 15 éves sárga szőrű kanca s egy drb. 11 éves sötét pejkanca lo és egy vastengelyes kocsi eddig ismeretlen tettesek által eltolvajlottatott.

— Tűz. Folyó hó 8-án Szt. Balázs községben eddig ismeretlen okból tűz ütött ki. Elegett egy zsuppal fedett lakház tetőzete és élelmiszerek. Az összes kár 200 frt, biztosítva nem volt.

— A lokomobil- és cseplőgépekkel tanlyama, melyet az állami iparisokolánai a nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. ministerium évenként rendezni szokott, január hó 2-án nyílik meg, és márczius hó végéig tart. E tanfolyamon a gőzmozdony (locomobil) és a különböző cseplőgépek szerkezete és kezelése fog taníttatni. Tanulóul felvétetnek a 18. életévüket betöltött irni és olvasni tudó önálló lakatosok, kovácsok, s a különböző gépyarak főbb munkásai, továbbá gazdatisztek, birtokosok, géptulajdonosok. — A belépők erkölcsi bizonyítványt tartoznak előmutatni; a nem önálló munkások ezenkívül, ha munkában állanak, a munkaadótól kiállítandó munkabizonyítványt, ha nem állanak munkában munkakönyvüket tartoznak benyújtani. A tandíj 5 frt, a mit előzetesen a beiratkozás alkalmával kell fizetni. A beiratások f. é. december 15-től január 2-ig tartatnak az intézet helyiségében (Budapest VIII. Népszínház-utca 8. sz.). — Vidékiek, tandíj beklődése mellett levélben is iratkozhatnak. A vidékről jövő tanulóknak jan. 2-áig nem szükséges személyesen megjelenni az intézetben.

— A magy. kjr. államvasutak gépgyárának új vezérigynökségé többé nem a „Közlekedés” hanem Budapest VIII. ker. József-körút 41. sz. alatt van.

— Magas elismerés, hogy a magyar ipar napról-napra több teret hódít és ifju kora dacára már a világnak is tekinélyes tényezőjévé küzdött fel magat. Amennyi konstátálja minden hazafi. Különösen telelítésre méltó azonban gróf Esterházy Géza anyyalföldi cogaeggyárának törekvése, melyet Esterházy Géza gróhoz intézett elismerő levelében maga Bismarck herceg is méltatott. A levél szó szerint a következő: Tisztelt Gróf! A cogaecot, a melyet szives volt Keszthelybe utánam küldeni megkaptam és megeléteménytelny legoly. kitünőnek találtam, hogy azt

tökletesnek mondhatom. Fogadja Méltóságod a szives utánlökendéért, valamint lekötendő soraiért tiszteltetés köszönetem. Varzin 1892. aug. 30. v. Bismark." Tehát még Bismarck herceg is kénytelen elismerni a magyar ipar életrevalóságát — a mi a német és magyar ipar viszonyait tekintve kétségkívül nagy elismerés.

Küüntetés. Mauthner Odón budapesti magkereskedőt újlag szép kitüntetés érte. A bolgár nemzeti rend tiszti keresztjével és a bolgár udvari szállítói czimmel lett kiüntetve a kereskedelmi és mezőgazdasági téren szerzett érdemeiért. Minthogy pedig a hazai czégek hódítása a felelőn egyszerűsége a magyar termelés terfoglalását is jelenti, kétszeresen örvendünk emlelt kitüntetésnek, mert jelenleg, a midőn gomba módra keletkeznek új magarusok és a közönség a sok csapódás után hahoz, vajjon hogy viselkedjek ezen magarusok ajánlataival ezekben, jól esik ama megnyugtató tudat, hogy e szakmában is van oly hazai czégünk, a mely ritka szolid elvei és üzleti ténykedése által nemcsak belföldön örvend korlátlan és általános bizalomnak, hanem a külföldön is kivívta már az elismerést.

Gyermekelők számára a legjobbat! Ki ezt akarja, ki nem akar könnyen törekény játékszereket vásárolni, ki a gyermekek, játéka telett gyönyörködni akar, szóval, a ki kedvencei számára az elismert legjobbat kívánja, annak a Richter F. Ad. és társa bécsi czég képes árjegyzékének attekintését ajánljuk. Nevezetesen minden anyának kellene ezen árjegyzéket figyelemmel átolvasni a karácsonyi ajándék bevásárlása előtt, már azért is, mert könyvecske ingyen és bérmentesen megküldetik.

Lapunk mai számához a „P-e-s-t-i H-i-r-l-e-p” mellékletét van csatolva; ajánljuk olvasóink becses figyelmébe.

TÖRVENYSZÉKI CSARNOK

Bűnügyi tárgyalások

1892. decz. 19-én.

Lopás büntetével vádolt ifju Rusá Mihály elleni bűnügyben vég tárgyalás. — Sulyos testi sértés büntette s becsületsértés vétségével vádolt Horváth József [Kovács] elleni bűnügyben vég tárgyalás. — Mezga József elleni bűnügyben második bír. it. hird. — Bisztovcz Ferencz st. elleni bűnügyben második bír. it. hird. — Nagy Pál elleni bűnügyben második bír. it. hird. — Mrázovics Mária st. elleni bűnügyben második bír. it. hirdetés.

Felső bíróságtól leérkeztek.

Többrendbeli lopás büntette vétségével vádolt Kozjak Iván st. elleni bűnügy a kir. táblától részben helybenhagyó ítélettel.

Hamis eskü büntetével vádolt Tisler Márton st. elleni bűnügy a kir. táblától helybenhagyó ítélettel.

Magánlak sértés büntetével vádolt Tóth Pál elleni bűnügy a kir. tábl. megváltoztató í.

Csalás vétsége miatt vádolt Hajnal István st. elleni bűnügy a kir. táblától helybenhagyó í.

Lopás büntetével és közönség elleni kihágás sal vádolt Zsirkovics Katalin elleni bűnügy a kir. táblától helybenhagyó ítélettel.

Hatóság elleni erőszak büntette miatt vádolt Jakscs Iván elleni bűnügy a kir. táblától helybenhagyó ítélettel.

Hatóság elleni erőszak büntette miatt vádolt Jezernik Mihály elleni bűnügy a kir. táblától helybenhagyó ítélettel.

Sikkasztás büntetével vádolt Rászingér János elleni bűnügy a kir. táblától helybenhagyó í.

Sikkasztás büntette és vétségével vádolt Landler Samu elleni bűnügy a kir. táblától megváltoztató ítélettel.

Lopás büntetével vádolt Rakoczy Mihály st. elleni bűnügy, a kir. táblától részben megváltoztató ítélettel.

Magánokirat hamisítás büntetével vádolt Bőföldi Amandus elleni bűnügy a kir. Coriától helybenhagyó végzéssel.

Gondatlanság által okozott súlyos testi sértés vétségével vádolt Sikos János elleni bűnügy a Coriától helybenhagyó ítélettel.

Sikkasztás büntetével vádolt Kozsnyák Márton elleni bűnügy a kir. táblától helybenhagyó ítélettel.

Választói jog megsértésével szeméi halmozat-

ban levő magánosok elleni erőszak büntt miatt vádolt Szöke Kálmán s társai elleni bűnügy a kir. táblától helybenhagyó végzéssel.

Lopás büntetével vádolt Gerencsér László st. elleni bűnügy a kir. táblától helybenhagyó ítélettel.

Szándékos emberölés büntetetének kiértele és közönség elleni kihágás miatt vádolt Boda Bódi elleni bűnügy a kir. táblától helybenhagyó ítélettel.

Sikkasztás vétsége miatt vádolt Mészáros Jánosné elleni bűnügy a kir. táblától helybenhagyó ítélettel.

Magánlak sértés kísérlete és egyéb büntendő cselekményekkel vádolt Kovács József elleni bűnügy a kir. táblától helybenhagyó ítélettel.

Természet elleni fajtalanság vétségével vádolt Maltár István elleni bűnügy a kir. táblától helybenhagyó ítélettel.

Lopás büntetével vádolt (Günser Miksa) elleni bűnügy a kir. táblától helybenhagyó ítélettel.

Járásbíróságához leérkezett ítéletek.

Hegedüs Jakab és társa felperesnek — ör. Lyubics István elleni végrehajtás megszüntetés iránti pere a kir. ítelő táblától helyben hagyva az I. bíróság ítélete.

Fürst Igóztz telp. Weisz M. — elleni 121 frt 35 kr. s jár. iránti pere a kir. ítelő táblától, helybenhagyva az I. bíróság ítélete.

Tóth Vendelnek — Holczér József és neje elleni végrehajtási ügye a kir. ítelő táblától, helybenhagyva az I. bíróság végzése.

Kanász Jánosnének — Kussi Ferdinánd elleni igény pere a kir. ítelő táblától megváltoztatva az I. bíróság ítélete.

Pap Deneked ujító felperesnek — Merkly Antal és társai elleni pere a kir. ítelő táblától helyben hagyva az I. bíróság ítélete.

Münz Józsefnek — Grünbaum Albert elleni 40 frt 52 kr. s jár. iránti sommás pere a kir. ítelő táblától részben megváltoztatva az I. bíróság ítélete.

Nagykanizsai segély-egylet szövetkezetnek — Neusinger Mária és társai elleni 100 frt. s jár. iránti sommás pere a kir. Coriától helyben hagyva a II. bíróság ítélete.

Balassa Józsefnek — Németh Imre elleni 150 frt. s jár. iránti sommás pere a kir. ítelő táblától feloldva a kir. bíróság ítélete.

Czvetnicz Ferencznek — Gerics Annna elleni 220 frt. s jár. iránti sommás pere a kir. ítelő helybenhagyva az I-ső bíróság ítélete.

Reinits Lajosnak — Török Ambrus elleni 158 frt. 42 kr. és jár. iránti sommás pere a kir. ítelő táblától helybenhagyva az I-ső bír. it.

Borda János és nejének — Borda Borbála elleni 162 frt. tőke és jár. iránti sommás pere a kir. ítelő táblától helybenhagyva az I-ső bíróság ítélete.

Sziner Adámné és t.nak Kertész Antal és neje elleni 123 frt. 11 kr. és jár. iránti sommás pere a kir. ítelőtáblától részben megváltoztatva az I-ső bíróság ítélete.

Irodalom és művészet.

Lapunk e rovatában ismertetett művek, lapunk kiadójánál, Fischer Fülöp könyvtáros üzletében megrendelhetők.

— **Uj zenemű** jelent meg Thaisz Péteről „Király himnusz” cím alatt Táborcsy Nándor nemzeti zeneműkereskedő kiadásában. E mű, mely hivatal van a nép ajkán eddig még nem létező magyar király himnusz pótolni, igen dallamos és már is igen népszerűvé vált. Ara 1 frt (2 korona). Kapható minden zenemű, könyvkereskedő és a kiadónál Táborcsy Nándornál nemzeti zeneműkereskedésben, Bpest, Váci utca 30-ik szám alatt.

— **A Pallás 30-ik Lexikonának**, a korszakot alkotó kiváló munkának III. füzetét vetjük, mely mellékletként Afrikának gyönyörű kivitelű politikai térképét, királynéknak pompás sorrtú palotájának remek kivitelű rajzát és az Afrika felfedezésére vonatkozó utazásoknak lelkiismeretes gondtal készült táblázatos kimutatását hozza. A fuzet egyébként az „Agrippa” szög terjed. E fuzetben is minden egyes cikklet kiváló szakutodók dolgozták ki. Különösen érdekesek bírnak a magyar irodalomra vonatkozó cikkek, kiváló tudosunk: Nevy László tollából, a közgazdasági, politikai, történelmi és földrajzi cikkek, melyek megannyi bányát a hasznos ismeretnek. A nagy lexikális munka, a magyar irodalomnak ezen díze 240 füzetben (egy füzet 60 fillér), vagy 16 kötetben (egy kötet gyönyörű, fülkötésben 10 koronára fog megjelenni).

E. M. K. E. daloskönyv. Nemcsak nyelvben, hanem dalban is a mi nemzet. Az a vidék, a mely lelkesedni tud a magyar névben, tud felkutatni a magyar hazáért is. Ez a szempont vezette az erdélyi köznevelési egyesületi intézet embereit, miközben előmozdította az előtünk levő énekkönyv megjelenését, az o szög dalokéire, olynn könyvet állajva

kezébe adni, mely könnyűvé tegye nekik a magyar ének terjedését és megkedveltetését. S a fontos munkát valóban aratteremtett férfiak bizták: D-ák Gerő szászvárosi tanóra, a ki majdnem 300 oldalra terjedő kötetbe 201 magyar dalt gyűjtött egybe, kótára téve őket részben két, részben három szólamra. A népdalokon kívül melyek a kötet zömét teszik bőven van benne ima-dal, gyászdal, bordal, induló és végre megvannak teljes számban nemzeti dalaink a Himnuszától a Kossuth nótaig; oly gazdag oly változatos gyűjtemény, mint az ideig nálunk még nem látott szívtálat. A műdalok közt képviselve találjuk majdnem az összes nevezetes magyar daloszerzőket kezdve Lavottától egésze Sörly Lajosig, s a népdalok között is ott vannak a legrégebbek épúgy, mint a legújabbak felkapodtak. S e nagy gazdagság mellett a díszes nyelvdarabok könyvet mégis oly áron adják, a minőn különben csak egy zenelelő lehet venni: 80 krajczárért vászon kötésben egy forintért, diszkötésben 1 frt 50 krajczár. A művet Lampel Róbert udvari könyvkereskedése adta ki, és juthon magyar hangjegyzetű kiadásban nyomattva: az is egyvel több ok arra, hogy az E. M. K. E. daloskönyvnek menél nagyobb sikert kívánjunk.

CSARNOK

Aesthetikai jegyzetek.

Szalay László történelmi műveit szoktam olvasni és mikor már elfárad elmem, míg egy részen végig gázol, akkor elkezdek könnyebben felemészthető könyveket elővenni és ilyenkor apró verssorokat olvasok. Mikor aztán néhányat olvastam, elkezdek magamban mndani: Jaj de szép! de szép! stb. Miért szép? Mert természetes vagy művészi? Erről elkezdek csevegni és eszembe jutnak ama beszélgetések, melyeket barátaimmal e tárgyról folytatni szoktam.

Egy nőről, a ki nekünk különösen tetszik, azt mondjuk, hogy oly szép, hogy ennél szebbet a festő sem festhet!

Látunk egy arczképet, melyről, — ha azt akarjuk kifejezni, hogy jól van alkotva, — azt mondjuk, a „megszólalásig hü, elethő. Mindkét kitétel ad anyagot a gondolkodásra. Ezen az uton kell, — ha nem is a művészi szép lényegéhez, — de legalább is oda eljutni, hogy meg találhassuk a különbséget, a mely a természetes és a művészi szép között feáll. Ha egy arczra azt mondjuk hogy szép mint egy festmény, ebből azt a következtetést vonjuk le, hogy a művészi szépet, a természetesi szép tőle helyezzük.

Az a dicséret pedig, melyet ama mesterműveknek adunk, ha azokat a valósághoz, családásig hasonlónak találjuk — arra vonatkozik, hogy a művészet örökké keresi a természetet, de azt sohasem éri el és legnagyobb győzelmét ama ritka pillanatokban ünnepli a mikor félig megközelítette.

Sokáig az a nézet volt uralkodó, hogy létezik egy pont, a hői természet és művészet találkoznak a mikor a legmagasabb szép jön létre. Goethe midőn elhatározta, hogy a naiv dalok helyett a költészet művészi formáit művelni sonettjeit eme sorokkal kezdi meg.

Natur und Kunst sie scheinen sich
zu fliehen
Und haben sich, eh man es denkt,
gefunden
Der Widerwille ist auch mir
geschwunden
Und beide scheinen gleich mich
anzuziehen.

Tényleg azonban, természet és művészet sohasem találkoznak és nem is kerülük egymást, Sőt ellenkezőleg, folyton keresik egymást, a nélkül azonban hogy összetalálkoznak.

A költészet azon neme, példái melyet Goethe elméletben a műköltéssel ellenétbe helyez, távol áll attól, hogy igazi természetet lehessen.

Nincs egyszerűbb természetesebb költemény, mint az a kevés, utánozhatatlan hangulat sorocskája, melyekből a „Wanderers Nachtlied” áll. De ha csak a „balde” helyett „bald” állana akkor az egész természetesebben hangzana ugyan de kevésbé szépen. A költőn abban a kis képbén az elképzelhető természetességet akarta elérni, és mégis ha azt akarta hogy igazán szép legyen ekellett attól térnie Ez világosan mutatja hogy ama s onetben az igazsághoz hiven annak kell állnia: Természet és művészet keresik és mégis kerülniük kell egymást. — Sovarog egyik a másik után és csakis teljes megéneklés után pillanatokban örlékezhethetnek.

Ezek a jegyzetek nem fognak hiteltre találni, ha csak egy általánosságban beszélünk. Példákkal világosabb és érthetőbb.
S. és W. barátaimmal sétálok a városigetben.

A tavaszi nap lebukó félben van és a távoli budai hegyeket vörös aranynyal futtatja be. — Szétszilált felhőbarabokat is megvilágít és rózsás tűzfényt vet az egész panorámára.

El vagyunk ragadtatva a szó torkunkra forr, és S. barátunk egész lelkesedéssel kiált fel: Na! ez valami remek szép! Olyan naplemente, mennél szebbet az opera sem tudna produkálni!! W. barátommal természetesen nagyot nevetünk S. barátunk kitorésán és S. egész megazgyenyűlten kénytelen halgatni. — Hát hogyan!! A természeti szépség hatóvábbja, mely szívünket a megrepesztésig tágtja és a melyre a leggazdagabb szavu ember sem tud kellő kifejezést találni az legyen mértéke a nyomorult, silány utánzásnak, a mely gordonha és durva vaszonon, még durvább testék pacznikkal van megteremtve, a melyekkel a színház megcsal bennünket!

Naplemente, a világ legszebb városa felett, a legfenségesebb hegyek felett, mint a melyet Tellben is mutogatnak, vagy a Profetában és ha még annyira is hat ránk, az utánzás, az mégis csak rakéta. nyomorult gyenge játékszer, ha összehasonlítjuk, a legközönségesebb hajnal hasadással valamelyik alföldi pusztán S. barátunk azt hiszi, hogy a természetnek bököi (mert szokott), ha felkiált: Bravo! és hozzá teszi, hogy a nagy. kir. operaház és annak legfőbb díszítője sem tudnák szebben megeselekedni.

S. barátunk mélyen megvan szégyenítve és önmagát kineveti. — És aztán ő maga veszi át a szót: Vannak az emberi életben, néha olyan pillanatok, melyek épen a legfontosabb alkalmakkor hiányoznak. — Hát nem mondjuk egy szép-leányról (kiról)? a ki bajai által örültté tesz valamennyiünket, hogy oly szép mint a Venus!! Pedig a valóságban minden Venus-szobor legyen az a milói, vagy a kapitoliumi vagy medicisi — hidegen hogy bennünket és sokáig kell gondolkodni, hogy végre is el kell bajolni ennek az alaknak az embert!! Együttal az első látás alkalmával meggyőződünk, hogy az a leány, ha még oly szép és hódító is — még mindig nem Venus! A tovább kutatásban rájön S. barátunk hogy az a pompás naplemente, melynek épen tanui voltunk, ha azt egy művész hűen utánozhatná, talán a Tell-hatere által háttérbe szoríthatnák. Nem ugyan a látvány fensége mint inkább az effectus miatt, melyet a színházban el lehet érni. — És aztán arra vezet bennünket, hogy a művészek kell ám valamit enyhíteni a képen, valamit jobban kell kiütnetnie, hogy a művészi hatás hasonló legyen a természetéhez. — A Gellérthegy és a citadella erről az oldalról egy kisre otrombák, a felbő darab nagyon vörös és nyugoti oldalán zödes-rózsás és arany-sárga, a mit a festményen el sem lehet képzelni.

(Folytatjuk.)

Szerkesztői üzenetek.

H. Zs. Nexsider. Mindent megkaptunk, s egyenként sorát is kerítjük. Köszönjük. Sopronba nem szükséges közölni címre?

M. S. Z. Nzi. Gróth. Kár, hogy ily későn érkezett. Ha csak lehetséges beszorítjuk, ha nem úgy máskor fogjuk közölni.

Munkatársainktól. kik hozták a karácsonyi szám részére a múlt héten kéziratokat küldték be, bocsánatot kell kérnünk, ha ezeket nem közölhetjük; mert a múlt héten a karácsonyi lap már nyomás alatt volt. — s így a küldött kéziratok későn érkeztek.

Párizsi Magyar Egyesület. Bizony nagyon sajnáljuk, de megkészték a kéziratok.

Zürich. Tőlünk minden pontosan, rendez időben elment. Kérem a „Vignol“-felétek a címeket. Tőlük a két kéziratot kívül hoztam mi sem érkezett. Hol maradtak a többiek? Privát levél e héten megy.

H. Szeged. Megkaptuk, köszönjük. Jön.

A szerkesztésért felelős:

Fischer Fülöp laptulajdonos

Kánizs Jéla vezérszerkesztő.

Nyilttér.*)

Fekete, fehér és szines selymeket minden-
ként 45 krtól 10 frt 65 krtig sima és mintázott mint-
egy 240 különböző fajta és 2030 különböző szinben
szállít, megrendelt nagy mennyiségűre, vagy végeken
be postafiók és vámmentesen Heuneberg G. (tes. kir.
udvari szállító) selymgyára Zürichben. Mintak
postafordulóval küldetnek. Svájcba címzett leve-
lekre 10 kros bélyeg ragasztandó. 56-1

*) Az e rovatban a közlöttekért nem vállal magára fele-
lőseget a szerk.

HIRDETÉSEK felvételnek e lap kiadóhivatalában.

COGNAC

Czuba-Durozier & Co.

francia cognacgyár

PROMOTOR.

Vezérügynökség

Ruda és Blochmann Budapest.

Mutatványszámokat ingyen és bérmentesen.

Magyarország

legolcsóbb és legdiszesebb képes hetilapja

KÉPES CSALÁDI LAPOK

1893-ik év január hó 1-én

247

tizenötödik évfolyamába lép

a magyar művelt, de különösen a magyar női művelt olvasó közönségnek legkedvesebb lapja.

A „Képes Családi Lapok” a magyar szépirodalmi lapok között legjobban el van terjedve.

A „Képes Családi Lapok” most lépett a 15-ik évfolyamába, mi eléggé bizonyítja, mennyire megnyerte a lap a magyar művelt közönség tetszését.

A „Képes Családi Lapok” szellemi részét, a magyar irodalom legjobb írói nyújtják. A szerkesztőség dr. Murányi Ármán, dr. Tolnai Lajos és dr. Váradi Antal kezében van, akik sem fáradságot, sem költséget nem kímélnek, hogy a lap szellemi a művelt olvasók legmagasabb igényeit is kielégítse.

A „Képes Családi Lapok” munkatársai sorában vannak a többi között: Jókai, Mikszáth, Dalmady, Temérdek, Lauka, Tölgyesy, dr. Murányi Ernő, Csorba A., Pósa, Rudnyánszky, Beniczkyné Bajza Lenke, Büttner Lina, Nagyvárady Mira, Kövér Ilma, V. Gaál Károlina, Harmath Lujza, Hevesyné Sikor Margit, stb. stb. hírneves íróink és írónőink.

A „Képes Családi Lapok” minden számában leghívalóbb művészek rajzai és képei után kitűnő illusztrációkat ad.

A „Képes Családi Lapok” minden számához legjobb íróinktól egy regény teljes nyomtatott ívét kapják az olvasók díjtalanul s így egy év alatt 5-6 regény birtokába jutnak melyekhez mindig díszes boríték is járul.

A „Képes Családi Lapok” minden számában ügyesen össze állított sok rejtvények, apróságok és irodalmi ismertetéseket talál az olvasó: — s a lap előfizetőinek postájában a legszellemesebb társalgás folyik az előfizetők között, végül:

A „Képes Családi Lapok” minden kétbétben külön dívat-mellékletet ad, a mely a női közönségnek minden máv dívatlapot teljesen nélkülözhetővé tesz.

A „Képes Családi Lapok” előfizetése egy évre 6 frt, félelre 3 frt. negyed évre 1 50 kr., aki az egész évi előfizetési díjához 80 krt. küld, 4 regényt, a ki félévi előfizetéséhez 40 krt. küld, 2 regényt s a ki negyedévi előfizetéséhez 20 krt. küld, 1 regényt kap bérmentve jutalmul.

Előfizetéseket az év bármely napjától elfogadj és levelező-lapon óhajásra mutatvány számokat bárkinek díjtalanul küld:

A „Képes Családi Lapok” kiadó-hivatala

Budapesten, Nagykorona-utca 20. sz.

Az „Arany Szarvas” szállodában

folyó hó 19, 20 és 21-én hétfőn, kedden és szerdán

Családi Hangverseny

rendez a jó hírnévnek örvendő:

„SVEA”

svéd nemzeti daltársulat

(5 nő) eredeti svéd és norvég nemzeti viseletben.

Nagy változatos műsorral, négyesek, három, két-szólamu és sófi dalokkal.

—● Naponkiut új műsor új viseletben. ●—

Zongorász: HOSSFELD ur.

Kezdeté 8 órakor. — Belépti-díj: 50 kr

Csak ez a három hangverseny!

A BÉCSI BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

kerületi főgynöksége

SOMOGY- és ZALAMEGYE VIDÉKÉRE

FISCHEL FÜLÖP

könyvkereskedésében van Nagy-Kanizsán.

Elfogad bevallásokat biztosításra: a) tűzkár ellen (ha villám által is okozva) épületekre, gyárakra, gépekre, gazdasági és ipar készletekre, árukra, butorneműekre marha-állományra stb.,

b) szállítmányi károk ellen, vizen, szárazon és vasuton.

c) jégkárok ellen teljes kártérítéssel.

d) az ember életére, halálesetre fizetendő tőkék, kiházási-tások, évjáradékok stb.

Máriaczei Gyomorcsépek

Magyarországon hatvan négyezer hajlékos, néphatalmú és állományszámú ember él a nagyvárosok mellett és között. Ezeknek a nagyvárosok mellett és között élőknek a gyomorcsépek a legfontosabb és legértelmesebb eszközei. A gyomorcsépek a gyomor és a belek betegségeinek megelőzésére és gyógyítására szolgálják a legbiztosabb és leggyorsabb eszközt. A gyomorcsépek a gyomor és a belek betegségeinek megelőzésére és gyógyítására szolgálják a legbiztosabb és leggyorsabb eszközt.

A gyomorcsépek a gyomor és a belek betegségeinek megelőzésére és gyógyítására szolgálják a legbiztosabb és leggyorsabb eszközt.

A gyomorcsépek a gyomor és a belek betegségeinek megelőzésére és gyógyítására szolgálják a legbiztosabb és leggyorsabb eszközt.

A gyomorcsépek a gyomor és a belek betegségeinek megelőzésére és gyógyítására szolgálják a legbiztosabb és leggyorsabb eszközt.

A gyomorcsépek a gyomor és a belek betegségeinek megelőzésére és gyógyítására szolgálják a legbiztosabb és leggyorsabb eszközt.

A gyomorcsépek a gyomor és a belek betegségeinek megelőzésére és gyógyítására szolgálják a legbiztosabb és leggyorsabb eszközt.

A gyomorcsépek a gyomor és a belek betegségeinek megelőzésére és gyógyítására szolgálják a legbiztosabb és leggyorsabb eszközt.

A gyomorcsépek a gyomor és a belek betegségeinek megelőzésére és gyógyítására szolgálják a legbiztosabb és leggyorsabb eszközt.

A gyomorcsépek a gyomor és a belek betegségeinek megelőzésére és gyógyítására szolgálják a legbiztosabb és leggyorsabb eszközt.

A gyomorcsépek a gyomor és a belek betegségeinek megelőzésére és gyógyítására szolgálják a legbiztosabb és leggyorsabb eszközt.

A gyomorcsépek a gyomor és a belek betegségeinek megelőzésére és gyógyítására szolgálják a legbiztosabb és leggyorsabb eszközt.

A gyomorcsépek a gyomor és a belek betegségeinek megelőzésére és gyógyítására szolgálják a legbiztosabb és leggyorsabb eszközt.

A gyomorcsépek a gyomor és a belek betegségeinek megelőzésére és gyógyítására szolgálják a legbiztosabb és leggyorsabb eszközt.

A gyomorcsépek a gyomor és a belek betegségeinek megelőzésére és gyógyítására szolgálják a legbiztosabb és leggyorsabb eszközt.

A gyomorcsépek a gyomor és a belek betegségeinek megelőzésére és gyógyítására szolgálják a legbiztosabb és leggyorsabb eszközt.

A gyomorcsépek a gyomor és a belek betegségeinek megelőzésére és gyógyítására szolgálják a legbiztosabb és leggyorsabb eszközt.

A gyomorcsépek a gyomor és a belek betegségeinek megelőzésére és gyógyítására szolgálják a legbiztosabb és leggyorsabb eszközt.

A gyomorcsépek a gyomor és a belek betegségeinek megelőzésére és gyógyítására szolgálják a legbiztosabb és leggyorsabb eszközt.

A gyomorcsépek a gyomor és a belek betegségeinek megelőzésére és gyógyítására szolgálják a legbiztosabb és leggyorsabb eszközt.

A gyomorcsépek a gyomor és a belek betegségeinek megelőzésére és gyógyítására szolgálják a legbiztosabb és leggyorsabb eszközt.

A gyomorcsépek a gyomor és a belek betegségeinek megelőzésére és gyógyítására szolgálják a legbiztosabb és leggyorsabb eszközt.

A gyomorcsépek a gyomor és a belek betegségeinek megelőzésére és gyógyítására szolgálják a legbiztosabb és leggyorsabb eszközt.

A gyomorcsépek a gyomor és a belek betegségeinek megelőzésére és gyógyítására szolgálják a legbiztosabb és leggyorsabb eszközt.

A gyomorcsépek a gyomor és a belek betegségeinek megelőzésére és gyógyítására szolgálják a legbiztosabb és leggyorsabb eszközt.

A gyomorcsépek a gyomor és a belek betegségeinek megelőzésére és gyógyítására szolgálják a legbiztosabb és leggyorsabb eszközt.

A gyomorcsépek a gyomor és a belek betegségeinek megelőzésére és gyógyítására szolgálják a legbiztosabb és leggyorsabb eszközt.

Richter féle türelmi játékok: Gyöttrészellem, Keresztjáték, Környező, Felfőző, Pythagoras stb. Sokkal mulatságosabbak most, mint az előtt, mert az új játékok a kettőjátékokra is tartalmaznak feladatokat. Lásd a "Horgony" gyűjteményét valódiul. Egy darab ára 35 kr.

Ezer meg ezer szülő dícsérőleg elismerette a híres Richter féle

Horgony-Köépitőszekrények

nagy nevelési értékét, jobb és értékesebb játéknak lenniük, sem gyermeknek, sem felnőttnek számára. Legjobb, és tekintetbe véve a tartósságot

a legolcsóbb karácsonyi ajándék

kis és nagy gyermeknek. — Részletesebbet erről, valamint a türelmi játékokról a pontos építőműveléssel ellátott új gyűjteményben találhat, melyet minden szülőnek ajánlunk, hogy kellő időben érdemes játékokat vásárolhassanak gyermeküknek. Ezen könyvesket alkalomtól ingyen és barmintessé kapható. Mind az új köépitőszekrények, melyek jellemzők a "Horgony" gyűjtemény hányzék, közhírséges és kiengesztelése hasznavehetően utaztatók, ennélgyra mindig kifejezetten csak

Richter féle Horgony-Köépitőszekrények

4-érendők és csak azok foglaltatják el, mert eddig fel nem állítottak, melyek 30 kr-tól egészen 5 frt-ig sőt ezen felül is minden finomabb játékszerekkel együtt készletben tartatunk

Richter F. Ad. és társa

Bécs, I. Nibelunggasse 4.

Bécs, I. Nibelunggasse 4.

Az eredeti SINGER varrógépek

a legkedveltebb és legelterjedtebb varrógépek családi használatra és ipari célokra; szerkezetük mintaszere, kezelésük egyszerű, szép öltést csinálnak, a legnagyobb pontossággal dolgoznak minden szövettel és minden szövetűvel, minden készülékkel fel vannak szerelve és munkaképesség és tartósság tekintetében példamutatóak.

A Singer társaság legújabb találmánya, a magaskaru Vibrating Shuttle varrógép, épp úgy mint ezen gyárnak összes eddigi gyártmányai folytonosan sikerültnek bizonyult. Az egyszerű kezelése és izléses kiállítása által egy eredeti Singer varrógép a legértékesebb tárgy a háztartásban és a legjobb karácsonyi ajándék.

Deák Ferencz Tér, 400.

NEIDLINGER G.

Grünhut féle házban

NAGY-KANIZSA.

RECEZSENY

A női szépség

művészetének tankönyve, készült D. D. grófnő hátrahagyott jegyzetei nyomán, kapható kizárólagosan a „Magyar Nők Lapja” kiadóhivatalában füve 80 kr. Keménykötésben 1 frt 20 kr-ért.

Biztos utasítást ad a szépség fenntartásáról, az arcra, kéz, természet szépségéről, szóval az

örök szépség

tan könyve.

Mindazoknak, kik a „Magyar Nők Lapja”-ra előzetnek, 20 kr. csomagolási és szállítási díjat mellékelnek, ingyént küldetik „A női szépség” című tankönyv.

A „Magyar Nők Lapja”-nak előfizetési ára a „LUGAS”-című gyermeklappal. A „Tukus-élet” című divatlappal és regénymelléklettel együtt

egész évre — — — — 6 frt —
fél évre — — — — 3 „ —
negyed évre — — — — 1 „ 50

Mutatószámokat ingyen küld a kiadóhivatal, Budapest, Kishid-utca.

00000000 0000000000

Sarg Glycerin különlegességek.

Feltalálása és Sarg F. A. által áruba bocsátása óta használatban van.

„O Felsője a királynénél” a legfelsőbb uralkodó ház több tagjánál, valamint más kiutótt tejedelmi tagoknál. Ajánlja van: báró Liebig tanár. Hebra tudor, Zsinal + Scherzer udvari tanácsos stb. által; továbbá Thomas bécsi udvari fogorvos és Meister gothai udvari fogorvos részéről a többektől.

Glycerin szappan kapható papírban, dobozban deszkacsomagban; vagy dara bonkint.

Méz-Glycerin szappan dobozokban.

Folyékony-Glycerin szappan üvegekben

Toillete-carból-glycerin szappan.

Encalyptus-glycerin szappan.

Clycoblástol (hajnövesztést előmozdító szer.)

China-glycerin-kenőcs. — Glycerin

crém. — Toillette glycerin stb. stb

Kalodont egészségügyi hatóságilag megvizsgált

Glycerin-fog-krém.

Sarg F. A. fia és társa es és kir. udv. szállítók Bécsben.

Raktár: Nagy-Kanizsán Schwarz és Tauber, Rosenfeld Adolf Strem és Klein, Marton és Huber és Prager Béla; gyógyszerész úrnál. 226

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Köhögés

ugy bármily hirtelen betegsége a légesőnek géneke, tüdőnek, továbbá *légszíri nehézség*, szűk mellűség, astma, elnyákkosodás számár es tojtó köhögés, csiklandozás a nyálka hártjának — kezdődő gümó kór legjobban es gyorsan távolítatik el az évek óta bevált — valódi orvosi receptre készített es az orvosok által ajánlott: szt. györgy tea csomagja — 50 kr. es szt. györgy hurut por — dobozza — 50 kr. pontos orvosi használati utasítással, sikere már néhány nap után látható.

2 csomagnál kevesebb nem küldetik szét, — postai küldésnél — 20 krral több csomagolás s szállító levélért; a megrendelések egyenesen Szt. György gyógyszerész Bécs V.

Wimmergasse 33. intézendők. 201

Téli almát és körtét

szállítok a legfinomabb fajú hegybeli fajtól es pedig miután a gyümölcs a vasutól messze fekszik, csak **körtét 200 darabtól fogva** kosarakba jól csomagolva **100 darabja 3 forinttól 5 forintig.** — **Almát 500 darabtól fogva, 500 darab** bérmentve es vasutra állítva csomagolással: **7 frt 50 kr.** Legfinomabb fajú **500 darab tiz forint.**

Fagy nem éri a küldeményt, s csak is az összeg előre beküldésével eszközölöm. — Mielőbbi megrendelést kérve

Friedmann Mihály szálló birtokos. **NAGY-ÉCS,** (Győr-megye.)

Sterberg Armin és testvére.
hangszer-ípar
BUDAPEST, VII. kerepesi-ut 36.

Saját készítményü, mindennemü hangszerek es azok kellekei es alkatrészei. Mindennemü hangszerek es zenélő művek javítása es hangolása szakkerü pontossággal eszközöltetik. 168

Nagy képes árjegyzék ingyen es bérmentve

Harmónikáról es mechanikai hangszerekről külön-külön árjegyzék kéréndő.

Alapítottott 1865. Alapítottott 1865.

DIETRICH és GOTTSCHLIG

es. es kir. udvari tea- es rum-kereskedés.
A Dreher A.-féle kivitteli palaezkserek főraktára.

Iroda es megrendelő hely:
BUDAPESTEN, IV., régi posta-uteza 10 szám.
Kivitteli es átvitteli pinczék Köbanyan.

Küldemények vasuton es postán utánvétel mellett. Kizárólagos közvetlen bevitellünk, finom es legfinomabb minőségü **teakból.** Közvetlen bevitellünk **jamaica rum** es első rangu **francia cognac**-ból ugyasint a francia es hollandi (Ervin Lukas Bala-féle) **likörökben.** Különösen ajánlhatjuk a már 27 éven át közkedveltségnek örvendő elérhetlen tea. Kovácskinkot, **Mandarin, Császár, Király, Mosakval Victoria** valamint az udvari **tea-melanget** 1/2 kiló-ként 3 frttól 12 frtig

JAMAICA RUMUNK

18, 35 es 70 centiliteres es 1 1/10 literes üvegekben 40 krtól 6 frtig üvegenként.

BRASILIAI RUMUNK

saját védjeggyünkkel ellátott üvegekben 1 1/10 liter á frt 1.25 es 70 centiliteres á — 68 krjával Legkisebb ren delmények leggyorsabban es pontosan eszközöltetnek.

Részletes árjegyzékeinket levelező-lappal együtt, azonnal ingyen es bérmentve küldjük. Ismét eladónak es kávéosoknak nagyban árak különös kedvezmények mellett.

Detail tea es rum-raktáraink:

- IV., Váci-uteza 18. a korona-kávéház Atellenében.
- IV., Kigyó-tér, Teleki-féle palota.
- VI., Andrássy-ut 23. sz. az operaházzal szemben.

Raktár Nagy-Kanizsán: **Blach Lipót-nál.**

Minden kiállításon legmagasabb kitüntetésekert nyert

GRÖF ESTERHÁZY COGNAC mely tiszta borból készült s ezért a közönség legkedveltebb itala,

Központi-iroda: Budapesten, külső váci-ut 23. mindenütt kapható.

A PESTI NAPLÓ

fölveszi régi eredeti alakját!

A PESTI Napló

december 18-ikától kezdve naponként kétszer legalább 16—21 oldalnyi terjedelemben fölívágvá és ragasztva jelenik meg.

A PESTI Napló

főszerkesztője és kiadó tulajdonosa:

ifj. Ábrányi Kornél országgyűlési képviselő.

A PESTI Napló

felelős szerkesztője: *Barna Izidor.*

politikai pártoktól teljesen független.

A PESTI Napló

szerkesztősége egészen újra, — az ország legjelesebb hírlapíróiból — alakult

A PESTI Napló

bel- és külföldi tudósításai, hírei és táviratai frisek és eredetiek lesznek s a legmegbízhatóbb forrásokból erednek.

A PESTI NAPLÓ

ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági rovatát kitünő szakírók szerkesztik.

A PESTI NAPLÓ

bel- és külföldi tőzsde rovata mindig pontos és megbízható lesz.

A PESTI NAPLÓ

nagy gondot fordít szépirodalmi rovatára, hol mindig a legkiválóbb írók neveivel találkozik az olvasó.

A PESTI NAPLÓ

regényei és tárczái élénkek lesznek és a közönségnek kellemes olvasmányul fognak szolgálni.

A PESTI NAPLÓ karácsonyi száma feltűnést keltő közleménnyel lepi meg olvasóit.

A PESTI NAPLÓ előfizetési árai.

Egész évre	14 forint = 28 korona
Fél évre	7 " = 14 "
Negyed évre.	3.50 " = 7 "
1 hónapra	1.20 " = 2 " 40 fillér.

Egyes példányok minden hírlapkereskedésben kaphatók 5 krért — 10 fillérért.

A PESTI NAPLÓ előfizetési ára (napokint kétszeri postaküldéssel, reggel és a délutáni gyorsvonatokkal)

Egész évre	20 forint = 40 korona
Fél évre	10 " = 20 "
Negyed évre.	5 " = 10 "
1 hónapra	1.70 " = 3 " 40 fillér.

A PESTI NAPLÓ délutáni kiadása Budapestről a délután 3 óra előtt induló gyorsvonatokkal indítatik s minden vidéki városban még a megjelenés napján az újság-elárusítóknál 4 krajczárért — 8 fillérért kapható lesz.

A PESTI NAPLÓ szerkesztősége

BUDAPEST, Ferencziek tere 3. sz.

● A PESTI NAPLÓ kiadóhivatala

□ BUDAPEST, Ferencziek tere (Bazár-épület.)

A ki a PESTI NAPLÓ-ra előfizet, az december 18-ikától január 1-éig a lapot ingyen kapja, úgy, hogy az előfizetés csak január 1-én kezdődik.

Mutatványszámokat december 18-ikától kiváonatra egy héttig ingyen küld.

—235 3—5

„Pesti Napló” kiadóhivatala.

ZALA

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI
HETILAP.

52. sz.

KARÁCSONYI SZÁM.

MELLÉKLETEK:

melyre olvasóink szives figyelmét felhívjuk:

Gróf Esterházy Cognacgyárának árjegyzéke: — Eisler Géza budapesti antiquarus könyvjegyzéke: —
Linkesch S. özv. és Podraczky eperjesi vasüzlettulajdonos körlevele: — Magyar Hirlap napilap reclam-
száma.

Karácsonyi és ujévi ajándéku alkalmas

255

A
LEGFINOMABB

Csemege-Czukorkák

Pischinger, Chocolaterie Français,
Küfferle József és társa gyáraiból

Kaphatók:

Ifj. Fischer Ferencz

fűszerkereskedőnél

NAGY-KANIZSÁN

→ FÖTÉR, ←

az „Arany Szarvas” áttellenében.

Fantl Testvérek

női divatáru-

vászon-
kereskedése

NAGY-KANIZSÁN

a
„KORONA” szálloda
áttellenében.

Legjobb divat ruhákról
mindenfél
DISZITÉSEK
vászonszemek
Schroll féle chifón

Valódi rumbergi vászon
B. genhart-féle
ASZTALNEKŰ
Francia
derekfűzők

Nagy választék
mindenfél
selyem-szővetekben

Nagy választék
posztó-szővetekben

Szőnyegok
butorkelmek
csipkefüggönyök
nap- és esernyők

Vászon- és csabena-
battiszt-zsebkendők
fűrészek
nyakkendők stb.

ELSŐ Tokaji Cognac-Gyár TOKAJ.

A „Tokaji Cognac-Gyár” gyártmánya a
legjobb minőségű tiszta tokaji borból készül és
feltöltülje azáltal bármimemű francia cognacot.

Már csak azon körülményénél fogva is
ajánlatos a 248

„TOKAJI COGNAC”

miután a francia cognacnál nem tudjuk, hogy
vajjon ment e idegen anyagtól, ellenben az ily
kétel a „Tokaji Cognacnál” kizárva van.

Különösen ajánljuk:

A Nemzeti cognacot egész pal. 2 frt fél pal. 1,20
" Tokaj * " " " 3 " " " 1,75
" " ** " " " 4 " " " 2,50
" " *** " " " 5 " " " 3,-

Lerakata Nagy-Kanizsa és vidéke részére:

Fesselhofer József

fűszerkereskedésében,

NAGY-KANIZSÁN.

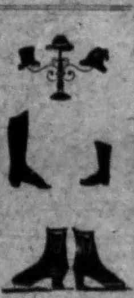
FRANK VILMOS

kész férfi-ruha,
kalap és cipő-raktár
Nagy-Kanizsán

a BAZÁR épületben (Korona szálloda áttellenében.)

LEGOLCSÓBB

bevásárlási forrás.

Férfi-öltönyök

legjobb minőségű szövetből
1 frtől — 20 frtig.

Gyermek öltönyök

1 frt 50 krtól — 8 frtig.

Uri- és gyermek kalapok

finom nyul. őrből, gyapjából
1 irtól. — 5 rti.

Uri- és női cipők

legjobb borjúbőr
3 forinttól — 5 forintig

a legnagyobb választékban és igen jutányos ár
mellét kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan
eszközöltetnek.

ZALA

Szerkesztőség:
Fischel Fülöp könyvkereskedése

Ide intézendő a lap szellemi
részére vonatkozó minden
közlemény.

Bérmontetlen levelek csak ismert

kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem tartoznak vissza.

Kiadóhivatal:
Városház-épület Fischel E.
könyvkereskedése.

Előfizetési árak:
Egész évre 5 frt — kr.
Félévre 2 " 50 "
Negyedévre 1 " 25 "

Hirdetések jutányosan
számíttatnak.

Nyitlatter petitsora 10 kr.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozóak Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

Politikai és vegyes tartalmu hetilap.

A Nagy-Kanizsai- és dél-zalai takarékpénztárak, a Bankegyesület, az Ipar- és kereskedelmi bank, a Nagy-kanizsai szegélyegylet-szövetkezet és a letenyei takarékpénztár hivatalos közlönye.

Megjelenik Nagy-Kanizsán hetenkint egyszer: vasárnap.

Az én szerelmem

*Mért nem is szállítottam én dalos madárnak,
Dalos madárarát ennek a határnak,
Ennek a kis háznak.
A mi dal a legszebb madárakon, nyelven,
Hogy azt ablakában el-olesiegyem
Az édes anyámnak.*

*Mért nem vagyok csillag, csillagja az éjnek,
Bóhó szerelmeseik választott gyöngyének
Fálkjája a véjnek.
De bearayoznám bearayoznám fényvel,
Az utat, a merre édes anyám néz!
S a lábaid érnék.*

*Mért nem vagyok harmat, korán hulló harmat.
Gyöngye a virágoknak, kőnyve a hajnalnak,
Fakadó hajnalnak,
Hogy meg is esősköljam a helyet is, merre
Az édes anyám a lábait is tette,
Arra a szent helyre!*

*Mért nem vagyok angyal — sütet éjszakáit,
Leszállnék az éjből erre a határra,
Ebbe a kis házba —
Örkölnék fölötte, imádkoznék érte,
Az édes anyámnért hogy baj sohse é-je,
Hogy az Isten állja!*

Polezner Árpád.

Karácsonykor.

Szent öröm és áhitat honol ma a kereszténység millióinak szívében: »Dicsőség a magasságban az Istennek és békeség a földön a jóakaratu embereknek.« angyali szózata zeng ma, a zord észak csillogó jéghegyeitől a forró dél pálmaligetéig, a keresztény nemzetek ajkáról. E szózat rövid és teljes kifejezője az isteni megváltó fenséges hivatásának, ki azért szállott le a magasságból, hogy a földön az Isten dicsőségét elterjessze s békét szerezzen a világ meghasonlott nemzetei között; békét és nyugalmat az önmagával meghasonlott s kételkedés folytán a kétségbeesés széléig jutott emberi szívből.

Nyughatatlan rajzásban látjuk a föld népeit Kelet ősi államai a világhájlító Sándor s utóbb Róma csapásai alatt egymásután romba dőlnek, az egész művelt világ a római vas iga alatt nyög. E roppant birodalom keretén belül hullámzó népek megismerkedvén a római joggal s többé-kevésbé át lévén hatva a római kultúrától a megismert jog alapján, teljes egyenlőség után törnek. De Róma előkelősége szűkkeblűen ragaszkodik ősi kiváltságaihoz s a római jog alapján egyenlőségre vágyó népek millióit annak morzsáival akarja kielégíteni.

E körülmény tette lehetővé a triumviratus nagyszabású pártkülzdelmeit, melyek vérözönnel borítják el a római birodalmat Mezopotamiától a pyreneusi főlziget legnyugatibb fokáig.

A meghódított népek milliói feltétlenül odavetik magukat az egyenlőséggel kecsegtető triumvirek karjaiba, míg Róma szűkkeblű nemessége a köztársaság ősi fényén csüngő republicanus vezérek körül csoportosul. A győzelem a kor szelleme és a történelem föltartóztathatlan haladása által szentesített triumvirek részére áll, a történeti hivatását betöltött, elaggott köztársaság bukik. Romjain a meghódított népek győzelmének tekinthető császárság állítja fel trónját.

De az egyensúly a hódítók és a meghódítottak között nem áll helyre. A két elemet elválasztja egymástól a származás, a történeti traditio és a vallás. A politikai egyenlőség képtelen ez ellentétek megszüntetésére, melyek annál élesebben válnak ki, minél több népelem lép be a birodalom hatalmassan megtárgított keretébe. Egy erkölcsi, subjectiv factorra volt szükség, mely lelkeket hozzon közelebb és szíveket forraszszon egygyé; egy morális tényező kellett hozzá, hogy a Germania ősröngetegeiből előtört vad harcos és a műveltség magas fokára vergődött római, testvérüljenek, egy szerves társadalommá olvadjanak. Egy hatalmas, a szív mélyéig ható érzelmi tényezőre volt szükség, hogy a fejedelmi tekintélylyel- és vágyonnal rendelkező patriciusi családok és a félig állatnak tekintett rabszolgák közötti válaszfal megdőljön, az őket elválasztó ür áthidalassék. Ez erkölcsi factor, e subjectiv, morális tényező, csakis a vallás, a keresztény vallás lehetett és volt, mely ember és ember közötti különbség megszüntetésével, a föld minden népeit egy közös, mennyei atya egyenlően kedves és szeretett gyermekeivé tette.

Ezen cosmopolitikus és univtersalis jellegében rejlik a catholicismus előnye az ó-kor particuláris és nemzeti vallásai fölött. Ama általános szeretet, melylyel kivétel nélkül mindenkit szegényt és gazdagot, előkelőt és rabszolgát keblére ölel, tette lehetővé a népeknek egymáshoz való közeledését, egy testületté, keresztény társadalommá való összeolvadását. Egy szilárd és nemes erkölcsi alapon nyugvó, a nemzetiség és a származás szűk korlátain messze túláradó társadalom megteremtésében tölti be a catholicismus történeti hivatását és valósítja a megváltó születésekor először elhangzott jóslatszerű angyali szózatot: »Dicsőség a magasságban az Istennek, és békeség a földön a jóakaratu embereknek.«

Kalcsok Leó.

Mégis jó a Jézuska.

Ieta KANDUR.

— Hallod gyermekem? Hallod azt a vidám zsongást, azt az apró lábaeskáktól származó dobogást? Ott már megjött a Jézuska.

— Hallom, hallom anyám Megjön nekünk is, csak légy nyugodt. Én bízom az Istenben, hogy e karácsony is örömet hoz. Gazdagok leszünk, te meggyógyulsz, mert csak azért vagy te beteg, tudom, hogy orvost nem hívhatunk. Oh ha pénzünk volna! De most lesz, én érzem anyám, hogy lesz... Oh nyomor, oh szegénység! Ha te nem volnál e világon, mennyi szenvedés szűnne meg. Mennyi bán, mennyi vétek veszne oda csirájában! Te vagy a bűnök szülője, ápolója dédelgetője. De mit beszéllek én bűnről a becsületesség, a tisztaság lakabán?

Egyszerű szegényes kis lakás ez, melyben a bán, az erkölcsi méltóság nem jark sohgy, csak a nyomor utass fel állandó ta-

nyáját benne, mintha megszerette volna a jámborság e csendes fészket. Elrejtett, nedves pinczelakás bedugva a főváros óriási tömkelegébe. Fölötte fény és pompa, jólét és boldogság; benne egy halvány gyertyavilág és kimondhatatlan nyomor. A kis család, a beteg anya, egy már kifejezett lányka, e nyomorban töltik a karácsonyestét s táplálják egymást a szegénység egyetlen édes csemegéjével — a reménnyel. Hallgatják a fölöttük morgó zajt s elgondolják, milyen boldogság is lehet a gazdagság. Milyen édes lehet az élet, ha mindent bőven nyújt, mit a szív óhajt, mire a lélek vágyik.

Az anya párnái közé rejté arcát s csak mellének beteges zihálása hallatszik. A lány ott ül a varróasztal mellett, de nem dolgozik, hanem kezeit ölében, felbeszakadt varrásán tartva néman néz maga elé! Ugyan mire gondol? Arcán két kövér könyesepp gördül alá, megrázkódik s mintegy öntudatlanul mondja: „Nem, nem, soha!”

— Mi az lányom? rezzen fel az anya.

— Semmi, semmi anyám! — S halvány arcát élénk pirosság futotta el s egész valóját meglátszott a zavar s hogy van valami titka, mit anyja előtt rejtget. Jobb is, ha titok marad előtte jó anya az a gondolat örökre.

— De szóltál valamit.

— A holnapi napra gondoltam s arra, hogy mit teszek, ha pénzünk lesz. Tudod anyám holnap lesz napja a huzásnak, utolsó pénzünk tettük a lutrira, Isten nem hagy el bennünket. Először orvost hívok, gyógyszereket veszek neked, hogy meggyógyulj, aztán egy jó karácsonyt csinálunk. Lesz méz, dió, alma, még szőlő is, mit te olyan nagyon szeretsz s olyan régen óhajtasz, édes beteg anyácskám. Mindenünk lesz, nem kell nekem se annyit szaladni munka után, hogy legalább valamit kereshessek, nem megyek sehová, itt leszek melletted mindig, mindig, míg csak meg nem gyógyulsz!

Az anyát erős köhögés fogta el, szinte fuldokolni kezdett; szemei megívésesedve kidagadtak, egész arcát szederjes kékség borította el. A szegény leány kétségbeesve állt előtte. Minden gondolatla csak anyjára volt. Meg kell menteni ha élete árán is.

Oh, életét szívesen oda adná ő, de becsületét, tiszta becsületét... Oh iszonyú vadasztás!... Egyikét veszítenie kell, anyját, vagy becsületét. S erről az anyának semmit se szabad tudni. Azért gondolá ki az ártatlan mesét a lutriról, hogy tudjon mit mondani neki, hogy hol vette a pénzt... Nem, nem, még sem adja el magát jó az ég, hátha megmentőt küld.

— — — Újra zaj, futkozás, kacagás hallik le felülről. Most adják át a karácsonyfát a gyermekek zsákmányolásának. A szegény leány oda képzeletét magát; látja az aranydiókat, piros almákat, illatos csemegéket, miket a színes gyertyácskák csillogása még ingerlőbbekké tesz. Oh, őt nem ingerli ez, neki nem kell; hanem ha a szegény betegnek csak egyetlenegyét nyújthatna, ha elmondhatná: „Nesze anyácskám! Látod a kis Jézus mégis gondoskodott rólad. Nesze edd meg! Ettől gyógyulsz te meg.” Oh ez nagyon boldoggá tenné.

A vágy lassan fölemeli anyja ágya mellől s megy, hogy próbára tegye a gazdagok irgalmat, a boldogok részvétét. Halkan nyitja ki az ajtót s halkán csukja be, nehogy a beteg nyugalmát zavarja. Alig lép ki, karját ragadják meg.

— Már régóta várom, bemenni nem mertem, legyen esze!

— Nem, nem, menjen asszonyom!

— Ne dobja el magától a szerencsét. A nyomor karjaiból ragadja ki magát és beteg anyját. A nagyságos ur nagy áldozatra képes magáért. Miért nem hallgat rám? ... Mit félt? — Becsületet? — Üres szó. Becsület a pénz, a gazdagság. Kinek pénze van, az minden bünt, szennyet elfüdhel vele; míg a szegénységben a becsület is becsstelenség, a tisztaság is csak szenny és piszok.

A szegény leány tenyerebe hajtá arcát, hogy ne lássa más arca pirulását. A nő pedig tovább beszélt.

— Lásd én száz és száz példát tudok, kiknek ez az ut nemcsak gazdagságot, de tiszteletet is szerzett. Ott van Sch...-né, az a büszke nő, tudja ki volt? Szegényebb, koldusabb százszor mint maga. Én tettem azzá, a mi Ott L...-né, a ki olyan jól ment férjhez; az is nekem köszönheti szerencséjét. Hallgasson csak rám édesem, legyen okos, a nagyságos ur nagyon galant, nagyon bőkezű ur....

A beteg benn köhöcselni kezdett. A leány futni akart, de az erős kezek fogva tarták.

— Egy percre még! Holnap várni fogom, tudja ott.. gondolkozzék addig, de okosan.. Isten vele!

— A lányka szédelegve támogett be, tagjai megsibbadtak, gondolata megszünt s mintegy füvegsmű bab nézett maga elé. Elfelelte, miért indult, hova készült. S ki tudja meddig állt volna ott eleven szoborként, ha a beteg egyhangú zihálása, a felülről letörő kacajok nem figyelmeztetik, hogy még élők között s nem egyedül van. Leült anyja mellé, kezébe vette annak sovány, fagyos kezét s ajkaihoz emelte, csókjával halmoztá, mintha azt mondta volna: „Te védél eddig, ne hagyj el ezután se!”

— A betegnek nagyon rossz éjszakája volt, nyugtalanul aludt, minden perczen föl-fölríadt s azt álmodta, mintha meg akarnák rabolni. Reggel felé már álom sem jött szemére. Erős köhögés fogta el, mely szünni sem akart. Szíve oly erősen kezdett do-

bogni, mintha menekülni akart volna a romlatag testből. Lélekzete elakadt s már-már a halál ült cserepesedő ajkain..

A szegény leány kétségbeesve várta a reggelt. Szomorú karácsony reggele. Masoknak a boldogság öröm napja, nekik a gond és fájdalomé. A lány az álmatlanságtól, de jobban lelkének gondolataitól leverve, megtörve jár-kel. A beteget is csak egy remény-sugár táplálja még. Ha az teljesül ő is él; ha nem, érzi ő is meghal ez utolsó reményével.

A leány magára veszi ruháit s indulni készül.

— Csak ne soká légy leányom. Siess, nagyon siess!

— Sietek anyám. Addig légy nyugodt és imádkozzál, hogy reményünk teljesüljön, hogy nyerhessünk, hogy neked orvost, gyógyszerert s jó ételeket vehessék. Imádkozzál anyám értem is, nehogy szerencsétlenség érjen.

Ez utolsó szavaknál meglögte anyja kezét és zokogni kezdett. Még egyszer megcsókolta és ment. A beteg maga maradt; számlálta a perceket és imádkozott. Az idő nagyon lassan haladt; minden perc egy örökkévalóságnak látszott. Már elmúlt egy óra, másfél óra s a leány nem jött. Szívét aggodás gyötörte s lázasabbán várta a pillanatot, midőn leánya belép. Hiába! A várva várt idő nagyon lassan jött. Már harmadszor járta körül az óra mutatója a kört, midőn sietve rohant be a leány s oda esett terdre a beteg ágya elé, kezébe tartva egy csomó pénzt, melyet oda szórt anyja-kezei közé. Azután sirt, zokogott, mint a megvert gyermek s nem volt képes többet mondani csak ezt: „Már most gazdagok vagyunk anyám.”

Pedig most volt ám igazán szegény. A beteg, ki azt hitte, hogy leánya a boldogságtól sír, szintén zokogásba tört ki s átölelve gyermekét, csak annyit mondott:

— Isten meghalgtatta imádságomat. Mégis jó a Jézuska!!

A levél.

— Jelenet. —

S Z E M E L Y E K

Elek, ügyvéd, Ella neje.

ELEK: (levelet tart kezében félre) Női irás! Vajjon ki írta?

ELLA: Levelet kaptál, édes?

ELEK: (zaratan) Igen.. egy kliensemtől.. azt írta, hogy..

ELLA: (nevetve) Hisz nem is bontottad még fel!

ELEK: Rögtön felbontom, de...

ELLA: De mielőtt felbontanád, egy kérésem volna hozzád (Vállára teszi kezét)

ELEK: (gyorsan zsebredugja a levelet) Örömmel, baba.

ELLA: (hozzásimulva) De mielőtt kérésemet előadnám, még egy másik kérésem is volna hozzád.

ELEK: Még egy?

ELLA: Igen. Az, hogy-ne dugd zsebre azt a levelet.

ELEK: (habozva előveszi a levelet)

ELLA: (Mégcsókolja) Mégis csak jó gyerek vagy!

ELEK: (bosszusan) Nem igaz!

ELLA: (csodálkozva néz rá) Valami bajod van?

ELEK: Nincs.

ELLA: Hát miért bosszankodol?

ELEK: E miatt az atkozott levél miatt.

ELLA: A levél miatt? Hisz még nem is olvastad!

ELEK: Tudom.

ELLA: Eh! Ma nem lehet veled okosan beszélni!

ELEK: (bosszusan) Hát beszélj — ne okosan. Beszéljünk másról... a kérésedről!... (zsebre dugja a levelet)

ELLA: No jó; hát arra kérek, hogy... először vedd ki zsebedből a levelet.

ELEK: De mit akarsz mindig azzal a levéllel!

ELLA: (átkarolja) Sokat, nagyon sokat... Lásd, most már 4 hete mult, hogy házasok vagyunk, 4 hét óta naponta kapsz levelet és én még egyet sem bontottam fel.

ELEK: De ezek téged ugy sem érdekelnek!

ELLA: Hát ha mégis?

ELEK: (bosszusan) Hát miattam olvashatod akár valamennyit.

ELLA: (örömmel) Igazán?

ELEK: Igazán.

ELLA: Becsületszavadra?

ELEK: Becsületszavamra.

ELLA: Hát akkor... hádd bontsam én fel ezt a levelet!

ELEK: (megijed gyorsan, zsebre dugja a levelet) Nem, baba, ezt — kivételesen — nem lehet

ELLA: Ezt nem? Aztan miért?

ELEK: Azért mert ez magán ügy.

ELLA: De ha éppen ezt akarom elolvasni?

ELEK: Mondtam piczikém, ezt nem szabad.

ELLA: (kötörve) Igen, mert az... izé... a kedvese irta!

ELEK: A kedvesem? ... Nekem nincs kedvesem.

ELLA: (mosolyogva) Hát én?

ELEK: Csak te.

ELLA: (hirtelen) Elekem, hátha én irtam ezt a levelet? Szép férfias irásom van ám!

ELEK: Dehogy is irtad te. Ez nem férfias irás.

ELLA: Nem? Hát mégis igazam volt? Nő irta? ... Most szeretsz mással levelezni? ... ez is szerelmes levél

ELEK: (félre) No, köszönöm szépen, kitör a vihar.

ELLA: Mit mondtál?

ELEK: (hidegen) Semmit.

ELLA: (sírva) S így is felelsz hozzám? A — másikkal még levelezel is, és én hozzám így szólsz? . . . (hirtelen) Igaz szagos az a levél?

ELEK: Nem.

ELLA: (telhőborodva) Nem? Nem is szagos? Hát te olyan nőkkel levelezel, a kik szagtalan levelet irnak? (A kerekváltóveti magát) Mamám, édes jó mamám!

ELEK: (félre) Mama is? No most igazán beütött az isten nyíla! (fenn) De tubicza, ne sirj . . .

ELLA: Mamám, mamám; de igazat mondtál! Hányszor mondtad, hogy jógásznak nem szabad hinni, hamis annak még a zuzája is!

ELEK: De édesem, bántottam én?

ELLA: Még azt kérői, bántott-e? Hát nem elég az, hogy a hátom mögött levelez, hogy kedvese van? S milyen kedvese?! A ki szagtalan, illattalan leveleket küldözget! . . . (hirtelen) Tudja meg, hogy elváltunk. Holnap megindítom a válópert!

ELEK: (mosolyogva) Majd én leszek az ügyvéd, baba.

ELLA: Hogy tud mosolyogni ily borzasztó pillanatban?

ELEK: (nevetve) Hát mit tegyek? Sirjak talán?

ELLA: Nem, hanem segítsen pakkolni.

ELEK: (csodálkozva) Pakkolni?

ELLA: Igen. Míg törvényesen el nem váltunk, a — mamánál fogok lakni.

ELEK: A mamánál? . . . Köszönöm szépen.

ELLA: (hidegen) Szívesen! (sóhajtra) Segítsen kérem csomagolni!

ELEK: Örömmel.

ELLA: (csodálkozva néz rá) Hozza ide a koffereimet.

ELEK: (megteszi. Mindketten éljé térdelnek és az előszedett ruhákat beledobálják.)

ELLA: (izgatottan, gyorsan beléptem mindentféle ruhát a bőröndbe. Többször Elekre néz és sóhaj) Vegye kérem még elő a szekrényből a menyasszonyi ruhámat . . . tudja . . . a melyikben az oltár elé vezetett.

ELEK: (Előreszi) Milyen boldog voltam akkor is milyen szerencsétlen vagyok most!

ELLA: Hát én nem?

ELEK: Nem hát! . . . De ha tudná legalább az okot, a miért ezt a szerencsiát itt csinálja

ELLA: Okot? Hát a levél? Nem elég ok az? Ha még illatos volna . . .

ELEK: Eh hagyjon békét azzal a levéllel!

ELLA: Aztán ne legyek boldogtalan! Ha rá emlékszem, mi mindent ígért, mennyire esküdött, hogy szeretni, imádni fog . . .

Én leszek az ő egyetlen kincse. Milyen ünnepélyesen mondtuk ki az oltár előtt a holdgító igen! és most? Megtölt illatos rózsaszín levélkéket szerelmes sóhajtásaival és — illat nélküli feleleteket kap rá! Csak tudnám legalább, ki ő és merre van hazája?

ELEK: Asszonyom hagyjon már fel gyanúsításaival!

ELLA: Ha gyanum alaptalan volna, már rég megmutatta volna a levelet.

ELEK: (boszusan eldobja a levelet) Hát ott van, olvassa!

ELLA: (Gyorsan felkapja a levelet és feltépi. Szünet után Elekhez rohan és átöleli őt) Elek, édes Elek, bocsáss meg!

ELEK: Tessék?

ELLA: Nem neked szól a levél, hanem segédednek . . . a mosonó számlája.

ELEK: Látod, kis bohó?

ELLA: (gyermekes örömmel) Csomagoljunk vissza! . . . Nem váltunk el!

ELEK: Tudom!

(Függöny)

Rédei Zsigmond.

Tünő vágygyal.

Tünő vágygyal, méla merengéssel,
Végig nézek a holt pusztaságon
Minden olyan rideg és kiellen,
Csak szívemnek tűze, az fellángol;
S míg a távol, virágtalan réten
A kopár őz fejt felütötte,
Bánatosan elbrándoz lelkem
S minden olyan rideg itt körülte.

Itt ott egy fa tar galyát lehajtja,
Zöld levele nem ékíti már,
S bannak mindig hű vigasztalója,
Elhagyta már a szép dalos madár;
Má tájra szállt, hol a nyári napnak
Supriban boldogan tüdőlt,
S közepette lelkem bívalónak
Előszedtem itt hágyot anyemet.

S a hol előbb könnyed, lanyha szellő,
Mint a lepke egyik ágról-másra,
Repülgetett sugdosva szökellő
Harmatlepte virágról virágra.
Mostan néha zordon szél sirit át,
S keblem méla bánattal tölti el,
Eltűnődöm s a bus szelek játékat
Érzi szívem s hiába küzd ellen.

Mért fáj szívem, mi bántja kebiemet?
Hozzad szólok, szent természet csendje!
Mi okozza e borús sejtelmet?
Mért nem nyugszik szívemnek értelme
Mért oly néma minden itten körül?
Mért oly hideg, fájó ez a csend?
Osz van, fa, lomb, nem virul, nem örül,
Haldoklásán a nagy természetnek.

Álom-e vagy való?

(Kérdés Hajgató Sándor barátomhoz.)

Messze, messze, Nyugat-Ázsia közepében ék egy bivalycsorda, mely a természet törvényeinek megfelelőleg, államformába szerveződött: t. i. mint a világ legtöbb civilizált népeinel, náluk is azon eszme volt az-uralkodó, hogy a hatalom töltötte áll az igazságnak, az erősebb uralkodjak a gyengék felett s édesen pihenjen szerzett babéraín. Így történt azután, — a mi nagyon természetes — miként a csorda legerősebb, legveszesekezőbb s leghesebb bivalybikája korlátlan hatalmat gyakorolt többi rokoni felett, mindig övé volt a legbujább legelő s a legesinosabb bivalytehenek valának kebiének kiválasztói. Speciális bögessel osztogatta kegyesen a hivatalokat, kitétetéseket az egész birodalomban s a bivalynemzet a természet törvényei szerint diktált meghunyászkodással viselt minden me-aláztatást; vele tartott ama bünök s kegyetlenségek elkövetésében, melyeket az elnöklő bivalynagyság végrehajtani jónak látott s a társadalmi izléssel megegyezőnek vélt.

Messze, messze az egész állatországban rettegtek ezen bivalyserget és még a nyúl- s ijjal-fellegyerkezett őslakók is megrádtak tőlük. Minden gyengébb állat, a melyiket a sors a bivalyok legelőjére vetett, bizonyosan a tomboló paták s hegyes szárvak áldozatává lön. Bömbölő riadóval táncolták körül elejtett zsákmányukat, lassankint, kinezva ölték meg őket s azután hulláját ott hagyták martalékul az éhező hollók s keselyűk számára.

Egy szép reggelen megesett, hogy egy kicsiny, szegény nemzetség, sejtellemmel sem birva a közelben fekvő bivalybirodalom felől s-nem is gyanítva a fenyegető nagy veszélyt, szomszédágukba verte fel tanyáit s kitarító szorgalommal fogtak hozzá földjeik megműveléséhez, hogy férfiak, nők s gyermekek számára mindennapi kenyeret nyerjenek. A kis nemzét vidaman s békességben éldegelt, mert kezök munkája alatt csirázott, nőtt, virágzott, termett minden s a jó termés reményétől sugárzott minden arcz.

Mindez azonban mélyen bántotta az elnöklő bivaly büszkeségét. Azért összehívá állami tanácsának bölcsseit s felveté a kérdést, minő módon lehetne ezt a nyomorult szomszédnemzetet szép szerével kipusztítani, avagy leigázni.

A fő-bivaly bölcs figurát vágva, imigy bömbölt: «Oda-megyünk valamennyien! Szarvainkkal szétromboljuk házaikat, felnyársaljuk feleségeiket s porontyaikat, a férfiakat pedig patáinkkal széttaposuk.»

Az állam elnöke megrázta vaskos bivalfejét, hátsó jobb lábával megvakarta jobbik fületyét s bögött: «Marha vagy! nem tudod, hogy házaik erős fából összeszegezettek s hogy a gazoknak nyíluk s ijjuk vagyon, melyekkel szemünket is kilővöldöznek? Nem, amint már Falstaff, a híres bivaly is megmondá: «Előrelátás a hősiesség javarésze!» Jobb tanácsot kérek!»

Hideg borzongás futotta át a bivalytanácsosok háta közepét, mert rettegtek elnöküknek haragját s nem találtak alkalmas választ a kényes kérdésre, ami valóságos bivalyoknál nagyon könnyen megmagyarázható.

Egyszer csak felemelkedik az elnöknek kéjhölgye, ki minden gyűlösen jelen szokott lenni s vidoran megrázva kondorozott fürtü fejét, orrlukaira bájos mosolyt erőltetve, így nyöge:

— Bivalyok vagytok! Megest a nőnek kell benneteket megszegyeníteni? Nincsen az ügy elintézésének egyszerű módja, nem lehetne a to'akodókat előzni a nélkül, hogy szemünk s orraink nyílaitk veszélyének kitéve ne lennének? Este, ha az utolsó nap-sugár a nagy víz alá merül, ha az emberek keserves munkában kifáradva lenyugszanak, végignyargalunk földjeiken, letiporjuk buzájukat, kukoricájukat, dohányukat s dinnyeiket; akkor vege az aratásnak, az éhség s nyomor ugys elpusztítja őket.

Hatalmas éljen-bögés jutalmazta meg az elnöklő bivaly legjobb tehenének bölcs beszédét s ez utóbbi is elragadtatásában szarvaival megcsiklandozván annak nedves orrát, az örök szerelem fogadalmat bögöcsölte hófűheré tüléibe.

A démoni fery ékként keresztül is vittetett. Mire a szegény földművelő nép edes almából felvirradott, borzalmas pusztítás volt látománya: avasz borult a szivekre s hangos jávészekles töltötte a szegényes kunyhókat.

A fájdalmas érzelmeket csakhamar a harag s bosszu érzése váltta fel. Sokat gondolkoztak e felett a férfiak, de nem találtak nyíltat. Nyílt barcotot vivni a bivalyokkal? Hát ha légyózetnek s akkor nejeik, gyermekeik is aldozatul esnek? Nem jött a jó eszme, pedig sokat tanácskoztanak.

Hirtelen felemelkedik egy fiatal asszonyka, ki eddig ügyelni sem látszék s villogó szemekkel im ezeket mondá:

— Ti férfiak, miért csüggedtek? Miért jajvezékeltek összehört reményeitek felett? Legyetek bátrak, köszönjétek az urnak, hogy minket embereket olyan észszel áldott meg, melynek segítségével a barmok felett uralkodni képesek vagyunk! Nem győzedelmeskedik e a világosság mindennapon a setétség felett? Biztatok bennem, valamennyiüknéért meg fogom magamat rajtuk bosszulni. Megbosszulandom magamat, szabad nemzet leendőnk s diadalt ülünk minden bivalyságon.

Igy szólott a fiatal menyecske, azután eltávozott kamrájába s magára zárta annakajtáját. Mikor teljesen besötétült, megnyitotta tulipános ládáját s abból előszedegeté azt az ajándékot, amit férje szerelmének megnyílásakor neki ajándékol adott. Azóta elhunyt már a férj s emlékeről csak annyit tudnak, hogy zászlótartó vala, a ki meghalt, de lobogóját kezéből kivenni nem hagyá. A vadon menyecskeje egy csomagot göngyöltetvé össze, hóna alá csapta s mikor a nap lenyugodott, koromsötétségben utnak indult vele. Szemei villámlottak, ajkai átkot szórtak, mikor a bivalyok tanyája felé közeledett, a hönét megelegetett nyüges és hortogás vala hallható.

A bivalyok tanyájától nem nagy távolságra feküdt egy borzalmas mélység, melynek alatta egy patakocsa futott vadriadással odább. Itt megállott s diadalmas pillantást vetett a mélyseg fenekére. Azután elévonta a hóna alatt rejtetett talizmánt, egy piros-fehér-zöldszínű lobogót s a sziklameredékből kiemelkedő tának ágára felköté azt, s amíg a szél kedvetlen lobogtatá a drága emléket, addig maga egy távoli bokor mögé húzódott.

Elmúlt az éj, pompás ragyogással emelkedék fel a nap, a madarak vigan daloltak reggeli dalájukat, míg a reggeli szellő lágy fuvalmával esőkdosta le a virágok s leveleken ragyogó harmateseppeket. A bivalycsorda is megmozdult. A bivalyok elnökeinek nyugtalan éjszakája vala, gónosz álmok gyötörték bivalyleiket s még mielőtt bamba szeméből az álmod mellett heverő boglyas farsán kidörgölte volna, kedvencz tehenének olyat nyomott szarvaival lagyékjába, hogy az feljajdulván hátat fordított neki. Vegre oly hatalmas böggéssel emelkedék fel, hogy valamennyi bivaly megriadtan ugrált talpra: nemcsak, de a pieziny bivalyborjak is visszatantoroztak az anyai emlőtől.

Mi történik? Az elnöklő bivalynak szemei vérben usznak. A kitűzött háromszínű lobogónak vörös darabja körben tánczolt előtte s felizgatta szemidegeit. Bezárta szempilláit s tájdalmas böggést hallatott, melyre az összes bivalynemzetség talpra ugrált s ordított, hogy az egész környék megrézzet belé. Mindegyre felvillant a lobogónak gyűlölt pirossága szemek előtt s annyira bántotta őket, hogy szinte könyeztek belé. Habzó s nyálzó szájjal, hatalmas szarvait döfésre készen tartva, állott alattvalói elé az elnöklő bivaly s dühbörgő riadóval indultak meg az utálatos szövötdarab elpusztítására.

A vezérlő bivalybika ugrott neki legelőször, de a lobogó szövete ellengett előtte s ő maga fejét alá felé zuhant a fátongó mélysebbe. Ropogva, recsegve szegte ki nyakát, recsegve-ropogva követte őt bivaly-bivaly után s midőn az utolsó is megelle sirját, diadalmasan lépett ki rejtekéből a derék menyecske s dicsőségtől elteltlen lobogtatá meg a szép zászlót a kimult ellenségek sirja fölött.

A szegény nemzet férfiai pedig lebocsátkozván a pusztító mélysebbe, az elpusztult bivalytársulatot borból kinullaszták s így józú husra s sok pénzre tetek szert. Ujra nekibátorodtan végezték munkájukat s évenként, ha fáradságukat Isten kegyelme bő aratással áldotta meg, a szép háromszínű lobogó vigan tengett az elégedett népek hajkója tetején.

Lenjen mindennap, lenjen soká s mindörökké!

Lulu.

Kun László.

— Ballada. —

„Közeleg az óra! Egy pár perc . . . annyi sem,
S keblenre vonhatom — boszúm kitölthetem;
Vigyázz ledér király!
Csokomból öldöklő mérget szívsz magadba,
És mire a hajnal látod megvirradva —
Gyilkom keresztüljár.“

Szerelmed esküdtél, hűséget fogadtál,
És én balga hittem s mint gyenge kis madár,
Halodba kerültem;
Oh! pedig hazudott esköd, ölélséd,
Házug volt mosolyod, szerelmed s hűséged
Mit fogadtál nekem . . .“

Piros bársony függöny halkán félrelebben,
És belép a király esendően, nesztelen,
Szerelmem az arczán . . .“

Odatapad szeme a szép kunleányra,
Ki öléllő karral s édes csokkkal várja —
Nemcsak ő, akárhány.

„Édes szép gerliczém, én szép gyöngyvirágom
Szomjus az ajakam, édes csokra vagyok,
Oh, ölelj meg kérlek;
Késérő, nem ízlik a magyarlány csokja,
Isten s a kunleány a megmondhatója,
Hogy meguntam őket.“

Nem terem oly szép lányt e nagy földkerekség,
Ki a kunon kívül énnekem megtessek,
Akármilyen fajta — — —
Csak mosolyg a lányka e hó vallomáshoz,
S odavonja lágyan a királyt magához
Öléllő két karja.

„Menyország a csokod, udv: az ölélséd:
Hogyha Isten volnék, e nagy mindenséget
Odaadnám érted — — —
Tárogató hangját odaveri a szél,
Odakint mulatnak, az éji tüzeknél
Nagy vigasság éléd . . .“

Mosolyog immár kint a rózsaszín hajnal,
Megfordul a leány nesztelenül, halkkál,
Töré a kezébe;
Megpróbálja csokkál: alszik-e? nem ébred? . . . . .
S azután megvirran a tor és bemélyed
A király szívébe.

Egy jajja a sem hallik, csak egy sóhaj lebben
Ajakáról hosszan, tájón, keservesen,
És annak is vége . . . . .
Ott fekszik egész nap temetőben, halva,
A kun meg vigadott — aprája és nagyja —
Az éj sikerére.

Zakal Zsigmond.

Mit olvasok én ki a természet nagy könyvéből.

(Elmefuttatás.)

A természet vizsgálatnak, mint minden tudományos működésnek vég célja az igazság keresése; s bár egy tudománynak tárgya sem áll közelébb hozzánk, s egyben sem nyílik annyi alkalom a megfigyelésre, mégis, ez a tudomány az, melyben a felfedezések s ezertéle kombinációknak annyi tér van engedve, s melyben minél tovább megyünk, annál nagyobb sötétség veszen körül.

A vegytan és természet, melyek különösen a dolgok belső mibenlétét, s az azokban nyilatkozó törvényeket tanulmányozzák, sok szép és helyes elméleteket állítanak fel. Gyakran oly bámulatos a következtetések pontossága, s a gyakorlat által azoknak igazolása, és mégis mit tapasztalunk? Bár merre fordítsuk tekintetünket, bár mily helyes következtetéseket vonjunk is az okozatokból az okokra, a legvégső ok mégis csak megjelhetetlen marad előttünk. A természetben például, az egyes tünemények megjeltesénél igen helyes módhoz folyamodik, midőn mindent mozgásból igyekszik kimagyarázni. A hang, a fény, a hő tüneményei szép megoldást nyernek a mozgás elméletéből, s mégis midőn a tudósok ehhez, mint a tünemények okozójához érnek, azt veszik észre, hogy ott a hol mindent tudni véltek, ismét egy másik talány áll előttök; hát ezen mozgás honnan származik? Talán a parányok vonzó és taszító erejéből? Hát ezen elentétes erők miért nem ellensúlyozzák egymást? Vagy ha nem egyenlők, miért nem győzi le egyik a másikat? Ha azt mondaná valaki, hogy a parányok mozgásánál nincs mozgási akadály, s hasonlóan a mennyiségtani ingához az egyszer megkezdett mozgás örök időki tart. Ugy, de honnan jött az első lökés, melynélfogva az a parány legyőzve a taszító erőt a vonzó erő hatásának engedhette át magát, hogy közeledjen a másikhoz? Én azt hiszem, nincs más kitérő, mint ezt az impulzust egy láthatatlan, de örök Mindenedható Istennek tulajdonítani. És ekkor nyugodtan fordulhat a kutató ész másfelé, mert célja a dolgok mibenlétének lehetőleg teljes ismerete, s meg van győződve, hogy a tudomány végső határáig jutott akkor, ha a természet minden egyes részében okozatról okra haladva tökéletes ismerettel bír addig, hol a kezdet, a teremtő Isten van.

Vannak azonban olyan emberek, kik sokkal többet akarnak tudni akkor, midőn elvette a természetet felül álló isteni erőt mint végső okot, s azt állítják, hogy az anyag, s az ő mozgása öröktől fogva van. Most csak azt kérdelem: melyik a kettő közül észszerűbb, egy a mindenség fölött álló hatalom létezése, avagy az erőt es anyag öröklöttség? Én azt hiszem, az elsőnek tagadására senki sem hozhat fel érveket, míg ez utóbbit senki sem bizonyíthatja be. Egy teremtő Isten létezése megmagyaráz mindent, tagadása áthatlan sötétséggel tár elénk Isten nélkül a dolgok végső

oka után való kutataskor oly utvesztőbe jutunk, melybe behatolni elég biztosíték a megőrülésre.

Isten a létező dolognak végső oka, ezt olvasom én a természet könyvének egyik lapjáról!

Nem nagy tudomány, nem is hosszú buvárkodás kell ahhoz, hogy valaki a természetben uralkodó rendet és törvényszerűséget észre vegye, s hogy belássa, hogy az nem lehet vak esetlegesség. Már pedig esetlegesnek kell mondanunk, ha a kormányzó és intéző Istenet tagadni akarjuk, az anyag, mely eddigéle semmiféle értelmiséget, annál kevésbé gondolkozási képességet nem mutatott fel, önmagának törvényeket, irányelveket nem szabhatott. Pedig azok is, akik öröktől fogva valónak mondják az erőt és anyagot, mivel nyilván való, hogy a mostani viszonyok nem voltak mindig, kénytelemeik e ismerni, hogy az anyag, legalább is azt a mozgási rendszert, mely a mai viszonyokat szülte, bizonyos időben vette fel. De, hogy honnan jött ez, miért történt e változás, azt természetesen nem tudják. Utalhatnak itt őket arra, hogy gondolkozzanak kissé, azon *miért*-ben nem veszik-e észre azon az anyagon kívül álló hatalom jelenlétét? Mellőzve ezt, csak azt kérdezzük, miként lehet az, hogy az értelem s akarat nélküli anyag mozgási rendszert, tehát törvényt is változtatott? Talán önmagától és esetlegesség szerint tette? Miért nem tette azt legalább részben, emberemlékezet óta? Azok az ezerféle természeti jelenségek, melyek napról napra ismétlődnek, szintén esetlegeségek? Miért hidal az anyag föltétlenül a benne rejlő törvénynek, mikor törvényt változtathat? Valóban, a természetben uralkodó fölséges rend és celszerűség nyíltan tanuskodik a bennök uralkodó törvényekről, s a törvények pedig az ő alkotójok-nak bölcsességéről. Éles szemekkel látta ezt Linné a nagy természet tudós, midőn így kiált fel: »En átvonultában és hátulról láttam az Istent mint Mózes, s bámulat- és csodálattól lesújtva megnémultam. En lépteiből néhány nyomot tudtam felfedezni a teremtés műveiben, és műveiben, még a legesekevényekben, még azokban is, melyek semminek sem látszanak, oh mily bölcsesség, mily kimagyarázhatlan tökély van!«

Igen, az Isten bölcsességét s végtelen tökéletességét olvasom én is a természet könyvének másik lapjáról!

A természet figyelmes szemlélője nagyon könnyen észreveheti azt, hogy abban semmi sem különálló, hanem minden, mint egy egésznek része tűnik fel Ezen általánosnak van minden alárendelve. A növények tenyésznek, virágoznak, szaporodnak, és miért? Azért hogy táplálékul szolgáljanak az állatoknak, s ezek ismét az előbbiekkal együtt az embereknek. És mert az ember sincs kivéve a természeti törvények alól, ő neki is kötelessége egy fölötte álló általánosnak szolgáltatásra lenni. Ezen öszszesség vagy másként általános, az emberiség, szolgálati mód az önzetlenség és szeretet. A természetben minden egyes rész szoros összefüggésben áll a másikkal, ez az összefüggés azonban csak bizonyos körön kívül korlátozó, azon belül mindenik teljes szabadságot élvez. A részeknek ily magasabb szempont alá való rendelése szüli azt, hogy a természetben nincs zsarnokság, ott mindenben tiszta szabadság nyilvánul. Nem szabadság, hanem szabadoság az, midőn valaki másokra való tekintet nélkül, kénye kedve szerint cselekszik. Nem hagyja jogait, de a másokét sem bántani, jogtalan uralom után nem törni, hanem a természet rendje szerint föléje helyezett tekintélyeket elismerni, — ez az igazi szabadság. Az a társadalom nyugszik igazán erkölcsi alapon, melynek minden egyes tagja föltétlenül hódolattal viseltetik a kiszabott törvények iránt, de viszont jogait érvényesíteni is tudja.

Ime, az önzetlenség, szeretet és tiszta szabadság alapvonalait, mint a társadalmi morálnak nélkülözhetlen kellékeit látom én megírva a természet nagy könyvében!

Az embernek nemcsak értelmi és erkölcsi, hanem érzelmi vágyai is kielégítést nyernek a természet szemlélése alkalmával. Mert ha látom azt, hogy valami tökéletes, megelégedettség érzete fog el, ha szép az amit szemlélek gyönyörködöm. Ha igaz az, hogy az olyan tárgy szép, mely egy eszmének megtestesítése, mely egy érzékivé lett gondolat minden salak nélkül, úgy a természetnek nagyon szépek kell lennie, mert hiszen az nem egyéb, mint az örök Isten gondolatának megtestesítése. Igaz, hogy részben már ritkábban tűnteti fel az eszmének teljes megtestesítését, mert a dolgok nemcsak a szépért, hanem az életért is teremtetek. Az élet nem más mint küzdelem, s e küzdelemben az eszme kialakulása akadályozva lehet. Mindazonáltal a szépet a természetnek részleteiben is gyakran lehet látni. Ugyan mi indította a régieket arra, hogy a természeti tárgyakat és tüneményeket elvontan szemléljék s mint isteneket személyesítve képzeljék, ha nem a bennök rejlő eszme, mely Isteni tükröz, s az eszményinek gyakran az elragadó szépségig menő érvényesülése? Mivel foglalkozik a művészet? a természet meg'opásával! — Ha bár igaz is az, hogy a szót szőrt tárgyak között csak keresve találunk igazán szépeket, egészében véve mégis mindenkor elragadó az »A világ a maga fejlődésének összességében, — mondja Schleiermacher, — olyan mint egy minden magába foglaló műremek; s a szellemnek legfensőbb rendeltetése ezen isteni mű élvezésében rejlik, mely tulajdonképen már most is egyedül képes bennünket művészetre indítani, de a mely ha egészen fel nyílik majd az emberi szellem előtt, örök zenére és költészetre fogja ébreszteni.« Tehát a legtisztább örömet, a szépek élvezetét nyújtja a természet a vele foglalkozónak.

Az előbbieken kívül tehát szépet is olvasok én a természet nagy könyvéből, azért szeretem és becsülöm én oly nagyra a természetet!

Poór János.

Isten keze.

— Igaz történet a szabadságharcából. —

Ezer csillag arany fénye
Ragyog fenn az égen . . .
Kucsma Pista ménes után
Sétálgat a réten.

Végi nézi sudár testét
S izmos, erős karát . . .
Katondnak való vagyok!
Pusztá, Isten hozzád!

Mánap reggel lóra pattan,
Repül mint a szélvész . . .
A legelső magyar tábor —
Meglátja — összenéz.

Derek gyerek, bárki fia!
Száguldó paripán —
Hozzánk jön-e? . . . Vagy csak velünk
Csupán éieni kiván?

„Adjon Isten jó mulatást!
Harcra kész vitézek!
Kell-e ilyen magamfajta
Puszták fia néktek?»

„Hozott Isten táborunkba
Magyar szép dalia!
Volna bárcsak szép hazánknak
Több ily bátor fia?»

Nap — nap után hamar mulik
Kucsma-unja magát . . .
No, mert ezen a vidéken
Ellenségem nem lát.

Egyik napon jelentkezik
A századosnád!
Aki előtt, mint őt tölgyfa,
Oly egyenesen áll.

„Százados ur! ereszszen el
Engem — arra kérem . . .
Kikutatom; hol van német
Ezen a vidéken.»

„Jó van fiam! de azután
A szivedre kötöm,
Hogy későig el ne maradj,
Éz idegen földön.»

Mánap reggel látják Kucsma,
Karddal az oldalán —
A táborból kirugtatni
Száguldó paripán.

„Hova, hova Kucsma Pista?»
Kérdezik bajtársi . . .
„Szeretnék már e vidéken
Németeket látni.»

„Este van már, késő este» —
Tábor tűzek égnek . . .
Pipázgatnak körülötte
A magyar vitézek.

Egyszer csak a láthatáron
Feltűnik négy alak,
Kik messziről szemléstűve
Jó estét mondanak.

„Megállj német! kiált Kucsma
A három németre . . .
Megállnak ők szégyenkeire —
Kézük összekötte.

Lett nagy öröm a táborban,
Mindnyájan kérdezik:
„Hol fogtat e németeket?»
Kucsma nem szól nekik.

Második nap, harmadik nap
Ismét hozott Kucsma . . . . .
A portyázó németeket
Sorba mind elfogta.

Kapott érte kitüntetést
S dícséretet annyit,
Mind amennyi nem ért soha
Egyetlen egy „sarzsit.”

Régi mondás: „Sok dícsérés
Elrontja az embert.”
Kucsma is a dícsérésben
Elfelejté Istent.

Többek között Kucsma egyszer
Btér egy faluba,
Melynek majdnem egész népe,
Künn áll egy csoportba’.

Odarugtat szilaj lován
A néptömeg közé —
S ott lát egy német katonát,
Ki sebtől költöz.

Kégyelemért könyörg a
Sebesült katonája;
De Kucsmaának romlott szíve,
Már ezt nem hallotta.

Kucsma látta, hogy a német
Védtelet teljesen;
De ő ezzel nem törődte
Rúrohan sebesen.

„Tudd meg német, hogy számodra
Itt kegyelem nincsen!”
„Noha nincsen büszke vitéz,
Verjen meg az Isten!”

E szavakra Kucsma Pista
Loréal tapossa . . . . .
A védtelen sebesültet
Összemarazangolja.

Megrémülve nézte a nép
A szörnyű rút tettet,
Mely a jó magyar szívekben
Visszatetszést keltett.

Több száz török boszut kiált;
Rohannak Kucsmaira . . . . .
Sarkantyuba kapja lovát
Kucsma, mint ezt látja.

Utánna a felbőszült nép
Szalad átkot szórva;
„Verjen meg az Isten keze!
Kegyetlen katonája.”

Már-már majdnem biztonságban
Érzé magát Kucsma;
Midőn nem ért ellensége
Megtámadja újra.

„Gyilkos vagy te?!“ . . . E hangokra
Megugrik a lova
S nyilsebesen repül vele . . . .
Nem volt tovább ura.

Repül vele árkon bokroin,
Ut előtte nincsen . . . . .
A nép egyre kiabálja:
„Verjen meg az Isten!”

„A nép szava, Isten szava.”
Ez régi közmondás,
Kucsma lova visszahökken —
Előtte vízmosság.

Ugrik a ló; de Kucsma már
Erejét resztelte . . . . .
Leesett a ló hátról
S halálát állt lelle.

Hála imáit rebeg a nép
Az árulóhoz érve.

„Isten keze — lám a gyilkost —
Hamar utolérte.”

Ott van Kucsma a mélységben
Darabokra törve . . . . .
Az ott levő csököpökön
Zúzódott úgy össze.

Kereszt áll ma e gyász helyen,
E mondatát hirdette:
„Bűnös ember! e több-utóbb
Megérett Isten keze.”

Farkass Károly.

Téri Jenő.

Hideg decemberi nap van. A szél súvöltve fut át a száraz galyakon, meg-meg rizza a védetlen házak ablakainak üveg tábláit, és súvöltve, dübörögve, mint egy szilaj, neki vadult pusztai mén, árkon halmon keresztül törve fut tovább a hóborított tájon. Majd lassanként megunva borzalmas játékát, dülmi látszik a távoli határon, s helyébe vékony árnyalat vonja be az égnek ívet s lassan, előbb kisebb, majd nagyobb szemekben elkezd esni a hó, s a korábbi fagyos réteget puha hólepel borítja be. Az emberek sietve térnek hajlékukba s a még kint tévelygő, fázó, étlen madár csoportok röpdösve igyekeznek földel alá, hogy a közeli alkony és az éj hidege némi takaró alatt érje lázó testüket.

Csak egy kisérteties árny látszik még támoiyogni a havas uton. Vézna sovány alak. Termete, úgy látszik szép lehetett valamikor mint a sugár jegenye; de most ütött, görnyedt, mint a korhadt erdei cseré. Szemeiben halvány, bágyadt tűz pislog mint ég. Révedező tekintetét hol az egyik, hol a másik utcza sorra veti, mintha nézne. keresne valamit azok között a fényes palota sorok között. melyekkel kopott, rongyokban alá-csüngő ruházata éppen nem áll összhangzásban. Roskátag, csingár lábai csak úgy támoiyognak s ha meg-meg csuszamlik olykor a jéges uton, érthetetlen szokat mormolva tovább döcög. Hova, merre? Ki tudná megmondani. Újának nincsen ezéja, nincsen vége. Czeltalan az es végtelen mint a pusztak-Saharája . . . Így jár-kei ő már évek hosszú során, télen, nyáron. S ha lábait a göröngy verte; ha tövis sebezte; ha erőllen inai száradt, fonyadt testét nem bírják már tovább, ott, hol éppen elesik a porban, vagy az utcza sorában, megpihen míg tagjai újabb erőt nyernek a további, a végtelen s örökös utra. Ha megehezik, inkább bamba ösztöne, mint lelki öntudata arra serkentik, hogy egyik — ha van mit. — Minthogy azonban ez soha sines, a járó kelökhöz fordul, esdve egy krajczárt vagy egy darabka kenyert. S a kihez csak szól ilyenkor, mindenki megszanja a boldogtalant s enyhítenek nyomorán: Hiszen mindenki tudja, még az utcza gyermek is ismeri, ha másból nem, édes apja szava után, hogy kicsoda ő: s mindenki mély szánalommal néz utána. Hiszen az a minden szemnek szánalmas, boldogtalan ember, egykor ennek a városnak, ennek a fényes palota soroknak mindenki által ismert, kedvelt alakja volt, a kit a férfiak tiszteltek, a nők pedig körül rajongtak. Csak hogy régen, nagyon régen volt az! s a története a milyen régi, éppen olyan szomorú.

Még 18**ban volt midőn Sz . . . nek egyik igénytelenebb vendéglője előtt, rozszant két gebétől vontatott paraszt kocsi állott meg. A kocsiiban egy ifju ült Kopott, por lepte uti köpönye hanyagul volt vállára öltve, míg alsó ruhái a felsővel összhangzásban állván világosan mutatták, hogy a megérkezett ifju utas a szegegyebb osztályhoz tartozik. Arca azonban, mely alig 18 éve daczára is a megdöntött komolyságot látszott magán hordani, merőben ellentétben állott szerény külsejével. Szemeiben férfias tűz égett, vonásaiból a határozottság, az elszántság s a határozott tudás első tekintetre kiolvashatók valának s egész lényén bizonyos elegancia volt észre vehe ő. Midőn leszállt a kocsiról s alakja ki egyenesedett, szinte jól esett a szemnek látni, olyan volt a termete mintegy ifju Cédruz, s a sugár, karcsu alakon mégis észrevehető volt bizonyos erőnek a kinyomata. Járása biztos s előkelő, lénye, modora az első pillanatra megnyerő volt Midőn kocsisát kifizette s a kicsinél alig nagyobb uti böröndjét magához vette, ruganyos léptekkel tért be a vendéglőbe.

Néhány hét elmúltával már K . . . kir tanácsos ur fogadó termében láthattuk a fiatal idegent. Várakozás teljesen ült egyik kényelmes puha széken, míg szemei folytonosan azon ajtóra látszottak ügyelemmel lenni, melyen a tanácsos urnak okvetlenül jönni kellett. Nem is sokáig várattott magára Ő nagysága, mert a terem nehéz díofaajtója egyszer csak felpattant s komor majdnem rideg arc kifejezéssel ott állott az ifjuval szemben maga a tanácsos ur.

A fiatal ember székeről felkelve üdvözölte a nagy urat, míg az kezének merev mozdulatával újra üléssei kínálta meg az ifjút s ő maga is egyik támlányos széken foglalva helyet, tekintetet mint egy megelégedetten jartatta végig a vele szemben ülő fiatal emberen.

— Kérvenyt vettem — szölt a nagy úr — s abból kívánságát megérttem. S miután az ön által kért s elayerai kívánt gyakornoki állás a jelenben csakúgyan üresedésben is van; s miután bizonyítványaiából azon fellevést vélem következtetni, hogy az azon állással összekötött munkálatokat mindenkor lelki ismeretes pontossággal és hűséggel fogja ellátni, a kívánt állást ezenel önnek adományozom s ezt betölteni már mai napon kötelességének tartsa. További utasításaim és teendőinek meghatározását illetőleg értesülést Kancsal Jenő iroda igazgató urnál vehet.

Ezzel kezével intve, s az aligvárt eredmény által egészen meglepett fiatal embernek hálás köszönetét sem várva — távozott a nagy ur, magára hagyva az első és oly szép siker által boldog érzettel eltöltött ifjút.

A következő napokban már hivatalában láttuk Teri Jenőt; mert ő volt az a fiatal idegen, Cs... mező városkában lakó özvegy Terinének fia, a ki iskoláit Debreczenben az elmúlt iskolai évvel befejezve, hogy magának és szegény édes anyjának mindennapi szükségleteit szorgalmas és munkásságával meg szerezzé: Sz... be jött és a kir. tanácsos urnak kegye által gyakornoki állást nyert.

Hivatalában mindig ő volt a legelső s ugyan csak ő volt az, a ki azt mindig utolsónak hagyta el. Kitarása vásszorgalma által főnökeinek, de még magának a különben elég mogorva kir. tanácsos urnak is a legrövidebb idő alatt megnyerte szeretetét. Minta hivatalnok volt, a ki csak kötelességének tudott és akart élni, a ki a pihenést még akkor sem vette igénybe, a midőn azt — hivatalos kötelességeinek pontos és buzgó teljesítése után — joggal tehetné volna.

Ha napi teendőit elvégezte, beült szerényen burozott szobájába poros, ócska könyvek halmaza mögé és ott tanult, irt és munkálkodott mind egy kezdő diák gyerek. Mikor mások már régen pihentek, ő még akkor is munkálál volt, s többet tett száma átvirasztott, mint átliehet éjszakáinak.

De szorgalmának meg is volt az eredménye, mert rövid egy év leforgása után a fiatal Teri Jenőt mint a tanácsos ur titkárt láttuk hivatalában, s a szorgalmas, hű és odaadó titkárból nem sokára főnökének belső bizalmasa, kedvelt és szeretett embere, ugy szolván barátja lett.

De nem csak főnökének, hanem hivatalársainak és a nálánál még alantabb álló közegeknél is általánosán kedvelt embere volt a fiatal titkár, bár meg volt nála a kellő szigor a hivatalos kötelességet illetőleg mindenkivel szemben, — de megvolt a pártatlan igazság szeretet is. Nem csoda tehát, ha csakhamar mindenki által szeretett úgy szolván körül rajongott kedvenczévé lett.

Azonban nem csak hivatalában, hanem a társadalomban is szíves szerető és megbecsülésben részesült Teri Jenő. A társaság a hol csak egyszer is megfordult, másodsor már szíves jóbarátként üdvözölte. Megjelenése kifogástalan s előkelő modora megkapó társalgása, élénk szelleme, eleven elméssége mindenkét meghódított: s nem csak a férfiak, de a nők általi s óhajtott majd nem keresett világi lett a kitéppen oly szívesen látták az első szalonokban mint a közönséges polgári körökben. S ha itt, vagy ott megjelenet, nem egy pár nő szem akad meg rajta s nem egy leány szív dobogott fel hevesen a deli ifjú láttára. A leány szemeknek tekintete, azoknak sugara pedig olyan, mind a deli nap, mely a hová sűt: hevit és perzsel. — Hát ha még a szemek tüzével a szívnek melege is karöltve jár? ... S Teri Jenő, a ki tele anyni szem tekintetett, anyni szív melege vonzódott, csoda-e, ha maga is felhevült a szemek tüzénél, a szívek melegénél — azon vette magát észre, hogy szíve is ég, lángol attól az édes, kéjes valami, től melynek a neve: szerelem.

Szinte maga is eltűnődött azon a változáson, mely bensejében történt olyan rövid idő leforgása alatt. És mégis jól esett neki, ha gondolatait egy-egy percére meglopva, lázas mindennapi munkája közepette is maga elé varázsolhatta képzeletében azt a széke leányfőt, tüzes, nagy kék szemével, rózsapiros ajkával s azzal az édes, mámorító mosolylyal. S úgy tetszett neki, mintha olyankor még a munka is jobban ment volna; mintha ereje, akaratja megkészeseredett volna. Meg is látszott kezeinek nyoma, mert hivatalában, az ő keze ügyében, — ha bármely napon nézte volna is főnöke — egyetlen egy „restancziát“ sem talált volna, mert Teri Jenő pénzügyi titkár minden nap elvégezte a mindennapit.

Barátai, sőt főnöke is, a kik bár kezdettől fogva szorgalmas és munkás embernek ismerték, bámultak az ifjunak kitarása s vas munka erején. De bár mennyire találgatták is legyen és szerettek volna is annak rugó megalátni, — mert hogy annak lenni kellett, azon senki sem kételkedett — az a legkülönbözőbb vélelmek mellett sem sikerült soha.

Történt azonban, hogy a kir. tanácsos ur — régi szokásához híven — bekövetkezett névnapj estélyét a szokott ünnepélyességgel volt megtartandó. Az ünnepélyen, a családon és több más nagy urakon kívül, kedveltebb s előbb-kelőbb hivatalnokai közül is mindig szoktak néhányan részt venni. Ezek között láttuk legutóbb Teri Jenő titkár is.

A házi asszony szerepét — minthogy a kir. tanácsos ur már néhány év óta özvegy volt — leánya az alig 18 éves bájos Irma vitte. Ha szép volt Irma valamikor, ugy azon az estélyen a legszebb lehetett. Az a hozzá hasonló, kerek természetnek plasztikus szépségét egyszerűségben is oly látnak kitünő díszítésként csak említi szépségét. Dus, aranyszőke hajzatú egyszerű fonatok

ban bokaig csüngött alá. Nagy kék szemében a tisztaság szüzi lángja lobogott. Ajkának mindenkihez volt egy-egy kedves szava, egy-egy mosolya. De a szívesen látott vendégek között, általa legszívesebben látott mégis csak egy volt; — Teri Jenő.

S mit már hosszabb idők során sok kíváncsinak megtudni nem sikerült, azt megtudhatták volna azon az estélyen jelen voltak közül mindazok, a kik nem átalítottak volna, ha csak lopva is, figyelemmel kísérni a bájos házi asszony szerepét játszó K... lrmát és a fiatal vendég: Teri Jenő pénzügyi titkár urat.

De a mi elkerülte a vendégek figyelmét, az nem kerülte el a mogorva kir. tanácsos ur eles látását.

A kir. tanácsos ur azon estélyen látta csak legelőször és hosszabb időn át leányát és a fiatal titkár együtt, habar ez utóbbi már régebb időn át járt a házához. S így nyílt alkalma az ijak között még keletkezésben levő viszonyt észre vehetni s azt talán meggátolni. — S akkor a midőn észrevette azt, ha meggátolhatta volna is, nem gátolta azt meg azért, mert bár az ő megszokott szigorával is, — de latba vetve leánya s az általa, reg megkedvelt fiatal titkár érdemeit — úgy találta, hogy az utóbbi éppen nem érdemelen arra, hogy egy ócsodi Ócsódfalvi K... kir. tanácsos urral rokonná legyen, S aztan az a nemes ambíció a mivel Teri Jenő birt, arról biztosítottak a tanácsos urat, hogy az a közönséges pénzügyi titkár meg sokra viheti. S aztan mint apa, — egyedül állván a világon s napjait is már már foglyon érezvén azt gondolta, hogy hűbb, nemesebb partfogóra aligha bizhatna egyetlen gyermeket.

Hagyta hát a két szerelmezt mint ha mit sem látott s tudott volna S mintegy meglegedetten nézte-nézte azt a nemes párt mintha csak összeteremtődtek volna.

Azon estétől aztan meg sürűbb látogató volt Teri Jenő a kir. tanácsos urnál s ugy tapasztalta mintha az a másokkal szemben oly mogorva főnök ur, vele egészen feledtetné hazában azt, hogy ő a hivatalban alattvalója. Fogadtatása mindig szívelyesebbé lett s egyszerre világosan látta azt, hogy a kir. tanácsos ur már mind azt tudja, a mit ő és imádoztja a bájos Irma még mindig a maguk ti kanak vélték lenni.

Elérkezettnek látta tehát az időt arra, hogy mint nemes emberhez illik, az álcát levesses nyíltan lépjen fel ott, a hol a legkisebb ferflatlanság csak ártott volna jó nevenek és értékeknek.

De mielőtt azt tette volna, még egyszer beszélni óhajtott imádoztójával s tőle komoly és határozott véleményt kívánt hallani.

A válasz kedvező volt. Az a leány akkor is azt mondotta, a mit már anyni ezerszer mondott neki: hogy szereti; szereti mint virág a harmatot; mint tél a melengető sugárt — lelkének s szívének teljes melegével. Szerelmének igaz, őszinte vonzalmával és hogy kész o'dala mellett az életet átküzdeni még akkor is, ha ott rea nem a jólét s öröm; de a szükség, a küzdelem és az élet nehéz harcza várna is.

Milyen megfoghatatlanok a női szívek! Mindegyike annak egy mely öröktitku rejtély, melyet megismerni, áttanulmányozni gyenge a legnagyobb tudás s kevés egy örökké való élet.

Szegény Teri Jenő! elhítte a szavakat, mert kételkedni azokban nem is volt még akkor se alapja se oka. Ugy ismerte azt a lányt, mint egy eszmei tökélyt; kinek lelkében csak a szűz, a hamisíthatlan szerelem, az első és boldogító érzelme, az üdvöt és igazi boldogságot teremtő odaadás lakozott. Kitudta volna akkor azt, hogy annak a tisztán, fényesen ragyogó napnak — miként az ifju imádoztjának szerelmét nevezte — lesz még boruja is...

Boldogságtól duzzadó kebelével mint Teri Jenő egy napon a kir. tanácsos ur elé. Meglátzzott külsején a komoly, nagy elhatározás s mégis midőn menetelének okát előadni akarta, mint ha egy pillanatra elszorult volna lelke, érezte, mint ha egy nyomasztó titkos sejtélem nehezedett volna rea. Azonban boldogsága erősebb volt a pusztá sejtélem nyomásával, ékes szavakban mondotta el kérelmet, remegő szívvel várva rea a feleletet.

A felelet az volt, a mit olyan remegve várt. A kir. tanácsos ur, meghatótt szép atyai szavak kíséretében adta tudtára, hogy késésének éleget tesz, leánya kezét neki adja s a midőn atyai adását reájuk adná, kéri hogy leányának mindenkor odaadó, hű és nemes oltalmazója legyen, mert a ki olyan jó mint az ő leánya, az ezt megérdemli. S azután karját nyujtva a fiatal embernek, azt boldogságtól sugárzó arcczal vezette leánya szobájába hol egész valójában meghatva, e szavakkal: ime leányom, szerető völegényed — adta át leányának mindkettőjüket megcsokolva, magukra hagyta a boldog szerelmeseket.

Mikor híre futott Sz... -ben, hogy K... kir. tanácsos ur leányát a fiatal Teri Jenő eljegyezte, mindenki megűdődött a nem várt eseményen. S míg a férfiak irigykedve emlegették Teri Jenőt, addig a nők valósággal háborút üzentek volna a boldog menyasszony ellen, a ki előlük oly váratlanul halasztja el a legdelibb gavalért.

Már az eljegyzés után 6 hónapra az esküvő is kitűzetett s a boldog pár édes érzettel eltelve várta azt az időt, hogy szívből s lsten előtt már egyesített frigyüket a pap is áldással kösse össze, midőn egyszerre harsni riadótt tujtak s aki katona ember volt, szolgálat tételre szólították, hogy a legközelebbi vonatokkal már elvigyek oda, a honnan senki sem tudja, valjón visszatér e újra?

Teri Jenő, a ki szívében katona volt, még pedig tartalékos hadnagy, — szinten besoroztatott. S bár mindent elkövetett a nagy befolyással bíró K... kir. tanácsos ur, neki is el kellett menni

oda, hol puska ropogás, ágyú döngő dalja, s a haldoklók ezreinek fájó jajai között csakugyan legénynek kell lenni annak, a ki ott is rendületlenül megállja a helyét.

A válasz nehéz volt. S talán ha az a mély, igaz szerelem erőt nem adott volna elviselni, könnyen megszakadhatott volna a gyenge szív. De mikor a két szerelmes biztosította egymást az igaz hűségéről s arról, hogy egymást emlékkéiben azon válságos idők alatt is, mely reájuk néz híven őrizni s megtartani fogják: szívteljes csók és ölelések között átjai áldás kísérletében vált meg Teri Jenő a boldog vőlegény, szeretett menyasszonyától s a legközelebbi vonat már őt is elvitte oda, a honnan talán jobb lett volna, ha vissza soha nem tér.

Mig Teri Jenő hazajától távol egyik nap úgy mint a másik nap, élet és halál között lebegve, mint katona mindenhol becsülettel megállta helyét s nem felve sem vészt, sem halált, oroszlántként küzdött azon ügyért mely őt a boldogság ölelő szőlőjéről ki: s míg a válságos küzdelmek közepette napra-napok, majd hónapra-hónapok teltek, addig ide haza is változott a helyzet, különösen Teri Jenőt illetőleg:

K... kir. tanácsos egy napon szelthűtes következtében hirtelen meghalt. Leánya ekként teljesen arvan maradván egyik távoli rokonához költözött annak falusi jószágára.

Az alig 19 éves leányra atyjának hirtelen halála s szeretett jegyesének távolléte szeretői megviselőleg hatott. Hol atyjának halála, hol távoli kedvesének bizonytalan sorsa, hol pedig a meg bizonytalanabb jövő teletti-kételevő utálatlanul gondokkal, szívet pedig fájdalommal tölték be. Ily helyzet közepette balzsamként hatottak szívére a vigasztalás szavai, különösen attól, aki azokat annyi részvéttel és sajnálkozással odaadással tudta adni mint Halmi Árpád, új otthonának fiatal gazdája, a rokon nagynénjának a fia.

Halmi Árpád mint sokat járt világi, sima, behizelgő modorával, a nők körül szerzett ezertel tapasztalatain nyugvó s számító, ugyszólván ravasz lufangjával, hamar körül haloza a fiatal, tapasztalatlan leány lelket, s ha számításba vesszük a teljesen árva, elhagyatott, s így gyámoló és pártfogásra szorult leánynak helyzetét, ez éppen nem lehetett valami nehéz, hozzá még akkor, midőn kellemes külsejével s helyen alkalmazni tudott szeretetreméltóságával hatni tudott a nőkre mindannyiszor a hányzor csak akart.

Igy történt aztán, hogy K. Irma, midőn már közel egy évig semmi hírt nem hallott jegyeséről, észrevétlen és önkaratlanul is engedett a fiatal Halmi Árpád ostromainak, a kinek a fiatal leány szépsége és szeretetreméltósága az első látásra megnyerte tetszését; s míg egy részről helyzetének bizonytalanságát, más részről meg jövőjét is biztosítani akarván — a mi a nagy vagyonnal bíró Halmi Árpád oldala mellett nem volt megvetendő — a kéré szóra kezét is oda igézte a fiatal embernek, a mit az, nehogy elszalaszson, hamar biztosított magának s a reabeszelt védtelen leányt nőül vette.

Ilyenek a női szívek! A ki annyiszor esküdött szeretetének hűségét és szerelmét, a helyzet és az egy időre bizonytalan körülményeknek engedve, kevés kéré szóra oda adta szívét és kezét egy olyan férfinak, a kit talán szeretni sem tudott.

Teri Jenő, a még mindig remény és szerelemben élő, s az ezer baj és vész közepette is boldogságról álmódó ifjú, az alatt mit sem sejtett az őt ért lelki csapásról.

Özvegy anyja, a ki Sz. től s a leány tartózkodási helyétől is egy távol eső mezővároskában élt, — volt az egyedüli a kivel levél útján hébe-hóba érintkezett. De ez, ha tudta volna is fiának a leányhoz való viszonyát — a melyet fia, a teljesedésbe menesig anyja előtt elhallgatni kívánt — nem értesíthette volna a történetről. S így, míg szegény Teri Jenő a távolban, vész és küzelem közepette boldogságról szótt magának mérgező edes almokat, itthon éppen az, a kiből legjobban bízott, a kinek hitében, szerelmében összpontosult egész erős ifjú lelkének, ábrándos vágyainak, s reményeinek, óhajtott boldogságának, eszményének netovábbja az a könnyelmű leány, egyetlen vonással keresztül húzta nagyra törő lelkének fényes színterét, s hűtlenségének keresztájjára feszítette megváltást érdemlő lelkét. — Pedig az az ifjú mit sem sejtve, szebb jövőről álmódott csendes éjszakán, idegenben, csatara, elhullott bajtársak s haldoklók ezreinek kiszívó közepette.

De nem ez volt még a végső csapás Teri Jenőre.

Egyszer csak hiába várta édes anyjának a levelet is. Azok a megszokott, egyszerűségükben is oly jól eső s vigasztaló, barátságos, szarkalab betűk is elmaradtak. S a midőn azokat már ki, csatlára sem kaphatta kézhez, aggodalmaskodni kezdett. Aggodalma azonban nem tartott nagyon soká. Felváltotta azt egy végtelen fájdalom, mely ifjú szívet és lelket a legszebb remények közepette, képzelt, álmódott boldogságának menyországából egy pillanat alatt rántotta porba, s rongyokra tépte mint egy dűlő, végtelen szar s a sük tengerre korbácsolt hajónak gyenge vitorlát.

Édes anyjának várt levele helyett ugyanis némsokára megérkezett hozzá egy kevésbé ismert kez által írt gyászos, fekete keretű levélke. Elképelt a nem várt jelenségen, zremegő kézzel bontotta fel, meg miféleképp csak összebe is jutott volna kerlelni magát, valon mit jelentsen ez?

Nem sok volt a levél tartalma de a szó nevezte magát Teri Jenőnek.

— Kedves Barátom! hosszú elválságom óta csak most

vagyok azon helyzetben, hogy önnek irjak. Bár ezt se kellene tennem. De a kölelenség szomorú teendővel bízott meg.

Édes anyja ezelőtt két héttel hirtelen meghalt. A midőn kérem, hogy legyen erős elviselni az önre nézve végtelen csapást, nem mulaszthatom el, hogy még egy nagy, talán még szomorubb hírt is ne közöljek önnek ez alkalom adtan, habár nem kellő időben.

K... kir. tanácsos-úr még az ön eltávozta után egy pár óra hirtelen meghalt. Leánya X... be ment egyik távoli rokonához, a hol — mint legutóbb értesültem és magamnak e tekintetben biztos tudomást is szereztem — említett rokonának fiához Halmi Árpáddhoz ment nőül.

Midőn mindezek elviseléséhez elég erőt és kitartást kívánok, résztvevő szívvél maradok barátja: Szegő.

Alig hitt a soroknak. Elolvasta kétszer; de ugyan azok a szomorú hírek. A magas, erőteljes alak szinte meggörnyedt a nem is álmódott csapások azon sulya alatt, mely azokból lelkére nehezedett. Egy pillanat alatt elvonult lelki szemei előtt egész multja: fényes álmai; nagyra törő eszéi, az a szerenese, mely őt az ismételten, szorgalma és munkája után már itjan is oda emelte, hogy sokan hiába törekcsenek: elvonult előtte szerelme, az a fényes, boldog álom, mely őt ahhoz a szeretett lényhez fűzte. S ez, egy pillanat alatt oda lett. Boldog menyországából égető pokolba esett. S még csak az a szerető édes anyja sem volt többé, kinek szeretetlejtjes szávai még vigaszt hínthettek volna néha a sajgó, égő sebekre.

Ettől a pillanattól fogva kereste a halált. Ott volt mindenütt a hol legnagyobb volt a veszedelem, hol százak, ezrek hullottak el — de ő mindig megmaradt. Környezete soha sem tudott, de még csak nem is sejtett semmit a lelkeben dúló viharról. Csak lamáltak, csodáltak azt a rettentetlen bátorságot a melyet küzdelmek közepette kifejtett. Bátorsága és rettentetlensége szinte példává vált, és ez eljutott legmagasabb felebbvalóinak füléhez is, a kik a magát annyiszor kitüntetett hadnagyot századossá léptették elő.

Teri Jenő csak mosolygott a sorsnak ezen igazán ironikus tempóján.

A halált kereste s a helyett az élet még kitüntetéssel, ranggal csúfolta meg. Csúfolta, mint mondá, mert minek neki mindez, ha elvesztette azt, a mit mindezekért oda soha sem adott volna. S ment, rohant tovább azon sikamlós, örvényes úton, mely majd őt — mint gondolá — előbb-utóbb a halálba viszi.

De a mit ő úgy óhajtott, az úgy látszott, hogy kerülté őtet; mert bár egy újabb és döntő ütközetnél egy gyilkos golyó el is találta őt, de halálhozó nem volt. Kórházba szállították s ott a legnagyobb gondozás és ápolás alá vették, még pedig ezredesének külön parancsára, a ki a fiatal embert minden áron megakarta tartani az életnek, mert benne olyan lényt látott, a kinek a sors nem kicsiny hivatást látszott osztályrésztül kirendelni.

Meg is maradt, mert a halálnak még akkor sem kellett. Ki tudja? talán a sors és végzet benne szemelt ki egy szenvedő újabb messiást, kit a gúny és a szenvedések keresztjára feszítsen.

Nagy betegségében ugyanis, mely folytonos lázzal volt egybekötve, amúgy is zaklatott s már-már a végsőig megtámadott gondolatvilága utolsó fényét is elvesztette s elméje elborult.

Mikor felgyógyult sebeiből, nem mint ember, de egy szomorú élőhalott volt, a kit az emberek minden szájaluk mellett is, kerültek.

A hareztréről, a hol mint katona annyi küzdelmes időkön át magának dicsőséget és nevet szerzett, mint szegény tébolyultat szállították haza szülőföldjére.

Ez időtől fogva mint csendes őrült bolyongja be naponkint Sz... nek utcáit, hol itt, hol ott levele pillanatnyi-részvétre, menhelyre. S ha így az emberek között el-eltévelyeg, meg megnéz néha egy-egy járókelőt hosszabbban, mintha benne ismerőst vagy jó barátot keresne. Majd tovább megy, egyik utcán le, a másikon meg föl; majd ezt, majd meg azt a házat vizsgálva, mintha azon is nézne valamit. Ki tudja, talán igen. Hisz mind ismerősei voltak ezek neki egykor. S ki tudja, nem-e azokat az ismerősöket keresi ő most, s az ismerősök között azt az egykor ismerős, hűves arezet, a ki abból az egyik fényes palota ablakából sötét, borongó arezetel nézi olykor a tévelygő boldogtatant, idelent az utca porában; s a ki, hármint erőlködik is olyankor, meg nem állhatja, hogy egy forró, égető könyet ne ejtsen érte.

De mit ér egy hűtlen asszony könnye — a megcsált, tévelygő boldogtalannak?

Herke Mihály.

HUMOR.

Kötelek apróságok.

Nem lehet azt egészen komolyan venni, akármilyen komoly — hogy az embert, ha kilép a kópéből, azon mód lefogják a perronon, vigáznak rá, hogy el ne surranjon, aztán elől, hátul, oldal, fejen, lábán megszentelik a karbolszóró géppel. A napokban egy kedves, úri kisasszony volt ott a sorban, de erősen ellenkezett, és kikapta bosszú gáttal a doktor urat, a ki a fertőtlenítő szobába edogette.

— En nem megyek! — félig durcásan, félig a félelemtől reszkette szolt a fiatal lányka.

— Nem történik semmi baj, kedves kisasszony — csitigatta édesgette a doktor ur . . .

— Mit akarnak velem? — huzódott a bájos gyermek még jobban.

— Nem szokták a kis kisasszonykát sohase hувétkor megöntözni? — kérdezte a doktor.

— Dehogya is nem! — hebegé a lányka ijedten.

— No lássa, most se történik egyéb, egy kicsit megöntözzük, na, jöjjön . . .

Erre aztán odaállt a duruzsoló kis utas a bacillus ölo parfümöl szobó kézi gépeeske elé.

Egy másik hölgy konokabb volt. A talpacskájára állva kijelentette többszöri kérése daczára, hogy nem! nem! Nem engedi a bőröndjét fölbontani. Nincs abban bacillus.

— De minden tárgyat tartozunk fertőtleníteni — szolt az orvos szigorúan.

— Ez merénylet, ezt nem tűröm.

— De nekünk kötetlenségünk.

A női nem méltóságát és legbensőbb titkát sértő eljárás ellen hosszabb ideig debattált még ő nagysága, de hasztalan.

A kofferjét kinyitották. Ő halk sikolyal elfordult. A kofferből egy hatalmas új turnúrt huztak ki.

— Bocsnát nagyság, — szolt az udvarias doktor, — mért nem tetéztet mondani, hogy új toilet tárgyak vannak a kofferben, új tárgyak nem kerülnek fertőtlenítés alá.

Durcásan, hátra se tekintve, felelt az asszony:

— Hiszen most vettem Budapesten.

A koczaradtsz.

Felcsig: Tehát holnap vadászni akarsz menni, holnap vasárnap?

Férj: Igen.

Felcsig: Ah, akkor csak maradj itthon; holnap úgy sem találsz semmit.

Férj: Miért nem?

Felcsig: Mert holnap valamenyi vadkereskedés zárva lesz.

A hülye.

— Scholl Auréli-tól.

(Franciaiából *Babosa* L.)

Szentés csinos kis falu az alsó Charentben, pár mértöldre Rocheforttól. Szép és széles fasor vezet a faluba, melyet hid szel át. elég csinos külső kinezést kölcsönözve az egésznek. A fasor mellett egyik oldalról csinos, emeletes hazak állnak, ujonnan építve, de a városban tekervényes utcák fonódnak össze akárcsak a pók-háló. A part hossza a lakók kedves sétálóhelye: Rochefortig, a meddig a Charente tiszta és keskeny, de attól széles ágyat vágva, iszapossá és sárgaszínűvé válik.

A folyó másik oldalán, a meddig a szem lát, lekaszált rétek, szép zölden itt-ott sűrű friss levelű bokrokkal, terülnek.

— — 1859 okt. 1-jén delután, úgy 4 óra tájban, megérkezését jelezte a hidon a párisi postakocsi, a melyet épp úgy nevezhetnének toursinak mint párisinak, mert azt a vasutat, a mely Bordeaux-ig jár, lovaival fele utján elkerüli.

De utóvégre, a párisi-e, vagy a toursi-e a postakocsi, mind egy, elég a hozzá, megérkezett. Az öt ló, mely a nehéz kocsi huzta, gözölt. A postakocsi ostarával durrogott és a kalauz kibujva, vidáman gondolt a rávárakozó ürügyombrá. A kocsiból egy fiatal ember szállt ki, füle huzott sípkával, bottal kézben s pipázva; de podgyása összesen se volt több egy kizitatáská s egy fadóboznál.

A fiatal ember a kocsistól kérdezte:

— Duviviere asszony a hidutezában lakik-e még?

— Igen uram, az elején, szemben a vadgesztenyefáknak.

— Köszönöm.

S neki indult fityörészve. Egy negyedórai séta után jobbra fordulva, nemsokára a zöld kertajtó előtt állt, melyet a czulag és hajnalna egészen beszűttek.

— Itt van na! — mormogá magában oly ember kedélyességével, ki már előre biztos a kedvező fogadtatásról.

Kövés vártatva a fiatal ember határozott. Megnyomta a kilincset s belépett a kertbe. Négy vagy öt lépésnyire már a ház küszöbén találta magát — egy kis házikőn, mely egy emelettel s három ablak szélességgel bírt.

— Ki jár itt? — kiáltanak belülről.

— Duvivier asszony!

Egy öreg asszony jelenik meg kötéssel a kezében, okulával az orrán. Öltözete egyszerű szövet, kendővel vállain, hajja szürkés, főkötő alá süllyesztve oly módon, a minőt ma már Wünn a faluhelyen a legöregebbeknél is alig találunk; de midőn e váratlan látogatás egyszerre felbeszákta munkáját, Duvivier asszony kötöttyével füle mögött oly vidámi meglátározatlan esett, a mit en nem tudok leírni.

— Mit akar jó barátom?

— Hogyan keresztanyám, meg sem ismer? — szolt a fiatal ember.

Az anyóka hátráll s összekulcsolta kezeit.

— Lehetséges-e? — kiáltá.

— Igen! Durand Bernát keresztfiad.

— Menjünk be barátom, menjünk és beszéljessünk.

A fiatal ember felüdülni látszott. Megölelte az anyókat elegendő gyöngédséggel és követé a földszinti szobába. Letette dobozát és tuskáját egy székre, botját egy szögletbe, és körültekintett.

A szoba, amelyben voltak, az öreg elfogadó szobájának látszott. Egy támlásszék utrechti selyemmel, hat öblös szék, egy kicsinyt fényes asztal s egy nagy terjedelmű, jól megvasalt szekrény voltak fő alkotó részei. A kályhán alabastrum ora állott rézkigyóval a négy sarkán, két festett virágcserep között. A virágcserepek gondosan beváltak fűde üvegburával, hogy védelmezzék a por ellen azt a két műcsokrot, a melyek származása felnyúlt a directorium idejébe. A kályha jobb felén egy fekete kis fakereű festmény állott jól-rosszul ábrázolva egy gránátost; a ballélen a beszületrend jele lógott, mintegy az arczkép melledarabjának kellene szolgálnia.

Néhány fametszetű kép, igen szépen díszítve ráma helyett Duvivier asszony saját kezének finom, de már megfakult munkája által, lógtak a falakon; az egész képesarnok Napoleon megdicsőülésének adva kifejezést, magával a halhatatlan hadverővel a felhők fölött.

Egy kis tabori széken egy nagy macska dorombolva nézett szeliden Durand Bernát szeméi közé.

— Te bizonyára éhes vagy, szegény kis fiacskám, — mondta Duvivier asszonyság. Várj csak, rögtön készítek egy tojáslepényt, ez idő alatt pedig belefogatsz egy maradék csibe falatozásához.

Durand Bernát nem mondott nemet. Duvivier asszonyság kiment a konyhára, majd törte magát talat rakni és kirakni éléskamrája kincseit.

— De hogy jösz te Szentésbe? Szegény anyácskád halála óta nem hallottam-felőled. Ha bárkit vártam volna is ma, de bizonyára rád nem gondolok. Mit csinálsz? Hogy foly életed sora?

— Valóban keresztanyám egész jól; mert sohase törtem magamat a pénz után s meglelésem azzal, a mit keresek. Sokáig a szépművészetek iskoláját jártam, azután volt két-három mestermester és most képlestő vagyok, olyan a milyen, és meg is veszik egyik-másik munkát tőlem. Ezt nevezik festőnek-válni.

Duvivier asszonyság, ki tojásokat vert egy vörös cseréptálba, meglátsá rá villája járását.

— Te gazdag embereknek képeit fested?

— Nem, a tanyai képeket

— Falusi életet?

— Igen keresztanyám, fakat, juhokat, sziklákat, teheneket, malmot.

— Bolond gondolat ily mesterségre adni magadat. Apád igen becsületes, jóra való ember volt.

Bernát összefogta ajkait, hogy ne nevéssen.

— Mit akarsz keresztanyám, mindenki azt teszi a mit tud. És te?

— En barátocskám, szegény ferjem halála óta nem boldogultam kis dohánytözsömmel. Áadtam azt Berbe Sangeau asszonyságnak évi ezer frankért. Duvivier vette ezt a házat szállóval a hegyoldalban, a melyet bármikor megtekinthetsz. En visszahúzódtam ide szegény kis Gertrudommal és Istennek hála, boldogan is élünk ebből, és kis özvegyi nyugpénzemből.

Gertrud neve zavarba hozta a fiatal lestőt. Forgott fejében valami — de nem tudta mi. Gertrud Duvivier asszony leánykája volt, Bernát csak úgy emlékezett rá, mint gyermekkorra álmára; de azt tudta, hogy a leány gyöngé vala, mert hétéves korában nagy ijedségen ment keresztii.

Duvivier asszonyság az asztalra tevé a tojáslepényt. Bernát bort öntve magának egy nagy saintongeai borospohárba, olyan arczczal, mint aki emlékezik, kérde:

— De hol van hát Gertrud?

— Ah! ha ő idegent lát, menekül a kamrájába. De ne törődj vele semmit. Ő meg fogja szokni látásodat. Meglásd, gyönyörű leányka! Mondhatom, nincs szebb, csinosabb a vidéken. Mily szem! Mily haj! és bőre! Azóta, hogy egy ténen a foruzsi réten fellökte, elmondható, hogy a szegény kicsi nem bir fogalommal semmiről. Ártatlan mint a hajnal, melyen született — meglásd. Ez talán jó így. Isten akarta, legyen az ő szent akarata.

Duvivier asszony két könyvét dörzsölt el, melyek megvédésük azát; Bernát pedig egy darab hust vetett a kandurnak, mely lábait czömbjára tevé.

— Menjünk gyermekek, mondá a jó öreg, megmutatom agyadat ott lón. Légy itt lehető soká.

— Keresztanyám tizenöt napig maradtatok csak, ha megengeded; beakarom jáni Vendré s Bretagnet.

— Amint tetszik, kedves barátom. Szerettem szegény anyácskádát és szeretlek téged is éppúgy.

Duvivier asszony újból megölelte keresztfiát és a mint ez az évet befejezte, ő ment előle a falapson az emeletre.

A kandur pupogva követé.

II.

Durand Bernát 25 éves volt, fekete szemekkel, magas alak, élénk és nyílt arczal. Egész leánya az üdéségnek és bátorságnak várára ömlött el. Hangja, mozdulatai, járása visszatükrözték a jó kedvet, mely a szerencsétlenség napjaiban is gyakran erőt ad. Párisban számtalanszor kis darab kenyér volt az ebéde. Szava gúnyos volt és csúsz, élenksége, pajzsansága pedig gyerkőcnek mutatták, mely visszahat ebeszt.

— Itt van szoba-skád, — mondá Duvivier asszony, felnyitva egy ajtót — itt lesz lakásod. Megyek, hozok lepedőt és törülközőt. Ablakod a szőlőre néz. Van ben egy pár gyümölcsfa és ott lent a lécezsen függ a pompás őszibarack. Mindezt meg fogod ízlelni. Balra fekszik a konyhakert. Egy házban minden kell. Ott a szőlőben vannak a csirkek. Csinaltattam nekik egy buvolyukat, azon járnak le a földszintre. Hozd rendbe magad, itt a szappan és azután megtekintjük a birtokot.

— Szívesen kedves keresztanyám. De hogy illatoznak rózsaid!

— Nem — tette hozzá az öreg eléggülten — itt másképp néz ki mint Párisban.

Bernát az ablakhoz lépve, a mezőkön jártatta tekintetét és élvezettel szivta azok illatát.

Mikor elfordult, az ajtóközébe egy csinos leánykat vett észre, mintegy az ő számára megparanyozva a naptól, egy valóságos Titaniát az athenai endok tajaról elragadva, a horvá Shakespeare helyezett.

Nemán, meglepetve fordult Bernát, kérdőleg keresztanyja fele.

— Gertrud! — mondá — Kez barákozni. Ne fel leányom, — tette hozzá — keresztiam Bernát. Pajtások voltak kicsi korbokban. Itt marad egy darabig, öleld meg.

Gertrud lassan közeledett, lesütött szemekkel, összekulcsolt kézzel Bernát vizsálhatta arcát.

Hogy született az a gyönyörű, bámulatos szép leány ettől az öreg asszonytól és attól a gránátostól, kinek arczképe ott a kalyha vállán áll. Mely faj nemzette e ragyogó virágot? Mely nedv táplála e fekete és dús hajzatot, melynek melyén rejte a fehér és tiszta homlok és széplőden halantekok? Mely különös végzet tette ezen százanó leányt a haj és összhang istennojjé?

Ez elmékedésektől, melyek megrohanták agyat, Bernát szívét érte összeszorulni és majdnem vallásos áhitat volt az, a melylyel átölelte Gertrudot.

III.

Másnap elkezdett festeni. Dolgozott mindennap két órát, azután mezejarta a mezőket, minden parasztnak egy lapot adva albumába.

Gertrud gyakran követte e kirándulásaiban. Bernát vett neki egy ugrókötélet és Gertrud eljárt vele lelekzet maradásig. Mikor már kifaradtnak érezte magát, hogy majdnem eldült, jött kipirulva, felig nyitott ajakkal, pihető kebelrel s Bernát karjaiba-dült.

Gertrud nem maradhatott el tőle többé. Minden reggel, hogy édesanyja felöltöztette, ment Bernát ajtajára zörgetni, hogy keljen fel.

A festő boszusan fordult meg ágyában.

— Ahán! Itt van az én kis Gertrudom.

— Kelj föl! — kiáltott vissza ez parancsolólag.

Egy reggel, midőn Bernát a szokottnál nehezebben tudott megvalni ágyától, Gertrud három-négy ízben is jött kelleni. A festő felkel: végre, de Gertrud, aki a falhoz tapadva leste, egy jó nyaklevest adott neki, s megugrott.

Hosszu keresés után bent a házban, a kertben, megtalálta végre Duvivier asszony a szőlő alján, meglapulva egy bokorban, könybe lábadt szemekkel.

— Valóban nem tudom, — mond Duvivier asszony — mit dolgozik a kicsi. Mióta itt vagy te, ez egy valóságos kis ördög lett.

A jó öreg keblére vonta és átölelte.

— Ne sirj kedvesem, — mondá neki nyájasan — el van felejtve.

Gertrud kibontakozott anyja karjaiból és egy pillanatig Bernátot nézte. Ez megfogta kezét, Gertrud nyakába vetette magát és hideg ajkaival rátapadt a fiatal ember ajkaira.

Bernát elsápadt, remegés fogta el fejtől-talpig és megcsókolta Gertrudot.

Ez megvigasztalódott és asztalhoz állék.

Allatias sóvárgással vette magát a legkisebb morzsa után, mely nem adatott neki. Annak is megkellett történni naponkint, hogy ő vegyen először, maga szolgált fel maga-magának és meg hogyan! Duvivier asszonynak dolgot adott, míg a villa használatára megtanította. Gertrud visszatartó mohósággal evett. Rángarta fejét, mint a hogy állkapása mozgott, kutyaéhoz hasonló, és ha a darabok nem jöttek elég gyorsan, maga ele hányta.

Ha lepény volt az asztalon, nagy nyalánság, elkezdte enni, mielőtt húst és kenyeret evett volna. Szóval, ösztönei nyersék, állatiasok voltak és műveltségnek nyomát se mutatták.

Bernát mindezt szivszorongva nézte. Nem tudta megmagyarázni és megérténi azokat a benyomásokat, a miket Gertrud érkeire tott.

Kerülte rendszeren Gertrudot enni látni, de ma menedéket keresve égető csokjaitól, nem vesztette szem elől s felkelt az asztaltól, megundorodva, elszonyodva.

Vette ládáját s elment. Gertrud csak nézte, mit nyíval.

— Te elhagyasz? — kérdező.

— Igen, a hármas határig.

— Én is! — s vette széles szalmakalapját.

— De egy kissé messze van, s a hőség tikkasztó.

— Nem tesz semmit!

— De nézze keresztanyám, mily erősen süt a nap.

— Menjete, vidd magaddal őt — mondá Duvivier asszony — mutasd, hogy megbocsátottál neki.

— Szívesen, menjünk.

Duvivier asszony elkíserte őket a kertajtóig és nézte őket, a míg távoztak.

— Különös — gondola — Gertrud beszél, kezdi visszanyerni emlékezetét, megtartotta a színek neveit.

A szegény anya szemét érte megnevedesülni, egy-egy imát rébegett, mint már akarhányszor.

— Istenem, lásd csak fele van meg leányomból, add vissza egészen, mielőtt még meghalok.

IV.

Egy kis folyó, helyesebben patakocska, a melyet Gyronnak hívnak és a mely a Charentebe folyik, tavat képez a Sauintonge labánál. Mindent önmagában bir ezen bekerített tiszta vízmedence, a hol szökdecselnek a kövi pontyok. A dombocska át van szel-delve több kis folyó által, a melyek lejtőről-lejtőre szökdecselnek és a Charentin viszik magukkal a belejük hulló leveleket, ily módon óva meg a vízmedence tisztaságát. A környező nyár- és fűzfák megtarták zöld levelüket majd a telig. Ezt a majdnem tündéres helyet hívják hármas határnak, a melynek alig is van mássá.

A legmelegebb nyári napok egyike volt.

A falevel meg se mozdult, az égen egy felhő se zavarta a kék egyhangúságot.

Megérkezve a halom oldalába, Bernát levelette mellényét és leheveredett a fűbe. Gertrud leült melleje, felette Kalapját és lebontá haját s hatravezette.

Bernát hallgatva bámulta a csodá- hajlonadekot, mely Gertrudot körülölyta.

— Meleg van, — mondá ő.

— Bizony ugy van, — erősíté Bernát — a kövek izzádnak.

Bernát behunyta szemét, álonteli szunyadásba merült.

Ugy tűnt fel neki, mintha Gertrud nézne. Láta, hogy alszik, lassan lévetközött s a medence szelére ment s elkezdte labáival lubickolni a vízben. Habozott, belépett a vízbe, de megrázkodva kijött. Megbarátkozva megis lassankint a vízzel, lebukott s nagy gyűrűk képződtek körülte.

— Te fűrödél? — kérde rémülten.

Gertrud igent intett fejével.

— De neked igen meleged volt, ha megbetegszel?

— Nem — mondá.

— Öltözz fel gyorsan, — viszoná Bernát — ha valaki jönne, meg lennénk szidva.

— Te ferjem vagy — mondá a bárgyu.

— Öltözz fel te szerencsétlen, — kiáltott a festő haraggal — vagy magam megyek.

Felkelt és pár lépést tett. Gertrud megfogta karjánál fogva.

— Te elhagyasz? — kérde édesen.

— Nem, — felelé Bernát, — neán, nem hagyjak el, de az Istenért, öltözz fel!

Gertrud engedelmességet s, mikor magára szedte ruháit, meg kellett fészüködni.

— Vigyázz, ne szólj anyádnak, — mondá neki Bernát — hogy megfűrödél.

— Nem szólok semmit. Biztos, hogy én nem szólok semmit!

Te lérejm vagy — ismétlé Gertrud.

Oh szent Antal, ki bölcs valál, — hogy láttad volna ezt!

A bárgyu haja megszáradt az uton és Duvivier asszony nem tudott meg semmit.

Bernát szobájába menekült s alvásnak adta magát. Gertrud képe üldözte őt. Folyton oly isteni szépen lebegett előtte.

A leglure-sabb erzemények járták át szívet s a könnyű csábítás legoemánnyabb képviselőjének tartotta magát.

Gertrud szerette őt. És ki tudja, nem adja-e vissza e véletlen azt, a mitől az megosztotta? nem támadhatnak-e föl azok a képességek, melyek szünetelnek? nem lenne-e e jelekkel telázza zsibbadtságából, dermedtségből, tökéletes egészséges?

Duvivier asszony szava, mely ebédre hívta, szakasztotta felbe Bernát elmékedéseit.

Gertrud már az asztalnál ült s figyelmesen vizsgálta az élelmi szekrényt Bernát szeméi kerültek azt látni, hogyan eszik. Duvivier asszony kérdé a sétat. Bernát hatarozatlan feleletet adott s szórakozott lett, mikor láta, hogy Gertrud elpirul anyja kérdése-re a tő és a hármas határ felől.

Ebéd után Duvivier asszony leült a kúszóbre maeskájával oldalán és elkezdét kötogetni.

Bernát szíva pipáját, a luzasban sétat, mely a gobert a karajtól elválasztotta; sétat hevesebben, mint szokott. Gertrud követte lépésről-lépésre.

— Gertrud, jöjj velem egy kissé, hallgass meg és érts meg jól. Bernát kézen fogta.

— Te reszketsz? — kérde ő.

— Nem lesz semmit. Hallgass meg, Szeretsz?

Igen.

— Jó; ha hallasz harangozni este 10 órakor, meg tudod számlálni az ütéseket?

— Igen, igen!

— Megnezed, alszik-e anyád és ha igen, lassan lejössz, mint mikor leselkedel.

Gertrud jelezte, hogy érti.

— Várlak a lugásban, teszünk egy esti sétát.

— Igen.

— Légy ott és mindenekfelett vigyazz; ha anyád megtudna, nem látnál többet.

Az együgyű nem eresztett el egy szót sem abból, a mit mondtak neki.

— En számlálni fogom az óráutéseket és lejövök.

Bernát megölelte s visszamentek

Nyolcz órakor Duvivier asszony, kinek munkáját félbeszakítja a közeledő éj, betért s meggyújtá mécset.

— Gertrud! — kiálta — teküdj le gyermekeim.

— Tíz órakor — ismétlé Bernát.

— Jövök — válaszolt Gertrud

Bernát elkísérte a konyháig, hol Duvivier asszony rendezgete cserépedényeit.

— Már lefekszel keresztanyám?

— Itt az ideje. Ki korán kel, aranyat lel.

— Menjünk Jóéjt.

— Jóéjt gyermekeim Várj, hadd öleljelek meg.

A jó anyóka megindulva nézte keresztfiát.

— Jó anyádra gondolok — mondta ő. Mily boldog lenne velünk ha élne, de mindig a jók mennek el előbb! Én tartottam ki menyegzőjét. Mikor te születél, ő ölelt meg elsőbben s én voltam utána a második s atyád csak én utánam jött harmadiknak.

— Csak erre kell mindenre gondolnom és nincs vége csacska-ságomnak. A vén asszonyok sokat beszélnek. Jól tudod, mennyi virágot hordok számára a temetőbe. Szegény Magda, hogy szerettem.

Duvivier asszony két könyvespótot törött le, melyek leperregetek színtelen, halvány, ajtatos arczán.

— Menjünk — mondta ő — jóéjt gyermekeim. Szeretek téged is éppúgy s mig én neked lesz miből élni, addig nem fog hiányozni neked sem semmid.

Bernát teljesen meg volt hatva. Elfelejtette műtermét, barátjait és az elmésségeket.

Felment szobájába s kezeibe hajtva fejét; sirt.

A toronyóra fel tizedt ütött. Felkelt s fölvertézve elhatározottsággal, büröndjét, festékes ládáját összeszedve, kezébe vette botját, pipára gyújtott s lement; de a helyett hogy a lugasba ment volna, rátért az ösvényre.

Az ég tele volt csillagokkal, a hold épp kelőben a charenti nyárfák közül, a mező pedig illatot lehel.

Egyike volt azoknak az éjjeleknek, a melyek megkedveltetik az életet.

Bernát jól haladt útján. Szíve erősen vert. Azt ut fordulójánát egy utolsó pillantást vetett keresztanyja házára, pillantást tele könnyel és tele szerelemmel. Egyszerre, a mint előrelép, látni vélt egy fehérruhás arnyat menni a szőlőn át. A färdöböl kilepő Gertrud álmoképe haladt el előtte. Pillanatig habozott, visszalepött.

— Nem — mondta magához — ez nagy gyávaóság lenne tőlem. Meggyorsította lépteit, vidáman fordult útjára — s eltűnt.

A vér le volt győzve.

V.

Durand Bernát Párisnak vette útját, miután megállt az Indra szélén, hol sokszor egy szép fekvésű tanyája a Loarnak, s legtöbbször egy halom kerarut, nagy fak csoportja kényserítte a megállásra.

Egy este végre műtermé kapuja előtt találta magát, mely egy fasor között a Carnot-téren, a Luxemburg-kert háta mögött volt.

A kapusé ezen újdonságot a buzgalom érdekességével tekintette mert ő volt, a ki Bernát elemzéséről havi 12 frankért gondoskodni tartozott. Kérdezte is mindjárt, vajjon igaz-e, a mit e felül mondanak, hogy a ridék nagyobb, miht maga-Paris?

Bernát biztosítá, hogy nem csapták be.

— Ah! — kiálta — el is felejtém, egy levél érkezett. Az ám, aztán már van három hete is.

— Lássuk — mondta Bernát.

És a postabélyeget megtekintve, mormogá: keresztanyamtól jó. Feltörte és olvasta:

— Kedves gyermekeim te oly gyorsan keltél utra, hogy mindannyiunkat megleptél. Nem is bocsátanám meg emez udvariatságot irántam oly könnyen, de egy esemény, mely váratlanul jött, írásra késztetett. Azt kell íennem, hogy legalább is megbabonáztad szegény Gertrudomat, mint Ferrand asszony is mond, a ki pedig bábajos híreben áll nálunk, mert elutasásod óta keres mindenütt, szobádban, a kertben, sőt elment a hármas határhoz is, ama helyre, hol te festeni szoktál. Szegényke hitt minden erejéből s miután te még sem jöttél, sírásra fogta, jajgatva: Meghalt! meghalt!

— Ez így tartott három vagy négy napig. Hervadt szemlátomást s fehér lett, mint a viasz.

Végre ágyának esett, a sorvasztó laz legyűrte. Az orvos tejfel és levesrel táplálja, ez minden a mit bevasz.

A kicsike hozzáad szokott, jöjj hát vissza gyorsan. Segítsd meggyógyítani. A levélben van egy postautalvány 80 frankról az utra, ha nem lenne pénzöd. Ma reggel az orvos, hogy megtapintá

üterét, azt mondta: • A természet mindig segíthet. Ha keresztfiad nem jó vissza, nem állok jót leányodról.

Csak azt értettem, hogy Gertrud elveszett. Jöjj hamar!

Ölel sirva, keresztanyád

özv. Duvivierné.

— Indulok! — felkiálta Bernát és nagy meglepetésére a kapusnénak, egy kétfogatut rendelt s azonnal parancsolva neki: az orleansi indóházhoz!

Három hét! A levél három héttel ezelőtt van keltezve! Gyakran felébredve éjjeli álmából, arra emlékezett, hogy azt álmodta, hogy látta Gertrudot.

E girágszál feleje hajlott édesdeden s jól visszaemlékezett, mily benyomást tett rá a nedves hajfonadék, melyet a szép leány leeresztett s melyvel érintette nyakát s melyre egy néhány csepp reá esett.

• A természet még mindig segíthet — mondta az orvos. Jó, legyen! föl fogja keresni e lélekneküli csodalányét a természetnek, a kit a véletlen neki jelölt társul. A gyümölcs ott lógott a fán, csak le kellett volna szakítani s ő egy tulságos töprenkedés következtében lerontotta ez erzéki, de minden gyönyörrel kínálkozó szerelmét. Kinek tett volna kárt? Gertrudnak férjhez kell menni? Ki veszi el?

Három hét! Jökor érkezke-e? Szíve összeszorult, ha az jutott eszébe, hogy még bányát sem talál. Látta már a vázat kivinni keresztanyja házából és eltűnni a tornyoska alatt, a pap és két minisztergyerek kíséretében.

Bernátot nyomta a lidérc s kihajolva a kocsiból, úgy találta, hogy az ut igen hosszú.

VI.

Midőn a kis rácsos kapu előtt találta magát ismét, mely Duvivier asszony kertjébe vezetett, szíve sebesen vert.

Delután 5 óra lehetett, a nap elbújt a házak mögött, egy fölműle évekelt a bokorban az öntöző medenceze szélén.

Bernát sietett és a nyitott ablakon át látta a halvány Gertrudot, félig lezárt szemekkel egy támlásszékekben elnyújtózva.

Duvivier asszony éppen egy táczát nyújtott neki.

Gertrud hevesen előkte és fölrezenve álmából, kiálta: ott! ott! És egy földöntuli mosoly ömlött el sovány arczán.

Majd felszökött, de gyöngye izmai nem bírták, ingadozott.

Duvivier asszony által tartva, az ajtóra nézett: Ez ő! kiáltozta.

Gertrud Bernát nyakába veté magát, karjaiba szorítá, csókokkal halmozta el, simogatva mint egy macskát. Ezután kimerülve visszarogyott a karosszékbe, félig nyitott ajkakkal, mintha csak álmában történt volna mindez.

Bernát megmagyarázta ezalatt keresztanyjának, miért kapta csak tegnap levélét, aki azután elmondá neki hosszadalmasan Gertrud betegségének lefolyását. A vagyakodás betegségét, mint az orvos nevezi.

— Azonnal megértém — mondta a jó öreg, Bernátot nevez. — De mit tegyünk most, nemde, te nem hárod elvenni?

— Megvallom neked keresztanyám, erre nem gondoltam.

— Igen . . . ugy. De meddig maradsz itt? Ő meg fog halni, ez isteni végzés.

— Engedj egy kissé magamhoz térni — mondta Bernát. Elmegyek, ha Gertrud fölépült.

— Legyen! jó! mig fölépül. De ha a természet mindig segíthet is, van mégis visszaesés . . .

— Ki tudja? — tevé hozzá Bernát.

Duvivier asszony ismétlé:

— Igaz! Ki tudja?

— És ő ragaszkodott-e reményhez.

VII.

Gertrud napról-napra nyert erőben, arczára visszaszállt a rózsapír és ajkai üdékke lettek.

Most is künn lutkozott a mezőkön, mint egy kis özike s hogy teljesen elfáradt, Bernatra támaszkodott, rálehelve égető lélegzést.

A festő egy hó óta volt már vendége Duvivier asszonynak, midőn ez a várostól két mertföldre fekvő tanyájára volt kénytelen menendő, annak mibenléte felől tudomást szerezni. 600 frank jövedelemről volt szó, a mely életbe vágó dolog volt reá nézve.

Nyolcz órakor reggel indult s igérete, hogy ebédre otthon lesz.

Gertrud, kinek nyelve már feloldódott, szerencsés utat kívánt neki s mikor elment, Bernátot kérte, adjon neki leczket.

Ez egy abc-t adott neki.

— Te tudod, mit igéretel, — mondta Gertrud.

— Igen, ha tudsz olvasni, elveszlek feleségül.

— Mi férj és feleség vagyunk s nem válnak el soha.

— Soha! — mondta Bernát megzavarodva. Kezével végigsimítá homlokát.

— Mily szép lesz az! — mondta Gertrud, összecsapva kezeit.

— Kesőbb majd olvasok, játszunk.

Megfogta kezénél.

— Erre jöjj, nézd meg halókamramát.

Mindketten felmásztak a kis falúpesökön, mely az első emeletre vezetett.

Gertrud szobája tele volt a vörösfejes nappal. A nyitott ablakokon becsúszott a fény és a levegő szellő.

VIII.

Midőn Duvivier asszony visszajött, egy összehajtott papírszeletet talált asztalkáján. Érezte, hogy ez szerencsétlenség előjele.
„En egy nyomorult vagyok, nem fog többé lenni.”

Bernát.

Ez volt minden

Duvivier asszony leánya szobájába szaladt. Meglátva őt Gertrud, vankosa közé temette magát.

A szegény anyóka sirt csendesen és hallgatott.

Este az asztalnál Gertrud nem szólt egy szót sem.

Nyolcz órákor felment aludni a nélkül, hogy edesanyját átölelte volna. Ez világosságot látva ott, felment lassan hozzá és az ablak szögleténél — hol beláthatott leánya szobájába — megleste. Két-három könyv volt előtte egy asztalon; Gertrud olvasni tanult.

IX.

Három évvel később, egy márcziusi nap reggelén Durand Bernát, miután megborítottalkozott, pipáját kiszitta, elhelyezkedett vászna előtt, melyen vázlatot kezdett. Tanulmányozta munkáját, közbe-közbe gondolkozva a főtárgyon javítva egy-egy rosszul helyezett vonalat. Szentesi kirándulása óta gyümölcsözőbbek voltak, festészeti remekei. Egy képet, a mely egy fürdő nímát ábrázolt, neki egy kitüntetésen kívül jó jövedelmet hozott. A fiatal művész ennek daczára bánatos és aggódo volt. Társai nevetve mondták, a fiúnak bizonyára meghalt valakije valahol.

Ismerettségét nem tudta senki s ha valaki tréfálózva cizelzott erre, felelé: igen, van pipiském.

Miután megfestette a vázlatot, kihuzta ládafiókját s kivett belőle egy 50 centiméter nagyságu vásznat és sokáig nézte. Ez volt a fürdő nímá mintája; Gertrud a vízből jöve, az ő lábainál, a hármashatár kis folyójánál.

E pillanatban kopogtak az ajtón.

— Szabad — mondá ő.

És látott egy fiatal asszonyt, karján egy gyermekkel, hatmögött egy öreg asszonyt, révedező szemekkel.

— Keresztanyám, Gertrud! — kiálta a festő.

— Mi vagyunk, igen — mondá Gertrud. Vártunk mindennap, de mivel nem jöttél, magam akartam magammal hozni a kis ujdonságot.

— Ah!

— Igen — folytatá a menyecske, megnyomva a szót — tudok olvasni és írni.

Bernát könyves szemekkel ölelte át Gertrudot és keresztanyját.

Majd habozva a kis gyerekre mutatott.

Gertrud karjaiba fogva, Bernát ajkaihoz emelte, csak annyit mondva:

— Nem találod, hogy hozzád hasonlít?

GONDOLATOK.

Gyöngé egyének nem tudnak öszinték lenni.

A féltékenységben több önszeretetet van, mint szerelem.

Az ember sokat megbocsát, ha szeret.

Nehezebb hüvek maradni kedvesünkben ha boldogok vagyunk, mintha gyötörtetünk.

A nők nem ismerik egész kacérságukat.

A nőkben nincs szigorú erkölcsi idegenkedés nélkül.

A nők kevésbé képesek legyőzni kacérságukat, mint szelmeiket.

A szerelemben a rászédés csaknem mindig meszebb megy, mint a bizalmatlanság.

La Rochefoucauld.

Néhány szó a történetphilosophiáról.

„Fruchtbar und weitumfassend ist das Gebiet der Geschichte; in ihrem Kreise liegt die ganze moralische Welt.“ A költő-historikus e szavaival megjelölte a történet philosophiának, mint önálló tudományznak, mibenlétét, alapját és célját. Felkeresni a történelmi eseményekben, — jobban, — azok szorosán összefüzdött láncolatában azt az erkölcsi világot, mely abban rejlik Schiller szavai szerint, felkutatni a törvényszerűséget, a mely az események gyakran csodás változásaiban kell, hogy mutatkozzék, találni az emberek és események homályos tömege fölött egy mindent átvilágító, átható eszmet, mely a kor gondolatainak, érzelmeinek cselekvéseinek rugója, — ezek képezik a történet-philosophia tárgyát — talán inkább — feladatát.

A történet-philosophia — sokkal találóbb volna talán ez a kifejezés! philosophiai történelem tehát fölötte áll a pragmatikus történelemnek. Emez keresi az okokat, melyek az egyes eseményeket létrehozták; keresi akár a cselekvő személy jellemében, vagy ha ott meg nem találja — igyekezik kimagyarázni a körülményekből. Amaz előbbre megy; nem elégszik meg az egyes esetek okainak speciális kutatásával, hanem összegezven azokat, törvényszerűséget keres a cselekvények indokai között és megállapítja ennek a törvényszerűségnek módját, a mit mi koreszmének nevezünk.

Mert, vajjon mit tesz a történetíró, midőn egy esemény okaira reflektál és ez okok létesülését leírja, magának az események cselekvésével? Egyszerűen constatalja a körülmények határozott természetét, a viszonyok szükségkép való fejlődését vagyis az okok és okozatok logikai egymásutánjában előadja minden dolognak természetü létesülését. És ép azért tanulságos ez a tudomány, mert feltűnteti a lényegeben egy és ugyanazon emberi természetnek a körülmények által meghatározott legkülönbözőbb fejlődési alakját. Az államférfi, a bölcselel csak azért tanulhat a történelemből mert abban tünik fel legjobban, minden, — az emberekre vonatkozó törvény — akár annak létét, akár annak változásait fűrészszük. Aki feltűnteti az ember — illetve az emberek sokaságának népnek, nemzetnek vagy államnak — létét és létesülését, — az minden észlelhető oldalról karolta fel az emberi természet felett uralkodó törvények lényegét.

Létezését e törvényeknek, melyek kétségkívül meg adják a módját az emberiség fejlődésének, ma már minden történet-philosoph elismeri, sőt állítjuk, — hogy e tényt elismerték már akkor, a mikor az emberek fejlődésükben olyan értelmi stadiumba jutottak, hogy megérthették, mi a rend, törvény, jog vagy jogtalanság. Sőt akadt nagynevű történet-philosoph, kit e törvények létezésé, illetve felismerése — felszeg irányba terelt buzgó kutatásaiban. Buckle-ról és tanítványairól szövegek, kik — atapul felvéve e törvények létezését, azt állítják, hogy mi képesek vagyunk e törvényeket oiy alakban felkarolni, hogy azok alapján a jövőt nemcsak valószínűleg, hanem matematikailag pontosan megmondhassuk. Buckle hosszas kutatás után jutott ez eredményhez: fáradságos nehéz munka előzte meg ezt a szerencsétlenül merészen hangzó principiumot, mely nemcsak a multat akarja megfejteni, hanem kulcsot akar kezünkbe adni, melylyel a jövő rejtélyeit is megfejthetjük. Büszkén lenézni azokat, kik kételkednek az ember erejében, midőn tőle a gondviselés titkainak megfjtését kívánják, sőt ezen kételety is el akarja tavolítani, hogy — saját szavaival élve; — mi sem akadályozhassa többé haladásunkat a mindentudás felé.

A felelevenedett dődonai jőda modern tudományos kiadásban; a Spinoza métev mechanizmusa a történelem terén.

Bár ez nem tartozik közvetlenül tárgyamhoz, engedtessek meg nekem, hogy Buckle módszerét röviden bírálal alá vegyem. Előre is constatalnom kell a tényt, hogy Buckle kiinduló pontja tarthatatlan hypothesis tulzolt óhaj, mely realisaiva sohasem lehet. Az emberiség elérte volna a tökély legmagasabb fokát, ha sikerült volna a multak ismert tényeiből egyszerű következtetés útján megállapítani, kiolvadni a jövőben történeendő eseményeket; még pedig matematikai biztossággal.

Tagadhatatlan, hogy a multak alapos ismeretéből lehet következtetni a jövőben bekövetkezendő egyes események valószínűségét, mert elvégre; — ugyanazon okok összehatása, ha nem is mindig, de leggyakrabban — ugyanazon okozatot hozzák létre. De Buckle — különben korának egyik legnagyobb lángelméje — elfelejti, hogy az emberi ismeret, — mint mindenben, — ugy a történelem mezéjén is korlátolt kutatásai hevében, az elerendő eredményért buzongó elragadottságában szem elől téveszti azt, — a mit kiinduló ponttúl kellett volna felvenni okoskodásaiban; és ez az emberi elme korlátoltsága, az a tehetetlenség, mely a világ egyik legnagyobb philosophusát Stuart Mill-t e szavakra indítja: „Valóban, hogy valamit tudunk, mindent kellene tudnunk.

Bármely önbizalommal az elerendő siker biztossággal lépett ia fel Buckle, rendszerének alapelvét célra vezetőnek el nem fogadhatja a tudomány.

De az emberi természet felett uralkodó törvények mibenlétét kutattak már más oldalról is. Quetelet, a moralstatistika halhatatlan megalapítója, — volt az, ki a statistika segítségével nemcsak a politika legfőbb feladataira derített világot, — hanem az ember szellemének titkoszerű nyilatkozatában a törvényszerűség eltagadhatlan bizonyítékait is fellelte és azt hitte, hogy a statistika segítségével sikerülni fog mindazon kérdéseknek megoldása, melyek a fejlődés törvényeire vonatkoznak. Sajnos, hogy Quetelet-t is felszeg irányba ragadta tudományos heve. „Ueber den Menschen und die Entwicklung seiner Fähigkeiten“ című munkájában, mint lelkesült matematikus azt hiszi, hogy minden tudomány annál tökéletesebb minél könnyebben lehet abban a matematikai számításat alkalmazni, bevaldja, hogy nézete szerint a szellemi élet tüneményei törvényszerűleg működő okok eredményei. Erősen hiszi és zeutül meg van győződve arról, hogy az emberek prenyét — esztét hátorságát — képzelődő erejét stb. szintén matematikai módon lehet felismerni.

Quetelet érdemeit a statistika terén távolról sem akarom kétségbevonni, nagysága világra szóló és valóban nem lehet csodálkozás nélkül olvasni művet, melynek minden sorában egy sokoldaltly képzett génius látunk, ki tárgyától el van ragadtatva,

annak és abban él. Elismerjük, hogy a statistika rendkívüli világot vehet a társadalom legkitünőbb állapotaira is nélkülözhetlen része a társadalmi tudományoknak, de kétségbe kell vonnunk azt, hogy e tudomány megtalálhatná azon törvényeket, a melyektől az emberiség fejlődése függ.

Quetelet legelső tévedése, hogy ő az eredményben, az okokban véli az okot megismerhetni. Quetelet csak egy okot ismer: a társadalmat. Igaz, hogy ennek kebelében kell keresni az általa feltüntetett eredmények végső okát; de megkülönbözteti-e ő magának, a társadalomnak erőit, elmélikedik-e a társadalom főtenyezőjének, az embernek, különböző irányban nyilvánuló tevékenységéről? Nem. Ő constatól bizonyos egyformaságot, és ezeket számokban feltüntetve, törvénynek nevezi, feltéve, hogy mi bármely téren az események bizonyos egyformaságát constatólta; adva van-e már ezen egyformaságnak oka is? Talán a társadalom az ok? mint Quetelet állítja. De hisz ez száz meg száz külön irányt foglal magában és benne az okok végtelen sokasága rejlik, reá hivatkozni tehát annyit jelentene, mint az okok végtelen rajára utalni. Pedig a tudomány elvégre is, valaminek egyedüli okát, vég-
okát keresi.

Quetelet tehát minden genialitása daczára is tévedett. Az emberi természet telett uralkodó törvényeket miben létét neki sem sikerült megállapítani. És mégis úgy neki, mint Bucklenak rendkívül sokat köszönhet a történelem philosophia. Ők jelölték meg az irányt, a melyen haladva e tudomány tökéletesedhetik s bár tévedésük folytán elfogadható pozitív eredményt nem bírtak felmutatni, fejtegetéseikben tisztázták a történelem philosophiának célját, feladatát és eszközeit. Müködéüket nem az elért siker után kell méltatni; hanem azon nagy és rendkívüli haszon után, melyet munkáikkal a történelem philosophiának nyújtottak.

Weiss Lajos,
joghallgató.

Téli estén

*Téli estén, csendes estén,
Egy magamban egyedül
Üldögélve kis szobámba
Lelkem multba messze szállva
Gondolatban elmerül.*

*Elvonulnak így előttem
Tarka képek, szép mesék —
Gyermekkorom édes multja,
Hol utamra virág hullt,
Hol bú s kínra nem telék.*

*Majd utánna mások jönnek,
Büszke szárnyas angyalok
Ifjúságom aranykora —
Hol napnak ha volt ros sz sora,
Nem csaltak: remény s gazok . . .*

*Majd reájuk bú sötétben,
Mint téli éj, jeketén —
Egy zord, sivár pusztu élet,
Hol ég, törvis vérig tépett:
A bú jelen jön elem . . .*

*Mintha vadnak körme vágna
Szivem ekkor — folsajog —
Láz gyöttri át kinzott lelkem
S átélt összes szenvedélen
Ujra érzem: mi vagyok . . .*

*Mért is kellett így születnem . . .
Tépeldöm ekkor én —
S büszke törzsnek mért van sárja,
Hogy ha azt a földig hajtja
Atkos vihar könnyedén?*

*Szép tarasznak napheceben
A virág mért él s virul —
Hogyha irigy, zordon ősznek
Szél jöven, őszszelőknek
Szirmai — s halál lehul?*

*S miért van a sziv, — hogy ha benne
Egyszer édes üdv fakad,
— Hogy csalódás el ne érje
S bú baj soha meg ne tépje —
Mindjárt hogy meg nem szakad? . . .*

Herke Mihály.

Fehér rózsza, piros rózsza

— Novelletta. —

Egy zivataros, hideg deczemberi délután három fiatal emberült a K . . . i kaszinó játékszobájában. Vidéki földbirtokos volt mind a három, kik megunva otthon magukat, bejöttek a városba, maguknak egy jó napot csinálni. Calabriast játszottak, még pedig horribilis összegekben, a mellett vigan poharazva. — készített az alapot egy esetleges éjjeli szilaj korhelykedéshez.

Fiuk, szolt osztásközben Réthy Laczi, elővéve az óráját — öt óráig köteleztük magunkat játszani, s az tíz perc alatt meglesz. Te Elemér még egyszer osztasz s aztán abbahagyjuk. Az alatt majd csak Jenő is megérkezik, s akkor aztán a ma esti programot megcsináljuk. — Nem bánom, szolt Csajthay Elemér, kiosztva a kártyát, — tehát legyen ez az utolsó! — Réthy Laczinak mint már az egész délután, úgy ez alkalommal is pompás kártyája volt. Négy felsőt kapott. Hanem nem mondaná ki; mert abban a pillanatban nagy robajjal kinyílt az ajtó, s azon inkább beesett, mint jött hóval lépve, szuszmarás arczal Véghegyi Jenő, s kétségbeesett hangon kiáltá a játékok felé: „Fiuk, tudjátok-e mi történt? Lóczy Kálmán agyonlőtte magát. Mintha a villám esapott volna közéjük, oly rémes ijedelmet idézett elő az a pár szó. Réthy Laczi egyszeribe elfelejtette a négy felsőt, Csajthay Elemér meg azt a pár ötvenest, a mibe a délutáni Calabrias került, — s az izgatottságtól halaványan mind a hárman egyszerre kérdezték: „mikor? miért?”

„Ezelőtt felórával — szolt Véghegyi Jenő. — Jól talált a boldogtalan; át lötte az egész koponyáját. Mikor én ott voltam, már akkor nem élt. — Amily borzasztó ép oly megmagyarázhatatlan ez az eset, szolt Réthy Laczi — hiszen Kálmán a legrendezettebb viszonyok között élt. Anyagi zavarokról tehát itt szó sem lehet. Mi lehet hát az oka? — Nem mi, hanem „ki”? szolt titokzatosan Véghegyi Jenő. — Ki?? Talán Törösi Malvin? — Az is. — Nos, aztán? — Aztán meg a másik. — Kit gondolsz? — Azt a másik rózsát. — Fornszeke Gizellát? — Igen. — De hát mi ebben az összefüggés? — A lehető legszomorubb. — Valóban nem értelek. — Csodálom, mert ezt már a verebek is csiripelik. Különben ha érdekel benneteket, hát elmondom. — Halljuk. — Kiáltá lázas izgatottsággal egyszerre mind a három — hogy mi vitte szegény Kálmánt e végzetes lépésre?

Véghegyi Jenő ezalatt lehuzta keztyűit, s letéve téli kabátját, aztán szivarra gyujtva odaült a három szimbora közé. s a következőkben mondoita el Lóczy Kálmán szomorú történetét.

Azt hiszem mindnyájan emlékeztek a tavali Katalin bála. Ott voltunk mind a négyen, — szegény Kálmán is, — és törtük, zúztuk magunkat azután a remek kis szöke lányka után, ki akkor volt először bálban. Ez volt az az aranyhaju szöke Phryne, a szép Törösy Malvin.

Ott volt aztán az a másik is, az a ragyogó szép barna leány, — kinek kilencz vármegyében sem volt párja, — a Lóczy Kálmán menyasszonya, Fornszeke Gizella.

Hogy melyik volt szebb, a kettő közül — arra könnyű volna megfelelni. Ti is bizonyára Fornszeke Gizellának adnátok az elsőseget; hanem hát voltak sokan, a kik Malvient szebbnek tartották. Hogy miért, ezt nem tudom. Annyi igaz, hogy mind a kettő remeke volt a teremtésnek. Egyik szöke, a másik barna; és mint valaki akkor megjegyezte, az egyik piros, a másik meg fehér rózsza. Hogy az az aranyhaju szöke tündér abban az éjszakában velünk együtt annyi soknak megzavarta a fejét, — az még nem lett volna valami nagy-baj; hanem hogy szegény Kálmán ujján a jeggyűrűvel, menyasszonya szemeláttára olyan veszettül utánna adta magát, az már több volt a soknál. Még ma is rejtelj előttem, hogy micsoda különös ellenállhatatlan varázsszal volt az a leány felruházva. A szemében? az arczában? a modorban vagy az egész valójában volt-e az a valami, a mi elfelejtette az emberrel annak a másik leánynak a ragyogó, ésbontó szépséget, — avagy csak a pusztu képzelődés korbácsolta fel aranyos ostorával az örülés ereiben a vért, — mondom, ezt ma sem tudom magamnak megmagyarázni . . .

Abban az éjszakában reá nézve nem létezett más a világon, mint az a szöke leány, az a szép fehér rózsza, a kinek azon a bálon ő, Fornszeke Gizella völgenye volt a legtüzesebb udvarlója. Nem tudom, hogy Kálmán ama mysthikus varázshatása alatt követte el azt az óriási baklövést, vagy a pezsgőből ivott falán többet? — annyi tény, s erre ti is emlékeztek, hogy erre a példatlan botrányra Fornszekekék azonnal hazamentek, a teremben pedig nyílt titokként beszéltek, hogy Kálmán mai magaviseletének oka nem egyéb, mint a viszony egyszer s mindenkorai megszakítása. Pedig dehogyan is volt az úgy.

Az igaz, hogy Kálmán még világos viradtkor is ott táncolt a cigány előtt Törösy Malviennel, aztán pedig velünk együtt egy hatalmasat mulatott, hanem hát arra még sem volt elkészülve, a mi őt odahaza várta. Nem is gondolt arra, hogy ez a nap, melyre annak a szép leánynak a társaságában viradt fel, — az lesz életének egyik legfájdalmasabb és legholdogtalánabb napja. A menyasszonya által visszaküldött jeggyűrű várta őt odahaza. Akkor azt mondta rá „gömbház”, és léleküdt kiáltani a mamorát. Hanem mikor felébredt — akkor megbáná, nagyon megbáná

Midőn Duvivier asszony visszajött, egy összehajtott papír szeletet talált asztalán. Érezte, hogy ez szerencsétlenség előjele.
„En egy nyomorult vagyok, nem fog többé látni Bernát.”

Ez volt minden
Duvivier asszony leánya szobájába szaladt. Meglátva őt Gertrud, vankosai közé temette magát.
A szegény anyóka sirt csendesen és hallgatott.
Este az asztalnál Gertrud nem szőtt egy szót sem.
Nyolcz óraker felment aludni a nélkül, hogy edesanyját átölelte volna. Ez világosságot látva ott, felment lassan hozzá és az anyóka szögleténél — hol beláthatott leánya szobájába — megleste.
Két-három könyv volt előtte egy asztalon; Gertrud olvasni tanult.

Három évvel később, egy márciusi nap reggelén Durand Bernát, miután megborotválkozott, pipáját kiszította, elhelyezkedett vászna előtt, melyen vázlatot kezdett. Tanulmányozta munkáját, közbe-közbe gondolkozva a főtárgyon javítva egy-egy rosszul helyezett vonalat. Szentesi kirándulása óta gyümölcsözőbbek voltak festészeti remekei. Egy képet, a mely egy fürdő nimfát ábrázolt, neki egy-küntetésen kívül jó jövedelmet hozott. A fiatal művész ennek daczára bánatos és aggodó volt. Társai nevetve mondkák, a funak bizonyára meghalt valakije valahol.

Ismerettségét nem tudta senki s ha valaki tréfálózva cselizott erre, felelé: igen, van pipiském.

Miután megfestette a vázlatot, kihuzta ládájából s kivett belőle egy 50 centiméter nagyságu vásznat és sokáig nézte. Ez volt a fürdő nimfa mintája: Gertrud a vízből jöve, az ő lábainál, a hármashatár kis folyójánál.

E pillanatban kopogtak az ajtón.

— Szabad — mondá ő.

És látott egy fiatal asszonyt, karján egy gyermekkel, hátmögött egy öreg asszonyt, révedező szemekkel.

— Keresztanyám, Gertrud! — kiálta a festő.

— Mi vagyunk, igen — mondá Gertrud. Vártunk mindennap, de mivel nem jöttél, magam akartam magammal hozni a kis ujdonságot.

— Ah!

— Igen — folytató a menyecske, megnyómva a szót — tudok olvasni és írni.

Bernát könyves szemekkel ölelte át Gertrudot és keresztanyját.

Majd habozva a kis gyerekre mutatott.

Gertrud karjaiba fogva, Bernát ajkaihoz emelte, csak annyit mondva:

— Nem találod, hogy hozzád hasonlít?

GONDOLATOK.

Gyöngö egyének nem tudnak ösztütek lenni.

A féltékenységekben több önszeretetet van, mint szerelem.

Az ember sokat megbocsát, ha szeret.

Nehezebb hüsek maradni kedvesünkhez ha boldogok vagyunk, mint ha gyntörtetünk.

A nők nem ismerik egész kacérságukat.

A nőkben nincs szigorú erkölcsi idegenkedés nélkül.

A nők kevésbé képesek legyőzni kacérságukat, mint szerelmüket.

A szerelemben a rászédés csaknem mindig rosszabb megy, mint a bizalmatlanság.

La Rochefoucauld.

Néhány szó a történetfilozóphiáról.

„Fruchtbar und weitumfassend ist das Gebiet der Geschichte; in ihrem Kreise liegt die ganze moralische Welt.“ A költő-historikus e szavaival megjelölte a történet filozóphiának, mint önálló tudományának, mibenlétét, alapját és célját. Felkeresni a történelmi eseményekben, — jobban, — azok szorosán összefüggő dőlő láncolatában azt az erkölcsi világot, mely abban rejlik Schiller szavai szerint, felkutatni a törvényszerűséget, a mely az események gyakran csodás változásaiban kell, hogy mutatkozzék, találni az emberek és események homályos tömege fölött egy mindent átvilágító, átható eszmét, mely a kor gondolatainak, erkölcsi-cselekvéseinek fogója, — ezek képezik a történet-philozófia tárgyát — talán inkább — feladatát.

A történet-philozófia — sokkal találóbb volna talán ez a kifejezés! — filozóphiái történelem tehát fölötté áll a pragmatikus történelemnek. Emez keresi az okokat, melyek az egyes eseményeket létrehozta; keresi akár a cselekvő személy jellemében, vagy ha ott meg nem találja — igyekezik kinyagarázni a körülményekből. Amaz előbbre megy; nem elégszik meg az egyes esetek okainak specialis kutatásával, hanem összegezven azokat, törvényszerűséget keres a cselekvények indokai között és megállapítja ennek a törvényszerűségnek módját, a mit mi koreszmenének nevezünk.

Mert, vajjon mit tesz a történetíró, midőn egy esemény okaira reflektál és ez okok létesülését leírja, magának az események eseteleisével? Egyszerűen constatálja a körülmények határozott természetét, a viszonyok szükségkép való fejlődését vagyis az okok és okozatok logikai egymásutánjában előadja minden dolognak természet szerű létesülését. És ép azért tanulságos ez a tudomány, mert feltűnteti a lényegében egy és ugyanazon emberi természetnek a körülmények által meghatározott legkötönnebb fejlődési alakját. Az államférfiu, a bölcselő csak azért tanulhat a történelemből mert abban tünik fel legjobban, minden, — az emberekre vonatkozó törvény — akár anbkak létét, akár annak változásait fűrksézzük. Aki feltűnteti az ember — illetve az emberek sokaságának népnek, nemzetnek vagy államnak — létét és létesülését, — az minden észlelhető oldalról karolta fel az emberi természet-leelt uralkodó törvények lényegét.

Létesület e törvényeknek, melyek kétségkívül meg adják a módját az emberiség fejlődésének, ma már minden történet-philozóphi elismeri, sőt állíthatjuk, — hogy e tényt elismerték már akkor, a mikor az emberek fejlődésükben olyan értelmi stadiumba jutottak, hogy megérthették, mi a rend, törvény, jog vagy jogtalanság. Sőt akadt nagynevű történet-philozóphi, kit e törvények létezése, illetve felismerése — felszeg irányba terelt buzgó kutatásai-ban. Buckle-ról és tanítványairól szölok, kik — alapul felvéve e törvények létesületét, azt állítják, hogy mi képesek vagyunk e törvényeket oiy alakban felkarolni, hogy azok alapján a jövődől nemcsak valószínűleg, hanem matematikai pontossággal és bizonyossággal megmondhassuk. Buckle hosszas kutatás után jutott ez eredményhez; fáradságos nehéz munka előzte meg ezt a szerencsétlenül mérszen hangzó principiumot, mely nemcsak a multat akarja megfejteni, hanem kulcsot akar kezünkbe adni, melylyel a jövő rejtélyeit is megfejthetjük. Büszkén lenézni azokat, kik kételkednek az ember erejében, midőn tőle a gondviseles' tükainak megfejtesét kívánják, sőt ezen kételyt is el akarja tavolítani, hogy — saját szavaival élve, — mi sem akadályozhassa többé haladásunkat a mindentűdás felé.

A felelevenedett dodonai jóda modern tudományos kiadásban: a Spinoza merev mechanizmusa a történelem terén

Bár ez nem tartozik közvetlenül tárgyamhoz, engedtessek meg nekem, hogy Buckle módszerét röviden bíráló alá vegyem. Előre is constatálnom kell a tényt, hogy Buckle kiinduló pontja tarthatatlan hypothesis tulzott óhaj, mely realizálva sohasem lehet. Az emberiség elérte volna a tökély legmagasabb fokát, ha sikerült volna a multak ismert tényeiből egyszerű következtetés útján megállapítani, kiolvadni a jövőben történendő eseményeket; még pedig mathematikai biztossággal.

Tagadhatatlan, hogy a multak alapos ismeretéből lehet következtetni a jövőben bekövetkezendő egyes események valószínűségét, mert elvégre, — ugyanazon okok összehatalása, ha nem is mindig, de leggyakrabban — ugyanazon okozatot hozzák létre. De Buckle — különben korának egyik legnagyobb lángelméje — elfelejti, hogy az emberi ismeret, — mint mindenben, — ugy a történelem mezején is korlátolt. Kutatásai hevében, az elérendő eredményért buzongó elragadottságában szem elől téveszti azt, — a mit kiinduló ponttúl kellett volna felvenni okoskodásaiban: és ez az emberi elme korlátoltsága, az a tehetetlenség, mely a világ egyik legnagyobb filozóphusát Stuart Mill-t e szavakra indítja: Valóban, hogy valamit tudunk, mindent kellene tudnunk

Bármely önbizalommal az elérendő siker biztossággal lépett is fel Buckle, rendszerének alapelvét célra vezetőnek el nem fogadhatja a tudomány.

De az emberi természet felett uralkodó törvények mibenlétét kutattak már más oldalról is. Quetelet, a moralstatistika halhatatlan megalapítója, — volt az, ki a statistika segítségével nemcsak a politika legtöbb feladataira derített világot, — hanem az ember szellemének titokszerű nyilatkozatában a törvényszerűség eltagadhatatlan bizonyítékait is fellelte és azt hitte, hogy a statistika segítségével sikerülni fog mindazon kérdéseknek megoldása, melyek a fejlődés törvényeire vonatkoznak. Sajnos, hogy Quetelet-t is felszeg irányba ragadta tudományos heve. „Ueber den Menschen und die Entwicklung seiner Fähigkeiten“ czimű munkájában, mint lelkesült matematikus azt hiszi, hogy minden tudomány annál tökéletesebb minél könnyebben lehet abban a matematikai számítás alkalmazni, bevallja, hogy nézete szerint a szellemi élet tüneményei törvényszerűleg működő okok eredményei. Erősen hiszi és szentül meg van győződve arról, hogy az emberek erényét — esztét batorságát — képzelődő erejét stb. szintén mathematikai módon lehet felismerni.

Quetelet érdemeit a statistika terén távolról sem akarom kétségbevonni, nagysága világra szóló és valóban nem lehet csodálkozás nélkül elolvasni művét, melynek minden sorában egy sokoldalú képzet jelenik látnunk, ki tárgyától el van ragadtatva,

annak és abban él. Elismerjük, hogy a statistika rendkívüli világot vehet a társadalom legkitűnőbb állapotaira is nélkülözhetlen része a társadalmi tudományoknak, de kétségbe kell vonnunk azt, hogy e tudomány megtalálhatna azon törvényeket, a melyektől az emberiség fejlődése függ.

Quetelet legelső tévedése, hogy ő az eredményben, az okozatban véli az okot megismerhetni. Quetelet csak egy okot ismer: a társadalmat. Igaz, hogy ennek kebelében kell keresni az általa feltüntetett eredmények végső okát; de megkülönbözteti-e ő magának, a társadalomnak erőit, elmélkedik-e a társadalom fötényezőjének, az embernek, különböző irányban nyilvánuló tevékenységéről? Nem. Ő constátál bizonyos egyformaságot, és ezeket számokban feltüntetve, törvénynek nevezi, feltéve, hogy mi bármely téren az események bizonyos egyformaságát constátáltuk; adva van-e már ezen egyformaságok oka is? Talán a társadalom az ok? mint Quetelet állítja. De hisz ez száz meg száz külön irányt foglal magában és benne az okok végtelen sokasága rejlik, reá hivatkozni tehát annyit jelentene, mint az okok végtelen rajára utalni. Pedig a tudomány elvégre is, valaminek egyedüli okát, vég-akat keresi.

Quetelet tehát minden genialitása dacára is tévedett. Az emberi természet felett uralkodó törvényeket miben létét neki sem sikerült megállapítani. És mégis úgy neki, mint Bucklenak rendkívül sokat köszönhet a történelem philosophia. Ők jelölték meg az irányt, a melyen haladva e tudomány tökéletesedhetik s bár tévedésük folytán elfogadható pozitív eredményt nem bírtak felmutatni, fejtegetéseikben tisztázták a történet philosophianak czélját, feladatát és eszközeit. Működésüket nem az elért siker után kell mérni; hanem azon nagy és rendkívüli haszon után, melyet munkáikkal a történet philosophianak nyújtottak.

Weiss Lajos.
Joghallgató.

Téli estén

Téli estén, csöndes estén,
Egymagamban egyedül
Üldögélve kis szobámba
Lelkem multba melege szállva
Gófolatban elmerül.

Elvonulnak így előttem
Tarka képek, szép mesék —
Gyermekkorom édes multja,
Hol utamra virág hullt,
Hol bűs a kinnra nem lelek.

Majd utánna mások jönnek,
Büszke szárnyas angyalok
Ifjúságom aranykora —
Hol napnak ha volt rozsa sora,
Nem csaltak: remény s ázsók . . .

Majd redjünk bús sötétben,
Mint téli éj, jeketén —
Egy zord, sivár pusztu élet,
Hol ég, tövis vérig tépelt:
A bús jelen jön elém . . .

Mintha vadnak körme vágna
Szivem ekkor — folsajog —
Láz gyöttri át kintzött lelkem
S átélő öszes szenvedelmén
Újra érzem: mi vagyok . . .

Mért is kellett így születnem . . .
Tépelődöm ekkor én —
S büszke törzsnek mért van sarja,
Hogy ha azt a földig hajtja
Atkos vihar könnyedén?

Szép tavasznak naphecsében
A virág mért él s virul —
Hoggyha irigy, zordón ösznek
Széle jöved, öszneknek
Szirmai — s halál lehel?

S mért van a sziv, — hogy ha benne
Egyszer étes üdv fakad,
— Hogy csalódás el ne érje
S bűs baj soha meg ne tépje —
Mindjárt hogy meg nem szakad? . . .

Herke Mihály.

Fehér rózsza, piros rózsza

— Novellette. —

Egy zivataros, hideg decemberi délután három fiatalember ült a K . . . i kaszinó játékszobájában. Vidéki földbirtokos volt mind a három, kik megunva otthon magukat, bejöttek a városba, magoknak egy „jó napot” csinálni. Calabriast játszottak, még pedig horribilis összegekben, a mellett vígan poharazva. — Késztívén az alapot egy esetleges éjjeli szilaj korhelykedéshez.

„Fiuk, szóló osztásközben Réthy Laczi, elővéve az óráját — öt óráig köteleztük magunkat játszani, s az tíz perc alatt meglesz. Te Elemér még egyszer osztasz s aztán abbahagyjuk. Az alatt majd csak Jenő is megérkezik, s akkor aztán a ma esti programot megcsináljuk. — Nem bánom, szóló Csajthy Elemér, kiosztva a kártyát, — tehát legyen ez az utolsó. — Réthy Laczinak mint már az egész délután, úgy ez alkalommal is pompás kártyája volt. Négy felsőt kapott. Hanem nem mondhatta ki; mert abban a pillanatban nagy robajjal kinyílt az ajtó, s azon inkább beesett, mint jött hóval lepeve, szuszmarás arccal Véghegyi Jenő, s kétségbeesett hangon kiálta a játszóknak felé: „Fiuk, tudjátok-e mi történt? Lóczy Kálmán agyonlőtte magát. Mintha a villám csapott volna közéjük, oly rémes ijedelmet idézett elő az a pár szó. Réthy Laczi egyszeribe elfelejtette a négy felsőt, Csajthy Elemér meg azt a pár ötvenest, a mibe a délutáni Calabrias került, — s az izgatottságtól halaványan mind a harman egyszerre kérdezték: „mikor? miért?”

„Ezelőtt félórával — szóló Véghegyi Jenő. — Jól talált a boldogtalan; át lőtte az egész koponyáját. Mikor én ott voltam, már akkor nem élt. — Amily borzasztó ép oly megmagyarázhatatlan ez az eset, szóló Réthy Laczi — hiszen Kálmán a legrendezettebb viszonyok között élt. Anyagi zavarokról tehát itt szó sem lehet. Mi lehet hát az oka? — Nem mi, hanem „ki”? szóló titokzatosan Véghegyi Jenő. — Ki?? Talán Törösi Malvin? — Az is. — Nos, aztán? — Aztán meg a másik. — Kit gondolsz? — Azt a másik rózsát. — Fornszeke Gizellát? — Igen. — De hát mi ebben az összefüggés? — A lehető legszomorubb. — Valóban nem értelek. — Csodálom, mert azt már a verebek is csiripelik. Különbösen ha érdekel benneteket, hát elmondom. — Halljuk. — Kiálta lazán izgatottsággal egyszerre mind a három — hogy mi vitte szegény Kálmánt e végzetes lépésre?

Véghegyi Jenő ezalatt lehuzta keztyűit, s letevé téli kabátját, aztán szivarra gyujtva odaült a három czimbora közé, s a következőkben mondotta el Lóczy Kálmán szomorú történetét.

Azt hiszem mindnyájan emlékeztek a tavali Katalin bálra. Ott voltunk mind a négyen, — szegény Kálmán is, — és törtük, zuztuk magunkat azután a remek kis szőke lányka után, ki akkor volt először bálban. Ez volt az aranyhajú szőke Phryne, a szép Törösi Malvin.

Ott volt aztán az a másik is, az a ragyogó szép barna leány, — kinek kilencz vármegyében sem volt párja, — a Lóczy Kálmán menyasszonya, Fornszeke Gizella.

Hogy melyik volt szebb, a kettő közül — arra könnyű volna megfelelni. Ti is bizonyára Fornszeke Gizellának adnátok az elsőséget; hanem hát voltak sokan, a kik Malvient szebbnek tartották. Hogy miért, ezt nem tudom. Annyi igaz, hogy mind a kettő remeke volt a természetnek. Egyik szőke, a másik barna; és mint valaki akkor megjegyezte, az egyik piros, a másik meg fehér rózsza. Hogy az az aranyhajú szőke tündér abban az éjszakában velünk együtt annyi soknak megzavarta a fejét, — az még nem lett volna valami nagy baj; hanem hogy szegény Kálmán ujján a jeggyűrűvel, menyasszonya szemeláttára olyan vesztetül utánna adta magát, az már több volt a soknál. Még ma is rejtély előttem, hogy micsoda különös ellenállhatatlan varázsszal volt az a leány felruházva. A szemében? az arcában? a modrában vagy az egész valójában volt-e az a valami, a mi elfelejtette az emberrel annak a másik leánynak a ragyogó, észbontó szépségét, — avagy csak a pusztu képzelődés korbácsolta fel aranyos ostarával az örülésgis ereiben a vert, — mondom, ezt ma sem tudom magamnak megmagyarázni . . .

Abban az éjszakában reá nevezte nem létezett más a világon, mint az a szőke leány, az a szép fehér rózsza, a kinek azon a bálon ő, Fornszeke Gizella vőlegénye volt a legtüzezebb udvarlója. Nem tudom, hogy Kálmán ama mystikus varázshatása alatt követte el azt az óriási baklövést, vagy a pezsgóból ivott talán többet? — annyi tény, s erre ti is emlékeztek, hogy erre a példatlan botrányra Fornszekekék azonnal házamentek, a teremben pedig nyílt titokként beszélték, hogy Kálmán mai magaviselésének oka nem egyéb, mint a viszony egyszer s mindenkorai megszakítása. Pedig ahogy is volt az úgy.

Az igaz, hogy Kálmán még világos viradtkor is ott táncolt a cigány előtt Törösi Malviennel, aztán pedig velünk együtt egy hatalmasat mulatott, hanem hát arra még sem volt elkészülve, a mi őt odahaza várta. Nem is gondolt arra, hogy ez a nap, melyre annak a szép leánynak a társaságában viradt fel, — az lesz életének egyik legfájdalmasabb és legboldogtalanabb napja. A menyasszonya által visszaküldött jeggyűrű várta őt odahaza. Akkor azt mondta rá: „gömbház”, és lefeküdt kiadulni a matracra. Hanem mikor felébredt — akkor megbánta, nagyon megbánta

a mit cselekedett. Azt hitte a szerencsétlen, hogy majd valahogy csak helyreütheti a dolgot. El is ment Fornszekékhez, hanem azok nem voltak otthon. Elment másodszor is, és azok még mindig nem akartak odafüggni lenni. Ez okból hát harmadszor már nem ment el, hanem írt levelet Gizellának. Hogy mi volt abban a levélben, azt nem tudom, de hogy választ nem kapott rá, azt Kálmán maga mondta nekem. Hanem hát Kálmán azért még mindig bízott, s reménykedett. Reménykedett, mert szerette, örületesen szerette azt a szép barna leányt, az ő egykori menyaszonyát; s hogy tehát könnyítsen egy kissé nehéz bánatán, hát neki adta magát a korhelykedésnek. Úgy vélte, hogy ez a legjobb orvoság a szivháborgásra. Folyt is aztán a pezsgő, és szólt a nőta körülbelül három hónapig. Hanem hát az mind hasztalan volt, mint Fornszek Gizellával azért mégis jegyet váltott az a vöröskepű arasi bérlő, a kit valamikor oly csufondarosan kiköszarozott. Mikor ennek a jegyváltásnak híre futamodott a városban akkor Kálmán is abba hagyta a duhajkodást, és egyszerre, mintha csak a föld nyolte volna el, eltűnt a városból. Úgy három-négy hónap multával aztán hazajött. Akkorra már Fornszek Gizella régen az arasi bérlő felesége volt. Hogy hol, s merre jár, ép úgy nem kérdeztem meg tőle, mint a mily óvatosan kerültem az alkalmat, hogy beszélgetésünkbe a történetet valamiképp beleszójjem. Az igaz, hogy ő sem említette soha. Így akarta velem, s az egész világgal elhitetni, hogy ő azt a leányt sohasem szerette, vagy ha szerette is, hát már rég elfelejtette. Pedig hát dehogy is felejtette el. Azóta szerette még csak igazán, a mióta tudta, hogy az az ünnepezt szép barna leány, a kire ő oly büszke volt, s a kit szeretett lázas szívének minden szenvedélyességével — egy másé lett a kinek nem a szerelem, nem a rokonszenv érzelmével, hanem földült boldogsága összes kétségbeesésével adta oda magát. Pokollá tette annak az életét, a ki menyországot érdemelt volna; — mártírú tette azt, a kinek egyelőli báné az volt, hogy őt igazán szerette.

Az a vöröskepű arasi bérlő, az persze boldog volt. Neki volt az egész vármegyében a legszebb, és a leghalványabb arcu felesége. Hogy idegelgette, hogy imádtá azt a szép asszonyt, ki aztán hogy akart neki tetszeni! És az a szép asszony is megbecsülte a férjét — legalább úgy beszéltek az emberek, csak hogy napról napra fogyott, hervadt, mint az őszi fagytól megcsipett gyenge virág, — és amit az ő szerelmes ura annyira szeretett volna látni, Olaszország örökké mosolygó derült kék eye és balzsamos levegője sem volt képes arczára varázsolni egy kis gyenge, halvány piroságot. Szegény Fornszeknek elvagy búslakodott miatta, és el is mondta mindennap fájdalmas kétségbeesésében: „hogy verje meg az Isten a ki tette... s meg a másvilágon se adjon neki boldogságot... Ez volt az átok.

Az a sorvado, halavány szép asszony pedig, őt valahol a két hullamu Arno partján elvesztett boldogságának sötét emlékein aludozva néma lemondással azt szölte imádságába, hogy: „bocsáss meg nek, áldd meg őt én Istenem.“ Ez volt haldokló szívnek utolsó jaj kiáltása, — ez volt a kiengesztelődés. Átok és szerelem, gyűlölet és áldás. Az egyik az anya szava, a másik gyermeké. Mindkettő a legnagyobb forumhoz, az éghöz fordul szavával. Az egyik, hogy vádoljon és szigorú büntetést kérjen, a másik hogy könyörögjön és bocsánatot esedekeljen annak, a ki őt megcsalta és boldogtalanná tette. Oh! hanem szigorú és igazságos bíró az Isten.

A mult hó vége felé beszélte valaki itt a kaszinóban, hogy az arasi bérlő hazahozta feleségét Olaszországból — beteg, halaványan. Nem használt neki a mosolygó kék eye, nem a balzsamos úde levegő. Nem gyógyult meg ott a szerelem s az örök tavasz hónapban, — eljött hát haza a rét-hervadó virágaival s a hulló falevelekkel együtt meghalt. Mert a mit mindenki tudott, s a mitől mégis úgy rettegett mindenki, a mult héten bekövetkezett.

Akik ma egy hete az arasai kastély tájékán megfordultak, megütődve láttak, hogy annak sötét tornyán mint valami őriást fekete holla, — egy meg-feketebb gyászlobogót bontogat a szél, és ha megkérdezték azt a vén fekete atillás huszárt, a ki a bejáratnál álldogált, hogy ki halt meg a kastélyban? — hát az megfelelt rá: „hogy a fiatal nagyságos asszony, az Isten nyugosztalja.“

Azt hittem, hogy Jenő még nem tudja. Elhatároztam tehát, hogy meglátogatom, és tudatom vele e gyászos eseményt. Félkerestem. Ott állt a kandallónál, merően bámulva a pattogó lángokba sapadt, beesett arczozal. Olyannyira el volt mélyedve gondolataiba, hogy csak akkor vett észre, mikor vállára téve kezemet, megszólítottam. Ekkor már láztaban voltam azzal, hogy értesülve van. Hanem azért mégis megkérdeztem: „Hallottad már? — Igen, válaszolt reszkető hangon, és kezeibe rejtve arczát, sirt, zokogott keservesen: siratta elvesztett boldogságát. Megindultan fordultam el, Osztályosa lettem egész önkénytelenül végtelen fájdalomnak.

Ott álltam az ironsztala előtt. Tekintetem egy arczképre esett. Megismertem Gizella volt. Mellette egy kék helyemmel ár kötött hajcsomó, hanem kétféle hajból. Az egyik fekete mint az ében — a Gizelláé; a másik, a gesztenyaszínú-Kálmáné. Volt még ott azután valami más is, a mely egyszerre egy bizonyú kérdéshez szűrődött agyamban: egy összehajtott levél, a melyről, a mint egy kisse szelvényre hovárt az asztalom, ezt olvastam: „december 9. Gizella.“ Ezt a levelet tehát két nappal halála előtt írta. Ezek

voltak utolsó sorai. Talán a bucsu, a kiengesztelődés s az Isten-hozzá; avagy a csalódott és sirba szálló lélek keserű szívettpő szemrehányása, s a sötét, borzalmas átok? Ki tudna erre megfelelni?!

Kálmánnal azóta egyszer beszéltem, tegnap délután s ez volt utolsó találkozásunk. — Látszólag egész nyugodt volt, s csak azt sajnálta, hogy nem lehetett jelen a temetésen. — „Nem tart már soká: — monda végtelen keserűséggel — oda, a hova őt kivitték, nagyon rövid az út. Az ember hamarabb oda ér, semmint gondolná.“ Ezek voltak utolsó szavai hozzám, s hogy igazat mondott a szerencsétlen, — bizony hamar megmutatta.

Ez a Lóczy Kálmán szomorú története.

Zakut Zsigmond.

Könyörgés.

*Szodoma, Gomora
Hajdar elpusztula...
Miel' tiz igazat
Nem találtak abba
Uram! én Istenem!
Ne ítélj így bennünk?
Mert ha így ítélsz meg
Mindnyáján elcseszünk*

*Ne keress közöttük —
Ne keress igazat!
Mert egyet sem találsz
Tudod ezt jó magad...
Uram! én Istenem!
Bocsásd véteinket?!
Igazságot szerint
Ne ítélj meg minket?*

Carus.

A vasember.

Tragoedia három felvonásban. —

Irta: Csiky Gergely.

A dramaturgia körébe vágó eddigi e lapok hasabjain megjelent dolgozataimmal, csupán Ibsen drámáit fejtettem és a magyarzatok körébe az ellentétek kiemelése czéljából belevettem a modern drámairodalom néhány termékének rövid jellemzését. Így egy alkalmom már volt szerencsém a Vasember-ről megemlékezni és most jelen dolgozatommal behatóan és kimerítően az egész tragoediát fogom taglalni.

Csak arra kérem szives olvasóimat, hogy hallgassanak meg. Nem óhajtok pályabért, csak azt mondom, a mit egykor Gyulai Pál:

„Nem kívánom, hogy tapsoljatok,
Csak arra kérlek, meghallgassatok.“

Nagy jellemeket, melyeket alapjukban szeretünk és szoktunk megvizsgálni, — kívánok a kegyetlen, pusztító konfliktusok a drámában, mert csakis az képes bennünket tragikailag megrendíteni, hogy azért okoz egyik ember a másiknak szerencsétlenséget, mert nem tud másként tenni és ennek tudata teszi tragikussá az emberi életet; mert a teremtés koronája, e szabad akarattal bíró teremtmény, önhibáján kívül kenytelen tűrni és szenvedni. — Igaz, hogy ez a tudat, forrása a legfenségebb emberi eszélekedetnek, ez ad rugót a munkára, ez serkent tetteire és az Ember tragoediája-nak nagy nevű írója is ezen szavakkal mondja:

„Es a szegény öntudatja
A hitványat földre szegi
A dicsőét felragadja.“

Csak akkor lesz képes a szükségességnek szomorú képé borzadásunkat szomorúsággá változtatni, lelkünk haborgását nyugodt állapotba hozni, ha el bennünk a tudat, hogy a sors ellen, nélkülül hiába harcolunk. Ezen szükséglet egész teljében és hatályában el kell ismernünk jó szándékkal és szavakkal semmit sem tehetünk.

Látunk, érezünk kell a változhatatlant és hogy ezt a színpadon és színpadról is elhigyük, a szereplők subjectivitásából kell a szükségesség érzetének takadni, hogy még az is, a ki tán — habár csak egy pillanatra is — kételkedne, arra a meggyőződésre jusson, hogy ez csak így van, így lehet csak és nem másként.

Ezért tűr meg a tragoedia korlátokat, csak hogy ezeken belül hullani sem akar a vázlatzerző idéltetésekről.

Összeolvashatja a sziv összes szenvedélyeit egygyé és ekkől tisztelet vérfenyével bevonhatja, de azt a hangozlogika kifelé lehet

len következettségével kénytelen kifejteti, a mely még a szenvedélynek is törvényt szab. És ha ily szempontokból vizsgáljuk, Csiky jelen darabját, joggal kérdezzük, hogy megérdemli-e az a 100 aranyat, melyet a Telex pályázaton nyert, avagy megérdemli-e a közönség rokonszenvét és vonalmát.

A költő mindig a legmagasabb cél felé törekszik.

A pontosan kimért ötös iambusok legszigorubb formájában, mesteri technikával van a darab megalkotva és ezért mi csak azt fogjuk vizsgálni, hogy az animas rerum-i-a dolog lényege meg van e benne

A dráma mozgató ereje Bárdi, a *vaseMBER*, — a mint hogy keménysége és merev hajthatatlansága miatt nevezik — jelleméből származik. — Bárdi egy vashámor birtokosa, a munka embere a ki száz meg száz munkásnak parancsol és ad kenyeret és tán az ezekkel való közlekedés által fejlődött ki ama zsarnoki hajlama a melyet családja körében is gondosan ápol

Nejét és fiát rák engedelmességre szoktatta és úgy mutatja magát, hogy a nemesobb hajlamok és szulárnak iránt teljesen érzéketlen, valamint érzéketlen az életnek ideális oldaláról való feltevése iránt is. — Rá nevé csak két értékes dolog van a földön: a munka és ennek bére; a pénz és a hatalom. Minden mást, akár ember, akár egyéb, azt megveti, arról hallani sem akar.

Igy van megalkotva a *vaseMBER*: nyers, durva, belátás nélküli, elienszenves, hatalmaskodó, pontosság, szilárdsága, makacssága miatt magát és hozzátartozóit is veszélybe dönti.

A konfliktust Andor fia teremti, a ki Edithet, Szentgáli báró leányát szereti, a ki olyan ember, kinek nevét Bárdi megvette, az üzleti célokra használja, a ki nyomorultán és tarthatatlanul tengeri életet és örökre azon gondolattal foglalkozik, hogy ama méltatlanságot, hogy t. i. *nevelő* el, Edith leányát kedvevert teszi, a ki meg abban a tévhitben ringatja magát, hogy atyja Bárdinál tisztességes munkával keresi kenyerét.

Bárdi megsejti a szerelmi viszonyt és mindent elkövet, hogy következményeit megakadályozhassa. Szentgálti capacitálni akarja hogy leányát Várhelyinek — gazdag, de nevetséges parvenu — adja, a ki Edithet különben is el akarja venni. Együttal fiának, Andornak is tudására juttatja, hogy választott számára feleséget, egy gazdag üzletbarátjának leánya személyében, a ki fiahoz méltónak tart. Edith azonban elutasítja Várhelyit, Andor hallani sem akar az üzletbarátról sőt a *vaseMBER* fia ez alkalommal kijelenti, hogy Edithet szereti. Az öreg Bárdy dül-fül dübeben. — Elvesztéi józan gondolkodását és erejét, annál a pusztá gondolatlán is, hogy a romlott, korhadni nemesi vér, az ő egészséges plebeiusi családjával vegyüljön.

Még zavaróbban hat a helyzetre, hogy Edith annak daczára hogy Andort szereti, de kezét mégis vissza utasítja. A feszült helyzet komoly katasztrófával végződik. Bárdi, ugyszólván kiüzi Szentgálti szolgálataiból, fiának enged egy hónapi időt, hogy érzelmeit megváltoztathassa és Edith az egész társaság előtt kijelenti, hogy nagyon szereti Andort, de addig nem fog nejeve lenni, míg pénzt és nevet el nem dobja magától.

Ezzel ér véget a tragoedia első felvonása, a dráma expositioja, mely technikailag is kiváló praegnanssággal megirt expositioinak tartalma is nagyot értekes.

Nem új problema ugyan a színpadon különböző allasnak összerakozása, de ennek örökre meg van a jogosultsága, örökre maradandó a jelentősége. Az ellentétek kétszer vannak szembe állítva: az apa és fia és a két szerelmes közt. Itt az ellentétet a mindenható szerelem győzhetetlensége enyhíti, ott majd elesíti az ellentétet a jellemek egyenlő keménysége és szilárdsága, melyek ellenálló erejét az apában a megfontolás, a fiában a leghatalmasabb szenvedély, — a szerelem ereje — növeli.

Az olvasó vagy néző a szerelmesek pártját fogja, csak hogy némi kétkedéssel és határozatlansággal, mert ha elis ismerjük az igaz szerelem hatalmát és erejét, épúgy mint a codificált törvényeket, mégsem lehet egyszerűen napi rendre térni a felett, hogy Bárdi Andor, Szentgáli Edithet veszi el.

Edith viselkedésével a szemlélő nincs mezelegedve, Andor iránti szerelméből nagyon keveset látunk, de annál többet Andor életviszonyaival és állásával szemben elfoglalt elhidegedés érzetéből. Edith inkább aristocrata és a báró hű leánya, semmint odaadó szerető. Andort a költő böles számitással, különös művészetel festi és erősen megvilágítja. Edithben nem szabad a szerelemnek, az örökre és minden hatalom fölött diadalmaskodó érzelmeknek lenni, mert különben minden akadályt legyőzhetne.

Mint hogy azonban az apa és fia közötti *conflictus tragikailag* van megalkotva és kedvező megoldásra egy ut sincs nyitva. Edithnek is hozzá kell járulnia, hogy a catastropha előbbre vitehesék és ezek alapján mondhatjuk az expositióról, hogy azt a dráma alapos ismerője teremtette meg.

Hogy minő tervé van az öreg Bárdinak arra nevé, hogy fia ellentállását megtörje, azt a költő nem mondja meg, mert ilyen tényleg nincs is. O helyette a szerző gondol ki egyet és a veletlennek enged befolyást. Bárdinak van egy ügybuzgó szorgalmas hivatalnok, Braz, ki azzal biz meg, hogy Szentgálti lépten-nyomon kövesse, hogy ellenfelének mozgólásaitól biztos tudomással bírjon.

Braz még többet is tesz, a báróhoz megy, a ki nagyon meg van pénz dolában szorult és arra kényszerül, hogy egy jókora váltót nyisson ki.

A más-lik felvonásban ezen váltót lónökének oda adja és kikalkulálja, hogy ezzel a váltóval lehet már valamit operálni, tán még azt is, hogy ez által Edith kényszeríthető lesz arra, hogy kezét Várhelyinek adja.

Bárdi, alkalmazottjának e merénylete ellen iszonyuan kikélt, elüzi őt szolgálataiból, de a váltót a Braz által ajánlott cselekedés használja fel a mennyiben felmutatja Edithnek és kényszeríti, hogy Várhelyi kérésének adjon helyt. Ez a váltó határoz az egész darab és személyeinek sorsa felett. Hogy ezen váltó felhasználása aljas és hogy ez gáztett abban semmi kétség és a költő még csak egy árva szóval sem akarja az ellenkezőt elhitetni.

Bárdi, hosszu belharcz után végre elhatározza magát a végzetes lépés fogamatosítására. A tett végrehajtása után azonnal érzi a lelkiismeret furdalásait és önmaga előtt is a legnagyobb gonosztevőnek tünik fel. A tett előtt még leggyengédebb szívbeli hajlamait is felebre szette, hogy fiát jóságosan a saját érzelmeinek megnyerje.

Mi, olvasók egész könnyen képzelhetünk egy embert magunknak, a ki az egész dolgot könnyedén vette volna. A harcban és haburaban minden eszköz meg van engedve.

De a költő ép az ellenkezőjét akarta. Ő maga is elíteli a tettet, elítéli a tetteseket és ezek által elítéli a tetteseket is és erre a cselekedészen új tulajdonságokat leplez le Bárdiban. Bárdi gyengéd, forron szereti fiát, nagyon ~~enged~~ sőt a lelkiismeret dolgainak dialecticé raffinirozott. Hat miért követi el mégis a gáztettet? Ha ő alapjában tisztességes becsületes ember, hajlamanal fogva kötelessége undorral fordul el a tétől és erkölcsi kötelessége a váltót szíjjel tépni. Ha inkább vasból van gyurva, semmint tisztességes, akkor a lelkiismeret furdalásaira nincsen szüksége.

Vasból van alkotva, mindene vas, csak a szíve az — kő.

Tisztességesen, becsületesen önfeljűden, lelkiismeretesen és aljassal eselkedni, ez nem fér meg egy jellemben, vagy pedig azt a feltételezt kell elfogadnunk, hogy rettentő motívumok hatalmában áll.

Vajon igazi undorral viseltek e az iránt, hogy fiát Edithtel összekösse. Bátor vagyok ezt kétségbe vonni! Ehhez Bárdinak még vasakaratóbbnak, Edithnek kevésbé méltónak kellene lenni.

Ezen tériu tud oly gyengéd lenni, ez tud Edithet oly szépen beszélni, ki olyannyira érzi tettének aljasságát és mégis inkább elköveti, semmint kiszabadítaná magát ama előítélet bifineszéből, hogy Edith nem méltó az ő fiahoz. — Itt homályosodik el Bárdi jellege, s a költő fellogas helyébe művészkedő *kiesindítás* lép, mely egész a boszantásig van indokolva és még sem bizonyít semmit. Miért kellett a költőnek Bárdi jellemét alapjából annyira ki-vektezetni?

Ezzel van eldöntve a cselekvény tragikai menete és ettől kezdve rohamosan halad, — süllyed. Még a második felvonásban megtudja Andor, hogy mit követett el atyja és anyjával együtt elhagyta a házat és Edithhez sietnek; mialatt a *vaseMBER* családi boldogságának összeomlása miatt ajultán esik össze.

A III-ik felvonásban Andor személyesen fel keresi a bárót saját lakásán, ki épen azon töri a fejet, inként egyenlítőse ki váltótját és Edith csak Várhelyivel történt eljegyzésének pusztá tényét mondja meg, de ennek valódi okait elhallgatja. Andor kevésbé kiméletes, a legkeserűbb szemrehányásokkal illeti a bárót, a ki teljesen megsemmisítve rohan el, hogy oly tettet kövessen el, melyre a darabban kifejtett jelleménél fogva képesnek nem tarthatnánk, t. i. hogy önkézevel vessen véget életének.

Ettől kezdve a költő a psychologia létezéséről nem vesz tudomást, az emberrel *potom áron kel*, Edith, ki atyját holtan találja fel, mérget vesz; Edith teteménél átadói tésztét Andor és a megbánó töredelmes és mindenre kész Bárdi személetlenül rogyik össze. Mielőtt több borzadály jelenik meg előttünk, annál hidegebb leszünk és iluzionokból felebredve, minden különösebb hatás nélkül kiverjük a fejünkéből a darabot.

A költőnek meg volt a bátorsága ahhoz, hogy egy valódi tragoediahoz helyes expositiót írjon, de minél inkább előre haladt, annál többet vesztett bátorságából és megkísérlte, hogy a helyett, hogy megrendítsen, inkább csak megindítani törekedett. — Csak az aczél keménységű Bárdi képes tragikus hangulatot kelteni és csakis ő enged reményt, hogy a dolognak szerencsés kimenetele leszen és csakis ő engedi, hogy a pusztító szükségesség által okozott szerencsetelenségek lételen kételkedjünk. Alig került azonban a költő ezen hullámokba, mikor az egész tragikus magot a partra dobja és kifeszített vitorlákkal csak a *megindítás* Jele evez. Ezért kellett Bárdinak megpuhulni, ezért kellett Edithnek, mert atyja méltatlanul cselekedett mérget venni, s ezért kellett Andornak, a ki mindvégig szónokolt és szavalt, de semmit sem tett, hasonló képen meghalni, Bárdinak azonban teljesen meg kellett történnie. A darab végén Bárdi nincs már vasból, a halálba menő báró, nem gyavaskodó, Edith nem szerelmes már Andorhól pedig eltűnt a vér és yelő. A dráma kitünően van megteremtve, csak az a kár, hogy oly anyagból van gyurva, mely nem ígér maradandóságot.

Ha az egész darabon végig tekintünk, erkölcsi alapot találnak ugyan benne, de kitünő technikája, mesteri külalakja daczára nem képes rezgésbe hozni a szív idegeit. A különböző rangnak összerakozása olyan megszokott közönséges valami, hogy beérnek kétségbe vonni, hogy képes e a *conflictus* érteket kelteni. A problema, melyet felvet megközelítve *szépséges* megoldva tragoediában szükségesnek kellék gyantant jelentkező kátharságnak meg

árnyéka sincs meg. Ennek oka ott keresendő, hogy Csiky összes darabjai a színpadi hatás kedvéért irattak és nincs egyeténegy sem, mely tendenciák szolgálatában állana. A modern laz elfogta őt, nemcsak ezen, hanem egyéb darabjaiban is és nem képes bukkottjai iránt részvétet kelteni.

Mert, mint jelen darabjában is, nem a társadalommal, az uralkodó áramlattal, vagy önmagával jut ellenkezésbe a hős, hanem mások hibája miatt bukik.

Személyei nélkülöznek olyan jellemet, mely őket igazán tragikus bukásra ragadhatná, mert személyeiben bírányzik az öntudat, a cselekedatos tevékenység; e nélkül pedig tragikus bukás nem képzelhető. Az a sors, mely az ő személyeinek osztályrészül jut, az nem lehet tragikus, legfeljebb személyeinek sorsa csak szánalmas lehet, az csak egy epopöia hőse lehet, de nem egy dráma vagy tragédiáé.

Bárdi nem képvisel társadalmi eszmét, aminthogy ellenabaisai sem és valamennyien belső valóság nélküli üres babok.

Megbecsülhetetlen adománya a természetnek, hogy a szerelmet nem könyvből tanulhatja az emberiség, mert ha könyvből, vagy éppen ilyenből kellene megtanulni; akkor az emberiség, híján a leghatalmasabb motornak, rövidesen kipusztulna. Nem szabad még csak feltételeznünk sem, hogy Csiky a szív vonzálműt nem ismerte. Bizonyára nehezebb esett ilyen két szerelmezt rájzolni, de mikor ezek egy balvélemény bilincsei által szorongattatnak, nem engedhet szabad folyást annak a szenvedélynek, mely országokat döntött le és épített fel, mert ha ezt tenné, akkor Bárdit is agyonnyomná ezen ellenállhatatlan hatalom. Csiky ismerte a szív vonzálműt, legtitkosabb hajlamait; vigjátékaiban párhuzamosan a fittomsággal tárja fel az ifjú szívek sugalmát, a drámában pedig játékszernek tekinti és azért, mert tragédiáiban személyei gépezet által mozognak, ezért a szerelem sem jelentkezik természetesen műveiben.

De azért figyelmes tanulmányozást érdemel e mű és igazi műveltséget szerez annak, ki a dolgok mélyébe szokott és tud pillantani.

Engel Jakob,
joghallgató.

Karácsonykor

Künn hull a felhő könnyű pelyhe, az ablakból kicsillan a hívogató világítás és a barátságos, meleg szobában vígán ünnepel a család. A templom tornyában megkondulnak a harangok és tarka egyvelegben tódul a nép Isten házába. Áhitattal zengik a szent szolozsmákat és megújul a refrain: *Ma született a Messias!*

Régi dal ez, mely más és más alakban feljúl a népek ajkán, évezredek óta és az idők során új meg új értelmezés és legenda fűződik hozzá.

A messiási eszme Dávid halála után keletkezett és eleinte csakis politikai természetű volt. A zsidóság nem tudta elfelejteni nagy királyát és birodalmának lényét, és régi dicsősége után vágyódott. Majd tovább szövi a nép a szép eszmét és képzeletében egy világirodalom keletkezik, melynek középpontja zsidóország és ennek gyöngye Zion. Innen intéztetik az emberiség sorsa és az egy igaz Isten neve hangzik a föld egyik sarkától a másikig.

És itt már a messiási eszméhez a vallási eszme is hozzájárul, és mennyiben a zsidók világalalmával együtt képzelék az egy-isteni hit világalalmát is.

Végre a próféták arany-korában teljesen kifejlődik az eszme és a politikai meg vallási eszmével együtt az általános emberszeretnek eszméje is hozzáfűződik a messiási névhez. És a költő-próféták felfogása szerint a Messias kora akkor következik be, mikor nem hadakozik immár nép nép ellen; ládsákrá; kardokra nincs szükség és ezek sarlokká és szőlőkarokká alakítottatnak át.

Az ókor lejártá magát, új korszak következik, de a messiási eszme még ma sem vesztett varázserejéből. És bár más alakban, de ma is zeng a dal a Messiasról és a templomban felhevült a hívők keblét.

De a templomok ajtai bezárulnak, a hívők visszatérnek otthonukba. A hívőkből ismét polgárok lesznek és az élet zajában, küzdelmében feledve van a templom az ő dalszával. Méltán kérdezhetjük, hogy itt az életben, a politikában, a társadalomban mikor fog a messiási eszme diadalra jutni; mikor fogjuk itt énekelhetni, hogy megszületett a Messias?

A politikai és társadalmi életben hiába keressük. A politikai láthatár tele van sötét felhőkkel, középkori vadással és szeretlenséggel.

A társadalomban a beteges jelenségek egész özönével állunk szemben mindenütt és sajnos e tekintetben városunk sem képez kivételt. Városunkban a lakosság zömét polgárság képezi. Aristokratáink, kik a józan haladásnak, a szabadelvű főrekvéseknek utjokat szokták állni és a kasztrendszerek megalkotói szoktak lenni, — nekünk nincsenek. És mégis azt tapasztaljuk, hogy e józan, intelligens és művelt polgárság körében is klikkek, sógorság — komaság szerinti érdekkörökre oszlik a társaság. Egyesületekből löbb van a kelleténél, de egyetértés kevesebb mint valaha. A különböző kaszinók nem hogy fejlesztenék, még megrontják a társadalmi életet és a felekezeti, vagyoni, születési és rang szerint való osztályozás lép előtérbe bennök és általuk. Kaszinókban és azokon kívül kedélyes esti összejövetelek helyett az esték leülése jött divatba, élet, kedélyesség és szellem nélkül.

A társadalom egyéb rétegeiben és az úgynevezett városi ügyekben mutatkozó pangásra, meddőségre, nem akarunk most kiterjeszkedni. Nem akarunk köztisztaság, ivóvíz, fürdő, csatornázás, járda és egyéb ügyeket most szóba hozni, ezeket a hétköznapiakra hagyjuk.

Nem szólnak ama részvételekről, melylyel a nagyközönség legszebb jótékony intézeteink iránt viselkedik, daczára legjobbjaink buzgózkodásának. De nem állhattuk meg, hogy bár a legnagyobb általánosságban, mégis rá ne mutassunk arra, hogy társadalmi téren még nagyon messze vagyunk a messiási időktől.

Tihamér.

Költészetünk helyzete a világirodalomban.

Nem tartozunk azon szerencsés nemzetek közé, melyek egy Iliassal, Odysseával, Aeneissal, vagy Khaledzsalval dicsékedhetnek, és melyek emlekei irodalmunk táplálkozhatott volna és eleve biztosította volna neki befolyását és tekintélyét. Nemzeti irodalmunk az őskortól, lehet mondani a legújabb korig alig haladt, a minék oka, hogy egészen magánjellegű volt. Nem lévén irodalmi kapcsolás a külfölddel, az nem is igyekezett ismertetni irodalmunkat, de magában hazánkban is kevés volt azok száma, kik nemzetünk szellemi életének muljáról, sőt jelenéről is megközelítő ismertést tudtak volna adni. Nem esada tehát, ha a külföld előtt a barbarismus vádjával találkozunk. De hogy is alkotson magának a művelt világ egy nemzet szellemi tevékenységéről kellő fogalmat, hogy itélhet elfogulatlanul, mikor nincs kezében bizonyíték, melyből való képet festhetne magának; mikor egy eltévedt idegennek nem akad tolmácsa, ki nem egyesnek, hanem egy egész nemzet szellemi munkásságáról, irodalmi tevékenységéről számolna be.

Irodalmunk a legújabb korig téves irányban haladt, mert nem igen igyekezett megismerni a műveltebb nyugat tudományos és költői termékeit, a honnan az erő és ihlet varázshatalmát megismerte volna; de arra nem fordított gondot, hogy saját termékeit megismertette volna más nemzetekkel, hogy azok iteleto némi utmutatóul szolgálhassanak. Így van az, hogy irodalmunk, mint egy ismeretlen létező tűnt fel egyszerre a világirodalomban, mikor a jeleg azazad elején Toldy Ferencz „die ungarische Poesie” című beható munkájával igyekezett irodalmunkat, azt egész fejlődésében és főbb mozzanataiban a külföld előtt bemutatni és annak becsét kellőképen feltüntetni. Ez az első munka, a mely által költőink és műveik jelesebbjei ismeretesekké kezdtek válni. Szerencsére e kor felismerte az irodalom czélját és hivatását, melynek nemcsak egy nemzetnek, hanem az egész művelt világnak kell, hogy szolgáljon. Innen az, hogy Toldy példáján indulva az ötvenes években már nagyobb mértékben vadult meg azon mozgalom, a mely által irodalmunk, az az költészetünk helyet vívott ki magának a világirodalomban és minden chauvinismus nélkül állíthatjuk, hogy ma már abban előkelő része van.

Ezen mozgalom a torradalom után, Petőfi lyrájának elhangzása után következett. Kozorús költőnk lyrája volt az, mely Kertbeny, majd Fischer által való megismertetésével a művelt világ figyelmét magára vonta és kezdte párhuzamba állítani a világirodalom legkiválóbb logikusaival. Ezen váratlan siker, mely irodalmunknak a külföld előtt történt első fellépésével osztályrészük jutott, serkentette úgy a bel, mint külföldi irodalmi barátokat, hogy a magyar nemzet szellemi megnyilatkozását minél nagyobb és behatóbb munkákban ismeretesékké. Ekkor jelent meg Madarassy Pál munkája, melyben Petőfi nagysága annak teljes fonséglében lett feltárva. Így lett lyránk egyszerre jelentőség-teljesné elannyira, hogy Petőfi „Reszket a bokor” című költeményét ma már 33 nyelven olvashatjuk. Majd a magyar népet rajzát, a magyar népdalokat kedvelte meg a külföld jeles fordítói révén, melyek bár a nyelvszellemet nem tudják visszatükrözni, de láttatják annak becsét, a természetességében egyszerű

szokásokban és erkölcsökben, a miket oly hűen és megragadón esetenek. Így érdekes fordításokban találjuk megörökítve az erdélyi népdalokat Vislorktól németben, Aigner Lajostól pedig népdalokat a magyar népköltés gyöngyeiből. Ilyképp előkészített az ut a fényes sikerre, melyet népdalaink hivatva voltak aratni, menten minden idegen szellemi supremaától. A napokban ülte diadalát népköltészetünk a külföldön. „Ballades et chansons populaires” című könyvével aratot babért Jean de Néthy a francia akadémia. Kriza vadrózsái vannak benne lefordítva hűen és megragadón és képezik elismerés tárgyát a művelt világnak. E jelenség bizakodással töltheti be lelkünket és megnyugvással a jövőben, midőn oly nemzeti előtt szerzett tekintélyt népköltészetünknek, melynek műveltsége, a legremekbbr munkák alapján áll. Lyránkat ilyképen ennek kimerítő és hű ismertetése után, a szépet és nemesét lelkesítő művelt világ sietett magáévá tenni. Így már külföldön idegen íróktól jelelt meg a „Blüthen der ungarischen Dichtung” című jeles munka, mely költészetünket jó információk alapján igyekszik megismertetni és azt a megjelölt nívóra emelni. Lyránk tehát levette magán jellegét internationalis szerepet váltott, miként más előkelő irodalmak kincsei. De nemcsak lantos költészetünk, hanem a költészet többi fajtái is méltó-feltűnést keltettek és ezek néhányai, a világirodalomban a drámák és eposok között, mint elsőrangú tényezők szerepelnek. „A falú roszsa” német nyelven és német színpadon jelent meg feltárva a külföld előtt, az eddig mintegy homályban létező nép erkölcsét, gondolkodását és eszmekörét, karöltve ezzel annak zamatos, természetességében egyszerű és mégis kifejező nyelvét.

Majd a szomorú színművek közül legjelöltebb drámai alakításaink, mint Katona „Bánk bánja”, Madách „Ember tragédiája” jelentek meg németül és képezik napjainkban a legelőkelőbb külföldi színpadok műsorainak legkiválóbb pontjait és elismerést bízottá bízák ezen költői műrajza a világirodalomba. Az ember tragédiája a magyar költészetet rajongó Fischer híres német író, majd Dóczy Lajos kiváló fordításában jelent meg és a korábban mellőzött, figyelemre nem méltó szerzőnek örök nevet szerez irodalmunk díszségére. E világirodalmi jelentőség mellett egyik főérdeme a műnek, hogy a barbár színpad feltűnése előtt egyszerre le van rántva a titokzatos lepel a mély gondolkodás és gazdag költői érben bővelkedő remek mű által.

Elbeszélő költészetünknek nagy regény íróink, mint Jókai, Estvös, Kemény, de leginkább Jókai Mór szerezte meg a babért. Ez első háromnak ereje, mely gondolkodása, ez utóbbinak pedig édes majdnem csapongó phantasiája hozta meg az édes gyümölcsöket, melyek hatása alatt irodalmunk ezen faja hirtelen magaslatra emelkedett. Műveik legnagyobb része a művelt világ diplomatikus, irodalmi nyelvén, a francia nyelvben van elterjedve, de azonkívül számos más európai és némelyike keleti nyelveken is. Jelen legkiválóbb novellistánk érdekes karecolatai, Mikszáth érdeklésítő elbeszélései nagyobbrészt megjelentek angol és francia nyelven.

Végül az epos újjalkotójának Vörösmarty „Zalán futása” című eposának, Arany „Toldi” jának legszebb részei is tudomására juttattak a külvilágnak és exstasiába hozták az epikus költészetünk után érdeklődőket.

Nem czélom részletesen felsorolni mindazon magyar eredetű műveket, melyek a külföld nyelvén is élnek, hanem inkább egyes példákkal illusztrálni költészetünk szerepét a világirodalomban és ebből a konsequentíát levonni. Már pedig tény az, hogy a felhozottak legjellemzőbbek arra nézve, hogy minő fogalmat alkothat magának a külföldi költészeti irodalmunkról és ezek azok, melyek hivatják költészetünknek egyetemes színezetet kölcsönözni. Típus irodalmunk ezen tulajdonsága megdöbbent a külföldön a legújabb időkig táplált azon ferde nézetet, mely nemzetünket a barbarizmus korába helyezi, hogy a nézet csakugyan ilyen volt és többé-kevésbé ma is ilyen, egy jellemző példával akarok élni. Nem régen Bristelle francia író találmányi útjában országunkat is bentazta és a látottak dacára oly tévesen tette fel a (szinte barbár) magyarokat, mint a világtól elmaradt nomád népet.

Ha olvassuk, valóban nevetésig mint írják a magyar népet, szokásokat, erkölcsöket. A könnyen hívó és bennünket nem ismerő azonban igazságot lát benne.

Ennek, mintegy czáfolatára jelent meg Justh Zsigmondnak a „Magyar pusztá” című műve francia nyelven, mely a rólunk tévesen táplált nézeteknek egész más irányt jelölt és pedig szerencsés hatással.

Hogy miben kell okát az, hogy irodalmunk csak ily későn, majdnem egy ezredév után tűnt fel a világirodalom horizontján, főként az hozható fel, hogy nyelvünk teljesen keletien jellegében nem sajátítható el könnyen a nyugot által és így nem is érdeklődött annyira szellemi fejlettségünk iránt. Míg ellenben a francia, német, angol irodalom, mint a melyek a világirodalom központját képezik, nyelvük uralkodó természeténél fogva hivatva voltak ezen a téren vezérszerepet játszani.

Másik ok, hogy nálunk sokkal később jötték tudatára a szigorú aesthetikai követelményeknek, tehát a szépek és nemesnek, melynek alkalmazása nélkül költészet nem létezik. A rideg formához önfűtől szisztematikus gondolatunknak érvényre jutása okozta költészetünknek hátramaradottságát. A szellemi kapcsolat azonban, mely nálunk a múlt század végén a nyugattal mindegyre

intenzívebb lett, hozta meg azon gyümölcsöket, melyeket az ezektől elsajátított műveltség és finom gondolkodás szült.

Ennek következtében költészetünk mind három faja, mint az epika, lyra és dráma az új eszmék, nemes felfogás és művelői tiszta költői érzéke által elérte azon magaslatot, mely a rohamos emelkedés folytán méltó elismerést szerzett mindentől és lett recipiálva az összirodalomba, neki előkelő helyet biztosítva.

Sattler Ernő.

Hans és Grete.

(Umland.)

A leány:

Mit kacsingatsz szüntelen,
Jőjünk bárhol össze?
Jól vigyázz, hogy kis szemed
Szemfényét ne veszzed!

A legény:

Nem tekintgetnél felém,
Nem látnál te mindig.
Jól vigyázz, mert kis nyakad
Lészen ferde szintig!

B. B.

A rózsá

A rózsá eredeti hazája a távol kelet, honnét évszázadokkal ezelőtt hozták be a nyugoti országokba; hol ma már számtalanok tenyésztek, ökesítik vele szobáikat, parkjaikat, kertjeiket, s ablakaikat. Keleten még folyton az a hit van elterjedve, hogy az első rózsá Mahomed prófétának egy könyveppjéből eredt; kevésbé idealisták nemzetek állítása szerint a rózsá eredete egy régibb korba nyúlik vissza.

A világtörténelem szerint már az ó korban használtak rózsákat szerelem-talál. A rómaiak Domitianus király uralkodása alatt hozták országukba a rózsát s nagyban tenyésztek. — Antiochus rendszeren rózsalevelekből készített ágyban feküdt; — és boldogtalannak érezte magát, ha ezt egyszer is nélkülözni volt kénytelen. Antonius arra kérte Kleopatrá, hogy sirdombját rózsakrokkal díszítse és ügyeljen fel arra, hogy ezek folyton ápoltságának. „Mea rosa” volt a római szerelmesek kedvenc szójátéka, mit különben nálunk is használnak. Homer rózsákkal díszítette Achilles paizsát és Hektor sisakját. A görögöknél szokásban volt, hogy az elhunyt végrendeletileg kötelezte örököseit, hogy sirján folytonosan egy rózsakert tartassék fenn; s Velence környékén található feliratokból az tűnik ki, hogy ez a szokás Olaszországban is dívában volt.

Fiatl leányok sarkóvára egy fehér rózsát — a rózsá öleiben pillangóval — szoktak vágatni; Törökországban ma is láthatni hajadonok sirján rózsacukrokat.

Babylonban a rózsával impregnált lábbeli bőrt nagyrebecsültek; s Zoroaszterrel beszél, hogy Darius jelenlétében mikor ez tőle egy csoda teljesítését kérte, egy rózsafát növesztett a földből, mely nyomban bimbózdott s virágozott.

Egy könnyűben, mely állítólag Salamon királytól származik, az örökbölcsöséget Jericho rózsáéhoz hasonlítják.

Nurmahal-herezen, egy keleti magyar haremnek legszebb asszonya, rózsavizvel töltötte meg egy csatornát, és térjével azon csónakozott; a nap melege az olajat a víz felületére emelte s midőn ő felségeik ezen tüneményt észrevették, nagyon csodálkoztak. Így találtak fel a rózsáolajat; legalább így tartják ezt keleten.

Egy római császár halatavát rózsavizvel töltötte meg, arról azonban hallgat a krónika, hogy a halak miként fogadták uroknak ezen intézkedését.

A thea rózsá Kinából honosult meg Európában s állítólag onnét eredt az a „baksin” rózsafaj, melyet 1813-ban Bonplardt küldött Dél-Franciaországba, a touloni tengerészeti palota parkjába, melynek törzse ma 85 cm. vastag, futó indái eboritanak egy egész falat, mely 6 m. magas s 21 m. hosszú. Olyan dúsán hajt, hogy 4-5 m. hosszú indái évenként lenyesik. Április májusban virágzik s van rajta néha 50 ezer kinyílt rózsá egyszerre.

Midőn Szaladin szultán 1188. évben Jeruzsálemet meghódította, bár kívánsai volt a Salamon király által épített világhírű templomot látni, belepése előtt, a templom falait rózsavizvel mosatta le. Szükségessé vált rózsaviz szállításához nem kevesebb, mint 500 tevére volt szükség.

Ep ugy Konstantinápolyknak II. Mahomed által 1455. évben történt bevétele után a szent Zsófia templom ünnepélyesen rózsavizvel tisztított meg, mielőtt mecsetté alakítottatott át.

A zsidóknál a főpap, Mozes tanai szerint bizonyos aldozatoknál rózsakoronát hordott; ea valóságilag ezen lényre való vizsgálódásból származott a miset szinodusnak a 13. században kelt azon határozata, melyvel minden zsidó arra köteleztetett, hogy keblén egy rózsát hordjon.

Több országban ünneplik a zsidók ma is a virágok ünnepeit.

mely alkalmakkor lámpáikat, agyákat, sőt az egész házat rózsákkal díszítik.

Legrégibben ismert rózsabokor a hildesheimi Németországban; ez az ottani főtemplomnál beborít egy 7 m. sugarú, felhord forma talat; a föld felett 64 cm. vastag. Hezilo püspök 1054-1079 közt azt már mint a régiség egyik érdemes emléket vette ápolás alá. — Mikor a leégett székesegyházat helyreállította, a kriptafalához helyeztette a rózsabokrot, mely különben keveset szenvedett a tüztől.

Jámbor rege is fűződik e rózsátó eredetéhez. Jámbor Lajos császár Elzeben időzése alkalmával, késő ősszel ment egy izben vadászni; udvari kaplánya sietett indulás előtt a misét végezni az erdőben, és midőn egyházi szereit összeszedte, aldozó kelyhe vetelenséggel ott maradt. — Midőn ezért másnap visszament az erdőre, egy zöldelő rózsabokron találta azt függve, holott már akkor minden lombos fá és cserje elhullatta levelét. E esodás esemény emlékre a császár, ki erről értesült, kápolnát építtetett oda és annak oltárát a rózsátó mellé állíttatta. — Ugyan ide 814-ben a hildesheimi püspökség alapított. — Hogy a feledékeny kaplanból lett-e ott az első püspök, nem tudni, de azzal dicsekszik a monda, hogy ugyan az a rózsátó az, mely ma is zöldel s virágzik; holott ma legalább is 1074 éves.

Midőn Mária Antonia 16-ik Lajossal történt egybekelése alkalmával Nánčin átutazott, a lotharingeni nők egy rózsákkal behintett agyalt tartottak számára készen.

A középkorban oly nagy becsben tartották a rózsát, hogy azoknak tenyésztéséhez királyi engedélyre volt szükség.

Nagy Karoly alattvalóinak több izben ajánlotta a rózsák tenyésztését, sőt pályadíjat is tűzött a legszebb rózsafajok tenyésztői részére.

A perzsák borosüvegeiket rózsalevelekkel zárják le azon hiedelemben, hogy ez különös jó izt ad a bornak; és a nap és a egyenlőség ideje alatt tartani szokott ünnepek alkalmával az egymást látogató nők rózsákkal dobálják egymást meg.

Hannover Soltán kerületében, Oberhaverbek falu közelében van egy híres rózsabokor, mely az ottani öreg emberek nyilatkozatai szerint 33 m. magas volt, míg a villám szét nem vágta, ma ma is latni törzsén a csapást. — 70 cm magas törzse 83 cm. kerülete és 10 agr. oszlik, ezek közül 5 nek a kerülete 17, 27, 30, 42 és 47 cm., a többi 5 csak szemmel becsülhető egyenkint 40 cm. átméretűre mert ujnyi vastag hajtásai miatt, melyek erős tüskével vannak ellátva, hozzájuk férközni nem lehet. Mai legmagasabb hajtása 4 m., az egész bokor kerülete 40 lépés. — Mikor tele van ezer meg ezer nyíló virággal — melyeknek illata a thea rózsára emlékeztetnek — szinte bódít. Meghaladja pompában a hildesheimi rózsátót is.

Érdekes a nizzai rózsagyár is, mely meglehetősen területet foglal el a Var partján. A tulajdonos csaknem kizárólag téli rózsák nyereségét dolgozik, melyek egész Európában vevőkre találnak. Minthogy Nizza klímája magában véve nem elég meleg, a tulajdonos meleg házakat készíttetett, melyek 600 négyszög méternyi területet borítanak be s téli rózsákat termelnek. E mellett persze tömördek tavaszi s nyári rózsát is tenyészt. — Deczember 15-től april 15-ig a tulajdonos, Mari ur naponkint 500 tucztat rózsát küld szét, mely közül például a Paul Neron 12 cm. átmérőjűek. A rózsával beültetett terület körülbelül 4 hektar s minden hektar 10—12000 frt tiszta jövedelmet hoz évenkint.

Rómában azon vasárnapon, mely rózsá vasárnapnak nevezetik, az összes templomban rózsá szentelés tartatik. Az aranyrózsá szentelésének szokása a pápaság által, a 12. században keletkezett. Ezen a bójt 4. vasárnapján végbemenő szentelés, nagy ünnepelességgel van egybekötve és a szentelt rózsá a pápa különös kegyekent fejedelmeknek ajándékoztatik.

Szent Jágóban (Czilli mellett) minden idegen, ki vendégkép jön a házba, a család minden egyes tagja által rózsával ajándékoztatik meg.

Allítólag Genlis asszonyt illeti meg azon dicsőség, hogy a rózsát Franciaországba vitte és ott először tenyésztette.

Skóciában található a legtovisebb rózsá; ha csak a nyelvvel feleséggel megaldott férj nem vindikálja magának ezen elsőbbséget, mit elhárítani nem tudok.

A rózsák közt is van nemesség és a történclem-majdnem minden hőse és hősnője után neveznek rózsákat.

A görögöknek sokáig használták arpat, müstust és rózsát a részegség ellenzerőül. — A kapri szigeteken rózsát használnak gyomorbeteg ellen. — Hoffman tanár a Hoffmann tele gyomor-ceppek híres feltalálója mellhátya gyulladás elleni óvszerül ajánlja a rózsát. Azt is állítja, hogy mézzel keverve meghosszabbítja az életet. — De én nem ajánlom ezt, nehogy Dr Misner barátom kuruzsolás miatt pert akasszon a nyakamba; igaz ugyan, hogy mint bekeszerető ember nem szokott senki ellen feljelentéseket tenni, de ha mesteresége vágok, könnyen megeshetik velem hogy feljelent és akkor rám applikálnak az 1879. évi 40. t-cz 92. §-at. Meggyőlné a bajom Boltj patykus ural is, mit pedig szinte nem szeretnek.

Orvosi tekintélyek azt tartják, hogy rózsalevelek használatát megóv a víziázonytól; ez persze borivoknak nem szól.

Rózsából készített szeszt szivervértől használtak. Nalunk a bor és palinka helyettesíti ezt, miből azt tartják, minél több, annál jobb. Jelenleg ha reggeli. — Nagy Karoly a csatában szarv-

dett nagy veresztesség következtében beállni szokott, ajulás ellen használt.

Sokáig alkalmaztak sebekre rózsaborogatásokat; én azt tartom, ha a szive sebes valakinek, sokkal hathatósabb a kedves csókja s minél sürűbben alkalmaztatik e gyógmód, annál gyorsabb a gyógyulás.

Azt tartják, hogy a cukorka főzött rózsá sorvadás és to rokfajás ellen jó.

A mai Belch és a régi Baktra mellett, Massav közelében Ali sirjánál látta Vámbéry a csodatevő rózsákat; erről a piros rózsafajról, melyet ott güli surechnak neveznek, azt tartja ott az izlam híveinek mondaja, hogy nem tenyészik másutt, csak Ali sirján; miért elhonosításával nem is próbálkoztak meg. Középszasia rozszá mellett nagyon híres Perzsiában a százevelű, melyet még 1322-ben vittek Angliába, hol ma belőle bőven fél ezer változatot művelnek.

Sziriából hozták a szentföldön járt keresztés vitezék 1100 körül a damaskusi rózsát, melyből a keletiek a kedvelt sörbet italt készítik. Nalunk ennek a rózsának „hónapos“ a neve. Horeb-hegyi csipebokor, mely égett, ismeretes a bibliából. Szent-Giróton a tanzmester is rózsából van.

Europában a rózsá szabad ég alatt talán sehol sem tenyészik szebben, illatosabban s nagyobb számban, mint a Balkán-hegység déli vidékein. A Sipka szoros, mely a legutóbbi orosz-török háboruban oly sok emlegetés tárgya volt, hogy a török győzelmek öröme Magyarországot is ünnepli, nevet a rózsacsipkétől nyerte. Már a hasonnevű falunál, a Balkán szoros déli tor-kában kezdődnek a rózsáligetek, kellemes illatot árasztva mindenfelé. És mint Del-Spanyolországban az olajfa, nalunk a szőlőtő, nagy tablakban terül a rózsá-ültetvény egész Kazanlik városig, sőt azontul; úgy, hogy be nem látja a szem a hegyoldalokon, lejtőkön, völgyeken végig borult rózsaszőnyeg végét, melyet csak itt-ott szakít meg lombos erdő, madardaltól zengő liget és a lák alól fehéren kikandikáló falu kertjeivel rétjeivel. A többi mind csupa rózsá, meg rózsá, a vakító fehértől a haragos vérpirosig, tarkazva sárgával és a rózsá színnek száz meg száz árnyalatával. — Az örökké nyíló thráciai rózsát a déli dombtelekőn úgy tenyészítik itt, hogy szabályos sorokba ültetve, karokhoz kötözik, már kora tavasszal gondosan megmetszik és ápolják júniusig, mikor a rózsaszünet kezdődik.

Az északamerikai Egyesült-Államokban Texas déli részén Houstonban karácsonykor viragoznak a rózsák; onnét hozták hitheritok hozzaok a csipkerózsát.

Rózsát hord a katona sapkáján, a völegegy mellén, és a balba menő leány keblén. A rózsák ajkák mosolyának sok kemény férfi szív hódolt már meg. — Rózsapír borítja a kis szende arczat, ha kedvese szerelemről ábrándoz s válasz helyett egy rózsát — a szerelem jelképét — nyújt neki.

Vannak rózsafüzérek, kik a sok templomba járás és imádkozás következtében, mint Illes prófeta élve jutnak a másvilágra. Ők legalább ezt hiszik,

Népdalaink majd mindegyike a rózsáról szól. Ismerjük Hy-men rózsálánczait, melyek néha könnyűek, néha pedig ónsúlylyal nehezdednek vallainkra s lerokkadással lenyegetnek, vagy az ör-jületbe visznek.

Én valamenyi nőt rózsának tartom azzal a megkülönböztetéssel, hogy vannak olyanok, kiknek tövisei szurósabbak, míg ellenben vannak is vannak, kik a töviseiktől mentek. Hogy emezek a jobb fajtájú rózsához tartoznak, mondanom sem kell.

Nem régiben olvastam, hogy a pesti városligeti iparcsarnokban megtartott virág-kiallítás különlegességét, egy új rózsá képezte, mely Magyarországon mégbot néveltetett. Ez a rózsá Emich Gusztáv orosz képviselő lipótmezei kertjében látta meg a napvilágot, és az annyira kedvelt és keresett Theahybridakhoz tartozik. Szakadatlanul virít kora tavasztól késő őszig, virágai hasonlíthatatlanul szépek, csak hogy szirmai merevek. Igen tartós, felnyílt állapotban több napig eltart a legforróbb napban is; teljeseen kinyílt állapotban porodait nem mutatja, a mi sok szép rózsának csökkentő hírnevét.

El Muttevekkil szultán nagyon kedvelte a rózsát és megszámlálhatlan faját tenyésztette óriási palotájában. Kedvencez szójateka ez volt; én vagyok a szultánok királya, a rózsá pedig a virágok királynéja, illik tehát, hogy barátságot tartsunk.

Descham az oriens híres költőjének állítása szerint a kelet egy királyságában egykor oly törvény létezett, mely szerint az, ki egy hercegnőnek rózsát ajándékozott, kivanhatott ajándékaért bármit. Azt azonban nem mondja a szellemes költő, hogy a hercegnő köte es volt-e az ajándékozó kívánságot teljesíteni.

Nevezetes Soynti arab utazó által leírt rózsá. E jámbor muzulmán Kéltindia egy városában allítólag olyan rózsát látott, melynek szirmlevelein fehér betűkkel e szavak voltak olvashatók: „Nincs más Isten, csak Allah és Mahomed, ennek az apostola; Abu Bekr nagyon igazságszerető, de Oman ragalmazó.“ Sőt mint mondja, a még ki nem feslett bimbók is, melyeket megnyílt, mind e feliratot viselték. — Ez már igazi felekezeti rózsá volt, a milyent gyaur szem nem láthat.

Angliában a yorki grófság kertjeiben a rózsá háboruk óta, melyek 400 év előtt dúltak, ma is tulnyomók a fehér rózsák; a lanarteriekben a pirosak. Kireher Athanáz elbeszélése szerint Krisztina svéd királynő 1657-ben hamvaitól költött ki egy rózsát, legmészeen olasz üvegház. De biz ez csak mesé.

Mint tudjuk majdnem minden rózsának van illata; azonban Japánban tenyészik egy fajta a rózsának, melynek szokatlan sűrű nyílásai miatt sokvirágú nével adtak, ennek nincs illata. Ilyen nálunk a vörös futó rózsza, a zöld moha rózsza és a szomorú rózsza.

Nemzeti büszkeséggel mondhatjuk el, hogy nincsen párja messze földön rózsák dögében a budapesti Margitszigetnek, mely minden júnusban egész vöröstenger, rózsák oceanja, szíromlódráival és hullámaival. A levelek zölge csak mélyeség, a főlátszó vidáman ringó piros habtómegek. A színek arnyalata ugyanaz, a mint a napsütötte tenger szivárványjátékáé, a mint a kristályos vízbarázdák megtörik a fehér világosságot. Tenger a mély illatos, de nem sós és nem jódizó a lehelete, hanem mézes és balzsamos.

Gyakran olvashattuk, hogy Karácsonyi Guidó gróf házaikban rózsaleány éretydíjat alapított; mely évenként egy, minden tekintetben kifogástalan erkölcsű, férjhez menendő leánynak szokott adományoztatni. — Az ilyen rózsaleányok elnyeréseért a fiataloknak egész napta kell versenyre egymással; és felette boldognak érzi magát, ki mint győztes a rózsaleányt meghódítja. Nem csak ezért, mert rózsaleányt nyer, hanem mert össze van kötve az ugynevezett „nervus rerum gerendumat”, a mi a mai számító világban főszerepet játszik: egy esztendő 100-ás bankjótával. Az éretydíj ugyanis 1000 forint; miből a rózsaleány 600 forint kap, a 400 forint pedig a kiházasítási és a mulatság költségeire fordítatik.

K. S.

H I R E K.

Meghívó. A nagy-kánizsai „Polgári Egyesület” I. évi. december hó 31-én saját helyiségében tombolával egybekötött Sylvester-estélyt rendez, a vigalomrendező bizottság. Kezdeté 9 órákor. Beleptéj: személyre 50 kr., családtagjára 1 személyre 1 forint. Tombolatárgyak köszönettel fogadtnak és december 31-én este 7 óráig az egykori helyiségben átadhatók.

A nagy-kánizsai Casino vigalom rendező bizottsága „Sylvester este” tanácsot ad a rendezéshez.

A „Casino” társaság estélye. Az estély elragadón szép volt. A szebbnél szebb nők, az elegansnál elegansabb toilettekben, bele vegyítve a csoportba néhány élisebb női arc és fiatal leány és férfi kép, valóban festői képet nyújtottak. A esztendő is szokatlan lángal égtek mintha bizony előre sejtettek volna, hogy ma, eddig még „névtelen és ismeretlen” hölgy fognak leleplezni, a „kik az (ön) dícsőre meg nélkülözvén, erősebb lángra, tenyre van szükségük, hogy a szereplőket kisebb világításba helyezze. — Dícsőre legyen mondva az egyebek is tisztességes kaliberű löpőknek, hogy ok kötelességüket híven teljesítették! A pinczer, a padló, mind mind különösen, ki voltak lenyűgözve és a mi fő a szereplők — kiktől bocsánatot kérek, hogy csak most jövök rájuk — valóságos művésziességgel oldották meg feladatukat. Radó B. Béla, a „nem közönséges nő” megteremtője azaz pardón vértelmi szerzője, feltárta gazdag tárházait ama bő ismereteinek, melyeket a homi iradalom, a nyelvészet, dramaturgia, mythologia terén büszkén magának vallhat, és a kitételek és kitézések ügyes és megfelelő csoportosítása és az ellentétek helyes szembe állításával. — Míg a közönség érdeklődését mindig ébren tartani. A kik megértették felolvasását, azok tanulhatnak belőle sokat, nagyon sokat. Az est valóságos középpontja (de nem ez utaljalja) ifjú (miért?) Deutsch Lajos volt. Kinek neve jóllehet csak ez alkalommal jött legelőször programra, de művészetét, korát sőt nagyságát messze túl haladta. Irányve, ama föltétlen bizalom, melylyel generál tudományt irant viseltettek; és mikor már azt is megtudták, hogy a helybeli fokantor urnal tanult engekelni, akkor hevesebb tisztelői mindjárt kezdtek hangoztatni. Ney David, Ney David! De egy szemfűlcső riporter megjegyezte: Talán inkább Neu, Neu! (und Klein). Éneke az kifogástalan volt. A közönség tombolt, tapsolt és ő leny telen volt még két — a másorba fel sem vett darabot — és abrupto — énekelni. Dörgő éljen kísérte leléptét, és csak nagy nehezen lehetett a zajgó emberáradatot lecsillapítani. A szemfűlcső riporter megint oda szólt egyik barátjának: — Kár a tapsért, az éljenért, hisz többé már úgy sem jön be. A „művész szobájában” (mert ilyen is van) barátai közül azok, kik tán az előadás előtt kételkedtek benne, odg rohannak most hozzá és egyik egész lelkesedéssel oda kiált neki: „Lajos, a torkodban 2 millió forint van előrejtve. A hunczut riporter ezt is meghallotta és mindjárt rá felelt: „Csak egy Columbus kellene a ki fellalalás”. Weiss Nina k. a helybeli művész garda ismert nevű tagja egészen magával ragadta és elbódította barátait a „Légyünk!” Az élisebb urak azt jegyezték meg: „Van nekünk elég bogarunk de csak ilyen Guidó felével találkozhattunk volna egyszer fiatalabb korunkban. Egy pár fiatal emberből álló csoport a szavaltat végen azt a megjegyzést közölte: „Darazsat az vesesebben végig hallgattunk volna, mint a legyet.” Az est befejezése méltó (tán mellobbi) volt kezdetéhez. Stocker Antal kir. ügyész ringatta zongora játékaival édes álomba a barm, jó hallgatóságot. Megtaposták, elfeneztek; másodszor is elkezdte a játszanak, de jogász körökben azt beszéltek ról, hogy az orszárról lehetett olvasni, hogy jelenleg a közönség részéről a hivatali hatalommal való viselkedés előföltételeit látja fenntörni. Egy ügyvéd szerint pedig a szülőföld szabadság megszeresének segítségével eszmét hazmagyarázva levő magának elvén, proszak, büntetést követte el a közönség, mikor az ügyész urnal, rakaralulenevortentat.

tölték a teremben. Aljon barmit is a dolog, Stocker ur ép olyan jól üt a zongora, mint vádlói plajbászával az asztalra, vagy a mint üt (léket) a védő urak beszédein. Az mi azután következett, azt én nem tudom. Hogy Sarközy húzott valami Trara bum diay szagu rezgőt arra emlékszem, de mára már nem. Vannak emberek, a kik beszélnek, hogy a hold megállt Kanizsa felett, hogy közelről lássa e remek estélyt. Vannak ismét emberek, a kik ezt tagadásba veszik, mert — úgy mondják — felhőtlen volt az ég, de mikor mi hazá mentünk, a holdnak nyoma sem volt. En is az utóbbiaknak adok igazat.

Karácsony másodnapján a helybeli iparos ifjuság Markó János k. a szíves közreműködésével a „Sárga csikó” népszínművet adja elő, mire bátrak vagyunk a n. é. közönség becses figyelmét felhívni.

Értesítés. A syed nők társasága által hirdetett hangverseny helygymnáziumi engedély hiányában elmaradt. A társaság a közönségnek szíves elnézést kéri. Az elmaradt előadásokat f. hó 26. 27. 28-án tartják meg.

A nagy-kánizsai műkedvelő ifjuság f. hó 18-án tartott jótékonycélu színi előadása, — mely alkalommal előadott „A vereshajó” 3 felvonásos népszínmű, — minden tekintetben kitűnően sikerült. A szereplők mindnyája dícséretesen megállotta helyét, egyik-másika pedig igen szép tehetséget is árult el. Játéka és énekeivel külön-külön megdicsérni őket nem akarjuk, mert a nemes ez el, mely őket egyesítette és vezérelte, már magában véve meghaladja a mi dícséretünket. Tapsot, éljént és kihívást kapott minden szereplő a közönségtől, mely zsifolósig megtöltötte a „Szarvas szőlő” nagy termét. Az előadást táncz követte, s tartott a vigás egész reggelig. Felülfizetések, illetve adományok a decz 18-án tartott jótékonycélu műkedvelői előadás — alkalmából: Clement Lipótné, Pihál Ferencz és Vidor Samuné 5—5 forintot; gelsei Gutmann Vilmos 2 forintot, Ebsenspangor Leo, Grünhut Alfredné, Dobrin Renőné, Scherz M. L. né és Maschanzker Morne 2—2 forintot; Fischel Filópné, Fischl Pálné, Tauber Alajosné, Rosenberg Izraelné, Grünhut Fülöp, Wuszli Lajosné, Dobrin István, Sommer Sándorné, Blau Pálné, dr. Farnék Lászlóné, dr. Rothschild Samuné, Prager Bélané, N. N. és Sommer József 1—1 forintot; Kohn és Lichtschein 1—1 forintot, Scherz Odón, Deutsch Lajos, Fischel Lajos, Weiss Izidor 60 kr., Hellar József, N. N., N. N., Sternberg Zsigmond 50—50 kr., Löwy Arnold 40 kr., N. N. 30 kr., összesen 48 forint 30 kr. — A szíves közreműködőknek önzetlen fáradozásaikért, a felülfizetők — illetve adományozókak az anyagi partközért hálás köszönetet mondva, kérünk szíves elnézést a tenfi kimutatásban, netán előforduló helyteleniségekért. A népkönyha élőksege.

Kis tolvaj. Egy tőmbert Katicza nevű iskolás leánykának a jótékony négyzet 6 róf parchetot adott teli ruhára. Azonban mikor hazafelé vitte az ajándékot, egy másik kis leány utána futott, — s azt állította, hogy az iskola-igazgatója küldte, adja neki a ruhához xatot mért vissza kell vinni, egy másik leány fogja azt megkapni. A kis Katicza-búsán adta át, — állítólag Kovács Marinak — a parchetot, — ki azzal eltűnt. Mivel az igazgató senkit a parchet visszakérésére meg nem bízott, most kutatják, hogy ki lehet az ügyes kis tolvaj.

Apróbb lopások. A Csengeri-utczai Guttmann fele házbán Lang József vasuti fűtőnek és Nenheicz kalauznak baromfi kotreczet, ismeretlen tettesek feltörtek, s onnet 8 csibe, 2 pulyka és 1 kappant elloptak. — Kovács György helybeli lakos eszizama mester karára Horváth Aladáré hahóti cigány assz-ny f. hó 21-én egy pár eszizmat elloptott. — Schaefer József f. hó 21-én egy nyulat vasarolt, s azt rövid időre Badahe örzetere Liza. Mikor a nyulat elvinni akarta, látta, — hogy megfogott a nyul. A rendőri nyomozás azonban kiderítette, hogy a nyulat Szakonyi Lajos ismert vizla kezelt urattak el. — Szántó István sandi lakos zsebéből f. hó 21-én tárczája kiesett, s mikor ezt észre vette, s felvenni akarta, egy ember a lejjelő Szántót ellokte; a tárczát felkapta, — s azzal gyorsan eltűnt. A vizsgalatt kiderítette, hogy a tárczát Bagatin Imre Btyeházi lakos kapta fel, — ki ellen az eljárás megindítva lett.

Déli vasut. Karácsony-ünnepe alkalmából folyó évi december hó 24-én a déli vasut magyar vonalainak állomásairól Budapest, Bécs, Fiume, Triest és Velenzébe rendkívül mersekelt áru menetérti jegyek lesznek kiadva, melyek 14 napig érvényesek és meg azon kedvezményt nyújtják, hogy visszajövetkor ezen jegyekkel az utazást kétszer tetszés szerinti állomásokon felbe lehet szakítani. Ezen jegyek kiadására és áraira részve külön hirdetések adtak ki, melyekben a vonatok, melyekhez ezen rendkívül mersekelt áru jegyek érvényesek indulási idejükkel fel vannak említve.

Eredeti előfizetési felhívás. A Magyar Hirlap, mely rövid idő alatt paratlan népszerűsége tett szert, eredeti alakú előfizetési felhívást adott ki. A lap rendszeres formájában két oldalon munkatársai autogrammaikat mutatja be. Akik csak a nyomtatott betűk formájában szoktak megjelenni a közönség előtt, saját kezükön saját mutatóknak be. A Magyar Hirlap-ra vall ez az ötlet. Mindig újat, mindig eredetit nyújtani, ez az elve. A Magyar Hirlap minden rovata, a vezérezikttől kezdve a tájékoztatókig; érdekes, információs a legjobbak. Az emult évben is megmutatta ezt több ízben, hogy csak a legjobbi esetből emlékeztünk meg a Magyar Hirlap a jubileumalkalmáról, mikor adott hat, amikor arról

— a demissziótló miniszterek kivételével — még a beavott körök sem tudtak. De nem csak politikai újdonságai, hanem a napi eseményekről, művészeti dolgokról közölt hírei is feltűnési keletnek. A Magyar Hírlap érdekesítő regényeket közöl, még pedig könyvalakban a legközelebb Beniczkiné Hajza Lenke, a nagy népszerűségi regényírónőnek Átültelet című regényének közlését kezdi meg. A közönség barátságát és támogatását pedig egy pompás karácsonyi ajándékkal halálja meg. Az egyik karácsonyi ajándék a nagy album, melynek tartalmát a legkivalóbb magyar írók és művészek gazdagították. Ennek mellékletei: egy gyönyörű olajnyomatú kép: Mascagni Hantzaúak című operájának egy részlete (Kunossy Frigyes rajzával). Tárzanaptár az 1893. évre. A Kis Világ, a Magyar Hírlap gyermeklapja olvasói egy kicsiny albumot kapnak ajándékol. E karácsonyi ajándékok, melynek bolti ára 1 fnt 20 kr., a Magyar Hírlap minden előfizetője megkapja, azok is, akik december 20-ig újonnan belépnek. A Magyar Hírlap előfizetési áratok hónapra 1 fnt 20 kr. negyedévre 3 fnt 50 kr.; félévre 7 fnt. egész évre 14 fnt. A Kis Világ című hetenkint megjelenő gyermeklap, (melyet csupán a Magyar Hírlap előfizetői rendelhetnek meg) negyedévre 50 krajczár, félévre 1 forint, egész évre 2 forint. A Magyar Hírlap szerkesztősége, kiadóhivatala és nyomdája a József-körút 47. szám alatt levő palotában van.

A magyar gazdasági ipar hazánkban. A Magyar Fém- és Gépipar- szaklapból vesszük át az alábbi érdekes cikkeket: Még alig tíz éve, hogy a magyar ipar Európá kereskedelmi és áruipar-czain tényezővé kezd válni. Azelőtt számot sem tett és nem csekély küzdelmünkbe került, hogy megnyíljanak előttünk a kereskedelmi központok, hol a nemzetközi forgalom ezermesteri mesés kincseket sajtolnak a népek száraz munkájából. Földművelő nép voltunk s nem sokat tekintettünk a szomszédra; hol a föld nem volt olyan kővér mint nálunk és nem rejtett magában annyi áldást, mint az alföld. Meg voltunk elégedve, mert nem voltak igényeink. El voltunk zárva és nem tudtuk, hogy Magyarországon kívül is van — élet a közlekedési eszközök csodás fejlődése, a gőz és villam fölhasználása a térbeli távolságok elűntetési az emberek és az országokat olyan közel hozták egymáshoz, hogy ma már egymás tűzhelyére nézhetünk és saját szemünkkel láthatjuk, mit főznek és miként főznek. Az 1885-ben tartott országos kiállítás adta meg az irányt, melyben haladnunk kell ezétől kezdve jegyezhetjük föl a magyar ipar haladását, gazdasági életünk krónikájában. És azóta minden esztendőben nagyobb emelkedés mutatkozik. Mindenütt örömdetes haladás. Iparágak, melyekről ezé-ott még csak remélni sem lehetett, hogy a külföldi versenyt piacunkról leszorítandja, ma már olyan virágzásnak indultak, hogy teljesnek bármelyik külföldi gyártmányon mivőség, külső szín és ezelszerűség tekintetében. Ilyen többek közt például az „Első magyar gazdasági gépgyar részvényársulat” gazdasági cikket is. A nevezett gyár a gépipar valódi remekét képes előállítani és ennek következtében diadalmasan konkurral a külfölddel. A nevezett gépgyar a munkások folytonos szaporítása mellett is alig győzi a fogyasztók keresletét kielégíteni és olykor szinte zavarba jön, annyira túlterhelt megrendelésekkel. A magyar iparunk ilyen diadalra valóban büszkek lehetünk, mert ez a körülmény azt is jelenti, hogy a magyar piaczon immár nem dominál többé az angol és amerikai verseny és a magyar gazdaközönség végre belátta, hogy idehaza is tudunk már készíteni gőzszéplőgépet, rostát, malmot és egyéb gazdasági iparcikkeket, olyant, mely olcsóság és tartóság tekintetében nemcsak hogy merközik az idegennel, de felül áll a külföldin. A gazdaközönség bontakozzék ki közönységből és nézzen körül itt a hazában, de nézzen csak át szomszédja szérűjére, mely magyar honi ipar gyártmány segélyével dolgozik és látni fogja, hogy mennyire fölöslegesek lettek a külföldi iparcikkek behozatalát. Széchenyi gróf azt mondotta: minél jobban támogatja a magyar gazda a hazai ipart, annál inkább versenyképesé teszi a hazai gyárak mindégységét. A nagy nemzetgazda arany mondatát lassankint megvalosulni is látjuk, mert a magyar gazda valóban csak az önnön maga érdekében dolgozik, ha a magyar hazafias gyárakat támogatja és ezzel a magyar munkásoknak nyújt kenyeret.

Magyar gazdasági gépipar. A „Magyar Fém- és Gépipar” című szaklap valóban megszívlelésre méltó cikket közöl legutolsó számában. Rámutat az „Első magyar gazdasági gépgyar működésére és fölhívja a hazai gazdaközönséget hogy jövőre csakis a most már minden tekintetben versenyképes hazai gazdasági cikkeket vásárolja, a magyar munkásoknak nyújtson kenyeret. A cikket hazafias tendenzia lengi át s ezért lapunkba átvettük.

Unalom szűlte tréfa. A hoszu téli esték, a rossz idő, havasszél, fagy a legtöbb embert otthonmaradásra készítetik és gyakran megosk, hogy az otthon szorult ember, csak hogy unalmától szabaduljon, mindentelre foglalkozást végigpróbál. Ilyen okból fogott írót a napokban **szomszédok**, rajzossal töltvén idejét. Különféle alakokat pingáltatott már, midőn eszébe jutott megpróbálkozni potrohos, kopasz szomszédja karikatúrájával. A gondolatot követte a tett és alig felőrai rajzolgatás után ott pompázott a szomszéd kopasz taraja — szemöldökétől — nyakcsigolyáig. És ekkor egy demoni gondolat villant meg a rajzoló agyában: „Milyen pompás hirdetési hely volna az a kopasz turko!” És pár perc alatt blvavasható volt a „szomszéd” hajmentes koponyájának a következő hirdetés: „A ki nem akarja, hogy tisztelt koponyája

szitón ilyen hirdetésnek szolgáljon! — az vegye meg minél előbb az én csalhatatlan hajnövesztő pomadémat. N. N. fűszeres és hajnövesztő kenőcs feltaláló. — Ezt a sikerült rajzot azután másnap reggel a kirakatba helyezte el. Természetesen sok nézője és ugy ahny nevetője akadt a rajznak, többek között oly a ki a jó szomszédot figyelmeztette az „aszív”-ban levő karikatúrája. Lett aztán hadd-el hadd-el, de hogy a dolognak rossz vége nem lett, az csak a jóra való nagyvendéglős közbenjöttének volt köszönhető, a ki kibekította a feleket, elbirságotván a kereskedőt egy közös vacsora fizetésére; a mit a jószívú tréfa rendezője el is fogadott, kikötvén csupán azt, hogy legalább a vassora után elfogyasztandó konyakot a szomszéd fizesse. Minthogy pedig utóbbi jóbarátság kedvéért ezt a feltételt szintén elfogadta, szent volt a béke s a hamis kereskedő is jól járt, mert mind a 15 paláczk Esterházy cognac, a mennyi még raktáron volt nála, jó áron elfogyott. — Ezzel kapcsolatban megjegyezzük, hogy előfizetőinknek ép ennek az Esterházy konyvakuak leírása és ismertetését juttatjuk ma kezeikhez, melegen ajánlva ezt a par excellence magyart gyártmányt.

A rossz idők és viszonyok felett — melyeket élünk, általában a panasz, ritkán választják azonban ama utat melyen a helyzetet javíthatnának. Egyike a legfontosabb tényezője takarékosság a háztartásban, és helyes megvalósítása az elleni szerekben, melyek az egészség is jó let fenntartására okvetl-n szükségesnek. Így tehát a kávé — ugy szólván senki sem akarja nélkülözni — dacára annak, hogy napról-napra megdrágul s annak erős vagy tisztán élvezve ideg rendszerünk romlását valamint elgyengítést okozza: Továbbá gyahori gyomór bajokat is szélhüdest is idéz elő. A hol azonban pótlékok használnak hozzá — ott nem egészségi szempontból teszik azt — hanem takarékoságból, ennel tényleg egészségtelen pótlékok adnak hozzá. Létezik azonban rövid ideje egy kávé pótlék a *Kathreiner Kneipp-féle maldita kávé* a legjobb kávé ízűel, kávé-illatot tele pótlékkal — minden káros hatását a rendszeres kávénak eltávolítja, sőt a szervezetre előnyös hatású, tápláló és olcsó. Valamennyi gazdaasszony tegyen evvel kísérletet, s meggyőződhetik ezen *kávé pótlék* előnyeiről.

Törvényszéki csarnok.

A dr. Darányi Árpádnak — Zerkovitz Oszkár elleni ügyben az I. sz. bíróság t. hó 19-en a következő ítéletet hirdette ki:

6257	III.	398
B. 1892.		92.

— *Ö Felsége a király nevében*

a nagy-kanizsai kir. járásbírószék következően: *Ítélt.*

Zerkovitz Oszkár vádlottat, 21 éves, izraelita vallásu, nagy-kanizsai lakos, borkereskedő, 4 gymnasiumi és három akademiai osztályt végzett, büntetve nem volt, vagyona tizezer forintot képvisel, — a btkv. 301. §-ába ütköző könnyű testi sértés vétségében mondja ki vétkesnek és ezért a btkv. 302. §-a értelmében az ítélet jogerőre emelkedésétől számítandó tizennégy (14) napi fogházra és az 1887. VIII. t.-cikkben jelzett célra fordítandó egy száz (100) forint pénzbüntetésre ítéli, melyet a btkv. 53. §. alapján behajthatatlanság esetén tiz (10) napi fogházra változtat át, egyszersmind kötelezi az általa hivatkozott Radó Béla tanu részére 6 forint napidíjának az ítélet jogerőre emelkedésétől számítandó 15 nap végrehajtás terhe mellett legendő megfizetésére, valamint a felmerülő rabtartási költségeknak az államkincstár részére leendő megfizetésére, melyeket az erkölcsi és vagyoni bizonyítvány alapján behajthatóknak mondja ki.

Dr. Darányi Árpád, 30 éves izraelita vallásu, nagy-kanizsai lakos, büntetve nem volt, vgyontalan, gyakorló orvos, viszonvádlott magánvádlott — a btkv. 261. §-ába ütköző becsület sértés vétségében mondja ki vétkesnek és az 1887. VIII. t.-cikkben jelzett célra fordítandó negyven (40) fnt pénzbüntetésre ítéli, melyet behajthatatlanság esetén négy (4) napi fogházra változtat át a btkv. 53. §-a alapján, egyszersmind elmarasztalja az általa hivatkozott Dr. Rothschöld Jakab tanu részére 20 fnt tanudj megfizetésére, valamint a felmerülő rabtartási költségeknak az államkincstár részére leendő megfizetésére, melyeket azonban az erkölcsi és vagyoni bizonyítvány alapján, egyelőre behajthatatlanoknak nyilvánít ki.

Zerkovitz Oszkár vádlottat a becsület sértés vétségének vádjá és a közrend elleni kihágás vádjá és következményeinek terhe alól felmenti, Dr. Darányi Árpád viszonvádlott magánvádló ellenében pedig a rágalmaszás vétsége miatt emelt viszonvádat a 2265/880. sz. a. Rendelt 23. §. a. alapján megszünteti.

A felek képviselői költségeiket fel nem számítván, azok megállapíthatók nem voltak.

Indoklás: atb.

Nagy-Kanizsán, 1892. december hó 19. en.

A kir. járásbírószék.

Zsibory István s. k.
kir. albiró.

Ugy dr. Darányi Árpád, mint Zerkovitz Oszkár az ítélet ellen felhívást jelentettek be.

Igen tisztelt olvasóinkhoz.

Az ország összes fővárosi és vidéki lapjai megfújták a reklam trombitáját, s különféle alakban és módon dicserve, eladó leányként olcsó pénzért ajánlják — önmagukat. Nem követjük lapjainkat ez uton, — mert pusztán ígérettel nem akarunk hangzatos „előfizetési felhívást” gyártani. A mit mi eddig ígértünk, azt be is váltottuk, — s be fogjuk váltani ígéreteinket ezentúl is, és mindenkor.

Lapunk vezetésénél fő elvünk volt és lesz az „igazságosság”. Kicsiny vagy nagy ember volt az, — kit igazságosan kiemelni, vagy sújtani kellett, mi mindketőt habozás és személy válogatás nélkül megtettük. Mert tekintélyét veszíti az a lap, mely egyeseknek, vagy klikkeknek lép szolgálataiba; s a társadalmi téren sem teljesítheti hivatását és kötelességét, — ha nincs elég önállósága és bátorsága, sújtani a rosszat, s dicserni a jót és nemeset, — bárki cselekedje is ezeket.

Igaz, hogy lapunk ezen irányba azoknak, kik hozzá szoktatva voltak elődeink által ahhoz; hogy őket folyton dicshimnuszokban fűrésztöttek, — nem a legjobban, sőt mondhatjuk rosszul esett, — töltünk e nyílt, igazságos eljárást zokon is vették; — sőt mi több, minden módon igyekeztek lapunknak ez eljárását megtorolni, de mind ennek dacára meggyőződhetek az illetők, s meg az egész közönség, — hogy mi követett igazságos irányunktól ez által el nem térítettünk, s meggyőződhetek főleg arról, hogy bennünket nem kicsinyes személyeskedés, hanem a közérdek iránti legnemesebb intenció vezérelt.

Részvett lapunk mind azon küzdelmekben, melyek a város, a közönség igaz érdekeit érintették, és nem akarunk magunknak hizelegni, midőn kimondjuk, — hogy éppen ezen kérlelhetlen igazságos irányba lapunknak, — nagyban elősegítette a város érdekében álló új intézmények létesítését, — részben pedig elhallgattatta azokat, kik ezeknek ünédekből ellenzői voltak.

Lapunk politikai irányja, mindenkor az ország érdekeit képviselő igaz „szabadlelvi” elvek terjesztésében és pártolásában állott. Ezen párt zászlójára irt programm keresztülvitele, hazánk, nemzetünk ügyét, boldogságát képezi, — és ép ezért, ennek létesítésében nemcsak szóval, hanem szükség esetén tettel is — közreműködni, kötelességünknek tartjuk.

Lapunk tárcza és csarnok rovatában városunk és számos vidéki kitünő írók dolgozatait nyújtottuk közönségünknek, — s minthogy lapunk munkatársainak száma annyira szaporodott, hogy a beérkezett dolgozatokból mindenkor módunkban fog állani nem egy, hanem több tárczát is egy-egy lappéldányban közölhetni, — ezt új évtől meg is fogjuk tenni.

Lapunk részére Szalay Sándor, ismert jó tárcza író irt egy nagyobb terjedelmű novellát, — melynek közlését új évi számunkban kezdjük meg, — e mellett mindenkor egy rövid, — egy számban kezdődő és befejezett tárczát is nyújtunk — élvezetes olvasmányként. — Megtesztünk mindent, hogy közönségünk igényeit kielégíthessék s bár lapunk, még így is bármely vidéki lappal jószág és tartalom tekintetében megállja a versenyt; — de nem resteljük bevallani, — hogy jobbat is tudnók nyújtani, s hogy Nagy-Kanisza város és a vidék tekintélye meg is kívánna, hogy nagyobb terjedelmű, — jobb lap legyen organuma. De a város közönségének ilyen lanyha pártolása mellett jobbat nyújtani nagy anyagi kár nélkül nem lehet. Anyagi kárát pedig senki nem óhajtja. Nem óhajtunk nyerekedni, — mert bennünket csak a közérdek vezérel és nem a haszon, — de ép úgy nem szabad a közönségnek kárunkat sem kívánni.

Reméljük, hogy közönségünknek a vidéki sajtó iránt táplált fagyos nézete, csakhamar meg fog változni, s akkor nekünk is módunkban lesz, — nagyobb pártolás mellett, — többet nyújthatni.

Kérünk továbbra is szíves anyagi és szellemi támogatást és vagyunk

tisztelattal

Fischel Pál

Kánitz Béla

IRODALOM.

A „Kis Almanach” melynek tavaly megjelent első kötete a magyar gyermekvilág oly nagy lelkesedéssel fogadta, az idén is beköszöntött, még pedig az előbbinél is díszesebb köntösben, gazdagabb tartalommal. Ismét huzs magyar író adott egymásnak találkozó e könyvben, előzőnk magával Jókai Mórral, a ki mögé oly írói gárda csoportosul, mint Mikszáth Kálmán, Endrédi Sándor, Murai Károly, Tóth Béla, Beniczkyáé B. Lenke, Rákosi Viktor, Benedek Elek, Ábrányi Emil, Petelei István, Bárony István és még több jeles ifjú író mellett maga a vállalat kiváló szerkesztője, Bródy Sándor. Hogy ily írótól csak a legjobb telhetik, mondannak sem kell. Valóban, a „Kis Almanach” e kötete nem egy oly dolgozatot foglal magába, amelyet méltán ifjúsági irodalmunk gyöngyei közé sorolhatunk, s mely arra van hivatva, hogy e könyvből csakhamar magukba az iskolai olvasókönyvekbe menjen át! Még csak azt akarjuk megemlíteni, hogy az idei kötet is s p képekkel van díszítve, melyek természetesen magyar írók rajzolásából kerültek ki: Cserepy Árpád és Szobonya Mihály alkották meg az illusztratív díszet. Ha már most figyelembe vesszük, hogy a 182 oldalra terjedő könyv a legelsőszámban bekötési táblába kötve csak 1 forint 50 krba kerül: bizvas elmondhatjuk, hogy a „Kis Almanach” nemcsak a legjobb, hanem a legelőszámban ifjúsági ajándékönyv. Kiadja a budapesti Lampé-csász. Andrássy ut. 21.

Az „Athenaeum olvasótársa” cím alatt az Athenaeum irodalmi társaság új szépirodalmi vállalatot bocsát a magyar olvasóközönség rendelkezésére, mely eddig csakis nagyobb áldozatok árán juthatott nemesen szórakoztató irodalmi munkákhoz. Az új vállalat díszes kiállítású kötetekben jelenik meg s a legnagyobb magyar írók, Jókai Mórnak négy gyönyörű elbeszélése nyitja meg: a „Két menyegző”, A hosszahaju högy”, „Baróthy Ilona” és „A hazaiért”. Ez első kötetet követni fogják a legkiválóbb hazai és külföldi írók legjelesebb művei, s. m.: Beniczkyáé B. Lenke, Tolnay Lajos, Björanson, Sand, Cherbuliz, Zola, Ohnet, Kabos Ede, Bogdanovits, E-delyi, Prém stb. elbeszélései és regényei, valamint a feltűnőbb külföldi regényjelműségek fordításai. Az egyes kötetek díszes és tartós vászonkötésben köthetnek jelennek meg s mindegyik 50 krért külön-külön kapható. Oly olcsó ár ez, s mely kétségkívül lehetővé fogja tenni, hogy olyanok is megszeressék, kik a szépirodalmi művek magas ára miatt legelőszámban költségekönkönyvtárakhoz folyamodtak. A kiadóhivatal előfizetést is nyit a vállalatra, még pedig postán való bérmentes küldéssel 20 kötetre 10 forint, 10 kötetre 5 forint és 5 kötetre 2 forint 50 krrel lehet előfizetni. Az Athenaeum társaság a hazagpótló vállalatnál is arról adott tanúságot, hogy első sorban a szépirodalom kellő támogatása mellett a magyar olvasóközönség érdekeinek kielégítése a célja. A feltűnhetetlen olcsó ár mellett jó papír, tiszta, jól olvasható nagybetűs nyomás, ajánlja az „Athenaeum olvasótársat”, mely bizonyára rövid idő múlva a legnagyobb szépirodalmi vállalatná neve ki magát.

Egy magyar diák élete Mátyás király korában. Fentnevezett művel az „Athenaeum” azt az egyedüli helyes ifjúsági irodalmat teremt meg, mely az ifjúságot lángoló hazaszeretetre, a koronás király iránti tisztelettel hűsre a nemzeti múlt és történelem iránt rajongó, példátmerítő lelkesedésre buzdítja és oktatja. Ezt fejegeté Szilágyi Sándor nagynevű tudósunk, történelmi irodalmunk egyik kimagasló fő bűszkesége, midőn nagyérdemű előszavában — mely szintén többszöriösen emelt a mű bűszesét — a fentemlített könyvet az olvasók érdeklődésébe ezen meleg sorokkal ajánlja: „Azért ajánlom én önöknek ifjú olvasók ezt a könyvet. Ha egy óra embernek is élvezetet tudott az olvasni, mennyivel inkább fogja önként Johannes és Gabriel diák-élete Mátyás királytól lelkesíteni felmelegíteni.” Kell-e nagyobb, melegebb díszlet, hathatósabb ajánlat annál, midőn történelmi irodalmunk e kitünősége egyenesen bevallja, hogy maga is nagy élvezettel olvasta, és érdeklődéssel követte a főalakok mozgalmait, életem cselekményét, kik az első részben az akkori kor lazus szenvedélye, az aranycsinálás regés mystikus művében mozognak a második részben pedig legdicsebb és legnagyobb királyunknak, Mátyásnak pompa és fénytől ragyogó udvarába, „tudományok virágzó kertjébe”, mint akkor neveztek, szövik, és siettetik az érdekes fejezet cselekményét végkifejlése felé, megismertetve — az akkori korban szintén uralkodón divó csillagjósolás megragadón érdekes mozzanatait és frázisait. Fényesen mondható a műnek a külső kiállítása is, 70-nél több szövegkép, hét nagy önálló kép díszíti a finom valinpapírra nyomott testes kötetet. E képek mindegyike — egy-egy — remek és teljes hűségű korfestő jelenet, és egy egyenként, mint összességükben hű szemléltető az akkori kor életének és cselekménye, egyes frázisainak — s mondhatni, egy-egy lap a történelemből, mely egyszeri megtekintésre is oktat, busdít, — és a képzeletet fejleszt, s megveti alapját a múlt történelme iránti érdeklődésnek és tanulási kedvnek. A műv korhűek a képek, ép oly korhű a leírás, és maga a cselekmény. Egyik fejezet érdekesebb a másiknál, a cselekmények tele lüktető életteli rohamosan követik egymást, feltárva az akkori kor kül- és belföldi egyetemi életét, a nevelést, szokásokat, egy a testet edző férfias mulatságokban, mint a házi körben és a tudományok buvárkodó gyakorlásában egyaránt. A jó nevű író: Donázy Terenz szövegszerű történelmi tanulmányra valló tudással, zamatos, magyar stíljével, ragyogó, színdús képekben festi az alchymisták elűzhetetlen plantumot kergató lazus működését, érdekesítő mese keretében adva elő az aranycsinálás titkos mesterességét — majd a csillagjósolás s a királyi udvar pártatlan fényét, a hasonlíthatlan királyi könyvtár egyes remekait, az udvari életet békében, hadban, úgy, hogy minden lapja, minden fejezete egy-egy vonzó történelmi tanulmány, melyekből az ifjú lelkes képzelete alapot, élvezetes tudást merít, kedvet kap a történelemből, és szívvel lángra szítja a hazaszeretet oltáraitól tüzet, király, nemzete iránti tisztelet hűségét, hűdelét, melyek támaszát, alapkövet minden nemzetnek és államnak — és a mi érzésem az ifjú korban a szabványos magat, az a férfi korban is örökre megmarad, s kettős áruval készíti, busdítja juttatja. Legelőszámban ajánljuk t. olvasóink figyelmébe az idei könyvpiacon egész pazar díszes kiállított érdekes művet, már annak olcsóságánál fogva is; díszkötésben csak 3 forint 50 kr., midőn e csekély áron nagybecsű szellemi kincsököt vesz magának e könyvvel hazánkban ifjú s agg olvasója egyaránt.

A „HÉT” január elsejével negyedik évfolyamába lép. A közvélemény ez alatt az idő alatt oly sokat foglalkozott vele, hogy joggal mondhatni, nincs más volt ember az országban, a ki legalább ne olvasott volna róla. A legnagyobb dícséret, amit lapról mondhatni, az, hogy saját ábrázata, saját karaktere van, nem hasonlít egyikhez sem. Nos, a „HÉT” nemcsak hogy a mostani kollégáitól teljesen különbözik, de ezelőtt sem létezett magyar lap ilyen irányu ilyen magas színvonalon álló és — tegyük hozzá — ilyen olvasott. Előbb levegője van, mint a többinek. A satyra maró legyereivel dolgozik. Kényes ízlésű, válogató. És a fiatal Magyarország, a legújabb tanulás, tehetség dolgában a megelőző generációkólott kimagasló író nemzedék harszias szellemű közönsége. Nos, az irodalomnak tekintélye, ki a HÉT-be ne irt volna már. Ez az egyetlen tudással és ízléssel szerkesztett irodalmi hetilapunk, a mely számba jöhet. Ezt járassák önök. Ára egész évre 10 forint. Ha mutatványt kérnek, megküldik.

Magyar Ifjúság. E közkedvelt lapot, melyet a serdültebb ifjúság részére Tabori Róbert és Zempléni P. Gyula szerkesztik, a közoktatási miniszterium is ajánlotta az iskolák figyelmébe. Most fejezi be tizedik évfolyamát és hetenként egyszer két levny terjedelemben jelenik meg. A legjelesebb ifjúsági elbeszéléseket, rajzokat, tanulmányos cikkekkel és ifjúsági cikkekkel küli számos kitünő illusztrációval. Egyetlen családban sem szabadna e lapnak hiányoznia, mert erkölcsös irányja és kiváló tartalmánál fogva (melyek egyik részét a kitünő illusztrációk képezik) valószámság szükségletet pótol. A tizenegyedik évfolyam első számára, mely karácsonykor lát napvilágot, különösen felhívjuk olvasóink figyelmét. Lesz benne számos sikertű illusztráción kívül érdekes közlemény a legjelesebb magyar írók tollából. Mellyen ajánljuk ezt a kitünő ifjúsági lapot olvasóink figyelmébe. Kiadását árán negyeddévsz. 1. 50 kr. Telecso. 3. 100. egész.

egész évre 6 frt. Mutatványszámokat ingyen és bérmentve küld a kiadó hivatal Budapest, IV., Giszella-tér 1. sz.

„Élet.” Az egyetlen magyar folyóirat, mely magas színvonalával, hazugság, de modern szemlélettel, a kor eszméiről való folytonos hí követésével, politikai és társadalmi életünk saigora, de tárgyilagossá irálatával igazán megbecsülhetetlen szolgálattal tesz iradalmunknak és az iradalom iránt érdeklődő közönségnek, most fejezte be második évfolyamát. Ez az utolsó szám is jellemző a folyóirat irányára. Előtt egy fulminans cikket közöl az „Élet”, ellen a protestánsokról írt cikke miatt, melyben a szerkesztő nyomban megadja a választ oly hangon és modorban, mely nálunk a polemia terén már-már ritkaság számba megy. Mind a két cikk a legnagyobb figyelemre méltó, mert a vallásosság hanyatlásának okairól leplezetlen őszinteséggel foglalkozik. Ifj. Reményi Edétől kitűnő elbeszélést, Tótsék Annától széptani tanulmányt, azután A négygyöblő-nek, Ibsen hatalmas színművének, befejezését, továbbá Kadosa Elek dr. tollából a négygyöblőnek jelen kiállításának szellemes, bár kissé kiméletlen, beható kritikáját, költeményeket és szépirodalmi rovatot találunk a füzetben, mely egymaga tanusodik az „Élet” életrevalóságáról. Az „Élet”-et most, a mikor új évfolyamát megkezdí, nem mulaszthatjuk el műveltséink figyelmébe a legmelegebben ajánlani. Különösen a művelti közönség pártfogását érdemli meg ez a kitűnő folyóirat, mely a nő érdekeinek hangsúlyozásával és folytonos napirenden tartásával már mind magyar nőnek elismerését kivívta. Ára negyedévre 1 frt 50 kr. felévre 3 frt, egész évre 6 frt. — Mutatványszámokat ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal: V. Árpád-utca 8.

A Divat-Salon évi öt évr. nagyobb olvasóközönséget hódít magának, a mi tekintet, fényes, elegáns kiállítását, érdekos tartalmát, nagyon természetes is. Egyik legfőbb érdeme, hogy divatképei nem furesaságok, a miniket megszokták csodálni, de nem utánozni, hanem a jó ízlésnek a csigántíának olyan közvetlen rajzai, a miniket árammal utánozhat minden csinos nő. Szabásvelei a érthető, terjedelmes magyarázatot pedig azt is lehetővé teszik hogy hölgyeink akár saját maguk is elkészíthessék mindazt, a mit mind érdekes újonságot a szép divatlap bemutat. Két leány válogatott iradalmi közleményeket közöl a lap szépirodalmi része, költeményeket, elbeszéléseket, regényt, jeles tollak termékeit. Szerkesztő: Fanyhó Gyula. Iszabe la és Szabóné Noga Janka, kik nem csak arra törekednek, hogy eddig szerzett híveiket megtartsák, hanem az új évben újakat is akarnak hódítani. Mi a magunk részéről szívósen ajánljuk minden olvasóknak a fényes, elegáns kiállítású lapot, mely a jó ízlés, a takarékoságot szolgálja azon kívül, hogy válogatott szépirodalmi közleményeivel finomabb lelki gyönyöröket szerez. Nem csak mint a legszebb, legjobb lapot, hanem mint a legolcsóbbat is ajánljuk, lévén előfizetési ára egész évre csak 12 korona (6 forint). Mutatványszámokat ingyen küld a Divat-Salon kiadó-hivatala (Budapest, IV., Giszella-tér 1.), hová az előfizetési jeleket is intézendők.

Heine diákköltés. Az olvasó közönség nagy részének nagy gyönyörűségét fog okozni, hogy magyarul olvashatja Heinet, azt a csodás fantáziájú, nagyokos, genialis poéta. Endrődi Sándor, a poéta, föllekesedett és lefordította a Dalok könyvét. Amint egymásután következnek a versek a Buch der Liederben, úgy fordította le rendre az Ifjúkori színdarabokat, az „Intermezzo”, a Hazatérés, a Harz-hegységben és az északi tenger csoportjait. Lefordította a szonettet is, a mi reusztog bajlódásába kerülhetett, de lefordította, csak azért, hogy mentül többet foglalkozzék kedvelt költőjével. Endrődi nek ezen vágyát erti bizonyára minden ember, a ki valaha Heinével foglalkozott. Hatásra ellenállhatatlan ember: mélyen benyomása alól nem vonható ki magadat. 8 hányzor megírta azonos címmel a hazatérését, melyet mintegy vitriollal önti el az egész világot, mindent és mindenkit, mást és önmagát. Forgatván ezt a könyvet, mennyi impresszió ered az emberben, melyeket lehetetlen elfelejtetni. Mennyi kedves, édes hang emleke táradik Heinehez. — hiszen a legtöbb ember betéve tudja verseit. Endrődi Sándor a versek legnagyobb részét igazán szépen, mind megannyi postai adalattal, fordította le és sikerült is neki, valamennyit az eredeti hangjának fő májának és jöntejének megfelelően átírtantálni: felette nehéz vállalkozás, különösen Heineé, a kinek a nyelvbeli finomságok oly nagy szerepet játszanak. Különösen sikerült és szép a Romancero és az elbeszélők könyv darabja, fényes a Nordsee: ezek a szakadózt hangu versek a fordításban az eredeti hatásával vannak az emberre. Endrődi elő zót is írt a kötetbe, mely mely érdekos és szép és megmagyarázza a foglaltat keletkezését is. Az Athenaeum nagyon díszes kiállításban adta ki a Dalok művét: papír, nyomás, kötés mind igen szép. Thumann Pál rajzai is szépek. Értékes és szép könyv, szépséges és érdekes képzet igen olcsó: 6 forint az ára.

Könyv Orszoszágról. Már ártizodék óta s-egy napjainkban is a közeli híradalom tele iránnyal a figyelem, a firkázó tekintet: a politikussá, a tanácsilag emberre, a költőre, a költőre és az emberbarát. A táviró minden nap hoz valami hírt a legújabb híradalom orias belsőjele: hol inségnek ábraszóto nyomoráról, hol a chavirintás és tanizmus által üldözötek laklialásairól, hol bizonyu dorell felrobant dinamitról. Mily érdekos és események e gazdag temkelegéből telően híresek, az ószinte várt megtudni, a mint ezt egy okos olma közvetlenül megfigyette, megányta-vevte és írta! Ezt tették Uspenszkij G. J. és Terpanjoff A. N. az előtti naplényzetek alakított elbeszélő a parasztság elállását, a másik pedig megírta a nemesség alzállását. E két külön munkából kiállította Samson-Hrambatjarna H nagyérdékü művét. A parasztek és nemek elváltása Orszoszágrán em-n, mely most kiválóan gondos fordításban előünk fekszik. A magyar közönség bizonyára ép oly mohó érdeklődéssel fogja olvasni, mint a hogy olvasták másuft sok szren, A politikust, a közigazdát, a szociológust, de nemcsak a szakfirtt mindenké érdekeit a kitűnő munka, mely ritka eleven, szingandag tollal, legelőször szatirikus, álal adja elő, vagy sejteti, mikép kapnak lábra Orszoszágrán a mai állapotok, miként történtek, hogy egy rézilegcs fonsz termés hazaszóto éhínséget teremtzen, miért kellett az orkolesi hákba súlyos földesutaknak és póroknak, kik nem találhatták bele magukat a jöthágyas megáshése után támadt új helyzetbe, elálleniök. A könyv brillánsul világítja meg a közgazdasági, pénzügyi, igazságügyi, hadügyi, oktatásügyi, ut vizsnyokat, hol a hivatalos szabáha, hol az utóára, vagy merőre, hol a hatalmas család körbe vagy egyéb gyűhelyre vezetve az olvasót; itt szellemes apróságban gazdag elmélkedés, ott a szereplők könyed, frías meneti díszkuzsa alakjában. A fordítás mint monduk, nagyon sikerült az orosz szájto szövegyeket megjelölté kifjzésekkel jelölzen küzdött meg, mindent érthetővé tette: a kiadó Athenaeum-társulat pedig igen szépen állította ki a munkát a (címlapot az ofonk hármás színekben), a melynek első köteté 260, a második 413 lapra terjed. Az egész becses mű ára 3 frt 60 kr.

Elbeszélés a görög világból, az ifjuság számára. Charlotte M. Yonge újan, Hampelne Pulasky Polixena Sokan megpróbálták már a görög hitreget és a görög törtélelem legfontosabb eseményeit az ifjuság számára tetszően alakban lefordozni, de a kísérletek közül egyik sem arított oly teljes sikert, mint azé az angol íróné, a kinek könyvét most Pulasky Polixera a magyar közönség számára is hozzáférhetővé tette. E kötet huzakonitencs elbeszélés valóban mintája a gyermekek lefogásához mért egyszerű, közvetlen előadás-módnak: minden abban tiszta, szabatos, könnyen érthető stílusban van elmondva, a melynek az angol ifjusági írók oly nagy művészel H. Pulasky Polixera az-razony valóban nagy szolgálattal teljesítette ifjusági iradalmunknak a könyv átültetésével: régen érezt minden pedagógus is a szükségét; és most, hogy végre megvan, bizonylyan csakhamar egyik legkedvesebb olvasmányá lesz gyermekeinknek, kiknek a hasznos ismeretek egész ózónát a legkellencebb formában nyújtja. Az elbeszélés tárgyai: Az Olympos, a görög nép eredete, Perseus, Heraklas, az argonauták Paris illato, Tinja ostroma, Odysseus vándorlása, az Athénak: Lykurgos, Solon, Perikles, Eukrates, Macedoniá Filipp, Nagy Sándor, és s. s. Minden elbeszélés tiszta, igen szépen képpel van díszítve, melyek nagy részben a legújabb történelmi sít. másolatai. E művet igen sikerült színes cím-

lap teszi tetszetősé a kötetet, melyet a kiadó Wodianer-czég (Budapest, Andrássy-ut 21.) 1 frt 50 kr-ot hoz-át áruba

Képek-könyvek. A Wodianer-czég kiadásában, melyből már ifjusági iradalmunknak annyi díszesnél díszesebb munkája került ki, legújabbban négy kis képek-könyv látott napvilágot, melyek a téren valóóságos njiitást léptetnek életbe. E könyvek ugyanis a mellett, hogy kiállítás dolgában vetekednek a legdrágábbakkal, hogy színnyomatú képek a tőkely legmagasabb fokán állanak: egyuttal oly olcsók is, hogy még a szegényebbek is könnyen megvehetik velük gyermekeiket. Egynek-egynek ára ugyanis csak ötven krajczár, tehát oly ár, melynek eddig három és négyz-rosét fizeték hasonló művekért. A négy füzet címei: A Cézár, a Cirus, Teresi Könyve, A Mikulás könyve. A mi szövegyüket illeti, elég fölemlitenünk, hogy az a sok vers és próza, melylyel tele vannak. Radó Antal tollából származik, kinek dallamos csengő sorait már olyan sokféle szavalgatják apróságaink. Meg nem tagadhatjuk magunktól, hogy a kedves kis gersikékből legalább egyet ne közöljünk mutatásba:

J e m k ó.

Jankó ezukrdz akar lenni, Mindig ezukrot akar enni, A konghóban jünnizmenni, Sok kalácsot zsebre tenni. Elnye torkos Jancsi, lárdé, Nem jó mindig csokoládé, Mindig krém meg limonádé, Mibna-szörp meg jegeskádé! Ha egyébre nem lesz gondod, Majd a gyomrod jül elrontod! Ugy bizony, majd rossz lesz dolgod, Rossz a gyomrod, fogad rontod!

Gróf Zichy Géza újabb költeményei. Az Athenaeum új kiadásai között bizonyára legnagyobb elterjedésre számíthat ez a kötet, mely gr. Zichy műzójának újabb termékeit tartalmazza. Gróf Zichy nem tartozik a lármás napi lyrikusok, sem a gondolatterhes poéták fanyar csoportjába; nem ír sokat, de mindig szépet. Minden verses érzést lel el, érzéshez szól, mindegyik valamely édes hirt hoz rezgésbe belőnkben. Először bazafias felbuzdulással, de menten minden chauvint-mustóit lelkesíti a hazaszeregetre („Ne hagyj magad magyar ember”, „A magyar leány”); majd a királyt, a legelső magyar embert énekli meg, de nem hízolgó udvari poéták módjára. Ereznek, hogy minden gondolata szívből jó, épp azért szívünkhez is szót. Ha pedig a vallásos érzések meggyűlnek lelkében („Sorsom, ezred”, „A Terenczvárosi tempomban”), oly költeményekben fakadnak ki, melyek épp oly messze esnek a bizottságtól, mint a negyzott scepticismustól. Hogy Zichyél „Isen, haza és király” nem csupán biába búsított nevek, azt e csoport n-m nagy számú költeményei igazolják. Nagyobb csoport kötetében a „Csald” felirattal. Anyjáról, n-jérl, gyermekeiről írt e bensőségteljes versek egy része a „Fővárosi Lapok”-ban jelent meg, melynek olvasói rég szeretik az őszinteség e meleg szavú dalnokát. A „Szerelen” csoport egy pár mély érzésű darabot tartalmaz, még azokban sem affektáltsággal, melyek szerelmi panaszzsal szólnak meg. A „Regék és mesék” pár darabja („Virágrege”, „Az út gyönyörtől”) szinte megsajnálhatja velünk, hogy gr. Zichy n-m művelte gyakrabban e genret. Legváltozatosabb és legnagyobb csoport a „Balladák és elbeszélő költemények”, melyek közül elég lesz fölemlíteni az „Ekklezsia megkövetelés”, „Gerencsy Erzsébet”, „Mi a kálto”, „Liszt Ferencz”, „Pálint bácsi”, „Nincs-e hír Hamról?”, „Egy művész, kinek öröge volt” címűeket, melyeket a Kisfaludy s a Petöfi társaság ülésén olvastak fel legelőször, hogy gr. Zichy hivatottságot a költői elbeszélés terén is igazoljuk. Nagyobb yet-es regényei alapították meg ugy is költői hírnevét. És midőn a kötet több versében ezt a vallomást olvassuk:

Az életnek száraz málnát, Emelt föld jirtám, Nevettem és sírtam, Bűnait dalbar-ítar

azt kell mondanunk, hogy szánkából vette ki a szót a költő, mert a 335 lapnyi vers-gyűjtemény ilyennek mutatja egész egyéniségét. A kötet előtt gróf Zichy Géza arcképe látható, a kiállítás díszes. Ára 2 forint 60 kr.

Az „Athenaeum” kiadásában meglelő „Fővárosi Lapok” új évtől kezdve a régi iránnyel-ekkel, de megújult arccal és munkakéddel folytatja pályafetését. Első sorban a szépirodalom napi közlönye lesz ugyan és pedig a szórakoztató, könnyebb olvasmányok oly gazdag és változatos tömegével, amennyit más lap nem nyújthat közönségének, de figyelmét ezenkívül a társadalmi és közélet minden fontosabb mozzanatára kiterjeszti s éleken írt, tartalmas cikkekben igyekszik olvasóit mindacról tájékoztatni, a mi az iradalom és művészetek terén ideháza és a külföldön figyelemre méltó történi. A lap a művelti közönséget érdeklő fontosabb napi kérdésekről nyitán, őszintén mondja el vélekedését kiindulási pontját mindenkor a nemzeti szemmel és a jó ízlés leszenek. E lap, mely huszonkilenc év alatt egész írói kört t remett magának, a legkiválóbb fiatal erők támogatják, a mellett leszenek a régi jelesek is, köztük első sorban mindjárt Jókai Mór, kit új évtől kezdve búszkén soroz rendszer dolgozótársat közé, továbbá az eddigi tárgyidomú szerkesztő Vadasz Károly, ki állandóan fenntartja őszekötterését a „Fővárosi Lapok” olvasóközönségével. Benső dolgozó-társak és rovatvezetők új évtől kezdve: Abonyi Árpád, Endrődi Sándor, Erdélyi Pál, Köcsy László és Molnár Géza. A közönlajtsnak tesz a „Fővárosi Lapok” szerkesztő-égre éleget, midőn jövore egyzserre csak egy hosszabb elbeszélő művet (fölválva eredetit és fordítottat) hozat közre, természetesen hosszabb közleményekben; az olvasók nagy részének kívánsága teljesül, midőn új évtől kezdve a „Salon és Sport”, bővebb és változatosabb tartalommal a főlap alakjában, a legalább is tizenhat oldalra terjedő vasárnap számba olvaszta fog megjelenni. E melléklet eddigi szerkesztői: Wolf Janka és Adorján Sándor a „Fővárosi Lapok”-at ezután is gyarapítani fogják közleményeikkel. Európa nagyobb városairól külön levelezők leszenek kik az ottani élet minden jelentősebb mozzanatáról élénk tollal írt levelekben tudósítanak és közreműködnek abban, hogy a „Fővárosi Lapok” jó ára élyelmét mindenre kiterjesztő s a modern hírlapírás gazdagabb eszközeivel dolgozó, élénk és változatos napi közlöny lehessen. Mutatványszámot egy hétig ingyen küld a kiadóhivatal kívánatra bárkinek. Előfizetési ára: Egy hónapra 1 frt 40 kr. Egy negyedévre 4 forint.

Az Athenaeum irad. r-társaság kiadásában három ifjusági irat jelent meg — a karácsonyi könyvpiacra — mely valóóságos eseményszámban megy, mert ly díszes kiállítás mellett annyira olcsó áron egyik hazai vállalatunk sem bocsátott piacra eledlig tartalomra nézve annyira becses és gyönyörkötötté ifjusági műveket, melyek az érködést annyira felkeltetik. A megindult cycus első köteté Derék Ferko történetével foglalkozik, mely Marryat kapitány híres művéből van iradalmunkba áttöltve. Ha valamiből tanulni, épülni lehet, ugy e könyv az, mert ebből a fejlődő ifjuság a nemcs, egyenes, jeltenszárd gondolkozás mellett megtanulhatja, hogy onerejéből szorgalmával, becsületességével a szoronsó és jölet legmagasabb polczára juthat — e mellett — mint a fény mellett az árnyék — élesen vannak feltüntetve azon társadalmi hibák és bünök, melyeket kerülőn felülis kell — szóval a könyv mindegyik fejezete valóóságos életis-kola. Az átdolgozó: Donasz Ferencz jövenv, írónk kitűnő tolla, világos, szingandag stílybe és mesteri formába öntötte e művet. A kiállítás díszes a hat finom kivitelű szines kép minden könyvtárnak és asatálnak elegáns díszévé teszi e könyvet, melyet olcsó ára 1 frt 20 kr. — (2 korona 40 fillér) mindenki számára könnyen megvásárolható tesz. A vállalat második köteté, az ifjuság kedvenz és sóvárgva óhajtott könyvét: Robinson Crusos történetét nyújtja, hat szines kép és nagy számú a szöveg közé nyomott szép képpel. Ebből a Robinsonból tanulhatja meg az ifj-igazán, hogy onerejéből, saját találakonságára és ügyességre málva — mi mindent képes az ember elne kitálatni — véghe „vívni”, ha erős hit, szorgalom és kitartással párosul a munka. Az átdolgozó, Donasz Fe-

tenca különösen arra fektette a fűsúlyt — és ez fényesen sikerült is neki — hogy mulattasson, de úgy, hogy az ifjú a lázas, megfertett érdeklődés mellett tanuljon. E testes díszes kötet ára is, mint az előbbi, csak 1 frt 20 kr. és így, igazán csakély áron a legzsebb és legértékesebb karácsonyi ajándékot adjuk gyermekeinknek. A vállalat harmadik kötete Tannenburgi Rósa a szülői- és gyermeki szeretet fényes apoteozisa. Meleg kedély, szívemenesítő gyengédség árad minden a rából. E könyv egyszeri elolvasása jobban hat a gyermek fogékony szívére, kedélyére, mint egy esztendői tanítás — prédikálás. A megható helyzetek, az odaadó gyermeki szeretet nyilvánulási, azoknak az áldozatoknak nagysága, miket Rósa, ez az anyagi jószág, hő szívé gyermek szenvedőjátáért hoz, minden serdülő gyermek és ifjú szívét fennes lobogtatják, gyengéd érzelmekre hangolják a nemesítik, azért e könyvnek egyetlen egy család asztaláról sem szabadna hiányoznia, mert ezzel gyermekek szívé, lelkét minden jóra, nemesre és gyengédségre hajlandóvá tehetik s ez által érhetik el azt mi minden családnak erkölcsi támasza és talpköve, hogy: a gyermek halázzal, tisztelttel rajongón szereti, imádja szüleit és a mi egyszer a gyermekkorban a szívbe nyomódik, azt még a megléti korban is megőrzi a szív mindenben. Dunásky Ferencz ismeri irónk élénk tolla, magyaros irály magva, költői kifejezései e művet is mint a fenti kettőt arra az irodalmi színvonalra emelik. Végül nem győzzük eléggé hangsúlyozni, hogy e mű is csak 1 frt 20 kr. mi a díszes kiállítás mellett oly csakély, hogy a legmelegebben ajánljuk olvasóinknak figyelmébe és bő pártolása ezen igen érzett szükségét pótló validátot.

A jó kedv naptára. Talán mondannunk sem kell, hogy ekkor Mokány Berezi "Besser!"-napitárát gondoljuk, mely Agai Adolf szerkesztésében, Jankó János és Homicskó Atanáz rajzaival, mint "jubilaris, kölera- és decifuttymentes" naptár kerül ki az "Athenaeum" nyomdájából. Mokány Berezi ékes rigmussal "kurjantja országga," hogy:

"Mikor szől a csüdes s a szív havo lendül,
"Besser!" — ez a szózat ajkamon ott esendül!
S hogy most' ezt a szent szót könyvnek címül adtam,
Jele, hogy lelkemmel is neki szaladtam.

Verses hónapjalelel a politikai világból kezdik meg a sort, "obstrukciós, koronás, pártolvasató és kormánybomlasztó" rigmussokkal. Aztán következik "Amerika felfedezésének története" egy szivarozó "felfogásában. Benn a naptárban "Rabló-kaland a topronyi erdőben" hosszabb verses tréfa, meg egy "Mathematikus fohása." Közben 153 lapon politikai, diák-, házaseleti, zsidó-, gigerli-, katona-, női adomák tarka egyvelege, hol képpel, hol a nélkül, de mindig hivatott a taló fordulattal, olykor pikáns éllel. Egy pár adomát találonra kikapunk a kötet bőséges tartalmából. Például azt, a melynek czíme "Felső leányiskola." Tisztító: Erzsébet, a mi jellemzi a Balatont? Erzsébet: Az, hogy a partján irnak a kis lányok. — "Jó ez te, hát az ifjú patkárának 'annul?' 'Annak en Pali bácsi." "No, ha az Isten erőt, erösséget ad, magától fogom hordatnyi az orvoságot." — A vadász-tréfiaktól: Te Gázi, a legbatabb vadász is megijed, ha te ezélni kezdés: hát még a nyul!" — A zsidó adomákból: "Holje? Ez az én Nutalla lángyam, omi olyan jónórón zongoráz? Megelhetni a művészetitől, pedig 100,000 florin hazományt adom neki." "Nadszéro! Ez már vo omi! de megnyit odna kiseszonnal, ha nem tudna zongorázni?" "Oz edjik eszik, o másik nézi: ez a torrodajlom." — Az arany mondasokból: "Azok a magyar irodalmi bieli- és fündesieclisták azt hirdetik magukról, hogy realisták: pedig csak rigmussisták. Sok forlnak az volt az utolsó akarat, hogy olvassa a felcséget sat. Egy nagy képmelléklet pedig a Kémp-kurát ábrázolja, megittábas halomkégt, b szító hadfiakkal, zsidó asszonyokkal sat. A vig naptárára "két kopatlan korona (vagy akár egy rojtos régi főres)"

A szerkesztésért felelős:

FISCHEL FÜLÖP tulajdonos,
KÁNITZ BÉLA lapvezér.

NYILTTER.

Leszállított áru selymeket méterenkint 25% — 33% és 50% árleengedéssel az eredeti áron alul szállít, megrendelt egyes öltönyökre, vagy végében is postabér, és vámmentesen **Heueneberg G.** (es. kir. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben.** Mintak postafordulóval küldetnek. Svajcha címzett levelekre 10 kr. osbályeg ragasztató. — 908—2

6617
tk. 892.

Arverési hirdetmény.

A nagy-kánizsai kir. törvényszék tkvi osztálya részéről köz-hirre tetetik, hogy Toth Teréz féri, Dely Józsefné és tarsai végrehajtatónak Nemeth Gyuláné szül. Lakatos Agnes végrehajtást szenvedő habóti lakos elleni 500 frt tóke, 1881. aug. 11-től járó 6% kamatai, 40 frt 65 kr. per, 13 frt 15 kr. végrehajtás kérelmi, 10 frt 25 kr. újabb arverés kérelmi s még felmerülendő költségek iránti végrehajtási ügyében a fent nevezett kir. törvényszék területéhez tartozó az alsó-rajki 48. sz. tkjben + 561. hrsz. a. Lakatos Agnes tulajdonául felvett és 1182 frtra becsült váltság köteles ingatlan, továbbá ugyanazon tkjben + 2/a. hrsz. a. ugyanannak tulajdonául felvett s 203 frtra becsült ingatlan, — mégis az alsó-rajki 102. sz. tkjben Lakatos Agnes tulajdonául felvett

105 c hrsz.	190 frtra.
158/a	40
212/a	14
250/a	58
315 c	58
367 c	47
468 c	47
630 c	47
663 c	143

becsült ingatlanok parcelláinképt külön külön

1893. évi január hó 9-ik napján d. e 10 órakor

Alsó-Rajk község házána] dr. Nemsiedler Antal felperesi ügyvéd vagy helyettese közbejöttével megtartandó nyilvános arverésen eladatni fog

Kikiáltási ár a fennebb kitélt becsár.

Arverezni kívánok tartoznak a becsár 10% -at készpénzben vagy ovadekképes papirban a kiküldött kezéhez letenni

Kelt Nagy-Kánizsán, a kir. tszék mint telekkönyvi hatóság nál 1892. évi szeptember hó 6. napján.

Gr. HUGONNAI kir. tszéi bíró.

292.
V. 1892. szám

Arverési hirdetmény.

Alólirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t-cz. 102. §-a értelmében szennel közhirre teszi, hogy a letenyei kir. járásbíroság 1892. évi 2762 P. számú végzése következtében dr. Csemesz Kálmán ügyvéd által képviselt Skoda Mari és Skoga Juli egyedutai lakosok javára Skoda János egyedutai lakos ellen 71 frt 50 kr. s jár. erejeig loganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 335 frtra becsült kocsai, kukoricza kas, 60 mérő csutás kukoricza, borju, hízó sertvés, hidas, trágya, takarmány, szalma és pajtaból álló ingóságok nyilvános arverésen eladatnak.

Mely arverésnek a letenyei kir. bíróságok 3217 3. 1892. sz. végzése folytán 71 frt 50 kr. tókekövetelés, ennek 1891. évi april hó 17. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 54 frt 25 krban bíróilag már megállapított költségek erejeig Egyedután alperes lakásánál leendő eszközésére 1892. évi december hó 31. napjának délutáni 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel bivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is el lognak adatni.

Kelt Letenyén, 1892. évi december hó 21. napján.

SCHMIDT JÁNOS, kir. bírósági végrehajtó.

6369. sz.

Arverési hirdetmény.

A nagy-kánizsai kir. törvényszék tkvi osztálya részéről köz-hirre tetetik, hogy Szmodics György végrehajtatónak, Porzavecz (batori) Ferencz végrehajtást szenvedő kis-kánizsai lakos elleni 22 frt tóke, 14 frt 90 kr. per, 5 frt 70 kr. végrehajtás kérelmi, 10 frt 75 kr. jelenlegi s még felmerülendő költségek iránti végrehajtási ügyében a fent nevezett kir. törvényszék területéhez tartozó a nagy-kánizsai 1756. sz. tkben + 3025 hrsz. a. Porzavecz Ferencz tulajdonául felvett ingatlan 308 frtra becsült tele részére

1893. évi január hó 14. napján d. e 10 órakor

ezen kir. törvényszék tkvi helyiségében dr. Csemesz Kálmán ügyvéd vagy helyettese közbejöttével megtartandó nyilvános arverésen eladatni fog

Kikiáltási ár a fennebb kitélt becsár.

Arverezni kívánok tartoznak a becsár 10% -at készpénzben vagy ovadekképes papirban a kiküldött kezéhez letenni

Kelt N. Kánizsán, a kir. tszék mint telekkönyvi hatóságnál 1892. évi szept. hó 11. napján. Gr. HUGONNAI, kir. tszeki bíró.

Az egyedüli valódi ANGOL CSODA-BÁLZSAM

készítetik és kapható kizárólag a „Véd-angyal”-hoz címzett gyógyszerárban Thierry Adolf Pregrada, (Horvátország.)

Minden egyes üvegecske egy vörös czimkével van ellátva — egy használati utasításba gyöngyölve és egy fémlemezszel lezárva melyen „Thierry Adolf gyógyszerár a „Védangyal”-hoz Pregrada, van reá nyomva. — Minden más balzsam melyen ismertető jelek nincsenek, nem a valódi, de utáztatok, s ezek káros hatásu alkotrészeket tartalmaz mint Alvé stb. A hol nines raktár az én valódi balzsamomnak — sziveskedjenek egyenesen tőlem rendelni a „Védangyal gyógyszerár” Thierry A. Pregradán, Rohitsch — savanyu kut közelében.

Beküldése csak is utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése mellett történik. — Ára postadíjjal, láda csomagolás és szállító-levél:

12 kis vagy 6 kettő üveg 1 frt 86 kr.
60 " " 30 " " 6 " 08 "

Bosznia és Herzegovinába 2.70 kr. illetve 7 frt.

Legjobb, legjobb és kiváló, mind a mellett jutányos Általános — népies, hási és gyógyszer majdnem minden betegség ellen külsőleg és belsőleg. Hamisított és utáztók — szabaddalmi törvény értelmében üldöztetnek, valamint az azokat ársztók is. — A k. törvényszék szakferővei oda nyilatkoztak, hogy az én készítményem vizsgálat alapján (Zl. 5782—B. 6108.) semmiféle tiltott és az egészségnök ártalmas alkotrészeket nem tartalmaz. A bel- és külföldi gyógyszerárak közzététele fölvekenként történik a hol raktár van. 267 6—1

Thierry Adolf gyógyszerár a „Védangyal”-hoz Pregradán Rohitsch savanyu kut mellett.

! UJ VEGYI KÉSZÍTMÉNY! !

!! méregmentes Sculein !!

szavatol a patkány, egér, légy, böhla, poloska, mój, sváb bogár stb. stb. tökéletes kiirtásáért — használati utasítás mellékeltek.

Küldés vidékre posta utánvétellel.

1/4 klg.	1/2 klg.	1 klg.
fl. 1.50	fl. 3.—	fl. 6.—

bécsben kp. — 5 kiló hozatalánál külön ajánlat.

Sculein!

nem tartalmaz arsenicumot, sem phosphort, sem strychnin vagy hasonló vagy keverék, minden mérges alkatrészekről ment.

Ugyan ezzel kötelezem magam a készpénzt valamint az összes költséget megtéríteni — ha csak egy egyetlen kísérletnél nem győzi meg a **MÉREGMENTES SCULEIN** már rövid néhány óra alatt annak hálhatós eredményéről.

Vegyeszeti labororium

SPIELMANN HENRIK.

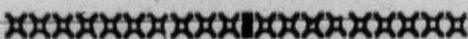
WIEN. Fünthaus. Schönbrunner Strasse 44.

Nékölözhetlen minden háztartásban
a Kaffeinert Kneipp-fele malata kávé

201 — rendszer kávé itéssel.
Azon elhíthetetlen élenyt nyújtja, hogy a kávé kávé melőzhető, valamint az ártalmas tiszta kávé használatát pótolja; a malata kávéval **iszlétesebb** egészségesebb és **iszlétesebb** kávé készíthető. — Félhíthetetlen mint jóték a kávéhoz.
Igen ajánlható nőknek, gyermekek és betegeknek.
Utánraköztől óvakkedjünk!
Mindentüti kapható.
1/2 kilo 25 kr.

Dr. Kneipp

Nyilvános köszönet.

T. üzletfeleink és barátaink az utóbbi időben irántunk való bizalmuknak és rokonszenyűknek oly számtalan és sokféle jelet adtak, hogy indittatva érezzük magunkat ezekért leghálásabb köszönetünket nyilvánosan kifejezni. Kiváló örömeinkre szolgál, hogy ez alkalommal ama megfizető elismerésről tehetünk említést, melyben a lent közölt okmány kiállítását által leghivatottabb oldalról részesültünk. — Kiváló tisztelettel gróf Eszterházy Géza angyalföldi Cognacgyár igazgatóságára Budapestben.

A magy kir. műegyetem horászati laboratoriuma és dr. Neumann Zsigmond kir. kereskedelmi törvényeséki bíró vegyész által hivatalosan megejtett és általunk tudomásul vett vizsgálatok alapján az

Esterházy-Cognacot

betegeinknél alkalmazták s azt sikeresen használva, mint kiváló minőségűt és a francia cognacokkal vetekedőt a legjobban ajánlhatjuk

Dr. Angyal Béla, s. k. Dr. Báron János, s. k.

egyetemi m. tanár, kórházi főorvos. egyet. m. tanár, kórházi főorvos.

Dr. Kéty Károly s. k. Dr. Poór s. k.

egyetemi ny. tanár. kir. tan. ny. orvostanár.

Dr. Réczey Imre s. k.

egyetemi ny. r. tanár.

Dr. Stiller Bertalan, s. k. Dr. Tauffer Vilmos, s. k.

egyetemi tanár. egyetemi ny. r. tanár.

A fent mondottakat az általam közvetlen ismert négy csillagos jelzésű Esterházy Cognacra elismarem.

Dr. Bakó Sándor s. k.

egyetemi m. tanár, kórházi rendelő orvos.

AZ

„Arany Szarvas“ szállodában

foljó hó 25, 26 és 27-én vasárnap, hétfőn és kedden

Családi Hangversenyt

rendez a jó hírnévnek örvendő:

„SVEA“

svéd nemzeti daltársulat

(5 nő) eredeti svéd és norvég nemzeti viseletben.

Nagy változatos műsorral, négyesek, három, két-szólamu és soli dalokkal.

● Naponkint új műsor új viseletben. ●

Zongorász: HOSSFELD ur.

Kezdet: 8 órakor. — Belépti-díj: 50 kr.

Csak ez a három hangverseny!

COGNAC

Czuba-Durozier & Co.

francia cognacgyár

PROMONTOR.

Vezérigynökség

Ruda és Blochmann Budapesti.

MEGJELENT

A női szépség

művészetének tankönyve, készült D. D. grófnő hátrahagyott jegyzetei nyomán, kapható kizárólagosan kiadóhivatalában füzeve

80 kr. Koménykötésben 1 ft 20 kr.

Biztos utasítást ad a szépség fenntartásáról, az arc kéz, természet szépségéről, szával az

örök szépség

tan könyve.

Mindezeknek, kik a „Magyar Nők Lapja”-ra előzetesnek 20 kr. csomagolási és szállítási díjat mellékelnek, ingyért küldetik „A női szépség” című tankönyv.

A „Magyar Nők Lapja”-nak előfizetési ára „LUGAS” című gyermeklappal A „Tükör előtt” című divatlappal és regénymelléklettel együtt

egész évre — — — — — 6 ft —
fél évre — — — — — 3 „ —
negyed évre — — — — — 1 „ 50

Mutatványszámokat ingyen küld a kiadóhivatal, Budapest, Kishid-utca.

Sarg-féle egészségügyi hatóságilag megvizsgált

(a fogak szépsége) elismert nélkülözhetlen fogtisztító szer.

KALODONT

KALODONT

KALODONT

KALODONT

KALODONT

KALODONT

KALODONT

KALODONT

Illata üdítő s igen erőteljes utazásnál

A bel és külföldön legkedvezőbb eredményel használatik.

Alkalmos csomagolása, olcsósága és használata tisztasága következtében az udvar, főnemesség s az egyszerű polgári háznál egyaránt található.

Kapható minden gyógyszerésznél, ill. latszerárúsnál stb.

Ára: 35 kr.

Óva! Kódjunk a hasonló csomagolású, értéketlen Utánzatoktól! Legjobb védőszer fertőzés ellen. A legfelsőbb körökben való elismerések minden árban mellett található.

224

Téli almát és körtét

szállítok a legfinomabb fajú hegybéli fajtából és pedig miután a gyümölcs a vasutól messze fekszik, csak **körtét 200 darabtól fogva** kosarakba jól csomagolva **100 darabja 3 forinttól 5 forintig.** — **Almát 500 darabtól fogva, 500 darab** bérmentve és vasutra állítva csomagolással: **7 frt 50 kr.** Legfinomabb fajú **500 darab tiz forint.**

Fagy nem éri a küldeményt, s csak is az összeg előre beküldésével eszközölöm. — Mielőbbi megrendelést kérve

Friedmann Mihály szőlő birtokos.

NAGY-ÉCS, (Győr-megye.)

253

Mutatványszámokat ingyen és bérmentesen.

Magyarország

legolcsóbb és legdiszesebb képes hetilapja

KÉPES CSALÁDI LAPOK

1893-ik év január hó 1-én

247

tizenötödik évfolyamába lép

a magyar művelt, de különösen a magyar női művelt olvasó közönségnek legkedvesebb lapja.

A „Képes Családi Lapok” a magyar szépirodalmi lapok között legjobban el van terjedve.

A „Képes Családi Lapok” most lépett a 15 ik évfolyamába, mi eléggé bizonyítja, mennyire megnyerte e lap a magyar művelt közönség leltetését.

A „Képes Családi Lapok” szellemi részét, a magyar irodalom legelső írói nyújtják. A szerkesztőség dr. Murányi Ármia, dr. Tolnai Lajos és dr. Váradi Antal kezében van, akik sem fáradságot, sem költséget nem kímélnek, hogy a lap szellemi a művelt olvasók legmagasabb igényeit is kielégítse.

A „Képes Családi Lapok” munkatársai sorában vannak a többi között: Jókai, Mikszáth, Dalmady, Temérdek, Lauka, Tolgyesy, dr. Murányi Ernő, Csorba A., Pósa, Rudnyánszky, Beniczkyne Bajza Lenke, Büttner Lina, Nagyvárady Mira, Kovár Ilma, V. Gaál Karolina, Harmath Lujza, Hevesyné Sikor Margit, stb. stb. hírneves íróink és írónőink.

A „Képes Családi Lapok” minden számában legkiválóbb művészek rajzai és képei után kitűnő illusztrációkat ad.

A „Képes Családi Lapok” minden számához legjobb íróinktól egy regény teljes nyomtatott ívét kapják az olvasók díjtalanul s így egy év alatt 5-6 regény birtokába jutnak melyekhez mindig díszes boríték is járul.

A „Képes Családi Lapok” minden számában ügyesen össze állított sak-rejtvények, apróságok és irodalmi ismertetéseket talál az olvasó; — s a lap előfizetőinek postájában a legszellemdúsabb társalgás folyik az előfizetők között, végül:

A „Képes Családi Lapok” minden kéthétben külön divat-mellékletet ad, a mely a női közönségnek minden más divatlapot teljesen nélkülözhetetvé tesz.

A „Képes Családi Lapok” előfizetése egy évre 6 frt, félévre 3 frt. negyed évre 1.50 kr., aki az egész évi előfizetési díjához 80 krt. küld, 4 regényt, a ki félévi előfizetéséhez 40 krt. küld, 2 regényt s a ki negyedévi előfizetéséhez 20 krt. küld, 1 regényt kap bérmentve jutalmul.

Előfizetéseket az év bármely napjától elfogad és levelező-lapon óhajtaára mutatvány számokat bárkinek díjtalanul küld:

A „Képes Családi Lapok” kiadó-hivatala

Budapestben, Nagykorona-utca 20 sz.

HIRDELTESEK felvételre e lap kiadóhivatalában.

OOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOO

Köhögés

Ugy bármily hárutos betegsége a légcsőnek, gégecsőnek, tüdőnek, továbbá légzési nehézség, szűk mellűség, astma, elnyálkásodás számár és tojtó köhögés, csiklandozás a nyálka hártjának — kezdődő gümó kór legjobban és gyorsan távolítatik el az évak óta bevált — valódi a orvosi rendelésre készített és az orvosok által ajánlott: szit. györgy tea csomagja — 50 kr. és szit. györgy hurut por — dobozza — 50 kr. pontos orvosi használati utasítással, sikere már néhány nap után látható.

2 csomagnál kevesebb nem küldetik azért, — postai küldésnél — 20 krtól több csomagolás a szállító levélrel; a megrendelések egyenesen

Szt. György gyógyászati Hely F.

Wimmergasse 88, intézendők.

201

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve

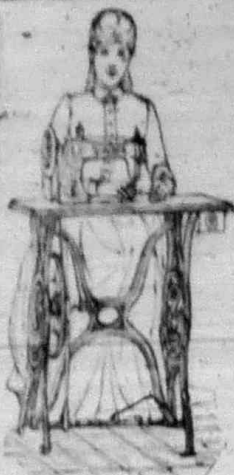

Sternberg Armin és testvére.
hangszer-ipar
BUDAPEST, VII. kerépesi-ut 36.

Saját készítményű, mindennemű hangszerek és azok kellékei és alkatrészei. Mindennemű hangszerek és zenélőművek javítása és hangolása szakszerű pontossággal eszközöltek. 168

Harmonikáról és mechanikai hangszerekről külön-külön árjegyzék kéréndő.

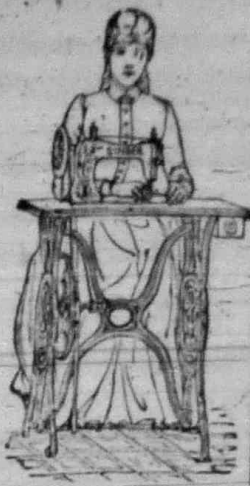

Az eredeti SINGER varrógépek

a legkedveltebb és legelterjedtebb varrógépek családi használatra és ipari célokra; szerkezetük mintaszerű, kezelésük egyszerű, szép öltést csinálnak, a legnagyobb pontossággal dolgoznak minden szövettel és minden zsernával, minden készülékkel fel vannak szerelve és munkaképesség és tartósság tekintetében felülmulthatatlanok.

A Singer társaság legújabb találmánya, a magaskarú (246)

Vibrating Shuttle varrógép, épp úgy mint e-en gyárnak összes eddigi gyártmányai fényesen sikerültek bizonyt. Az egyszerű kezelése és izlé-es kiállítása által egy eredeti Singer varrógép a legértékesebb tárgy a háztartásban és

● a legjobb karácsonyi ajándék. ●

Dobk Ferencz Tér, 160.

Neidlinger G.

Grünhut féle házban

NAGY-KANIZSA.

Máriaczell Gyomorcsépek

Ma a legújabb és legkiválóbb orvosi eszközök és gyógyszerek között a gyomorcsépek a legfontosabbak. A gyomorcsépek a gyomor és a belek betegségeinek legbiztosabb és leghatékonyabb gyógymódja. A gyomorcsépek a gyomor és a belek betegségeinek legbiztosabb és leghatékonyabb gyógymódja. A gyomorcsépek a gyomor és a belek betegségeinek legbiztosabb és leghatékonyabb gyógymódja.

Kapható Nagy Kanizsán: Práger Béla, Belos Lajos Gyógyszertárában.
Barcsan Kohat Lajos Gyógyszertárában. 123

Csalhatatlan

csak is Fink Ottó

SAMSON-ja

Az egyedüli szer a haj és szakál növesztésére. Hajjalás ellen, korpa és tejbor betegség ellen, ideges fejfájás ellen, teljes jótállás. A szabadalomtulajdonos küldi:

Fink Ottó, Bécs, III. Fasongasse 47-ik szám.

Raktározó helyek kerestetik!

Jegyzék ingyen. — 162 12 —

A BÉCSI BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

kerületi főügynöksége

SOMOGY- és ZALAMEGYE VIDÉKÉRE

FISCHEL FÜLÖP

könyvkereskedésében van Nagy-Kanizsán.

Elfogad bevallásokat biztosításra: a) tűzkár ellen (ha villám által is okozva) épületekre, gyárakra, gépekre, gazdasági és ipar készletekre, árukra, butorneműekre marha-állományra stb.

b) szállítmányi károk ellen, vizen, szárazon és vasuton.

c) jégkárok ellen teljes kártérítéssel.

d) az ember életére, halálesetre fizetendő tőkék, kiházítások, évjáradékok stb.

A PESTI NAPLÓ

fölveszi régi eredeti alakját!

A PESTI Napló

december 18-ikától kezdve naponként kétszer legalább 16-24 oldalnyi terjedelemben fölvágvá és ragaszva jelenik meg.

A PESTI Napló

főszerkesztője és kiadóvalajdonosa:

ifj. Ábrányi Kornél országgyűlési képviselő.

A PESTI Napló

télelős szerkesztője: *Barna Izidor.*

politikai pártoktól teljesen független.

A PESTI Napló

szerkesztősége egészen újra, — az ország legjelesebb hírlapírójából — alakult.

A PESTI Napló

bel- és külföldi tudósításai, hírei és táviratai frisek és eredetiek lesznek s a legmegbízhatóbb forrásokból erednek.

A PESTI NAPLÓ

ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági rovatát kitünő szakírók szerkesztik.

A PESTI NAPLÓ

bel- és külföldi társasági rovata mindig pontos és megbízható lesz.

A PESTI NAPLÓ

nagy gondot fordít szépirodalmi rovatára, hol mindig a legkiválóbb írók neveivel találkozunk az olvasó.

A PESTI NAPLÓ

regényei és tárczái élénkek lesznek és a közönségnek kellemes olvasmányul fognak szolgálni.

A PESTI NAPLÓ karácsonyi száma feltűnést keltő közleménnyel lepi meg olvasóit.

A PESTI NAPLÓ előfizetési árai.

Egész évre	14 forint = 28 korona
Fél évre	7 " = 14 "
Negyed évre	3.50 " = 7 "
1 hónapra	1.20 " = 2 " 40 fillér.

Egyes példányok minden hírlapkereskedésben kaphatók 5 krért — 10 fillérért.

A PESTI NAPLÓ előfizetési ára (napokint kétszeri postaküldéssel, reggel és a délutáni gyorsvonatokkal)

Egész évre	20 forint = 40 korona
Fél évre	10 " = 20 "
Negyed évre	5 " = 10 "
1 hónapra	1.70 " = 3 " 40 fillér.

A PESTI NAPLÓ délutáni kiadása Budapestről a délután 3 óra előtt induló gyorsvonatokkal indítatik s minden vidéki városban még a megjelenés napján az újság-elárusítóknál 4 krajczárért — 8 fillérért kapható lesz.

A PESTI NAPLÓ szerkesztősége ● A PESTI NAPLÓ kiadóhivatala)

BUDAPEST, Ferencziek tere 3. sz. ● BUDAPEST, Ferencziek tere (Bazár-épület.)

A ki a PESTI NAPLÓ-ra előfizet, az december 18-ikától január 1-éig a lapot ingyen kapja, úgy, hogy az előfizetés csak január 1-én kezdődik.

Mutatványszámokat december 18-ikától kívánatra egy héttig ingyen küld:

235 4-5

a „Pesti Napló” kiadóhivatala.

Nem találhatunk alkalmasabb, értékesebb és czélszerűbb ajándéknak valót, mint egy jó

„KÖNYVET.”

A könyv oly maradandó becsesül biró ajándék, mely minden más tárgyat fölülmul.

A könyvet nem unjuk meg! nem meg: ki a divatból! hanem egy örök emlékül szolgál.

Könyvet rangkülömbőség nélkül

bárkinek adhatunk, mivel az irodalomban találhatunk minden műveltséggel biró és minden koru egyén számára valami alkalmasat.

Raktáraitam különösen a

KARÁCSONYI

és

ÚJÉVI

alkalomra választékosan rendeztem be,

a magyar nemzet legjelesebb irodalmán

kivül, még az idegen nemzet ismertebb műveit is megszereztem, úgy szintén választékos gyűjteményt tartok

ifjusági iratokból, képeskönyvekből, emlék- és imakönyvekből, fénykép-albumokból

a legremekobb kiállításban, irómappákból (teljesen felszerelve), iróasztali tintatartókól, valamint a legujabb divatu

LEVÉLPAPIROKBÓL,

melyeket a legelőnyösebb feltételek mellett számíthatom.

Az igen tisztelt n. é. közönségnek szíves figyelmébe ajánlva, vagyok tisztelettel

Fischel Fülöp

könyv- és papírkereskedő

NAGY-KANIZSÁN,

és Csáktornyan.

☛ Vidéki megbízások kiváló figyelemmel eszközöltnek.

Férfi kelengyék elvállaltatnak

KOHN L. LAJOS

NAGY-KANIZSÁN
a „Korona“ szálloda átellenében

252

Kész trikó ruháinkak 2 évesen 8 évesig.

Trikó derekak

Ajánlja dűsan felszerelt raktárát mindennemű norinbergi rövid- és diszműárukban,

legjobb minőségű férfi ingek, Jäger alsó ruhák

gyermekek, nők és férfiak részére,

nyakkendők, esernyők, sétabotok.

Nagy választék női ruha diszkekben

» f ü z ö n y ö k « [nem gyári],

mindennemű

bel- és külföldi illatszerek.

A közelgő karácsonyi ünnepekre:

nagy választék gyermekjátékokban

ÉS

alkalmas csúszkerü ajándékok nők- és férfiak részére.

Gyermek- női- és férfi-harisnyák.

Férfi kelengyék elvállaltatnak

ÉRTESÍTÉS.

Tisztelettel alulirt bátorkodom a helybeli ugy szintén a vidéki n. é. közönséget értesíteni, hogy az

„ARANY-SZARVAS“-hoz
czimzett szállodámát Nagy-Kanizsán

a legmesszeemenőbb kívánatoknak megfelelőleg átalakítottam és oly változásokat eszközöltem, hogy lakás- és étkezés tekintetében egyaránt t. vendégeimet teljesen kielégíthetem. Nem kímélve sem költséget, sem fáradságot konyhámát a kitűnőnek elismert Petanovics-féle fővárosi vendéglő mintájára rendeztem be és így kitűnő izletes és mindamellett olcsó konyhámát a legmelegebben ajánlhatom.

Havi abbonement 16 forinttól 22 forintig.

Megrendelések terítékekre mindenkor elfogadtatnak 150 krtól kezdve személyenkint.

Ételek az eddigi áráknál 15 százalékkal olcsóbban

Jó és valódi italok, kitűnő ételek pontos kiszolgálásával iparkodni fogok izletem régi jó hírnevét fenntartani.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve

teljes tisztelettel

HLATKÓ JÁNOS

szállodája az „ARANY-SZARVAS“-hoz N.-Kanizsán.

AZ

Első magyar gazdasági gépjár részvénytársulat

BUDAPESTEN.

1. A mezőgazdasághoz egyáltalában szükséges összes saját házi gyártmányu, elismert kitérő gépeit és talajmívelő eszközeit ajánlja.
2. Minden a gazdasági gépszakmába vágó felvilágosítással és tanácssal szívesen és díjmentesen szolgál.
3. Az összes gyártmányait magában foglaló képes árjegyzékét kívánatra készséggel megküldi.
4. A gyártelep Budapesten, külső váci-ut 7 szám alatt van és annak megtekintése — érdeklődőknek készséggel megengedtetik.

Levél-cím:

Első magyar gazdasági gépjár részvénytársulat

Budapesten, külső váci-ut 7.

Magyar Fém- és Lámpa-áru- és gépjár részvénytársulat

Budapest-Kőbányán.

265

Fölhívás.

Értesítjük a nagyközönséget, hogy a

kizárólag saját részünkre gyártott

és általunk visszelárusított által az ország minden táján forgalomba hozott, immár általánosan kedvelt és nagy keresletnek és fogyasztásnak örvendő

„Király-olaj”

jóságáért és valódiságáért csak abban az esetben vállalunk el jótállást, ha azok a saját zárójegyünkkel és védjegyünkkel ellátott eredeti szabadalmazott kannákban vásárolhatók.

A „KIRÁLY-OLAJ”, mely az egyedüli biztonságos petróleum, a legnagyobb világító erővel bír, úgy hogy a villamos fényvel vetekedik és előnyös tulajdonsága kímélt még az is tartanak hogy égőképessége tovább tart más tisztátalan petróleummal s azonkívül hogy a mielőtt olajból is, teljesen szagtalan és sokáig nem zubbog.

Minden „Király-olaj” tartalmú szob. kanna védjegyünkkel van ellátva.

Tisztelettel

a magy. fém- és lámpa-áru- és gépjár részvénytársulat

igazgatóság

Budapest-Kőbányán.

N. Kanizsán elárúsítók Fesselhoffer J. ur.

Vászon árúk- és asztalnémetek csakis Regenhart és Raymann cérs és kir. udvari szállítók gyárából.

KOHN ÉS LICHTSCHEIN

ezelőtt Sukitsch Zsigmond

divat-, vászonárúk és kész női felöltök raktára

250

NAGY-KANIZSA.

[Főter, a városház épület átellenében.]

Tisztelettel felhívjuk a n. é közönség becses figyelmét dusan felszerelt raktárunkra, hol a legjutányosabb árban kaphatók: a legújabb divatu ruha kelmek. Valódi francia- és Cosmánsi. Batist és Carton. Valódi francia és Cosmánsi mosó Barchet. Schroll-féle Chiffon és Creton szőnyegek, — butorkelmék és csipkefüggönyök. Férfi ingek, sima- és stickelt mellel. Valódi Angol fűzőnyök és női ingek. — Nyakkendők, gyapju szövetek, gallérok- és kézelők Valódi Jäger. ingek és alsó nadrágok. Női- és gyermek karmantu és Boier Nap és eső-ernyők, kész Lüster kötők és még sok más itt fel nem sorolt cikkek.

NAGY VÁLASZTÉK
KÉSZ NŐI- ÉS GYERMEK FELÖLTÖKBEN.